

פרשת שלח לך אנשים	
<p>וידבר יי אל משה לאמר שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען וגו' רבי חייא פתח (איוב לח יב) המימך צוית בקר ידעת השחר מקומו² שחר כתיב ה"א³ אתרחקא משחר⁴ מ"ט אלא א"ר חייא בשעתא דנטי ערב⁵ ושמשא⁶ נטי למיעל כדין אתחלש תוקפיה כדין שלטא שמאלא⁷ ואשתכח⁸ דינא בעלמא ואתפשט (לעילא)⁹ וכדין בעי ב"נ לצלאה ולכונא רעותא (ס"א לצלאה דישכח רעותא¹¹) קמי מאריה¹²</p>	<p>"וידבר ה' אל משה לאמר שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען וגו'", רבי חייא פתח "המימך צוית בוקר ידעת השחר מקומו", כתוב ה"א התרחקה משחר, למה. אלא אמר רבי חייא, בשעה שנוטה הערב והשמש נוטה להיכנס, אז נחלש כחו, אז שולט השמאל ונמצא דין בעולם ומתפשט (למעלה). ואז צריך האדם להתפלל ולכוון רצון (להתפלל שימצא רצון) לפני רבונו.</p>
<p>דאמר רבי ייסא כד נטי שמשא¹³ ואתחלש כדין אתפתח חד פתיחו בשמשא¹⁴ ואתכניש חיליה ושמאלא שליט ויצחק כרי בירא</p>	<p>שאמר רבי ייסא, כשנוטה השמש ונחלש, אז נפתח פתח אחד בשמש ומתכנס כחו, והשמאל שולט, ויצחק כורה באר תחתיו. כיון שנכנס הלילה, השערופתק? של (הכריתה והגבורות) והדבקה מצוי באוצרו, וכמה קבוצות מחבלים מזיקים (נזרקים) מתפשטים בעולם, וכולם משוטטים בערבוביה, והולכים וצוחקים בנפשות</p>

1 ר"ל בפתיחה זו כמש"ו בתר דאסתלק ליליא וצפרא נהיר כדין ה' כו' (יהל אור).
 2 המימך צוית בקר ידעתה שחר {קרי - השחר} מקמו. פי' ידעת השחר, הודעת לה מקומה שהוא שחר וזהו מקומו של אות ה', ואז נכנסת במקומה שהוא השחר ואתכלילת בגויה. ומה שלא היה כן בכל הלילה דאות ה' נתרחה מן שחר שהוא מקומה, וזוהי כוונת רבי חייא בפתיחה זו, והתירוח הוא כדמסיים ואזיל אלא שהקדים סודות אחרים כדרך המדרש (מ"מ).
 3 מלכות (מ"מ).
 4 חסד, ולכן בלילה שהיא שעת הדין מתרחק אות ה' מן שחר, ובבקר שהוא שעת הרחמים חזרה ה' למקומה לשחר שהוא החסד (מ"מ).
 5 יובן בהקדים מש"כ בשעה"כ שבק"ש דשחרית נכנסים ו"ק דגדלות דאימא בז"א, ובהעמידה נכנסים עוד וכו' ונמצא כי יש הארה גדולה בעולם ונתבטלו כל הדינים, אמנם אחר התפילה בימי הגלות מסתלקים המוחין ועומדים בסוד אור מקיף על רישא דז"א, ונשאר רשימו של המוחין בתוך ז"א ומחמת הרשימו של המוחין שנשאר בתוכו נשאר בגדלותו עד כי ינטו צללי ערב, והא כאשר מתמלא הז"א מש"ך ופ"ר דינים שהם גבורות ללא מיתוק, והוא מש"כ כדין שלטא שמאלא (מ"מ).
 6 היינו אור אבא שבז"א (רמ"ז).
 7 ו"ק דאמא (רמ"ז).
 8 כך למת, וזלפ"מ ולאשתכחו*##.
 9 לפ"מ גורס לת המוסגר.
 10 שאז הוא זיווג ישראל ולא, וזה זווג נוטה לגבורה, וזה מתפשט לעילא, שלא היא למעלה מהחזה (רמ"ז). היינו כאשר יש דין, אז גם החסדים מסכימים לזה (מ"מ).
 11 כמש"כ באד"ר קכט ע"א שרעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי (רמ"ז), שם רק מוזכר לגבי תפילת מנחה דשבת, וצ"ע.
 12 כדי שלא ישלוט בו הדין (מ"מ).
 13 למערב שהוא הבריאה ששם יורדים המוחין בלילה (רמ"ז). דעד חצי היום, הולך ואור עד נכון היום, האור מתגבר והולך, ומחצי היום ואילך מתחלש האור. וכל שהאור מתמעט הדין מתחיל, שאור הוא חסד, וכל התפשטות מצד החסד, והתכנסות ומיעוט מצד הגבורה. והנה ד' עתים ביום שבהן ד' דרגין, ד' רגלי המרכבה, שבהן תקינו ג' תפלות אברהם יצחק ויעקב, ואחר חצות דוד, חצות לילה אקום, כנור דדוד כו'. והן ל"ח עתים דקהלת בז' ימי השבוע, שז' מתנות חכמה עושר כו' הם בז' ימים כמ"ש בס"י {פ"ד} וכ"א כליל בד', והנה אחר חצות היום השמש אורה חוזר, והיא דין, מדת יצחק, ועמ"ש בלקוטים צ"ח ב' צ"ט א' בארוכה (יהל אור). נוטה למערב, שמזרח ומערב הם סוד חיים ומות אור ישר ואור חוזר (יהל אור).
 14 נפתח חלון למעלה והאור יוצא משם מעט מעט וז"ש ואתכנש חיליה כו' (יהל אור).

<p>תהותיה¹⁵ כיון דעאל ליליא¹⁶ פתקא¹⁷ דקוטפא¹⁸ באהמתיה²¹²⁰ שכיח²³²² וכמה חבילין²⁴ טריקן (אזדריקן) אתפשטו²⁵ בעלמא וכלהו שטאן בערבוביא²⁶ ואולי וחייכאן בנפשן דרשיעייא²⁷ (ס"א דבני נשא)²⁸ ומודעין לון מלין מנהון כדיבן ומנהון קשוט²⁹ ומאן דאשתכח בינייהו³⁰ אתייהיב לון רישו לחבלא וכלהו בני עלמא ניימין (ואתכנשו)³¹ וטעמין טעמא דמותא³² והא אוקימנא</p>	<p>הרשעים (של בני אדם), ומודיעים להם דברים, מהם כוזבים ומהם אמת. ומי שנמצא ביניהם, נתנה לו רשות לחבל, וכל בני העולם ישנים (והתכנסו) וטועמים טעם מות, והרי בארנו.</p>
--	--

¹⁵ כיון שהארות שיש בז"א הם דינים ללא מיתוק אז גם ההארה הנמשכת אל המוחין דנוק' היא הארה ללא מיתוק, והם מתפשטים בכל ספירותיה וכללות נכלל ביסוד שלה, והוא הבריא, וזה נתקן על ידי המוחין שנכנסים לז"א במנחה (מ"מ).

אלו הב' אברהם ויצחק כרו הבאר, והוא כנגד חו"ג, והם ב' תפילות. אבל יעקב ישב על הבאר לבד כמ"ש בסוף פרשת חיי שרה (יהל אור).

¹⁶ ואז דין הגמור חושך והולך ומתגבר החשך עד חצי הלילה, ומשם ואילך מתמעט החושך ומתעורר הרחמים (יהל אור).

¹⁷ שטר (מ"מ).

¹⁸ לקוטעל (לכך למת)??

¹⁹ גבורות כמ"ש כ בזהר על & וקטפת מלילות לשון כריתה שהגבורות פוסקים דינים על בני אדם (מ"מ).

²⁰ צ'אמתיה (פל"מ).

²¹ הוא יסוד דנוק' ששם נגמרו כולם ליכנס (מ"מ).

²² מנלפ"ך לךך למת???, והגרסא המובא כאן הוא העיקר לפי הגר"א.

²³ עי' לעיל קמט ע"ב; ועי' לקמן קנד ע"ב:.. נסיעת השמש מחצות לילה הוא כעין הדגלים, ולכן אחר חצות דגל מזרח, וקודם חצות היום דגל דרום כי הכל כנ"ל, ואחר חצות דגל מערב, וקודם חצות לילה דגל צפון ולכן אז באחמתא כו' (יהל אור).

²⁴ מלאכי חבלה (אור יקר). מחנות הקלי' (מ"מ).

²⁵ "טריקן (אזדריקן) אתפשטו" נמחק בדפ"מ ובמקומו איתא "אזדריקו".

²⁶ כי הם משברי כלים אותיות בערבוביא ופאור הוא כסדר, משא"כ בחשך ולכן נק' ערב, ערבוביא, ערב רב. וכמ"ש ותקרבון אלי כולכם שם היתה הקריבה כסדר הקטנים מכבדין כו'. והן מסט' דכלאים ערבוביא. ועין בתיקו' קל"א ב' לזמנין מרכיבין נוקבין כו' לא אזדריקו לאתר ידיעא אלא כל חד באתר דלאו מיני' כו'. וכל הצורות מעורבין בחשך (יהל אור).

²⁷ בדמות נשים לטמאם בקרי (מ"מ), שמצערין אותם בחלומות, עי' לעיל כה ע"א (יהל אור).

²⁸ נמחק בדפ"מ.

²⁹ רק לזמן קרוב אבל לצדיקים מראים להם חלומות לזמן רחוק (מ"מ). והענין כפי המעשים ועסקי עוה"ז ומחשבותיו, שג"כ הוא פעמים בשקר ופעמים באמת (יהל אור).

³⁰ שהולך יחידי בלילה (מ"מ ויהל אור).

³¹ לפ"מ גורס את המוסגר.

³² שבק"ש דערבית מחזירים המוחין דגדלות דו"ק דאימא בז"א ועוד בעמידה, וכל זה לפי שעה אבל אח"כ לא נשאר אפילו הרשימו של המוחין לכן בלילה היא עת הדורמיטא והשינה, וכל מי שיש בו נשמת חיים חוזר לשורשו ונשמות הרשעים אינם מניחים אותם הקלי' לעלות למעלה ולכן משוטטים בעולם הזה (מ"מ). הנה ידוע שההנהגה הוא בד' דרגין, גבור וחלש רך וקשה {ס"י פ"ד מ"א}, חסד ודין, ורחמים שהוא חסד ממוזג בדין ודין ממוזג בחסד, שהם חג"תם, ד' אותיות הוי"ה. והנה העוה"ז א"א להתנהג לא בחסד גמור ולא בדין גמור, אלא בשתי מדות הממוזגות, והן יום ולילה שמתנהג העולם בהן. ועה"ב מתנהג בב' מדות הפשוטים ג"ע כולו חסד, וגיהנם כולו דין. והן ד' יסודות, ג"ע מים, שכל צחצוחא ועינוגא דלהון בנהר, כמ"ש בפ' ויקהל {רי:}. וכן מזלא קדישא, וגיהנם אש. והעוה"ז מתנהג ברוח ועפר, שכל חיות האדם הוא ברוח, ומיתתו והפסד בעפר, ואל עפר חשוב, וכל חולי מצד מרה השחורה עפר, וכן כל הפסד כידוע. ונגדן הן ד' רוחות. ג"ע בדרום, וגיהנם בצפון כידוע. והעוה"ז היישוב ממזרח למערב בין דרום לצפון, ולא בדרום וצפון. וכן הנהגתו במזרח ומערב. יום השמש ממזרח, והוא אור, שהוא חיים, כמ"ש באור פני מלך חיים, וכמ"ש לאור באור החיים, להתהלך לפני אלקים כו'. וחשך במערב, המות, כמ"ש {תנחומא וישב ד'}. וחשך ע"פ תהום זהו המות. ולכן בלילא טעמין כו', וביום מתעוררין וחיים, שבכל יום מתחדשין. והוא המטה במערב, ויאסוף רגליו כו'. וידוע שמדת יום ולילה זו"ל, הם אילנא דחייא כו', והן תרין קשרין דב"ג, רוח ונפש

<p>ת"ח כד אתער רוח צפון³³ כדין אתקבלא כנסת ישראל בשמאלא³⁴ (ואתחברו כחדא)^{36,35} ושריא בדרועא באתרהא³⁷ וקב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקיא³⁸ דבגנתא דעדן³⁹ וכדין כל מאן דיתער למלעי באורייתא בהחוא שעתא הא אשתתף בהדה⁴⁰ בנין דהיא</p>	<p>בא וראה, כשמתעוררת רוח צפון, אז מתקבלת כנסת ישראל בשמאל (ומתחברים כאחד) ושורה בזרוע במקומה, והקדוש ברוך הוא בא להשתעשע עם הצדיקים שבגן עדן, ואז כל מי שמתעורר לעסוק בתורה,</p>
---	--

שהיא שתופא דגופא, והגוף והנפש אל עפר תשוב, והרוח הוא חי, דלא מיתא לעלמין. והן ב' דרגין בעוה"ז, צדיקים ורשעים, צדיקים נקראים חיים, ובניהו כו' (ברכות י"ח). והן ב' רגלי המרכבה, צדיקים נקראין אר"י כמ"ש בז"ח רות (פו ע"ב) על חד אר"י כו', וכמה מקומות, אבל הרשעים ואדם על עפר ישוב, והן דגלי מזרח ומערב כמש"ל בפ' בהעלותך {קנד:}, ובג"ע דרגא דנשרא כמש"ל מתעופפי' כנשרין. וכן אמר בפ' בלק {קצו:} מצפצפין כצפרין גם צפור מצאה בית כו'. ובגיהנם כלחוך השור כמש"ל בר"פ בלק {קפו:}. וע' בפר"א פ"ג דאמר שם ארבע רוחות בעולם כו', רוח פנת המזרח משם האור יוצא לעולם, רוח פנת הדרום משם טללי ברכה וגשמי רצון יוצאין לעולם, רוח פנת המערב משם חושך כו', רוח כו' ושם הוא מדור כו' שנאמר כו' (יהל אור).

³³ פי' הג' דאימא מתוקים הבאים למלכות בחצות (מ"מ), שד' רוחות מנשבות בד' עתות הנ"ל, רוח מזרח ומערב ביום, ורוח דרום וצפון בלילה, כמ"ש בז"ח פ' בראשית י"ג י"ד {מרגליות יג. ליורנו יז.}, ואמר שם ת"ר כשמתחיל רוח צפון לנשב, כל השמים וכל הרקיעין וחיות הקודש ואופנים וכל צבא השמים כולם מזדעזעים ומתחלחלים ופוצחים רינה ושבח למי שאמר והיה העולם כו'. וזה בחצות הלילה. והוא כי רוח צפון ממונה על השיר, ובלילה שירו עמי, שיר דלויים. וז"ש {ברכות ג ע"ב} סנהדרין טז. כנור תלוי למעלה כו'. וכמ"ש [אולי צ"ל ודלא כמ"ש רש"י. וע"ש בהגהות רבינו] רש"י שם, וכמ"ש בז"ח וש"מ. ותיקון האבות ודוד להיפך, אברהם ויצחק ביום, ויעקב ודוד בלילה. וע"ש בז"ח. וכבר כתבתי {לעיל בליקוט} שהרוחות הן כפולים, וששה קצוות כוללין ע"ס, כי נצח והוד הן מעלה ומטה, תרין קיימין דגופא, שרוחות סובבן אותן, וכתר ות"ת מזרח, וחכמה וחסד דרום, ובינה וגבורה צפון, ויסוד ומלכות מערב. ומ"מ כולם הם ב"ק, כי נהירו דאבא חסד עלאה כליל בדרום, וכן גבורה דאימא, ודעת תרין אחסנתין במקום כתר מלכות. והכל ב"ק, ומלכות הוא היכל הקודש, נקודה האמצעית, ואליה סובב הכל, והוא אחד דק"ש, למען יאריך ימים על ממלכתו, וזהו ובלת (ברכות יג:), והנה אחר חצות הוא צפון העליון דאימא ממותקות, וע"ל ק"כ א' וזהו רוח צפון פנימות דצפון (יהל אור).
³⁴ שהמלוכת מקבלת אותם הגבורות שעל ידם נתקן בית רחם דידה בחצות הלילה. (מ"מ). ועי' שעה"כ ר"ה דרוש ח': והענין הוא כי הנה נודע טעם דבוקם אב"א הוא לפי שאחורים של ז"ן הם דינן לפי שהם שמו' אלקים וכדי שלא יתדבקו החיצונים בהם נתדבקו הם אב"א, ובעלות רצון המאציל להחזירם פב"פ הוצרך להפיל על ז"א תרדמה וע"י תרדמה זו ננסר' כל הדינן אשר באחורי ז"א וניתנין אל הנקבה ובמקום הדינן שבאחורי הזכר באים במקומו חסדים בסוד ויסגור בשר תחתניה ואז יהיה ז"א כולו חסדים ונוק' כולה דינן וע"כ אין להם דבקות יחד בסוד אב"א ויפרדו איש מעל אחיו ואח"כ יתבסמו הדינן שבנקבה וזה נק' חיבוק השמאל ואח"כ יתבקנה בימין ואח"כ יחזירנה פב"פ עמו לצורך הזווג וכו'.

³⁵ היינו יעקב ולא (מ"מ). לאתחברא אתתא בבעלה. וז"ש "ואתחברו כחדא". והוא ליתן לה גבורות שהן דילה. וז"ש "ושריא בדרועא באתרהא". ואח"כ ביום מקבלת ממנו חסדים. וז"ש שמאלו תתת לראשי בתחלה בלילה, ואח"כ ביום וימינו תחבקני. וכ"ה ב"ט {בימים טובים}, ברה"ש חשף ה' את כו', והוא יומא דדינא. ואח"כ ביה"כ נייחא, שמאלו כו', ואח"כ בסוכות וימינו תחבקני כמ"ש בפ' פנחס {ריד:}. וזהו דיהיב מטתיה בין צפון לדרום, וכמש"ל בפ' במדבר {קיז:} (יהל אור).
³⁶ לפ"מ גורס את המוסגר.

³⁷ היינו זרוע שמאל דז"א (מ"מ).

³⁸ דשעשוע היא במ"ן דילה שהן הצדיקים ואז הוא הזמן שהם הגבורות ממותקות מרוח צפון (יהל אור).

³⁹ רחל שיוודת לבריאה להשתמעשע בתורת הצדיקים (מ"מ), עי' שעה"פ איכה: חדשים לבקרים רבה אמונה - ר"ת רחל, כי היא נוקבא דזעיר, הנקראת רחל, אשר היא מתעברת בכל לילה, מן נשמת הצדיקים, ובבקר ילדתם חדשים כנודע:

⁴⁰ כמ"ש {זוהר לעיל יג ע"ב ובכ"מ} היושבת בגנים חברים כו', דהיא יושבת בגנים, וכל חברים דילך מקשיבים לקולך לזמרא בהדך, לכן השמיעני (יהל אור). ועי' זהר ח"א עז ע"ב: בהיא שעתא [בחצות] אתער שלהובא חד מסטר צפון ובטש בארבע סטרי עלמא ונחית ומטי בין גדפי דתרנגולא ואתער ההוא שלהובא ביה וקרי, ולית מאן דאתער, בר אינון זכאי קשוט דקיימי, ואתערי באורייתא, וכדין קב"ה וכל אינון צדיקיא דבגו גנתא דעדן צייתי לקליהון, כמה דאת אמר (שיר ח יג) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיע, ועי' ב"ב עה ע"א: אמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לויתן שנאמר יכרו עליו חברים ואין כרה אלא סעודה שנאמר ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו ואין חברים אלא תלמידי חכמים שנאמר היושבת בגנים חברים

<p>(יתבת)⁴¹ וכל אכלוסין דילה משבחן למלכא עלאה⁴² וכל אינון דאשתכחו⁴³ (נ"א דאשתתפו בהדה)⁴⁴ בתושבתתא דאורייתא כלהו כתיבין בבני היכלא ואקרון בשמהון⁴⁵ ואלין רשימין ביממא⁴⁶</p>	<p>באותה שעה משתתף יחד אתה, משום שהיא (יושבת), וכל אוכלוסיה משבחים למלך העליון, וכל אלו שנמצאים (שהשתתפו אתה) בתשבחות התורה, כולם כתובים בבני ההיכל, ונקראים בשמותם, ואלה רשומים ביום.</p>
<p>ת"ח שמא הדא קדישא אית בגלופי אתון דהוא שלמא מפלגו ליליא⁴⁷ ואילך⁴⁸ ואינון אתון⁵⁰ ם דמנצפך כליל לון⁵¹ ם אוקמוה (ישעיה טו) לטרבה המשרה⁵³⁵²</p>	<p>בא וראה שם קדוש אחד יש באותיות חקוקות שהוא שולט מחצות הלילה ואילך, והן אותיות ס' של מנצפ"ך, כולל אותם ס, פרשוה לסרבה המשרה.</p>

מקשיבים לקולך השמיעני והשאר מחלקין אותו ועושין בו סחורה בשוקי ירושלים שנאמר יחצוהו בין כנענים ואין כנענים אלא תגרים.

⁴¹ לפ"מ גורס את המוסגר.

⁴² ש"מ ברחל מדבר שמשוררת היא ונערויתה (מ"מ).

⁴³ כמ"ש ובהיכלו כולו אומר כבוד, שכולם בתוכו האומרים כבוד, למעך יזמרך כבוד וכו' (יהל אור). עי' זבחים קטז ע"א.

⁴⁴ נמחק כלפ"מ.

⁴⁵ שהקב"ה מזכירם בשמם כמ"ש אליעזר בני אומר (מ"מ).

⁴⁶ כמ"ש (חגיגה דף יב ע"ב) אמר ריש לקיש כל העוסק בתורה בלילה הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ומה טעם יומם יצוה ה' חסדו משום ובלילה שירה עמי. פי' בלילה הוא מתעורר מ"ן ולכן ביום יורד אליו ממנה מ"ד חסדים, ואחר חוט כי החסד עצמו גנוז ולא אתשכח אלא חוטא מיניה (יהל אור).

⁴⁷ מורה על עולם הבריאה, והוא סוד הנהגת הבינה שבה סוד אותיות מנצפ"ך ומורה על סוד ג"ע מנוחת הנשמות (אור יקר).

⁴⁸ להבין משל ומליצה במאמר זה צריך אתה לדעת כי אותיות מנצפ"ך הם בגבורות הבינה וכנזכר אצלינו. והנה אמר שמאותיות מנצפ"ך יוצא שם כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה (נ"א: כל"ך שאפ"ה ייעצ"ה) והסברה הא' היא עיקר. וכך סדר יציאתם מ"נ ומנצפ"ך גימ' כל"ך ואותיות סעפ"ה אחריהם וז"ש תלת מהאי סטרא דהיינו כל"ך וארבע מהאי סטרא דהיינו סעפ"ה. ואמר שהנה אותיות מנצפ"ך עם היות שהם ה' אותיות כולם בסוד הבינה שהיא ה' ס' סתומה בסוד בינה כי תחלה בינה נקרא נ' בסוד נ' שערים שבה וז"ש נ' אסתים להאי ולהאי. ואח"כ יסוד אבא שהוא י' דשמא קדישא בה בצדה ואז נעשית מ' פתוחה שהיא צורת נ' ויוד דבוק בה כזה מ' ואח"כ כשילדה ז"א שהוא ו' אז נמשך מו' זה הנה פתוחה מצד מטה להשפיע בז"א והוא כזה מ, וכשחרב בית המקדש נסתם מכל וכל ונעשית ס' סתומה כדי שלא ינקו החיצונים. ונשאר עכשיו צפ"ך ממנצפ"ך והם מרוזמים באותיות יא"ע וצ"ה שהוא גימ' עם האותיות והכולל כמנין צפ"ך. גם הנה הך' כבר נרמזה באותיות כל"ך ואמנם הפ' נרמזה בע' דיא"ע וצ"ה והצ' בצ' דיא"ע וצ"ה. נשאר ה' וא' שהם רמז על זכר ונקבה שהם סוד מ"נ כמ"ש לקמן. והנה בשם זה יש י"ג אותיות והנה כל"ך סעפ"ה שהם ב' שמות הם תרי לאתר חד וחד למ"נ דמנצפ"ך שהם גבורות ממותקות ויא"ע וצ"ה לאתר חד שהם צפ"ך דמנצפ"ך שאינם ממותקות כלל (זהר הרקיע).

⁴⁹ עי' גרסת הגר"א השמות אמת שיוצאים מאלו הפסוקים אבל הש' נתחלף בס' (יהל אור).

⁵⁰ כל"ך סעפ"ה יאעלי"ה (לאמר משה זכותה אני קבלתי סעפ"ה יאעלי"ה ויולא מפ' כמלונה וכבד עליה פשעה וכו' והאחרון מפ' יפקוד ה' על כבא המרוס) (נוסף בדך אמת). "כל"ך סעפ"ה יאעלי"ה מנצפ"ך" נוסף בגר"א, והמשך "ס דמנצפ"ך" נמחק.

⁵¹ כל אותיות השם [כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה] כלותות באותיות מנצפ"ך כיצד: כ"ך ל' מ"ם נ"ן ס"ע פ"ף צ"ץ. וכל"ך מובן ולא צריכים להסביר (אור יקר). הכל כלולים במ' ונ' שחסרין כאן מאותיות מנצפ"ך, וגם משלימין בשאר אותיות אותן (יהל אור).

⁵² ת' (נוסף גר"א).

⁵³ היינו סוד הבינה ובה סוד בית דבריאת נקודה בהיכליה שכאשר נמאר בשיה"ש כלך יפה רעיתי הרעיה הנזכרת היא הבינה והחכמה בתוכה משבחת (אור יקר). היתה מ"ם פתוחה ונסתמה ועניינה הבינה (אור יקר). כמ"ש פסחים נו ע"א [אמר רבי שמעון בן לקיש ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה] שבקש כו' ונסתמה, ור"ל דהוה המ"ם פתוח ונסתמה בחורבן בית המקדש (יהל אור).

<p>נ' הוה⁵⁵⁴ אסתים להאי ולהאי⁵⁶ כרין כתרין כלילין⁵⁸⁷ הוא ו' (נ"א י')⁵⁹ דשמא קדישא⁶⁰ אתקין ליה וסתים מבועהא בתר דאולידת⁶¹ פתיחא הות⁶² בחד רישא⁶³ דפתחא⁶⁴</p>	<p>נ' היתה סתומה לזה ולזה, ואז כתרם כלולים הוא ו' [י] של השם הקדוש, התקינו אותה וסתם מבועיה. אחר שילדה פתוחה היתה, בראש אחד של הפתח.</p>
<p>כד אתחריב⁶⁵ בי מקדשא אסתים מבועין מכל סטריין (ס"א את דא כליל אתוון) ואכליל⁶⁶ אתוון אחרן ואינון שבעה תלת מהאי סטרא וארבע מהאי סטרא כל"ך וסימן (שיה"ש ד ז) כל"ך יפה רעיתי ומום אין בך</p>	<p>כשחרב בית המקדש נסתמו המבועים מכל הצדדים, (אות זו כוללת אותיות) ונכללו אותיות אחרות, והן שבע, שלש מצד זה וארבע מצד זה, כל"ך וסימן "כלך יפה רעיתי ומום אין בך".</p>
<p>ן' דכר ונוקבא כליל כחדא⁶⁷ דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן ואינון שית ואוקימנא באלין</p>	<p>ן' זכר ונקבה כלולים כאחד, זה כולל שלש מכאן ושלש מכאן, והם שש,</p>

⁵⁴ מ' התחלתו נו"ן כפופה והיא נוקבא כמ"ש בסוף פרשת בהעלותך (קנה ע"א) נ' כפופה נוק', והנה היא גן נעול מעיין חתום ואסתיתמת פתחא כמ"ש בתיקונים ריש תיקון ה' (יהל אור).
⁵⁵ ס' (לרך אמת)??

⁵⁶ ר"ל למעלה ולמטה והוא בו' דאסתים לה בו"ק דסחיר לה דהיא נקודה הפנימית, וכמ"ש בתיקון ז' תיקון לו, וכן כאן בנר"ן דסתים לה ו' ונעשית מ"ם (יהל אור).
⁵⁷ בתרין כלילא (יהל אור).

⁵⁸ היינו הם' כלולה מב' אותיות נ' ו' (יהל אור).
⁵⁹ נמחק דפ"מ וזגר"א.

⁶⁰ ר"ל שסותם פתחא בזיווג ומתעברת ממנו והולד סותם הפתח בעיבור והוא ג"כ הו' זרעא דליה, וזהו בתרין כלילן שאות מ' מורה על העיבור שכוללת ב' גופין אלא שעובר ירך אמו לכן כלילא באות אחת (יהל אור).

⁶¹ שנפתח הם' למטה ונהיה מ' והוא הלידה שהולד יוצא למטה ומ"מ שורש הולד נשאר בה כידוע בסוד עלמא דדיירין ביה שתין ריבוא (יהל אור).
⁶² הוה (יהל אור).

⁶³ צחרישא (זיה רישא) דפ"מ, וזכרך אמת (ס"א צחד רישא).
⁶⁴ ואמר כ"ז שמ"ם עיקרה נו"ן (יהל אור).

⁶⁵ שנסתם למטה וגם למעלה, שהיה הפרש בין הוא"ו לנו"ן, ⁶⁵, נסתם ונעשית מ"ם סתומה, וזהו למרבה המשרה. וז"ש אסתים מבועין מכל סטריין. והוא הגלות שאף כעיבור אינו, שעייבור מורה על קרוב לזמן הגאולה, כמו חבלי משיח, וכמו ביציאת מצרים שאמר הקב"ה אקיי"ק זמין אנא לאולדא כו' { אחרי סה: }. ועבז"ח ש"ה נ"ז { ליורנו פח: } אברם' דא אינו מוליד סתימא איהי ולא קיימא לאולדא כו'. (ור"ל בזה שגם במ"ם סתומה נכלל הנון, וא"כ אותיות מ"ן נכלל במם. כ"מ בהעתקות). והנה התחלת אותיות מנצפ"ך הוא בא"ב בכ"ף, וסימון בצדיק, ונו"ן אמצעון וקוטבון, ולפיכך נון כליל יתהון. וז"ש דא כליל אתוון אחרנין ואינון כו'. והם כ"לך סעפ"צ, וזהו תלת כו'. ונו"ן הוא באמצעון. והנה מנצ"פך הם ה' וז', כי מ"נ כפולים בה, ששוחקים לצדיקים, לצדיק וצדק. והענין כי אלו ב' כוללין כל המנצפ"ך, ובצדיק וצדק הן ב' כוללים כידוע, ולכן מ"ם ונו"ן מילואן ג"כ מ"ם נו"ן, והן נוקבין ודכורין, והם ב' פעמים צ' לב' צדיקים, ונשחקין כ"א לשנים באותיות שלפניהם ולאחריהם, ל"ס הוא צ', כ"ע צ', ושאר ג' אותיות הוא צפ"ך, והוא מנצפ"ך שלם, וחשבונם ש"ע נהורין, והן הש"ע נהורין, ופ"ר ופ"ר"ה הוא בלא צ', כמ"ש למטה { טו, ב אחרי הליקוט }. והנה בד' אותיות שלאחריו הן הכל הכפופין, אבל בג' אותיות שלפניו הכף הוא כפוף ופשוט, ולאשלמא למ"ם כנ"ל, כי המ"ם אתפחת כמ"ש בז"ח פ' יתרו { ליורנו מט. מרגליות מא: }. וזה שחזר ואמר כלך סי' כל"ך יפה כו' שבשם כלך הוא שלימה בלא מום, שכולה בה. וידוע שהכפופין והפשוטין הן רזא דחו"ג, וידוע בסוד הדר הוא לכל חסידיו שהיפוי הוא בלובן ואודם, כמ"ש דודי צח ואדום כו', וכמ"ש במעשה מרכבה (ז"ח לט ע"ב) ועי' יה"א פקודי יט, ד, } וזהו כלך יפה כו'. ואמר זה לסימן שכאן ב' הכפין בה. והנה נשלם כאן מ"ם, אבל שלימות הנון הוא בשאר אותיות מהשמות (יהל אור).

⁶⁶ (ס"א את דא כליל אתוון) ואכליל" נמחק דפ"מ ובמקומו איתא "דאכליל", וזכרך אמת "דא כליל".

⁶⁷ והענין כי נ' כפופה נוקבא, ו' של מלוי נון הוא דוכרא שנכלל בה, ונון פשוטה מילוי הנון, סיום הנון, כולל שניהם. והן ב' אותיות השלישים משם הויה אדני, שהוא ו' ת"ת הכולל כל שם הויה, וכן

<p>ובארנו בשתי אותיות אלה ס'ן' נכללו שתיים עשרה אותיות, הסר מהן שתיים, אחת למקום אחד, ואחת למקום אחד.</p>	<p>תריין אתוון ס'68ן' אתכללו תריסר אתוון סליק מנייהו תרי חד לאתר חד וחד לאתר חד</p>
<p>כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה, כך נחקקו האותיות, וסוד זה ב[פרשת] כי תצא למלחמה, בפסוק שכתוב "כי יהיה נערה בתולה", נער כתוב, אחר שהסתלק הלילה והבוקר מאיר, אז ה' עולה ונכללת באור עליון, ואז ידעת השחר מקומו, שידע (שודאי) שחר מקומו של ה"א ונכלל בתוכו.</p>	<p>כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה, הכי אתגליפו אתוון ורזא דא בכי תצא למלחמה קרא דכתיב (דברים כב כג) כי יהיה נערה בתולה נער כתיב בתר דאסתלק ליליא וצפרא נהיר כדין ה' סלקא ואתכלילת בנהורא עלאה וכדין ידעת השחר מקומו דידע"71 (דודאי) שחר מקומו דה"א ואתכלילת בנויה"72</p>
<p>בא וראה, משה היה השמש ורצה להיכנס לארץ, אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה כשבא אור השמש, נכללת הלבנה</p>	<p>ת"ח משה הוה שמשא ובעא לאעלאה לארעא א"ל קב"ה משה כד אתי נהורא דשמשא אתכליל סיהרא</p>
<p>קנז/א 16000</p>	
<p>בתוכו, כעת שאתה שמש, איך יקומו כאחד שמש ולבנה, הלבנה אינה מאירה אלא בשעה שהשמש מתכנסת, אבל כעת אינך יכול. אם תרצה לדעת</p>	<p>בגווייה"73 השתא דאנת שמשא היך יקומון כהדא שמשא וסיהרא לא נהיר סיהרא אלא בשעתא דאתכניש שמשא אבל השתא לית אנת"74 יכיל אי תבעי למנדע מנה"75 שלח לך אנשים לגרמך בגין למנדע"76</p>

נון של אדני. וזהו שנון הוא נוקבא, ווא"ו דכורא. והנה הנון פשוטה התפשט מנון, ונעשה ואו, ואתפשטותיה הוא אתפשטותי' דתפארת, כמש"ל ס"ו, ור"ל הדעת ביסוד, שצורת גוף וברית הוא ו' פשוטה באריכו, ושם נכלל דו"נ. והנה דומה לוא"ו בכתיבתו, ולנו"ן בקריאתו, וזהו כלילת דו"ג, נ"ו, והוא בשם הויה ואדני הנ"ל, שוא"ו כולל הויה, והוא בכתיבה, ואדני בקריאה, לא כמו שאני נכתב כו' (ספ"ג דפסחים {ג.}). וז"ש למעלה הוא ואו דשמא קדישא אתקין כו', שואו אתקין לנו"ן כנ"ל, והוא וא"ו של שם הויה. והנה אלו ב' אותיות נכלל נון פשוטה. והנה הם כוללים ג' אותיות הנשארות בשמות הויה ואדני, והם יק"ק אד"י. וז"ש דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן. והנה לפי שהעת לילה שהיא סתומה בכל סטרא, כמו המ"ם סתימא, גן נעול כו', וג' אותיות' אד"י נכלל ג"כ בני"ו של הנון, והם ע"א, שהן ע' סנהדרין דילה, וא' ע"ג. וג' אותיות של שם הויה הם י' מכאן וב' הה"יין מכאן, והם יאע"הה. וזה השם כולל ג' שמות, שם אק"ק מב' הצדדין, ועם העין הוא ב' שמות הויה אדני כנ"ל. והנה ז' אותיות הראשונות הם כל"ך סעפ"צ, והתחלף אות האחרון מזה לזה, והם כל"ך סעפ"ה יאע"צה (יהל אור).

ס' (דפ"מ וכג"ל א).

69 פע"ח תיקון חצות פרק ג גורס שעפ"ה אבל תוקן שם לסעפ"ה

70 עי' גרסת הגר"א השמות אמת שיוצאים מאלו הפסוקים אבל הש' נתחלף בס'.

ת"ח טמא קדישא אית כו' צריך להגיה אותם שלשה שמות כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה (שער מאמרי רשב"י).

71 לפ"מ גורס את המוסגר.

72 עתה מפרש והולך הפסוק שלח לך שמשא לא יכול ליכנס לארץ שהיא לא היתה יכולה לפעול פעולתה בימיו כי הוא מדת יום שמשא ולכן היו אוכלים המן משמים ואין פעולה לארץ כמ"ש וישבות המן ממחרת הפסח ויאכלו מעבור הארץ מתלא כו' וז"ש משה (יהל אור).

73 ר"ל נהורא דילה וכמו שמפרש והולך (יהל אור).

74 היא (יהל אור).

75 לידע כמו שבקשה ואראה אותה שבקש לידע כל עניינה שהוא ענין גדול כמו ידעת התורה שגבולי' וכל עניינה הן ענייני תורה בת מלך פנימה והקב"ה העתיר לבקשתו ויראהו ה' את כל הארץ כו' וכמו שמפרש והולך ששם היה קרוב ועתה במדבר פארן אל היה יכול לראותה א"ל ה' שישלח למנדע מינה (יהל אור).

76 לא בשביל ישראל. ואף שישראל אמרו נשלח אנשים לפנינו, מ"מ רצון השי"ת לא היה אלא בשבילי, דבקשתם היה שלא כהוגן, כמ"ש בספרי שם {דברים פיסקא כא} שמשא הוכיחם ע"ז משל

	<p>ממנה, שלח לך אנשים, לעצמך כדי לדעת.</p>
<p>ת"ח משה אי תימא דהוא לא ידע דלא ייעול לארעא בזמנא דא⁷⁷ לאו הכי אלא ידע⁷⁸ והוה בעי למנדע מנה עד לא יסתלק ושלח לאלין מאללי כיון דלא אתיבו מלה בדקא יאות לא שלח זמנא אחרא עד דקב"ה אחזי ליה דכתיב עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ וכתיב ויראהו יי' את כל הארץ ולא דא בלחודו⁷⁹ אלא כל אינון דומינין למיקם בכל דרא ודרא כלהו אחזי ליה למשה ואתמר ואוקמוה חברייא⁸⁰</p>	<p>בא וראה, משה אם תאמר שהוא לא ידע שלא יכנס לארץ בזמן זה, לא כך, אלא ידע ורצה לדעת ממנה עד שלא יסתלק, ושלח את המרגלים הללו. כיון שלא השיבו דבר כראוי, לא שלח פעם אחרת, עד שהקדוש ברוך הוא הראה לו שכתוב "עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ", וכתוב "ויראהו ה' את כל הארץ", ולא זה בלבדו אלא כל אלו שעתידים לעמוד בכל דור ודור, כולם הראה למשה ונתבאר ופרשוה החברים (ספרי וזאת הברכה טז).</p>
<p>כיון דשארי משה למשלח מה אמר לון היש בה עין וכי מה הוא דקאמר ואי תימא דלא ידע אלא (לקמן יימא מלה אבל הכא) הכי⁸¹ אמר משה אם יש בה עין הא ידענא⁸² דאנא איעול</p>	<p>כיון שהתחיל משה לשלח, מה אמר להם "היש בה עין", וכי מהו שאמר, ואם תאמר שלא ידע אלא (לפנינו יאמר דבר אבל כאן) כך אמר משה "אם</p>

כו' נותנו אתה לי לנסיון א"ל הן כו' וברש"י שם {דברים א, כב} {יהל אור}. השליחות לא היה אלא למנדע מינה (יהל אור), ולא להתחבר אליה. לזה היתה כל הפתיחה כנ"ל וע"י יהושע שהוא פני לבנה סיהרא היתה הנהגתה והנחילם הוא את הארץ וע"י ויאכלו מעבור הארץ דשבת המן נהורא דשמשא (יהל אור). לא בשביל ישראל ואף שישראל אמרו נשלחה אנשים לפנינו מ"מ רצון ה' לא היה אלא בשבילו דבקשתם היה שלא כהוגן כמ"כ בספרי שם & שמשה הוכיחם ע"ז משל כו' נותו אתה לי לנסיון א"ל ה' וברש"י שם (יהל אור).

⁷⁷ כמש"ל קנ"ה ב' ת"ח דהכא ידע משה דאיהו כו' עש"ב. ואע"ג דכתיב יען אשר לא האמנתם כו', וכתוב כן בד' מקומות, ושמה לא תבא על כו', הענין כי ברצונו של הש"ת היה להגדיל פני סיהרא, שיהא אור הלבנה כאור החמה, ויכולין שניהם להאיר, וזה היתה כוונת משה ובקשתו שיכנס לארץ, להאיר לארץ שהיא סיהרא, שתהיה בשלמותה כמו שתהיה, וזה היתה כוונתו בסלע, שאמר הש"ת ודברתם, שהוא הנערה בדיבור ובפיוסא, שהיא בת מלך, ארוסתו דמשה, שעדיין לא זכה משה אליה, והיא סיהרא דל"ל פסק, כמ"ש בר"מ פ' פנחס {רמח:}, ועמ"ש בתיקונים ריש תיקון כ"א בארוכה, וכיון שהכה ירד לסלע מט"ט, ושים בסלע קנך, ששם בדברים לא יוסר עבד, משנה דנער, והיא היתה בימות יהושע, עתה באתי, דל"ל מדילה אלא ההוא חוט דנהיר לה בלילא ואתעבר מינה ביממא, כמ"ש בר"מ פ' פנחס רמ"ח ב' דאיהי גלותא ואתעבר מינה ביממא דאיהו עלמא דאתי, ר"ל כ"ה ג"כ בגלותא, דאנהגא סיהרא דע"ה, אבל ביממא, דאז אנהיג שמשא, כי יבא שילה, אז לא תנהיג ולא נהרא סיהרא דע"ה כלל. ואמר שם אבל סיהרא דען החיים כו' דל"ל פסק והיא אנהיר גם ביממא ועליה אתמר והיה אור הלבנה כו'. ורצון הש"ת שיתוקן ע"י משה, ולא היה גלות כלל, והוא הנהגת שמשא, ומ"מ ישראל היו גרמתו, כיון שחטאו במי מריבה, לא היו ראויים להנהגה זאת, אצא שמ"מ משה יתקנם, ובא ע"י לכלל כעס וטעות, וע"ר דבהו גרמו ליה, שהיו שותפותא דע"ה טו"ר, עד דיתמחון מעלמא, ואז וישכון ישראל בטת בדד כו'. והנה גם דור המדבר היו ראויים לכנוס עם משה, אלא כיון דנחיתו לדרגא דנוק' ושאלו בשרא, ידע משה דלא יכול להנהיגם עוד, לכך אמר משה הרגני כו' כמש"ש ס"פ בהעלותך {קנו.}, וזהו גרמתם, וגרמו ליה ללטי' גרמי' כמש"ש. וכן בסלע כיון שמתו דור המדבר היו ראויים, ונתקלקלו במריבה. וז"ש ויקציפו כו', וירע למשה בעבורם, ויתעבר ה' בי למענכם. וע"ר גרמו ליה וכמ"ש בתיקונים (יהל אור).

⁷⁸ ידע בודאי שלא יכנס (מ"מ).

⁷⁹ כמ"ש בספרי שם ויראהו ה' את כל הארץ את הגלעד עד דן ואת כו', את הגלעד מלמד שהראהו בה"מ כו', עד דן מלמד שהראהו כו', ואת כל נפתלי כו', את ברק כו', ואת גדעון כו', דוד כו', בקעת ירחו מלמד שהראהו גוג כו', עיר התמרים מלמד שהראהו ג"ע כו', עד צוער מלמד שהראהו גיהנם כו' עש"ב. וז"ש ואוקמוה חברייא (יהל אור).

⁸⁰ ע"י הערה בסוף הספר.

⁸¹ לרך אמת ונמחק דלפ"מ, וגורם את המסוגר, ונמחק דרךך אמת. "וכי מה הוא דקאמר ואי תימא ללא ידע אלא (לקמן יימא מלה אבל הכא) הכי" (נמחק ציהל אור).

⁸² ומפ"ו עין שהוא עין החיים, ובזה יודע כי הארץ וישראל יתנהגו בעין החיים, ויכולים להתנהג בשמשא וסיהרא כנ"ל, דאע"ג דכבר ידע שלא יכנס, מ"מ אם היה בה עין, יכולים הם להתקן כנ"ל.

<p>לתמן מאי עין דא אילנא דחיי⁸³ ותמן לא הוה אלא בגני דארעא⁸⁴ אמר אם יש בה עין דא אנא איעול לתמן ואי לא לאו אנא יכיל למיעל</p>	<p>יש בה עין, הרי ידעתי שאני אכנס לשם. איזה עין, זה עין החיים, ושם לא היה אלא בגן עדן שבארץ. אמר אם יש בה עין זה, אני אכנס לשם, ואם לא, לא אוכל אני להכנס.</p>
<p>אמר רבי חייא כתיב וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת מאן עצים הכא⁸⁵ ומאן הוא דא⁸⁶ אלא דא צלפחד⁸⁷ והוה דייק על אלן אילנין הי מנייהו רב על אחרא ולא חשש ליקרא דמאריה ואחלף שבת לשבת הה"ד כי בחטאו מת בחטא ו' מת</p>	<p>אמר רבי חייא כתוב "וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת", איזה עצים כאן, ומה הוא זה. אלא זה צלפחד, והיה מדקדק על העצים הללו, איזה גדול מהאחר, ולא חשש לכבוד</p>

ובזה יודע דרגא דילהון האיך ישיבו להם תשובה, שאף שאמר לו הקב"ה, מ"מ ידוע שכל דבריו הם על תנאי, רגע אדבר כו' ונחמתי {ירמי' יח, ז}, לכך שלח אותם, ושלח ביהושע נהירו דשמא כמש"ל (יהל אור).⁸³ ז"א (מ"מ).

⁸⁴ דארץ בכללו הוא מלכות ובה ע"ס כוללת הכל והנה ג' נקודין בה כמ"ש בפרשת תצוה קפד ע"ב בסוד חולם שורק חירק ג' נקודין דכוללן כל אורייתא כמש"ש והוא הפה והטבור ונקודת ציון שבה כסדר ג' נקודין הנ"ל ובמקום אלו הג' הנקבה מתגלת כידוע בסוד שם של י"ב, והכל בקו האמצעי שכולל ב' הקצוות חו"ג, ולכן נכלל שם זו"נ והן בדעת בג"ר בת"ת בג' אמצעים ביסוד בג' אחרונות והנה ציון נקודת חירק כנ"ל וכל א"י טובב אותה ונק' שם אדנ"י י' נקודת ציון בת עין הר הבית וכל בית המקדש נ' גופא דשכינתא ירושלים ד' צדק ילין בה א"י כולה א' וג"ע הוא טבורא, נקודת שורק, דשם הוא ו' ונקודה בתוכו, והיא שוה, ושם עלמין שקילין כחדא, ולכן עין החיים נטוע בתוכה, שאין שם שטן, ולא פגע רע, והוא נהירו דאמא לבא שם. וע"ל קס"א א' ועתה יגדל נא כו' ת"ח כד ברא כו' ויהיב ליה חיליה ותוקפא באמצעייתא דגופא דתמן שריא לבא דהוא תוקפא כו'. והפה שהוא מחבר הראש עם הגוף, הוא נקודה טמירא דג"ע, מקום הדעת, דהוא הקשר כידוע. ואילולי חטא אדם הראשון והעגל, היה עין החיים גם בארץ קבוע, אלא שהטיל זוהמא ובא כו', דאדם שבק עין החיים, ובעובדא תליא, כמש"ל פ' קדושים פ"ו ב' ת"ח כתיב ומעץ הדעת כו' והא אתמר דשני פקודי דמלכא ואחלף עין חיים דביה אשתלים כלא וביה תליא מהמנותא ואתדבק באתר אחרא והא תנינן בכלא בעי ב"נ לאחזאה עובדא כו'. ואמר בפ' בראשית ל"ה ב' ויצו ה' אלקים הא כו' מאן דנטיל לה בלחודוי מיית דהא סמא דמותא נטיל בגין דאיהו מפריש ליה מן חיינ ועל דא כי ביום אכלך ממנו מות תמות בגין דקא פריש נטיען כו' א"ל דפריש ברית כו' דהוא עין החיים. וכ"ה כמתן תורה, חזרו לעין החיים, והיה חירות ממ"ה ומכולא, וחזרו בעגל לחטא אדה"ר, כמ"ש בס"פ תשא קצ"ד א' ומשה יקח את האוהל כו' בקדמיתא חבורתא וזווגא לסיהרא בשמשא דלא יעדון השתא כו' ות"ח כד חב אדם באילנא כו' וגרם פגימו לאפרשא אתתא מעלה וקאים חובה דפגימו דא עד דקיימו ישראל בטורא דסיני כו' כיון דחבו כו' עש"ב. וז"ש א"ר חייא כתיב וימצאו כו' ואחלף כו' (יהל אור).

⁸⁵ ר"ל מאין היה להם במדבר ללקוט עצים (יהל אור).

⁸⁶ ר"ל מי הוא האיש ומי העצים (יהל אור).

⁸⁷ כמ"ש (שבת צו:): דכתיב אבינו מת במדבר, וילפינן ג"ש במדבר במדבר, וכתיב בחטאו מת מ' שהיה מיוחד לבד בחטא, ולא מצאנו מיוחד רק המקושש והמגדף, והמגדף מפו' שהיה בן איש מצרי. ור"ל בזה דממנו מוכח גם העצים, כמש"ו בחטא ו' מת. ואמרו הוה דייק על כו' ואחלף כו'. דאחלף ע"ה בעין החיים, כמ"ש בז"ח פ' בראשית י"ז י"ח {ליורנו כד. מרגליות יח:} ר' ברוקא אמר הוא נצטווה כו' אר"ש אחלף שולטנא בפולחנא אר"א כמה דאת אמר אל תמר בו אל תמירני בו. וע"ל ס"פ אמור {קו.} ת"ח דהא ב"נ לא ידעין ולא מסתכלין ולא משגיחין, בשעתא דברא קב"ה לאדם ואוקיר ליה ביקירו עילאה, בעא מיניה לאתדבקא ביה, בגין דישתכח יחידאי, ובלבא יחידאה, ובאתר דדבקתא יחידא דלא ישתני ולא יתהפך לעלמין, בההוא קשורא דמהימנותא דכלא ביה אתקשר, הה"ד ועין החיים בתוך הגן, לבתר סאטו מאורחא דמהימנותא, ושבקו אילנא יחידאה מכל אילנין, ואתו לאתדבקא באתר כו', א"ל קב"ה שבקת חייא ואתדבקת במותא, חיי דכתיב ועין החיים בתוך הגן, דאתקרי חיים למאן דאחיד ביה כו' עש"ב. וז"ש למטה ת"ח תרין אילנין אינון כו' לכן נידון צלפחד במיתה. ואמר הי מינייהו רב כו'. זהו ההתחלפות. וכמ"ש למטה מאן דאחלף לון גרים כו' ארון ותורה בחד קיימא תורה עקרא ארן ביתא. ואמר ואחלף שבת לשבת. דא' ליל שבת, וא' יום שבת, כמ"ש בפ' בראשית {ה:}, דלכן כתיב פעם בלשון זכר כל העושה בו מלאכה יומת, ופעם כתיב מחלליה כו'. וכמ"ש במכילתא {פ' תשא} א"ל אלא יום השבת, לילה מנין ת"ל מחלליה, וז"ש הה"ד כי כו'. והוא דומה לחטא אדה"ר דאחלף עה"ח ו' דהוא אילנא דחיי. וע"ל ס"פ במדבר קכ"א דוא"ו אילנא דחייא הוא כו' (יהל אור).

	<p>רבנו, והחליף שבת לשבת, זהו שכתוב "כי בחטאו מת", בחטא ו' מת.</p>
<p>(ורוא דכלא ודאי מקושש עצים) בנין כך הוה דיניה סתימ⁸⁸ ולא אתפרש דיניה כדינין אחרנין בנין דמלה דא בעי בחשאי וסתים ולא גלייא וע"ד לא אתמר באתגלייא וקב"ה עבד יקר ליקריה</p>	<p>(וסוד הכל ודאי מקושש עצים), בגלל זה היה דינו סתום, ולא התפרש דינו, כדינים אחרים, משום שדבר זה צריך בחשאי ונסתר, ולא גלוי, ועל זה לא נאמר בגלוי, והקדוש ברוך הוא עשה כבוד לכבודו.</p>
<p>רבי יוסי אמר שאר עציים⁸⁹ בהדי שבת הוה מקושש וקביל עונשא לפום שענתא ואתכפר חוביה וע"ד אתקשי משה בדינא דבנתא דלא ידע אי אתכפר למהוי לבנתיה חולק ואחסנא אי לאו כיון דדכר שמיה (דצלפחד) קב"ה דכתיב כן בנות צלפחד דוברות אתידע דהא אתכפר חוביה</p>	<p>רבי יוסי אמר שאר העצים יחד עם שבת היה מקושש, וקבל עונש לפי שעה, והתכפר חטאו, ועל זה התקשה משה בדין הבנות, שלא ידע אם התכפר להיות לבנותיו חלק ונחלה אם לא, כיון שהקדוש ברוך הוא הזכיר שמו [של צלפחד], שכתוב כן בנות צלפחד דוברות נודע שהתכפר חטאו.</p>
<p>ת"ח ב' אילנין אינון חד לעילא וחד לתתא בדא חיין ובדא מותא מאן דאחלף לון גרים ליה מותא בהאי עלמא ולית ליה חולקא בהווא עלמא וע"ד אמר שלמה דבש מצאת אכול דיך וגו'</p>	<p>בא וראה שני עצים הם, אחד למעלה ואחד למטה, בזה חיים ובזה מות, מי שמחליפם גורם לו מות בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא, ועל זה אמר שלמה "דבש מצאת אוכל דיך וגו'".</p>
<p>ארון ותורה בחד קיימי תורה עקרא ארון ביתא וע"ד ארון חסר בלא וא"ו בכל אתר ארון הברית ארון העדות בכל אתר אהרן דרועא ימינא בר בחד דכתיב כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן נקוד לעילא</p>	<p>ארון ותורה באחד עומדים, תורה העיקר, הארון הבית, ועל זה ארון חסר בלי וא"ו בכל מקום, ארון הברית ארון העדת בכל מקום. אהרן זרוע ימין פרט לאחד שכתוב "כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן" נקוד למעלה.</p>
<p>א"ר יצחק משה אילנא דחיי נקט וע"ד בעא למנדע אי הוה שכיח בארעא אי לאו ובג"כ אמר היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ דהא אילנא דחיי אתחמד לכלא ואינון לא אייתיאו אלא ענבים ורמונים ותאנים באילנא אהרא תליין ואחידין⁹⁰</p>	<p>אמר רבי יצחק, משה נקט עץ החיים, ולכן רצה לדעת אם היה מצוי בארץ אם לא, ומשום זה אמר "היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ", שהרי עץ החיים נחמד לכל, והם לא הביאו אלא ענבים ורמונים ותאנים, באילן אחר תלויים ואחוזים.</p>

⁸⁸ ר"ל שלא אתפרש החטא ואתלבש בעצים ולא אתפרש בפירוש כמש"ו בגין דמלה דא בעי כו' וקב"ה עבד כו'. ר"ל שיקריה הוא שמו, כסה בלבוש, בתורה, יקר יקריה. והוא סוד אור לבוש, התורה בכרסיא, כמ"ש בפ' בראשית {כג.} ובתז"ח {מא, ג} בארוכה. ור"ל שחשש לכבוד שמו ולא גילהו, וכמ"ש בז"ח שם {יח ע"ב} ת"ר כשחלה רשב"י כו' ועילא מנהון אדה"ר דהוה יתיב גבאי, והוא הוה ממלל עמי, ובעי דלא אתגלי חוביה לכל עלמא, בר ההוא דאמרה אורייתא בגיניה, ואתכסי בההוא אילנא דגנתא דעדן, ואנא אמינא ליה דהא חברייא גלו, אמר ההוא דגלו חברייא בינייהו טב ושפיר, אבל לשאר עלמא לא, מ"ט דחס קב"ה על יקריה, ולא בעי לפרסומיה מחובי, אלא בההוא אלנא דאמר דאכל מיניה כו', לאו משום חובתא דחב אלא משום יקרא דשמא עילאה דב"נ לא זהירין ביה, וכתוב זה שמי לעולם כו'. ר"ל כמ"ש (פסחים נ') לעלם כתיב, והיינו דכתיב פן יהרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב, מאי ונפל ממנו רב, הכי גמרנא האי חברה דאורי שמא קדישא לכלא, הוא נפיל ונתפס בההוא חובא יתיר מינייהו, דכתיב ונפל ממנו רב, הרב נופל ונתפס באותו עון. וז"ש כאן ולא חשש ליקרא דמארי'. שגם הלימוד והדיוק ביה הוא פגם ביקרא דמארי' כנ"ל. ואמרו אחלף שבת לשבת. ר"ל דז"ש ביום השבת, דעצים של יום השבת היה מקושש (יהל אור).

⁸⁹ ע' שרים (רח"ו).

⁹⁰ כי מינים אלו בנוקבא (רח"ו).

<p>ת"ח שלח לך אנשים בניגד רבי יהודה פתח (משלי כה &) כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב כצנת שלג ביום קציר דאהני לגופא ולנפשא</p>	<p>בא וראה "שלח לך אנשים" בשבילך, רבי יהודה פתח "כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב", כצנת שלג ביום קציר שמהנה את הגוף ואת הנפש.</p>
<p>ציר נאמן לשולחיו אלו כלב ופנחס דהווי שליחי מהימני לגבי יהושע ונפש אדוניו ישיב דאהדרו שכינתא לדיירא בהו בישראל ולא אסתלקא מנייהו</p>	<p>"ציר נאמן לשולחיו" אלו כלב ופנחס שהיו שליחים נאמנים ליהושע, ונפש אדוניו ישיב, שהחזירו שכינה לדור בהם בישראל ולא הסתלקה מהם.</p>
<p>ואלין דשדר משה גרימו בכייה לדרין בתראין וגרימו לאסתלקא מישראל כמה אלף ורבבן וגרימו לסלקא שכינתא מארעא מבינייהו דישראל אינון דשדר יהושע ונפש אדוניו ישיב</p>	<p>ואלו ששלח משה, גרמו בכיה לדורות אחרונים, וגרמו להסתלק מישראל כמה אלפים ורבבות, וגרמו לסלק שכינה מהארץ מבין ישראל, אותם ששלח יהושע ונפש אדוניו ישיב.</p>
<p>רבי חזקיה ור' ייסא הווי אזלי בארחא אמר רבי ייסא לר' חזקיה חמינא באפך דהרהורא אית בגוונך אמר ליה הא ודאי האי קרא אסתכלנא ביה כיון דאמר שלמה כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם וגו' ותנינן דכל מלוי דשלמה מלכא כלהו סתימין מדרגין דחכמתא אי הכי האי קרא אית ביה לאסתכלא דהא פתחא לאינון דלאו בני</p>	<p>רבי חזקיה ורבי ייסא היו הולכים בדרך, אמר רבי ייסא לרבי חזקיה, אני רואה בפניך שבתוכך יש הרהור, אמר לו הרי ודאי, בפסוק זה הסתכלתי בו, כיון שאמר שלמה "כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד להם וגו'", ושנינו שכל דברי שלמה המלך כולם נסתרים, מדרגות החכמה, אם כך בפסוק זה יש להסתכל, שהרי נמצא בו פתח לאותם שאינם בני</p>
<p>קנז/ב</p>	
<p>מהימנותא אשתכח ביה א"ל ודאי הכי הוא⁹¹ ואית ביה⁹² למנדע⁹³ ולאסתכלא</p>	<p>האמונה. אמר לו ודאי כך זה, ויש בו לדעת ולהסתכל.</p>
<p>אדהכי חמו חד ב"ג דהוה אתי⁹⁴ שאל לון מייא דהוה צח⁹⁵ והוה לאי בתוקפא דשמשא אמרו ליה מאן את אמר לון יודאי אנא ואנא לאי וצחינא אמרו לעית באורייתא אמר לון עד דאנא עמכו⁹⁶ במלין אסלק להאי מורא ותמן אסב מייא ואשתי אפיק רבי ייסא חד זפירא מלי מיין ויהב ליה בתר דשתה אמר נסלק⁹⁷ עמך</p>	<p>בין כך ראו אדם א' שהיה בא ובקש מהם מים שהיה צמא ועיף מחוזק השמש. אמרו לו, מי אתה. אמר להם, יהודי אני, ואני עיף וצמא. אמרו עסקת בתורה. אמר להם עד שאני אתכם בדברים אעלה להר הזה, ושם אקח מים ואשתה. רבי ייסא הוציא כלי אחד מלא מים ונתן לו, אחר ששתה אמר נעלה אתך למים. עלה</p>

⁹¹ ר"ל שודאי אמת שיש כאן פתחון פה למינים, דעל מה דתנינן דכל מלוי דשלמא לא היה צריך להסכמתו (יהל אור).

⁹² ליה (יהל אור).

⁹³ ר"ל שצריך למנדע האי קרא על אמתתו, אם קדם לו ידיעה, ואם לאו צריך לאסתכלא ביה (יהל אור).

⁹⁴ רבי חגי היה כדמסיק. ומשום דמסיים בענין המרגלים מביא ענין זה בכאן (רמ"ז).

⁹⁵ אמר כל זה מפני שאחד מהדברים המופתים למכחישי ההשגחה הוא בראותם כי שוה האדם לבהמה במקרי העולם רעב וצמאון וזולתם, ולכן שאלוהו מי הוא, אולי גוי היה שאין מותרם מן הבהמה, ובאומרו להם שהיה יהודי וצמא, כדי שלא יאריכו עמו בדברים לעכבו ממצוא מים, חזרו ושאלוהו אם היה למדן, כי היה רצונם לתת לו המים שהיה בידם, ואילו היה עם הארץ שמא לא יתנום לו, על דרך מה שאמר רבי, אוי לי שנתתי פתי לעם הארץ. ועוד אפשר שרצו לרמוז שאילו היה תלמיד חכם לא יבוא לידי אותו צער, כי השגחת ה' על לומדי תורה לשמה (רמ"ז).

⁹⁶ דמחמת נחיצותו לשתות, בקש מהם דיכול ליעול בהר, וכוננתו שלא ליהנות מתורה (יהל אור).

⁹⁷ שהוא ידע מקום מים שם (יהל אור).

<p>למייא סליקו למורא ואשתכחו חד חוטא דמייא דקיק ומלי קטפורא חד</p>	<p>להר ונמצאו חוט מים דקיק, ומלאו נאד אחד.</p>
<p>יתבו אמר לון ההוא ב"נ השתא שאילו דהא אנא אשתדלנא באורייתא על ידי דחד ברי דאנא עיילית ליה לבי רב ובניניה רווחנא באורייתא</p>	<p>ישבו, אמר להם אותו האדם כעת תשאלו, שהרי אני השתדלתי בתורה על ידי בני אחד, שאני הכנסתיו לבית רב, ובגללו הרווחתי בתורה.</p>
<p>אמר רבי חזקיה אי על ידא דברך טב הוא אבל מלה דאנן ביה אנא חמינא דלאחר אהרא⁹⁸ בעי לאסתלקא אמר ההוא ב"נ אימא מלך דלזמנין באפרקסתא דענייא תשכח מרגניתא</p>	<p>אמר רבי חזקיה אם על ידי בנך טוב הוא, אבל הדבר שאנו בו, אני רואה שלמקום אחר רוצה לעלות. אמר אותו האדם, אמור דברך, שלפעמים בתרמיל העני תמצא מרגלית.</p>
<p>א"ל האי קרא דאמר שלמה סח ליה אמר ליה וכי (נ"א כמה) במה⁹⁹ אתון¹⁰⁰ פירשן משאר בני נשא דלא ידעי אמרו ליה ובמה¹⁰¹ אמר לון על דא אמר שלמה¹⁰² האי קרא ולא אמר האי מגרמיה כשאר אינון מלין אלא אהדר אינון מלין דטפשיאי עלמא דאמרי כך</p>	<p>אמר לו, פסוק זה שאמר שלמה סח לו, אמר לו וכי (כמו) במה אתם נפרדים משאר בני אדם שלא יודעים. אמרו לו ובמה, אמר להם על זה אמר שלמה פסוק זה, ולא אמר זה מעצמו, כשאר אותם דברים, אלא חזר על אותם דברים של טפשי העולם שאומרים כך.</p>
<p>ומאי אמרי כי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו' טפשיאי דלא ידעי ולא מסתכלן בחכמתא אמרי דהאי עלמא אויל במקרה וקב"ה לא אשגח עלייהו אלא מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'</p>	<p>ומה אומרים, "כי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו'", טפשים שלא יודעים ולא מתבוננים בחכמה אומרים שהעולם הזה הולך במקרה, והקדוש ברוך הוא לא משגיח עליהם, אלא "מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'".</p>
<p>וכר שלמה אסתכל באלין טפשיאין דקאמרי דא קרא לון בהמה דאינון עבדין גרמיהו בהמה ממש¹⁰³ בנין דאמרי מלין אלין ומנלן קרא דעליה¹⁰⁴ אוכח דכתיב אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם¹⁰⁵ האלהים ולראות שהם¹⁰⁶107 בהמה המה להם אמרתי אני בלבי וחשיבנא בהאי לאסתכלא על מה על דברת בני האדם על ההוא מלה דטפשותא דאינון אמרי לברם האלהים בלחודייהו ולא יתחברון בהדי בני נשא אחרין דאית לון מהימנותא ולראות</p>	<p>וכששלמה הסתכל בטפשים הללו שאומרים את זה, קרא להם בהמה, שהם עושים עצמם בהמה ממש, משום שאומרים דברים אלו. ומנין לנו, הפסוק שעליו מוכיח, שכתוב "אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם", אמרתי אני בלבי, וחשבתי בזה להסתכל על מה, על דברת בני האדם, על אותו דבר טפשות שהם אומרים, לברם האלהים, לבדם ולא</p>

⁹⁸ לישאל לאחר, ור"ל רשב"י (יהל אור).

⁹⁹ נמחק ציהל אור וגורס את המוסגר.

¹⁰⁰ ר"ל כמה פרושים אתם מעמי הארץ, שאין אתם יודעים את שיחתם ומדרגתם כלל (יהל אור).

¹⁰¹ ר"ל היאך אתה מכיר בנו (יהל אור).

¹⁰² ר"ל על אותן ע"ה כמש"ו (יהל אור).

¹⁰³ כמ"ש למטה ודעתייהו כבעירא. ועי' סוף תיקו"ז תיקון מ"ה ותיקון מ"ו (יהל אור).

¹⁰⁴ פסוק שלמעלה מזה (יהל אור).

¹⁰⁵ שהבדילם והנהיגם בלחודייהו (יהל אור).

¹⁰⁶ אינון (יהל אור).

¹⁰⁷ ור"ל להראות. ור"ל שאמרתי להראות אותן לבני מהימנותא, שהם בהמות, כדי שלא יתערבו בהן וילמדו מעשיהם. וז"ש "המה להם ולא לאחרא". ואמר "ולא לאעלאה לבני מהימנותא" כו' (יהל אור).

<p>שהם בהמה המה להם ולראות בהו אינו בני מהימנותא שהם בהמה ממש ודעתייהו כבעירא</p>	<p>יתחברו יחד עם בני אדם אחרים, שיש להם אמונה, "ולראות שהם בהמה המה להם", ולראות בהם אותם בני אמונה שהם בהמה ממש, ודעתם כבהמה.</p>
<p>המה להם בלחודייהו ולא לאעלאה לבני מהימנותא בדעתא דטפשותא דא וע"ד המה להם ולא לאחרנין ומה דעתא דלהון כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם ונו' תיפח רוחיהון דאינון בעירי אינון טפשא¹⁰⁸ אינון מחוסרי מהימנותא ווי לון ווי לנפשייהו טב להו דלא ייתון לעלמא</p>	<p>"המה להם", בלבדם ולא להכניס את בני האמונה בדעת וטפשות זו, ועל כך המה להם ולא לאחרים. ומה דעתם, כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו', תפח רוחם שהם בהמות והם טפשים או מחסרי אמונה, אוי להם אוי לנפשם, טוב להם שלא יבואו לעולם.</p>
<p>ומה אתיב לון שלמה על דא קרא אבתריה ואמר ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ מי יודע באינון טפשא דלא ידעי ביקרא דמלכא עלאה ולא מסתכלי באורייתא רוח בני האדם העולה היא למעלה לאתר עלאה לאתר¹⁰⁹ יקר לאתר קדישא לאתזנא¹¹⁰ מנהירו עלאה מנהירו¹¹¹ דמלכא קדישא¹¹² למהוי צרורא בצרורא דחיי¹¹³ ואשתכחת קמי מלכא קדישא¹¹⁴ עולה תמימה ודא הוא העולה היא למעלה</p>	<p>ומה השיבם שלמה, על זה הפסוק אחריו ואמר, "ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ", מי יודע באותם טפשים שלא יודעים בכבוד המלך העליון, ולא מסתכלים בתורה, רוח בני האדם העולה היא למעלה למקום עליון, למקום נכבד, למקום קדוש, להזון מאור עליון מאור המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים, ונמצא לפני המלך הקדוש עולה תמימה, וזוהי העולה היא למעלה.</p>

¹⁰⁸ אמר ג' דרגין שחסרין נר"ן מלמטה למעלה. בהמה ידוע. ודעת, התורה, ידוע. ומהמנותא נק' הכסא, כמ"ש בריש היכלות, ושם אמונת ישראל. ונגד ג' דברים כי מקרה כו' ומקרה כו' ומקרה אדם ובהמה, יצירה ועשיה, ומקרה אחד שכוללם בבריאה, שותף הג' דכולל ג'ר. והן ג' אלקים הידועים בבניה. וזו"נ ג' עלמין הנ"ל. והוא הנהגת הטבע, אבל הכל אלקים שופטים והשגחה, כי אין אדם נוקף כו' (חולין ז ע"ב), ואפי' ציפרא קלא לית מתציד כו' (ירושלמי שביעית פ"ט סוף ה"א), אלא שהטבע הוא השליח, כי נגזר על זה להעשיר וזה להעני, שולח הש"ת שזה יאבד וזה ימצא, ואין עושה נס שיברא ממון, ומזה יפרח הממון לשמים, וזהו הטבע והוא ד"מ שמלך יושב בבית מלכותו ורואה מרחוק את כל אדם בצד א', ובהמה בצד אחר, והוא שולח לאדם מזונותיו חטים ע"י תחבולות, ע"י גלגלים וחבלים ושאר הדברים עד שמגיע אליו. וכן לבהמה שעורין. והם אינון רואין רק הסיבה הקרובה להם, וסוברים שזה הסיבה הוא מעצמו. ועוד לו רשת פרוסה להביא אותם על מקום הליכתם, וכשהגיע עתם מושך משם הרשת ונלכד בצוארו ומת. והסכל מדמה בדעתו שמקרה קרה לו וגם זה הוא ע"י טכע שמסבב לו מאכל רע, וכמ"ש (חגיגה ד ע"ב ה ע"א) דמשגרא תנורא קדחה כו'. והן הכל נסים נסתרים. ונסים נגלים נעשין ע"י שם הויה כידוע. ונגד זה אמר ג' דברים "ווי לון כו', לון לרוחא" שהוא האדם, אבל בנשמה א"א לומר ווי שהיא אינה חוטאה אלא מסתלקת מיניה, לכן אמר "טב להו כו'", כי זה כוונת הבריאה, ויהי נועם ה' כו' ומעשי ידינו כוננה כו', כמ"ש בריש רות ע"ש (יהל אור).

¹⁰⁹ ג' דרגין דבי"ע מלמעלה למטה על נר"ן (יהל אור).

¹¹⁰ ג' לשונות אלו נגד נר"ן דבי"ע (רח"ו). מג' דאצילות דמקננין בהם ג"כ כסדר הנ"ל (יהל אור).

¹¹¹ בינה (רח"ו).

¹¹² ז"א (רח"ו).

¹¹³ מלכות צרור החיים (רח"ו).

¹¹⁴ הוא דבר אחר ופי' אחר, דהיא עולה תמימה כו'. ונגד אלו ב' פירושים אמר ודאי היא העולה העולה היא למעלה (יהל אור).

<p>ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ ולאוי¹¹⁵ לההוא אתר דהוה כל¹¹⁶ ב"נ¹¹⁷ דכתיב ביה בצלם אלהים עשה את האדם וכתוב נר יי נשמת אדם</p>	<p>ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, ולא לאותו מקום שהיה כל אדם שכתוב בו "בצלם אלהים עשה את האדם", וכתוב "נר ה' נשמת אדם".</p>
<p>היך אמרי אינון טפשי דלאו מבני מהימנותא ורוח אחד לכל תיפה רוחיהו¹¹⁸ עליהו כתיב יהיו כמוץ לפני רוח¹¹⁹ ומלאך יי דוחה אלין ישתארון בגיהנם לאינון דרגין תתאין ולא יסתלקון לדרי דרין</p>	<p>איך אומרים אותם טפשים שאינם מבני האמונה ורוח אחד לכל, תפח רוחם, עליהם כתוב "יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה" אלה ישארו בגיהנם לאותן דרגות תחתונות, ולא יעלו לדורי דורות.</p>
<p>עליהו כתיב יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי הללויה</p>	<p>עליהם כתוב "יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה".</p>
<p>אתו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו רישיה אמרו ומה כל כך הוה עמך ולא ידענא זכאה האי שעתא דאערענא בכך</p>	<p>באו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו ראשו, אמרו ומה כל זה היה אתך ולא ידענו, אשרי השעה הזו שפגשנו אותך.</p>
<p>קנח/א</p>	
<p>תו אמר וכי על דא בלחודוי תוה שלמה והא באתר אחרא אמר כגוונא דא</p>	<p>עוד אמר, וכי על זה בלבד תמה שלמה, והרי במקום אחר אמר כדוגמא זה.</p>
<p>פתח ואמר זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש זה רע ודא¹²⁰ מאי זה רע דא הוא מאן דאוישיד זרעא בריקניא וחביל אורחוי בגין דהאי לאו מדוריה בקב"ה ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי הה"ד כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע על דא אמר זה רע דלא יהא ליה מדורא לעילא</p>	<p>פתח ואמר "זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש", זה רע ודאי. מהו זה רע, זהו מי ששופך זרע בריקנות ומחבל דרכיו, משום שזה אין מדורו בקדוש ברוך הוא, ולא יהיה לו חלק לעולם הבא. זהו שכתוב "כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע", על זה אמר זה רע, שלא יהיה לו מדור למעלה.</p>
<p>כי מקרה¹²¹ אחד לכל וגם לב¹²² בני האדם מלא רע (בגין דא) והוללות בלבבם בחייהם שטותא תקיע בלביהו ואינון מחוסרי מהימנותא ולית לון חולקא בקב"ה¹²³ ובאינון</p>	<p>"כי מקרה אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע (משום זה) והוללות בלבבם בחייהם" שטות תקועה בלבבם, והם מחוסרי אמונה, ואין להם חלק בקדוש ברוך הוא ובאותם בני אמונה,</p>

¹¹⁵ נמחק ביהל אור.

¹¹⁶ אכל (יהל אור).

¹¹⁷ ור"ל בהמה ממש ולסיים אבל ב"נ דכתיב כו' האיך אמרי כו' (יהל אור).

¹¹⁸ שיש להם רוח האדם, ויהי' כבהמה כמו דאינון אמרין (יהל אור).

¹¹⁹ ר"ל ההוא רוח דכולל כל רוחות. ומלאך ה' הוא נשמתא מזלא כידוע, והוא דוחה, דלא סליק לטינרא עילאה. והנפש נכרתה, שבה הכרת, כמ"ש ונכרתה כו', והוא ירידתה לאבדון כמ"ש והאבדתי את כו', וכמ"ש בז"ח רות דמשם לא סליק. וז"ש "אלין ישתארון כו' עליהו כתיב" כו'. וז"ש "ברכי נפשי" כו'. ואמר חטאים ורשעים נגד הגוף והנפש, דאיהי שתופא דגופא, ונגד זה אמר ברכי נפשי כו' וכל קרבי כמ"ש בפ' ויקהל (קצט ע"ב) בעוד דנפשי בגופא יחדיו כו'. וכן אמר בסדום רעים וחטאים לה' מאד, ד' דרגין הנ"ל, מאד הוא נשמתא דשם ובכל מאדך, ובכל לבבך הוא הרוח דבי' (יהל אור).

¹²⁰ ור"ל זהו הרע בכל אשר כו' הגרוע שבכל ב"א והרע שבהן. ואמר "מאי זה רע" כו'. ר"ל דקראו רע להורות דל"ל כו' (יהל אור).

¹²¹ ר"ל דהוא אומר כן (יהל אור).

¹²² שנמשכין שאר כ"א אחריו (יהל אור).

¹²³ דכתיב מלא רע (יהל אור).

<p>בני מהימנותא לאו בעלמא דין ולא בעלמא דאתי הה"ד ואחריו אל המתים¹²⁴</p>	<p>לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, זהו שכתוב ואחריו אל המתים.</p>
<p>ת"ח קב"ה אוהר לבני עלמא ואמר ובחרת בחיים למען תחיה (בהאי¹²⁵ עלמא ובעלמא דאתי) וחיין דההוא עלמא נינהו</p>	<p>בא וראה, הקדוש ברוך הוא מזהיר לבני העולם ואמר "ובחרת בחיים למען תחיה" [בעולם הזה ובעולם הבא], והחיים של אותו עולם הם.</p>
<p>אינון דחייבין¹²⁶ מחוסרי מהימנותא מאי קא אמרי כי מי אשר יבחר וגו' אע"ג דיבחר¹²⁷ בר נש בהאי עלמא (ס"א בההוא עלמא) כמה דאמר לאו הוא כלום¹²⁸ דהא מסירא דא בידנא אל כל החיים יש בטחון ומסירא דא בידיה¹²⁹ כיו¹³⁰ לכלב חי הוא טוב מן האריה המת היך יהא לן חיין בההוא עלמא וע"ד זה רע ודאי דלא ידורון במלכא עלאה ולא יהא לון חולקא ביה</p>	<p>אותם רשעים מחסרי אמונה מה אומרים? "כי מי אשר יבחר וגו'", אף על גב שיבחר אדם בזה העולם [באותו עולם], כמו שאמר לא כלום הוא, שהרי מסור זה בידינו אל כל החיים יש בטחון ומסור הוא בידינו, כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת, איך יהיה לנו חיים באותו עולם, ועל כן זה רע ודאי, שלא ידורו במלך העליון, ולא יהיה להם בו חלק.</p>
<p>ואע"ג דכל הני¹³¹ קראי תשכח סמיכין לחבריאי במלין אחרנין אבל ודאי שלמה קא אתא לגלאה על אינון חייבין מחוסרי מהימנותא דלית לון חולקא בקב"ה בעלמא דין ובעלמא דאתי</p>	<p>ואף על גב שכל הפסוקים הללו תמצא סמוכין לחברים בדברים אחרים, אבל ודאי שלמה בא לגלות על אותם רשעים מחסרי אמונה שאין להם חלק בקדוש ברוך הוא, בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>א"ל תבעי דנתחבר בהדך ותזיל בהדן אמר להו אי עבידנא הכי אורייתא יקרי עלי כסיל ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשאי אמרו ליה למה אמר לון דהא שליחא אנא ושדרו לי בשליחותא ושלמה מלכא אמר מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל</p>	<p>אמר לו רוצה שנתחבר אתך ותלך אתנו. אמר להם אם אעשה כך התורה תקרא עלי כסיל, ולא עוד אלא שאתחייב בנפשי. אמרו לו למה. אמר להם שהרי אני שליח ושלחוני בשליחות, ושלמה המלך אמר "מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל".</p>
<p>ת"ח מרגלים¹³² על דלא אשתכחו בני מהימנותא ושלוחי מהימנותא אתחייבו בנפשיהו בעלמא דין¹³³ ובעלמא דאתי נשק לון ואזל ליה</p>	<p>בא וראה המרגלים על שלא נמצאו בני האמונה ושלוחי אמונה, התחייבו בנפשם בעולם הזה ובעולם הבא. נשקם והלך לו.</p>
<p>אזלו רבי חזקיה ור' ייסא עד דהוו אזלו פגעו באינון בני נשא שאילו ר' חזקיה ורבי ייסא עליה</p>	<p>הלכו רבי חזקיה ורבי ייסא, עד שהיו הולכים פגעו באותם בני אדם. שאלו</p>

¹²⁴ ר"ל שהולכין אחריו, אחר הרע שממנו למדו. ואמר "לא בעלמא הדין" כו'. כמ"ש (ברכות י"ח) החיים כו' שאפי' במיתתן כו' ורשעים אפי' כו' (יהל אור).

¹²⁵ ר"ל דב"פ אמר חיים כאן, ומפ"ו "וחיים דההוא עלמא נינהו". ר"ל דרישא בחיים דעוה"ב הוא, ורצונו בזה לפרש הקרא דכאן כי מי כו', דלעה"ב הוא כמש"ו (יהל אור).

¹²⁶ ר"ל כ"ז הפסוק כי כו' הכל מאמרם (יהל אור).

¹²⁷ דריש הכתיב, ור"ל אע"ג שיבחר האדם בחיים כמו שאמר הקב"ה. וז"ש כמה דאמר (יהל אור).

¹²⁸ ר"ל מ"מ הם אינן נבחרין לחיים שם, כי אין חיים אלא בעוה"ז. וז"ש בְּחַר בְּלִשׁוֹן פְּעוּל, וז"ש למעלה וחיים דההוא עלמא, לא כמו שהם אומרים (יהל אור).

¹²⁹ ציננא (יהל אור).

¹³⁰ ודבריהם הוא. וכמש"ו היאך יהא לן הכל מדבריהם (יהל אור).

¹³¹ ר"ל שדרשו בע"א, ורצונו מ"ש (שבת ל') אנת שלמה לא דיין כו'. וז"ש אבל ודאי שלמה כו'. ר"ל שאינם דברי עצמו אלא דבריהם כנ"ל (יהל אור).

¹³² השתא מפ' מ"ש למעלה ולא עוד כו' (יהל אור).

¹³³ כמ"ש (סנהדרין קח.) מרגלים כו' שנא' וימותו כו' (יהל אור).

<p>אמרו מה שמיה דההוא ב"נ אמרו ר' חגי הוא וחברא דבין חברייה הוא ושדרו ליה חברייה דבבל למנדע מלין מר' שמעון בן יוחאי ושאר חברייה</p>	<p>את רבי חזקיה ורבי ייסא עליו, אמרו מה שמו של אותו אדם. אמרו רבי חגי הוא, וחבר בין החברים הוא, ושלחוהו החברים מבבל לדעת דברים מרבי שמעון בן יוחאי ושאר החברים.</p>
<p>א"ר ייסא ודאי דא הוא ר' חגי דכל יומי לא בעא לאחזאה גרמיה כמה דידע ועל דא אמר לן דהא בריה זכה ליה באורייתא בגין דאמר קרא ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו ודאי שליחא מהימנא איהו (ווכאה הוא שליחא מהימנא) ווכאה איהו מאן¹³⁴ דשדר מלוי בידא דשליחא מהימנא¹³⁵</p>	<p>אמר רבי ייסא ודאי, זהו רבי חגי שכל ימיו לא רצה להראות עצמו במה שידע, ועל זה אמר לנו, שהרי בנו זכה לו בתורה, משום שאמר הפסוק "ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו", ודאי שליח נאמן הוא, (ואשריו הוא שליח נאמן) ואשריו מי ששלח דבריו בידי שליח נאמן.</p>
<p>ת"ח אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה כד"א כנען בידו מאזני מרמה וכנען כתיב עליה ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו ובגין דהוה שליחא מהימנא מה כתיב ביה בא ברוך יי' ברוך יי' ממש¹³⁶ ועל דא אכתיב הכי באורייתא בגין דנפק מההיא קללה ואתברך ולא די ליה דנפיק מנה אלא דאתברך בשמיה דקב"ה ואוליפנא¹³⁷ דאתא מלאך ואעיל מלה דא בפומיה דלבן</p>	<p>בא וראה, אליעזר עבד אברהם מבני כנען היה, כמו שנאמר "כנען בידו מאזני מרמה", ועל כנען כתוב "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו", ומשום שהיה שליח נאמן, מה כתוב בו "בא ברוך ה'", ברוך ה' ממש, ועל זה נכתב כך בתורה, משום שיצא מאותה קללה והתברך. ולא די לו שיצא ממנה, אלא שהתברך בשם הקדוש ברוך הוא, ולמדנו שבא מלאך והכניס דבר זה בפיו לבן.</p>
<p>וישלח אותם משה וגו' כלם אנשים כלהו זכאין הוו ורישי דישראל הוו¹³⁸ אבל אינון דברו לגרמייהו¹³⁹ עיטא בישא אמאי נמלי עיטא דא</p>	<p>"וישלח אותם משה וגו' כולם אנשים", כולם צדיקים היו, וראשי ישראל היו, אבל הם לקחו לעצמם</p>

¹³⁴ פ"י אשרי. ואמר וזכאה מאן כו'. כמש"ל קנ"ז א' ונפש אדונוי ישיב כו'. מבני כנען הוה וכנען כתיב כנען בידו מאזני מרמה וכתיב עליה כו'. כצ"ל. כנען בידו. הוא היפך מציר נאמן, וכמ"ש (פסחים ק"ג ע"ב) חמשה דברים כו' ואל תדברו אמת. ור"ל בזה לפי שהוציא עצמו מהם יצא מקללתן. וז"ש וכנען כתיב כו' (יהל אור).

¹³⁵ ת"ח אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה, כד"א (הושע יב, ח) כנען בידו מאזני מרמה, וכנען כתיב עליה (בראשית ט, כה) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו, ובגין דהוה שליחא מהימנא מה כתיב ביה, (שם כד, לא) בא ברוך יי', ברוך יי' ממש. ועל דא אכתיב הכי באורייתא, בגין דנפק מההוא קללה ואתברך, ולא די ליה דנפיק מינה אלא דאתברך בשמיה דקב"ה, ואוליפנא דאתא מלאך ואעיל מלה דא בפומיה דלבן (רמ"ז).

¹³⁶ ר"ל שנתברך מהשם. ואע"ג שהם אמרו זה, ומנ"ל דהכי איתא שהם כווננו האמת, לכן אמר וע"ד אכתיב כו' בגין כו'. ר"ל לכן נכתב להורות דנפק מההוא כו'. ואמר ולא די ליה כו'. שלשני דברים זכה, והן ג' דזכה לאתברך בשמי' הנ"ל, ראה כמה זכה (יהל אור).

¹³⁷ עתה מפ' שגם דבריהם היה ע"י השם כמו בבלעם (יהל אור).

¹³⁸ יכוין לשתי מעלות רמות שהיה בהם, האחת שהיו מושרשים בניצוצות ההארות היוצאות מיסוד אבא, וז"ש כולהו זכאין, והפסוק קראם אנשים לרמוז שהם מבחי' זכרים, והשניה מ"ש שנתערבו בהם ב"ב שבטים, וז"ש ורישי דישראל, וכמו שדקדק הרב זלה"ה שלכן לא נאמר במ"ש בנשיאים שהזכרו במדבר (א, טז) ראשי אלפי ישראל, אלא ראשי בני ישראל שהם השבטים, ולזה אמר ורישי דישראל (רמ"ז). כמ"ש אנשים ראשי כו' (יהל אור).

¹³⁹ דוק אומר לגרמייהו, שרומז מ"ש הרב שכאשר נתייעצו להרע מיד פרחו מהם ניצוצי השבטים, שנאמר (יג, כו) וילכו ויבואו, שהלכו להם ניצוצי נשמות השבטים, וזהו וילכו, והם נשאר לבדם, והיינו לגרמייהו, בעצתם הנבערה שהיתה אומרם, אי ייעלון ישראל לארעא וכו' והענין מובן במ"ש באוצרות חיים, שדור דעה היו מבחינת דור המדבר אבל רחל שהיא ארץ ישראל היתה אז אב"א זולת בשבתות, ומזווג זה של השבתות יצאו הנכנסים לארץ, ועיין מ"ש באוצרות חיים. ואמנם נדקדק דברי האוצרות חיים וז"ל, לא היה אפשר לרחל להתקן אז ע"י אלו המרגלים בלבד, ע"כ. דוק מינה שאם היו נכנסים כולם יוצאי מצרים ובאי הארץ היתה רחל נתקנת אפילו שדור המדבר היה

<p>אלא אמרו אי ייעלו¹⁴⁰ ישראל לארעא נתעבר אנן מלמהוי רישין וימני משה¹⁴¹ רישין אחרנין דהא אנן זכינן¹⁴² במדברא למהוי רישין אבל בארעא לא זכי¹⁴³ ועל דנטל¹⁴⁴ עיטא בישא לגרמייהו מיתו אינון וכל אינון דנטלן מלייהו</p>	<p>עצה רעה. מדוע נטלו עצה זו, אלא אמרו אם יכנסו ישראל לארץ, יעבירו אותנו מלהיות ראשים, וימנה משה ראשים אחרים, שהרי אנו זכינו במדבר להיות ראשים, אבל בארץ לא נזכה. ועל שלקחו עצה רעה לעצמם מתו הם וכל אותם שלקחו דבריהם.</p>
<p>קנח/ב</p>	
<p>אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו' אמר רבי יצחק משה אסתכל¹⁴⁵ וידע דלא יצלתן בארחהיהו כדין צלי עליה דיהושע כדין כלב הוה בדוחקא אמר מה אעביד הא יהושע אזיל בסיעתא עלאה דמשה דשדר ביה נהירו דסיהרא¹⁴⁶ והוא אנהיר עליה בצלותיה בנין דאיהו שמשא</p>	<p>"אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו'", אמר רבי יצחק, משה הסתכל וידע שלא יצליחו בדרכיהם, ואז התפלל על יהושע, ואז כלב היה בדוחק ואמר, מה אעשה, הרי יהושע הולך בסיוע עליון של משה, ששלח בו אור הלבנה, והוא האיר עליו בתפלתו, משום שהוא שמש.</p>
<p>מה עבד כלב¹⁴⁷ אשתמיט מנייהו ואתי לגבי קברייא דאבהן¹⁴⁸ וצלי תמן צלותיה א"ר יהודה ארח¹⁴⁹ אחרא נטיל ועקים שבילין ומטא על קברי דאבהן ואסתכן בגרמיה דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק אבל מאן¹⁵⁰ דאיהו בדוחקא לא אסתכל מדי כך כלב בנין דהוה בדוחקא לא אסתכל מדי ואתא לצלאה על קברי אברהן לאשתובא מעיטא דא</p>	<p>מה עשה כלב, נשמת מהם ובא לקברי האבות והתפלל שם תפלתו. אמר רבי יהודה, דרך אחר לקח, ועיקם שבילים והגיע על קברי האבות, והסתכן בעצמו, שהרי כתוב "ושם אחימן וששי ותלמי ילידי הענק", אבל מי שהוא בדחק, לא מסתכל על דבר, כך כלב משום שהיה בדוחק, לא הסתכל על דבר, ובא להתפלל על קברי האבות להינצל מעצה זו.</p>

קיים, אבל מפני החטא נתבטלה אותה ההארה של דור המדבר. והנה המרגלים חשבו שבין כך ובין כך הם ירדו ממעלתם, שאפילו תתקן רחל הלא היא עקרת הבית, ובאי הארץ שהם מבחינתה יהיו המעולים וכל שכן אם תבטל דור המדבר, ולכן נטלו עצה רעה לעצמם והוציאו שם רע על תיקון רחל, כגון שהיא נבנית מגבורות אי' שהם קשים ולכן אוקידת עלמא בשלהובא, ואוכלת יושביה היא, ושהקליפות העזות נאחזות בה, ושלא יאין להם להסתכן בתיקונה ומוטב להם לחיות במדבר (רמ"ז). ר"ל למה עשו זה אלא שעשו זה בשביל עצמם שיראו כו', וכמו בירבעם, וז"ש לגרמייהו בשביל שחשו לכבוד עצמם נתקלקלו, וכמ"ש (סנהדרין קא ע"ב) בירבעם גסות הרוח כו' (יהל אור).¹⁴⁰ כ' הרח"ו כי הם מעלמא דדכורא וכנ"ל קנ"ז א'. וז"ש אנשים. וכוונת הקב"ה שיתקנו הארץ בדרגא זו וכמ"ש (יהל אור).

¹⁴¹ וימני משה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ויתמנון".

¹⁴² פי' משום דארץ ישראל היא סוד רחל, ודור המדבר היו מלאה אשת יעקב כנזכר באוצרות חיים (רמ"ז).

¹⁴³ כי הם מעלמא דדכורא והארץ בסוד הנקבה (רח"ו).

¹⁴⁴ לכבוד עצמם כנ"ל. ור"ל שלכן לא יראה האדם כבוד עצמו לעולם (יהל אור).

¹⁴⁵ ברה"ק (יהל אור).

¹⁴⁶ ר"ל דנהירו דילה הוא משמשא. וז"ש והוא אנהיר כו'. והענין כי ג' יק"ו הוא בשמשא כידוע ובזה מאיר, ונהיר בזה ג"כ לסיהרא, וז"ש (סוטה לד ע"ב) י"ה יושיעך, וצלותיה עצמו וא"ו. והנה מוחין דסיהרא חו"ב, ודעתה קלה עד דאנהיר לה בעלה שהוא בזיווגא מ"ד, הדעת, וידע. וז"ש דשדר כו' והוא כו' (יהל אור).

¹⁴⁷ ג"כ לאתנהרא מאבהן ג' (יהל אור).

¹⁴⁸ כי כלב היתה בו נשמת אליעזר עבד אברהם ולכן הלך לחברון לומר לאאע"ה כשם שמשא התפלל על יהושע תלמידו גם אתה תתפלל עלי שאני תלמידך (רח"ו).

¹⁴⁹ ר"ל ז"ש ויבא עד כו' (יהל אור).

¹⁵⁰ שבצרתו אינו יודע שום דבר, כך איהו לא ידע מנהון. וז"ש מדי ול"ק למדי. ולכן לא התפלל ג"כ להנצל מהענקים שלא ידע מהם (יהל אור).

<p>ויקרא משה להושע בן נון יהושע רבי יצחק¹⁵¹ אמר וכי הושע קראה קרא והא כתיב ויאמר משה אל יהושע ויהושע בן נון נער ויחלוש יהושע אלא א"ל משה יה יושיעך מנייהו¹⁵²</p>	<p>"ויקרא משה להושע בן נון יהושע", רבי יצחק אמר, וכי הושע קראו הפסוק, והרי כתוב "ויאמר משה אל יהושע" "יהושע בן נון נער" "ויחלוש יהושע", אלא אמר לו משה, יה יושיעך מהם.</p>
<p>רבי אבא¹⁵³ אמר כיון דשרייה¹⁵⁴ למיעל לתמן אצטריך למהוי שלים ובמה בשכינתא דעד ההיא¹⁵⁵ שעתא נער אקר¹⁵⁶ כמה דאוקימנא ובההיא שעתא קשיר ליה משה בהדה¹⁵⁷ ואע"ג דאשכתן יהושע בקדמיתא קרא קרייה הכי על ההוא דזמין למקרייה אמר משה ודאי לא אצטריך דא¹⁵⁸ למיעל תמן אלא בשכינתא והכי אתהו</p>	<p>רבי אבא אמר כיון ששלחו להיכנס לשם, הצטרך להיות שלם, ובמה, בשכינה, שעד אותה שעה נקרא נער כמו שבארנו, ובאותה שעה קשרו משה אליה, ואף על גב שמצאנו יהושע בתחלה, הפסוק קראו כך, על אותו עתיד להקרא אמר משה, ודאי זה לא צריך להיכנס לשם אלא בשכינה, וכך ראוי.</p>
<p>היש בה עץ אם אין וגו' רבי חייא אמר וכי¹⁵⁹ לא הוה ידע משה¹⁶⁰ דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא והא הוא שבת לה לישראל בכמה זמנין והוא אסתפק בדא והא קב"ה קאמר ליה למשה בקדמיתא דהיא ארץ זבת חלב ודבש אמר</p>	<p>"היש בה עץ אם אין וגו'", רבי חייא אמר, וכי לא היה יודע משה שיש בה כמה עצים משונים זה מזה, והרי הוא שבח אותה לישראל כמה פעמים, והוא הסתפק בזה, והרי הקדוש ברוך הוא אמר למשה בתחלה שהיא ארץ זבת חלב ודבש.</p>
<p>רבי יוסי הא אתערו חברייא דכתיב איש היה בארץ עוץ איוב שמו אמר רבי שמעון רמז להם רמזא דחכמתא¹⁶¹ על מה דשאלו בקדמיתא</p>	<p>אמר רבי יוסי, בזה התעוררו החברים, שכתוב "איש היה בארץ עוץ איוב שמו". אמר רבי שמעון רמז להם</p>

¹⁵¹ סיים מאמרו כאן, לא שקרא לו שם, אלא התפלל עליו ויקרא לה' בתפלה. ומ"ש להושע, ודאי שגם הושע היה נקרא כמ"ש למטה אפרים כו' הוא והושע כו' אבל גם יהושע היה נקרא מקדם כנ"ל (יהל אור).

¹⁵² ל' להושע בשביל הושע שקרא בתפלה י"ה יושיעך (רח"ו), ושיעור הכתוב קרא משה לתשועה לכן נר"ן וא"ל י"ה יושיעך, ולפ"ז לעולם יהושע היה שמו מתחלה, והאי ויקרא משה היינו לשון תפלה (מ"מ).

¹⁵³ ר"ל שם ממש (יהל אור).

¹⁵⁴ ר"ל לזכות לארץ, וכמ"ש למעלה שאלו היו צריכין לאמשכא לשכינה תמן חולקיה לארץ (יהל אור).

¹⁵⁵ ד' דיהושע י' דשרי, שכינתא, כמ"ש בפ"ג דספד"צ (יהל אור).

¹⁵⁶ מט"ט (רח"ו).

¹⁵⁷ פירש והיינו י' דיהושע שהוסיף לו משה שהמ' נקרא י' זעירא כנודע והכתוב שקראו יהושע תחילה ע"ש סופו כדמפרש (מ"מ).

¹⁵⁸ שאפרים הוא חולקא דילה, כמ"ל קי"ט ב' ונסע כו', והוא כל דגל דרחל והוא במערב, שכינה במערב, וכמ"ש. ואינון ב' כלב ויהושע הן סוד אני והו, ראש ו"ק דידיה ודידה, והכל בשכינה, כפולים ששה וששה. ואלין נמלטו, והן הכוללים הכל. ודילה הוא אפרים ועמ"ש"ש. וז"ש והכי אתחזי. יו"ד זה היא חכמת שלמה, שנער משמש לה (יהל אור).

¹⁵⁹ וסיום המאמר של ר' חייא הוא למעלה קנ"ז א', אלא שיחזר כאן לסיים דברי ר"י ור' שמעון (יהל אור).

¹⁶⁰ קושיא זו כבר הקשה אותה ר"ח בריש הפרשה שאמה מה אמר לון היש בה עץ וכי מה הוא דקאמר ואי תימא דלא ידע וכו' ותרצה שם אלא עכשיו חזר להקשות אותה לחברים לידע מה יתרצו הם. ור' יוסי תירץ לו עץ הוא עוץ ור"ש תירץ עץ הוא זעיר. אם אין הוא אריך שנקרא א"ל הפך מ"ש ר"ח לעיל במלת א"ל (מ"מ).

¹⁶¹ בני ישראל התאוו תאוה לדעת מה הפרש יש בין ז"א כשהוא מתנהג ברחמים גמורים לאריך אפין ומה בין רחמים אלו לרחמים אלו והיו רוצים לצרף זה בלבבם ובשכלם שישתנה שכלם להבין בגדולות ובנפלאות על ידי א"א וע"י ז"א ובוזה ידעו כי אין בקרבם וזמ"ש לצרפא בלבהון וכיוצא בזה אמרו בפ' שלח בדף קנ"ח ע"ב וכו' ואפשר שבמעהון ממש היו רוצים השיניי שיהיה להם עונג נפלא

<p>דכתיב היש יי בקרבנו אם אין אמר תמן תחמון אי היא אתהויה להאי או להאי</p>	<p>רמז חכמה על מה ששאלו בתחלה, שכתוב "היש ה' בקרבנו אם אין", אמר שם תראו אם היא ראויה לזה או לזה.</p>
<p>אמר לון אי תחמון דאיבא דארעא כשאר ארעי דעלמא יש בה עין אילנא דחיי ולא¹⁶² מאתר עלאה יתיר ואי תחמון¹⁶³ דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר דעלמא תנדעון דהא מעתיקא קדישא קא נגיד¹⁶⁴ ואתמשך ההוא שנוייה עלאה מכל אתרי דעלמא ובדא תנדעון היש¹⁶⁵ בה עין אם אין</p>	<p>אמר להם אם תראו שפרי הארץ כשאר ארצות העולם, יש בה עין, עין החיים, ולא ממקום יותר עליון. ואם תראו שפרי הארץ יתר ומשונה מכל מקום בעולם, תדעו שהרי מהעתיק הקדוש שופע ונמשך אותו שנוי עליון מכל מקומות העולם, ובזה תדעו היש בה עין אם אין.</p>
<p>ודא בעיתון בקדמיתא (דבמעיון בעיתון)¹⁶⁶ למנדע¹⁶⁷ דא דכתיב היש יי בקרבנו בקרבנו דייקא או אם אין¹⁶⁸ וע"ד והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ למנדע שנוייה דיליה</p>	<p>וזה צריכים אתם בתחלה (שבמעיון רציתם) לדעת זה, שכתוב "היש ה' בקרבו", בקרבנו דווקא, או אם אין, ועל זה "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ" לדעת שנוי שלו.</p>
<p>והימים ימי¹⁶⁹ בכורי ענבים והימים מאי קא מיירי דהא ואז בכורי ענבים סגי ליה אלא והימים אינון דאשתמודען¹⁷⁰ כלוהו הוו מתחברן בההוא זמנא בההוא אילנא דחמא ביה אדם הראשון כמה דתנינן ענבים היו ועל דא והימים אינון דאשתמודען ימי בכורי ענבים דייקא¹⁷¹</p>	<p>"והימים ימי בכורי ענבים", והימים מה בא לומר, שהרי ואז בכורי ענבים מספיק לו, אלא והימים, אותם הנודעים כולם היו מתחברים באותו זמן, באותו עין שחטא בו אדם הראשון, כמו ששנינו ענבים היו, ועל זה "והימים", אותם הידועים, "ימי בכורי ענבים" דווקא.</p>
<p>ויעלו בנגב ויבא עד חברון ויבאו מבני ליה אלא אמר רבי יוסי כלב הוא דאתא לצלאה על</p>	<p>"ויעלו בנגב ויבא עד חברון", היה צריך להיות ויבאו, אלא אמר רבי יוסי,</p>

באכילתם דומה לעדן עליון ואז ידעו כי אין שהוא א"א בקרבם. ומשה אמר להם שבפרי הארץ יראו
השינוי ויכירו כדאיתא התם (שער מאמרי רשב"י כו ע"ד). הנסים נגלים דיציאת מצרים אשר ע"ז
הנה נתפרסם אלהותו ית"ש וכו' לא היו בגילוי אור דמ"ה וב"ן שהם זר"ן אלא רק בגילוי אור דא"א
וכמ"ש בספד"צ ספ"ד על הנס דקריעת ים סוף וכן כל הניסים כולם שנעשה אז עמהם וגם ביאתן
לארץ היה הכל ג"כ רק בהנהגת א"א וכמ"ש בזוה"ק פ' בשלח (סד ע"ב) בפסוק היש ה' בקרבנו אם
אין וכן בפ' שלח (קנח ע"ב) וכו' ואור הא"א הנה הוא האור דהע"ב וס"ג ומשם הוא כל הנסים נגלים
(כללים ח"ב קלה ע"ג).

¹⁶² כמו היש ה' בקרבנו שכאן הוא ההשגה והוא היפוך מדברי ר' חייא הנ"ל קנ"ז א' (יהל אור).
¹⁶³ דשם הוא למעלה מהנהגת העולם ע"פ הטבע בז' תחתונות (יהל אור).
¹⁶⁴ והיה כ"ז שלא באתערותא דלתתא כלל, כי לא היו אז ישראל כדאי לזה, וכמ"ש (יחזקאל טז ז)
ואת עירום ועריה, הללו עובדי עבו"ז והללו כו' וכמ"ש בזוה"ק (פ' תרומה קע ע"ב), אלא שהיה כ"ז
רק מסוד ברית אבות, וכמ"ש (שמות ו ה) ואזכור את בריתי (דע"ה ח"ב קלד ע"ד).
¹⁶⁵ ר"ל בזה דמ"ש היש כו', לא קאי על הראי' אלא על הידיעה דבדא כו' (יהל אור).
¹⁶⁶ לע"ה ח"ב קלד ע"ד גורס את המוסגר.

¹⁶⁷ פירוש שרצו יש' לידע אם המן הוא מאריך או מזעיר ע"י מה שבמעיון אם נבלע באיברים הוא
מאריך ואם לאו הוא מזעיר. ולכך אע"פ שהוא רוחני לא נבלע באיברים. והאמת שהוא מאריך כמ"ש
הזוהר בפ' בשלח שהטל היה יורד ממ"ס דאריך לזעיר ומשם למ' עד שבא לעוה"ז (מ"מ).
¹⁶⁸ ע"י אריכות בדע"ה ח"ב דרוש ה ענף ד' סימן ג'.

¹⁶⁹ דימים הן ו"ק, כי ששת כו', והוון מתחברין ימים ימי. ולכן אשתלחו ו' דכלב, ו' דיהושע, כנ"ל
י"ב. ובכורים הן עטרא דחסד, בכור לכהן, וזהו בכורי ענבים, והיה עת התקון דנטלא מדכורא. ואמר
ענבים, דא"י הוא גופא כמ"ש בז"ח ריש ש"ה (סא ע"א) ת"ת דילה מתחבר בת"ת דיליה, דכלילין ו"ו
(יהל אור).

¹⁷⁰ פירוש ו"ק דזעיר (מ"מ).

¹⁷¹ פ"י שהמ' נקרא ענבים והימים האלו היו מתקנים אותה ומבכרים אותה כמ"ש הרב באוצ"ח
שאותה שעה נתקנה רחל ע"י דור השני שהם מעלמא דנוקבא שנכנסו לארץ. ולפ"ז כוונת הכתוב
לפי שמשו נסתפק אם יש שם אריך לכך אמר שאין שם רק זעיר מאיר במ' (מ"מ).

<p>קברי אבהתא אמר כלב יהושע הא ברכיה משה בסיועא עלאה קדישא¹⁷² ויכיל לאשתזבא מנייהו ואנא מה אעביד</p>	<p>כלב הוא שבא להתפלל על קברי האבות. אמר כלב, יהושע הרי ברכו משה בסיוע עליון קדוש, ויכול להנצל מהם, ואני מה אעשה.</p>
<p>אימלך למבעי בעותא על קברי אבהתא בגין דישתזיב מרוהון (ס"א מעיטא בישא) דשאר מאללין רבי יצחק אמר מאן דהוה רשים¹⁷³ מכלהו דא עאל בגווייה דביה תליא כלא</p>	<p>נמלך לבקש בקשה על קברי האבות כדי שינצל מסודותיהם (מעצה רעה) של שאר מרגלים. רבי יצחק אמר, מי שהיה רשום מכולם זה נכנס בו, שבו תלוי הכל.</p>
<p>ות"ה מאן¹⁷⁴ הוא משאר אחרי דיכול לאעלא תמן דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי ומדחילו דלהון מאן יכיל לאעלאה</p>	<p>ובא וראה, מי הוא משאר אחרים שיכול להיכנס לשם, שהרי כתוב ושם אחימן ששי ותלמי, ומפחדם מי יכול להיכנס</p>
<p>קנט/א</p>	
<p>במערתא אלא שכינתא עאלת תמן בכלב לבשרא לאבהן דהא מטא זמנא לאעלא בנייהו לארעא דאומי לון קב"ה ודא הוא ויבא עד חברון¹⁷⁵</p>	<p>במערה, אלא השכינה נכנסה שם עם כלב, לבשר לאבות שהרי הגיע זמן להכניס בניהם לארץ, שנשבע להם הקדוש ברוך הוא, וזהו "ויבא עד חברון".</p>
<p>תאנא אחימן¹⁷⁶ ששי ותלמי ממאן נפקו זרעא הוו מאינן נפילין דאפיל לון קב"ה בארעא ואולידו מבנת ארעא ומנייהו נפקו גיברי עלמא כמה דכתיב המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם אשר מעולם דשמישי (נ"א מדאתברי)¹⁷⁷ עלמא¹⁷⁸ משתכחי אנשי השם¹⁷⁹ אחימן¹⁸⁰ ששי ותלמי</p>	<p>למדנו, אחימן ששי ותלמי, ממי יצאו. זרע היו מאותם נפילים שהפילם הקדוש ברוך הוא בארץ, והולידו מבנות הארץ, ומהם יצאו גבורי עולם, כמו שכתוב "המה הגיבורים אשר מעולם אנשי השם" אשר מעולם ששמשו (משנברא) העולם, נמצאו אנשי השם אחימן ששי ותלמי.</p>
<p>ויבאו עד נחל אשכול וגו' רבי יהודה פתח כה¹⁸¹ אמר האל יי' בורא השמים ונוטיהם וגו' כמה אית¹⁸² להו לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקב"ה כמה אית להו לאסתכלא</p>	<p>"ויבאו עד נחל אשכול וגו'", רבי יהודה פתח "כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטיהם וגו'", כמה יש להם לבני אדם להתבונן בעבודת הקדוש ברוך הוא, כמה יש להם להתבונן</p>

¹⁷² בסיועא נהירו דמשה. כנ"ל (יהל אור).

¹⁷³ ר"ל דכתיב ויבא, ול"ק מאן, אלא המיוחד מכולן, ראש לכולן, וכולל כולן וז"ש דביה כו' (יהל אור).

¹⁷⁴ ר"ל דמסתמא הוא כלב דביה שכינתא, הפעם אודה, רגלא רביעא דכרסייא. וז"ש אלא שכינתא (יהל אור).

¹⁷⁵ ר"ל חברון דאתחברא באבהתא, כמ"ש קרית הארבע, רגלא רביעא, דשם ג' אבהן, ועתה אתחברת בהדייהו (יהל אור).

¹⁷⁶ להרות על מה שאמר בתחלה דהא כתיב ושם כו' ומדחילו כו' (יהל אור).
¹⁷⁷ נמחק ציהל אור.

¹⁷⁸ ר"ל דמעיקרא הוו שמשין לעולם דלעילא, משרתי עליון (יהל אור).

¹⁷⁹ ר"ל דאנשי השם קאי עלייהו, על מ"ש גבורים אשר מעולם, שנולדו מאותן אשר מעולם, וקא' זה כנ"ל, ונקראו אנשי השם, שהיו מפורסמין בשמותם אחימן כו', כי כל הנודע בשמו הוא הפלג' גדולה בענייניו, ידעתיך בשם, וכן קראי מועד אנשי שם (יהל אור).

¹⁸⁰ כ' הרמ"ז ז"ס נפל אש"ת (תהלים נח ט), ר"ת דילהון. ונ"ל ז"ש (שם) בל חזו שמש, בהרי חשך. ועל אלו ארבע היו ד' הנ"ל, אבהן וכלב (יהל אור).

¹⁸¹ ענין הפתיחה משום דמסיים ר' יהודה הוה אזיל בארחא כו', ומפ"ו ג' דרגין דאדם, נר"ן, שניתן נשמה ורוח לגופא, דאיהו שתופא לנפשא, והוא בפסוק הזה נותן נשמה כו' לעם כו' הוא הגוף. וטעם כל המאמר כאן כמ"ש למטה (יהל אור).

¹⁸² ב' דרגין תורה ומצות, נגד ב' דרגין דקרא (יהל אור).

<p>במלי דאורייתא דכל מאן¹⁸³ דאשתדל באורייתא כאילו מקרב כל קורבנין דעלמא לקמי קב"ה ולא עוד¹⁸⁴ אלא דקב"ה מכפר ליה על כל חוביו ומתקנין ליה¹⁸⁵ כמה כורסיין לעלמא דאתי (חסר)</p>	<p>בדברי תורה, שכל מי שעוסק בתורה כאלו מקריב כל קרבנות העולם לפני הקדוש ברוך הוא, ולא עוד אלא שהקדוש ברוך הוא מכפר לו על כל חטאיו, ומתקנים לו כמה כסאות לעולם הבא.</p>
<p>ר' יהודה הוה אזיל¹⁸⁶ בארמא בהדי ר' אבא שאל ליה אמר מלה חד בעינא לשאלא כיון דידע קב"ה דזמין ב"נ למחטי קמיה ולמגזר עליה מיתה אמאי ברא ליה דהא אורייתא הוה תרי אלפיין שנין עד לא איברי עלמא וכתבי בה באורייתא אדם כי ימות באהל איש¹⁸⁷ כי ימות ויחי פלוני וימת מאי קבעי קב"ה לב"נ בהאי עלמא דאפי' אי אשתדל באורייתא יממא וליליא ימות ואי לא אשתדל באורייתא ימות כלא בחד ארמא בר פרישותא¹⁸⁸ דההוא עלמא כד"א כטוב כחוטא</p>	<p>רבי יהודה היה הולך בדרך יחד עם רבי אבא, שאל אותו ואמר, דבר אחד אני רוצה לשאול, כיון שידע הקדוש ברוך הוא שעתיד האדם לחטוא לפניו ולגזור עליו מיתה, מדוע בראו, שהרי התורה היתה אלפיים שנים עד שלא נברא העולם, וכתוב בה בתורה "אדם כי ימות באהל" איש כי ימות, וימת ויחי פלוני וימת, מה רצה הקדוש ברוך הוא לאדם בעולם הזה, שאפילו אם יעסוק בתורה יומם ולילה ימות, ואם לא יעסוק בתורה ימות, הכל בדרך אחד, פרט לפרישות אותו עולם כמו שנאמר כטוב כחוטא.</p>
<p>א"ל אורחוי דמארך¹⁸⁹ וגזרי דמארך¹⁹⁰ מה לך למטרה בהו מה דאית לך רשו למנדע ולאסתכלא שאיל ודלית לך רשו למנדע כתיב אל תתן את פיך לחטיא את בשרך דאורחוי דקב"ה וסתרין נניזין עלאיין דהוא סתים וגניז לית לן לשאלא</p>	<p>אמר לו, דרכי רבונך וגזרות רבונך מה לך לטרוח בהם, מה שיש לך רשות לדעת ולהסתכל שאל, ומה שאין לך רשות לדעת, כתוב "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך", שדרכי הקדוש ברוך הוא וסתרו גנוזים עליונים, שהוא נסתר וגנוז, אין לנו לשאול.</p>
<p>א"ל אי הכי¹⁹¹ הא אורייתא כלא סתים וגניז דהא היא שמא קדישא עלאה הוי ומאן דמתעסק באורייתא כאלו אתעסק בשמיה קדישא ואי הכי לית לן לשאלא ולאסתכלא</p>	<p>אמר לו אם כך, הרי התורה כולה נסתרת וגנוזה, שהרי היא שם קדוש עליון, ומי שמתעסק בתורה כאלו התעסק בשמו הקדוש, ואם כך אין לנו לשאול ולהתבונן.</p>
<p>א"ל אורייתא¹⁹² כלא סתים וגלייא ושמיה קדישא סתים וגלייא¹⁹³ וכתבי הנסתרות לה'</p>	<p>אמר לו כל התורה נסתרת וגלויה, ושמו הקדוש נסתר וגלוי, וכתוב</p>

¹⁸³ כמ"ש (סוף מנחות) מאי דכתיב זאת התורה לעולה כו' (יהל אור).

¹⁸⁴ כמ"ש (ברכות ה.) כל העוסק כו' שנאמר בחסד ואמת כו' (יהל אור).

¹⁸⁵ ר"ל כמ"ש למטה בתלת עלמין כו' בריש ירחי כו' (יהל אור).

¹⁸⁶ אמר זה כאן שקשה ג"כ בפ' אחר שידע השי"ת. ולכן על פ' זה ויבאו שכאן התחיל עצתם (יהל אור).

¹⁸⁷ ר"ל בין אדם בין איש, וכמש"ו כטוב כחוטא, וכמ"ש (תהלים מט) שמעו זאת כו', גם בני אדם כו', אח לא כו', וגם כתיב וימת כו' בצדיקים ורשעים, דכבר אתגזר ע"כ זה (יהל אור).

¹⁸⁸ ר"ל העה"ב ול"ל לירד בעה"ז לסבול צער המיתה. והשיב לו לקמן שלולי חטא אדה"ר היה המיתה דקרא התפשטות לבד, וההתפשטות הזה צריך לו, שהוא בצלם כו' כמש"ש (יהל אור).

¹⁸⁹ הוא הדעת (יהל אור).

¹⁹⁰ הוא חו"ב, וע' בפ' משפטים קכ"ג א'. אלא שאורחוי הוא דעת המתפשט בארצין ושבילין, וע"ל בא"ר קל"ו א'. ואלין הן נסתרות (יהל אור).

¹⁹¹ ר"ל שלא יעסקו בנסתר כלל (יהל אור).

¹⁹² ר"ל הנסתרות לה' אלקינו הן חו"ב, ג"ר, שהן לה' אלקינו, ואין לנו כלל לחקור, והנסתר שלנו הוא וה' בהיכל קדשו, שהוא סוד גופא ונפשא, כמ"ש בריש תיקון כ"ב נגלה ונסתר (יהל אור).

¹⁹³ המ"ה שהוא ז"א, הנה הוא ג"כ נעלם, לעלם כתיב, כי כל התפשטותו הנה הוא רק מבפנים מגבול האזניים דא"ק עד גבול שבולת הזקן דא"ק מבפנים, והוא אור יותר גדול, כי עיקר האור הנה הוא

<p>אלהינו והנגלות לנו ולבנינו הנגלות לנו דאית רשו לשאלא ולעיינא ולאסתכלא בהו ולמנדע בהו אבל הנסתרות ליי אלהינו דיליה אינון וליה אתחזיין דמאן יכיל למנדע¹⁹⁴ ולא תדבקא דעתוי סתימא וכ"ש למשאל</p>	<p>"הנסתרת לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו", הנגלות לנו שיש רשות לשאול ולעייין ולהתבונן בהם ולדעת בהם, אבל הנסתרת לה' אלהינו, שלו הם, ולו נראים, שמי יכול לדעת ולהתדבק בדעתו הנסתרת, וכל שכן לשאול.</p>
<p>ת"ח לית רשו¹⁹⁵ לבני עלמא למימר מלין סתימין ולפרשא לון בר בוצינא קדישא ר"ש דהא קב"ה אסתכם על ידוי ובנין דדרא דילה רשימא הוא לעילא ותתא¹⁹⁶ וע"ד מלין אתמרו באתגלייא על ידוי¹⁹⁷ ולא יהא דרא כדרא דאיהו שארי בגויה עד דייתי מלכא משיחא</p>	<p>בא וראה, אין רשות לבני העולם לומר דברים נסתרים ולפרשם, פרט לנר הקדוש רבי שמעון, שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו, ומשום שדורו רשום למעלה ולמטה, ועל זה דברים נאמרים בגלוי על ידו, ולא יהיה דור כדור שהוא שרוי בתוכו עד שיבא מלך המשיח.</p>
<p>אבל ת"ח¹⁹⁸ כתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו (ובכלל הוא כעין דוגמא דלעילא ת"ח) רזא דמלה תלת עלמין אית ליה לקב"ה¹⁹⁹ דאיהו גניז בגווייהו עלמא קדמאה²⁰⁰ ההוא עלאה טמירא דכלא דלא אסתכל ביה ולא אתידע ביה בר איהו דאיהו גניז בגווייה</p>	<p>אבל בא וראה, כתוב "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו" (ובכלל הוא כעין דוגמא שלמעלה, בא וראה) סוד הדבר, שלשה עולמות יש לקדוש ברוך הוא שהוא נסתר בתוכם, עולם ראשון, אותו עליון נסתר הכל, שלא מסתכל בו ולא נודע בו פרט לו שהוא גנוז בתוכו.</p>

נשאר מבפנים והוא המ"ה שהוא יותר עיקרי מהב"ן, וכל גילוי הנה הוא רק ע"י הב"ן, אבל הוא עצמו הוא מתעלם. סתים וגליא, ר"ל ע"י הב"ן וכמ"ש בספד"צ רפ"ד (כט ע"ב) ובזוה"ק פ' נשא (קמו ע"ב ושם [ח"ג] עג ע"א קנט ע"א רפט ע"א) (כללים ח"ב יט ע"ב), הוא בעצמו סתים ומתגלה ע"י אדנ"י, וה' בהיכל קדשו (חבקוק ב כ) כנודע (תיקו"ז לג ע"ב). ולכן הנה הוה השם מ"ה הגם שהוא מלגו וכמ"ש אליהו ז"ט (תיקו"ז יט ע"א) מלגו איהו יר"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו ארח אצילות, ר"ל שהוא פנימיות כל האצילות וכל האצילות מתנהג עליו, והרי הוא רק בפנימיותו, ועל"ז הנה נקרא הוא שם המפורש כנודע (תיקו"ז ח ע"א), והוא משום כי הרי הוא מתגלה ע"י אדנ"י וכמ"ש הגר"א באד"א (דפוה"ח פ' תשא בסוד מסוה משה שמות לד לג). משא"כ השם ס"ג הוא נקרא בשם שמא סתים כמ"ש בתיקונים (ריש תיקון י"ג כח ע"ב ע"ש בהגר"א (כח ע"ג), וכנודע ג"כ שהזו"ן הם הנגלים והגר"א הם נסתרות (תיקו"ז יט ע"א) (כללים ח"ב לא ע"ג), הוא סתים מצד המשכחו והתפשטותו מבחי"א"ס והוא גלייא מצד התפשטותו בהגילוי דשם אלהי"ם (כללים ח"ב קכו ע"ד).

¹⁹⁴ כמ"ש מחשבה דב"נ סתימא כו' (יהל אור).

¹⁹⁵ ר"ל אפי' הנסתר שלנו (יהל אור).

¹⁹⁶ בשמים ובארץ שהן נגד ב' הנ"ל. וז"ש וע"ד כו' (יהל אור).

¹⁹⁷ כל דברי הרשב"י הם באתגלייא ולא בחידות, וכמו שנאמר במרע"ה (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו, וכמ"ש בזוהר (אחרי מות דף עט ע"א ופ' שלח קנט ע"א ובאד"ר קלב ע"ב ובכ"מ) (ביאורים ח"א ג ע"ג).

¹⁹⁸ ר"ל להוציאן חלק א"א וכנ"ל, ולכן צריך להברא בזה העולם בצלם כו' (יהל אור).

¹⁹⁹ הנה הם ד' עולמות אבי"ע אלא שעולם עשיה הוא נקרא הבל וריק וקליפה נגד אב"י שהם טוב (רח"ו). הן אב"י, ג"פ קדוש, ונגד הרביעי מלא כל כו', ששם כבודו, אות הרביעי, דהיא אחידא באדם, וע"י אשתמודע. והאדם כל נר"ג שלו שוכנים בעולם הרביעי, והוא חלוק לג' נגדן וכמ"ש (יהל אור).
²⁰⁰ אצילות (רח"ו). עולם האצילות אינו מושג רק לו לעצמו ית"ש וא"כ הרי אינו נופל החקירה שם כלל לחקור בזה מה שהם ואיך שהם. וכן אמר האריז"ל מפורש בשער הקדמות (דף ה ע"א, ע"ח שער עגולים ויושר סוף ענף ד) ע"ש שאמר מפורש שהם אורות דקים בתכלית הרוחניות בלי שום תפיסה בהם כלל, וכמו שאמר הכתוב (דברים ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה כו' (ביאורים ח"א ג ע"ב). נקרא כל האצילות בשם רשות היחיד, כי הוא רשותו ומקומו דיחידו של עולם ב"ה. והתייחד הוא ית"ש עם כל האצילות כולו עד שנעשית חד ממש עמו, והוה כל האצילות כולו אלהות גמור על ידו, ר"ל ע"י יחודו בהם (דע"ה ח"א עז ע"ג).

<p>עלמא תניינא²⁰¹ דאיהו קשיר²⁰² בההוא דלעילא ודא הוא דקב"ה אשתמודע מניה כמה דכתיב פתחו לי שערי צדק זה השער ליי' ודא הוא עלמא תניינא</p>	<p>עולם שני שהוא קשור באותו שלמעלה, וזהו שהקדוש ברוך הוא נודע ממנו, כמו שכתוב "פתחו לי שערי צדק זה השער לה" וזהו עולם שני.</p>
<p>עלמא תליתאה²⁰³ ההוא עלמא תתאה מנייהו דאשתכח ביה²⁰⁴ פרודא ודא הוא עלמא דמלאכי עלאי שריין בנוויה וקודשא בריך הוא אשתכח ביה ולא אשתכח אשתכח ביה השתא כד בעאן לאסתכלא ולמנדע ליה אסתלק מנייהו ולא אתחזי עד דכלהו שאלי איה מקום כבודו ברוך כבוד יי' ממקומו והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה תדירא</p>	<p>עולם שלישי אותו עולם תחתון מהם, שנמצא בו פרוד, וזהו עולם שמלאכים עליונים שורים בתוכו, והקדוש ברוך הוא נמצא בו ולא נמצא, נמצא בו כעת כשרוצים להסתכל ולדעת אותו, מסתלק מהם ולא נראה עד שכולם שואלים איה מקום כבודו, ברוך כבוד ה' ממקומו, וזהו עולם שלא נמצא בו תמיד.</p>
<p>כנוונא דא²⁰⁵ בצלם אלהים עשה את האדם כדין אית</p>	<p>כדוגמא זה "בצלם אלהים עשה את האדם" אז יש</p>
<p>קנט/ב</p>	
<p>ליה תלת עלמין</p>	<p>לו שלשה עולמות.</p>
<p>עלמא קדמאה האי עלמא דאקרי עלמא דפירודא וב"נ אשתכח ביה²⁰⁶ ולא אשתכח כד בעאן לאסתכלא ביה אסתלק מנייהו ולא אתחזי</p>	<p>עולם ראשון, העולם הזה שנקרא עולם הפרוד, והאדם נמצא בו, ולא נמצא כשרוצים להסתכל בו, מסתלק מהם ולא נראה.</p>
<p>עלמא תניינא עלמא דאיהו קשיר בההוא עלמא עלאה ודא הוא ג"ע די בארעא דדא הוא קשיר בעלמא אחרא עלאה ומהאי אתידע ואשתמודע עלמא אחרא</p>	<p>עולם שני, עולם שהוא קשור באותו עולם עליון, וזהו גן עדן שבארץ, שזהו קשור בעולם עליון אחר, ומזה נודע ומתידע עולם אחר.</p>
<p>עלמא תליתאה עלמא עלאה טמירא גניז וסתים דלית מאן דידע ליה כמה דכתיב עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו וכלא כנוונא עלאה (קדמאה דאמינא ובקשוט) דכתיב בצלם אלהים עשה את האדם²⁰⁷</p>	<p>עולם שלישי עולם עליון טמיר גנוז ונסתר, שאין מי שידע אותו, כמו שכתוב "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו", והכל כדוגמא עליונה (ראשון שאמרתי ובאמת) שכתוב "בצלם אלהים עשה את האדם".</p>
<p>(ת"ח ודאי) על דא כתיב בנים אתם ליי' אלהיכם²⁰⁸ וגו' כמה דאוקמוה ואלין אינון בצלם</p>	<p>(בא וראה ודאי) על זה כתוב "בנים אתם לה' אלהיכם וגו'", כמו שפרשוה,</p>

²⁰¹ בריאה (רח"ו).

²⁰² כידוע בסוד ההיכלות ויחוד שמע ובשכמ"ו (יהל אור).

²⁰³ יצירה (רח"ו).

²⁰⁴ ומשם יפרד כו'. ומ"מ יש יחוד באנפי אדם. וז"ש דאשתכח ביה (יהל אור).

²⁰⁵ והן על נר"ן, בשמים ואויר וארץ כמ"ש במ"א, והכל בזה העולם. וכידוע שאות הרביעי כלולה מג' אותיות הראשונות, ופן רביעי דילה כליל כל הג', והוא הגוף, אופן א' בארץ. וכן העולם רביעי הזה הוא גופני (יהל אור).

²⁰⁶ דל"ל קימא כמ"ש בפ' בראשית (יט ע"א ע"ב) בסוד השינה. ואח"כ במית' אמר כד בעאן כו'. וכן למעלה בעלמא תליתאה אמר אלו ב' דרגין אשתכח ביה כו' אשתכח ביה השתא כו', דהשתכחות עצמו אינו בעצם, כמו האדם בעוה"ז, ואח"כ אשתכח כו' (יהל אור).

²⁰⁷ וב"פ כתיב בצלם, וכאן פעם ג' עשה (יהל אור).

²⁰⁸ אורו ית"ש ממש השוכן בתוך הפנימיות דעולמות ב"ע בבחי' נשמה לנשמה (וכמ"ש ברע"מ פ' בהר קט ע"ב), ומזה האור מתפשט ונמשך כל התורה כולה אשר בה נברא ונוצר ונעשה כל העולמות ב"ע, וכן מתקיימים ומתנהגים רק על ידה. והוא הנשמה לנשמה דאורייתא שאמרו בזוה"ק בהעלותך (דף קנב ע"א) וכן מזה האור הוא שורש נשמת כלל ישראל, וכמ"ש באד"ר (דף קמא ע"ב) ויפח באפיו

<p>אלהים ואלין ירתין ירותא עלאה כגוונא דיליה וע"ד אזהר באורייתא לא תתגודדו ולא תשימו קרחה דהא לא אתעביד²⁰⁹ והא שכיח בעלמין טבין עלאין ויקירן להוון חדן כד אסתלק (צדיקא) מהאי עלמא</p>	<p>ואלו הם בצלם אלהים, ואלו יורשים ירושה עליונה כדוגמא שלו, ועל זה מזהרים בתורה "לא תתגודדו ולא תשימו קרחה", שהרי לא נאבד, והרי מצוי בעולמות טובים עליונים, ומכובדים להיות שמחים כשמסתלק (צדיק) מהעולם הזה.</p>
<p>ות"ח אלמלי לא חב אדם לא יטעם טעמא דמותא בהאי עלמא בזמנא דעייל לעלמין אחרנין אבל בנין דחב טעם טעמא דמותא עד לא ייעול לאינן עלמין ואתפשט רוחא מהאי גופא ואשאר ליה בהאי עלמא ורוחא אסתחיא בנהר דינור לקבלא עונשא</p>	<p>ובא וראה, אלמלא לא חטא אדם לא יטעם טעם המות בעולם הזה בזמן שיכנס לעולמות אחרים. אבל משום שחטא, טועם טעם המות עד שלא יכנס לאותם עולמות, ומתפשטת הרוח מגוף זה, ומשאירו בעולם הזה, והרוח מתרחצת בנהר דינור לקבל עונשה.</p>
<p>ולבחר עיילא לג"ע דבארעא ואזרמנא ליה מאנא אחרא דנהורא כהאי פרצופא דגופא דהאי עלמא ממש ואתלבש ואתתקן ביה ותמן הוא מדורא דיליה תדיר ואתקשר²¹⁰ בריש ירחי ושבתו בנשמתא וסליק ואתעטר לעילא לעילא²¹¹ הה"ד והיה מדי חדש בחדשו וגו' מדי חדש בחדשו אמא²¹² אלא רוא²¹³ דמלה בנין חרותו דסיהרא דאתעטרא (עטרוי) לאנהרא מן שמשא בההוא זמנא וכן מדי שבת בשבתו מדי שבת דא²¹⁴ סיהרא בשבתו²¹⁵ דא שמשא דנהורא אתיא לה מן תמן ועל דא כלא חד מלה²¹⁶</p>	<p>ואחר כך נכנסת לגן עדן שבארץ, ומזדמן לה כלי אור אחר כפרצוף זה של הגוף של העולם הזה ממש, ומתלבשת ונתקנת בו, ושם הוא מדורה תמיד, ונקשרת בראשי חדשים ושבתות בנשמה, ועולה ומתעטרת למעלה למעלה, זהו שכתוב "והיה מדי חדש בחדשו וגו'". למה "מדי חדש בחדשו", אלא סוד הדבר, בגלל התחדשות הלבנה שמתעטרת (עטרות) להאיר מהשמש, באותו זמן וכן מדי שבת בשבתו, מדי שבת זו הלבנה, בשבתו זה השמש שהאור בא לה, משם ועל זה הכל דבר אחד.</p>
<p>ודא הוא ברירא דמלה בר לחייביא²¹⁷ דכתיב בהו מיתה לכלהו עלמין כרת מכלהו עלמין ואשתציין מכלא כד לא עיילי בתשובה אמר</p>	<p>וזה ברור הדבר, פרט לרשעים שכתוב בהם מיתה לכל העולמות, כרת מכל העולמות, ומשמדים מהכל,</p>

נשמת חיים כו' בגין לאשתלפא ולעיילא ביה סתים דסתימא עלאה עד סופא דכל סתימין נשמתא דכל חיי דעילא ותתא תליין מההיא נשמתא ומתקיימי בה כו' ע"ש. ולכן נאמר (דברים י"ד א) בנים אתם לה' אלקיכם, וכמ"ש בפ' ויחי (דף רמ"ה ע"א) ופ' שלח (דף קנט ע"ב) (הקדו"ש יב ע"ד).²⁰⁹ צ"ל דהא לא אתאביד (לש"ו).

²¹⁰ דוגמת עלמא תניינא הנ"ל, דאמר שם דקב"ה אשתמודע מניה, ואמר שם דאיהו קשיר כו' (יהל אור).

²¹¹ דנשמה כולל ג"ר. ושם העטרין. וזהו בערבות שכולל ג"ר בנשמתא, דרגא ראשונה. ולעילא כו', הוא ב' דרגין שעליה כנ"ל (יהל אור).

²¹² ר"ל מהו שאמר בחדשו (יהל אור).

²¹³ ר"ל שמקבל מחדשו משמשא, דמתמן היא מתחלשא (יהל אור).

²¹⁴ שכ' שכמה מעלי שבתא ושבתא כמ"ש בפ' בראשית (ה ע"ב) (יהל אור).

²¹⁵ ר"ל בשבת ו', וכן בחדשו. והחילוק בין חדש לשבת, דבחדש ל"ל חידושא רק לסיהרא, דלכן אין חדש לשמש, ולכן ניתן לנשים (ערש"י מגילה כב:) ושבת היא לשניהם, יום ולילה, ועיקרו ליום, שלכן נאמר הכל יום, ואין לילה שם, שנכללת ביום. ובשניהם סליקו לרוחא לעילא, אלא דשבת גם לנשמתא. והדרוש הזה סובב על קוטב מ"ש בסבא פ' משפטים ולקמן ובמ"ה פ' לך דרוחא נוקבא ונשמתא דכורא, שמשא וסיהרא. והן בב' ג"ע שבארץ ושמים (יהל אור).

²¹⁶ ר"ל מדי חדש ומדי שבת (יהל אור).

²¹⁷ ר"ל מיתה הנ"ל הוא הסתלקות כנ"ל. ולחייביא כו'. והוא כמ"ש בתיקונים (תיקון ס"ז קיג ע"ב) אדם כי ימות אדם בליעל כו' ע"ש (יהל אור).

<p>רבי יהודה בריך רחמנא דשאלנא ורווחנא מלין אלין וקאימנא עליהו</p>	<p>כשלא נכנסים בתשובה. אמר רבי יהודה ברוך הרחמן ששאלתי והרווחתי דברים הללו ועמדתי עליהם.</p>
<p>אמר ר' שמעון מפרשתא דא אוליפנא רזא דחכמתא ואשתמעו מנה רזין עלאין ויקירין ת"ח²¹⁸ קב"ה משבח באורייתא ואמר אזילו באורחי אשתדלו בפולחני והא אנא מעייל לכוין לעלמין²¹⁹ טבין לעלמין עלאין בני נשא דלא ידעי לא מהימני²²⁰ ולא מסתכלי</p>	<p>אמר רבי שמעון, מפרשה זו למדנו סוד חכמה, ונשמעים ממנה סודות עליונים ונכבדים. בא וראה, הקדוש ברוך הוא משבח בתורה ואומר "לכו בדרכי", השתדלו בעבודתי, והריני מכניסכם לעולמות טובים, לעולמות עליונים, בני אדם שלא יודעים לא מאמינים ולא מסתכלים.</p>
<p>קב"ה אמר אזילו אלילו ההוא²²¹ עלמא טבא ההוא עלמא עלאה דכסופא אינון אמרי איך ניכול לאללא ליה ולמנדע כל האי מה כתיב²²² עלו זה בנגב אשתדלו באורייתא ותחמון דהא היא קימא²²³ קמייכו ומנה תנדעון²²⁴ ליה וראיתם את הארץ מה היא וגו' תחמון מנה ההוא עלמא דהא ירותא²²⁵ דאחסנא דאנא עייל לכו בה</p>	<p>אומר הקדוש ברוך הוא, לכו תרגלו אותו עולם טוב, אותו עולם עליון של כסופים. הם אומרים איך נוכל לרגל אותו ולדעת כל זה. מה כתוב "עלו זה בנגב", השתדלו בתורה ותראו, שהרי היא עומדת לפניכם, וממונה תדעו אותו, "וראיתם את הארץ מה היא וגו'", תראו ממנה אותו עולם, שהרי ירושה של חלק שאני מכניסכם בה.</p>
<p>ואת העם היושב עליה אינון צדיקיא דבגנתא דעדן דקיימן שורין²²⁶ שורין ביקרא עלאה בדרגין עלאין החזק הוא חרפה בה תחמו אי זכו לכל האי כד אתקפו על יצריהון ותברו ליה אי לא או כד²²⁷ אתקפו באורייתא למלעי בה יממא וליליא או אי ארפו ידיהו מנה וזכו לכל האי המעט²²⁸ הוא אם רב אי סגיאין אינון דאשתדלו בפולחני ואתקיפו באורייתא בנין דזכו לכל האי אי לא</p>	<p>"ואת העם היושב עליה", אותם צדיקים שבגן עדן, שעומדים שורות שורות בכבוד עליון בדרגות עליונות. "החזק הוא הרפה בה", תראו אם זכו לכל זה, כשהתגברו על יצרם ושברוהו, אם לא או, כשהתחזקו בתורה לעסוק בה יומם ולילה, או אם הרפו ידיהם ממנה, וזכו לכל זה. "המעט הוא אם רב", אם רבים אלו, שהשתדלו בעבודתי והתחזקו בתורה, משום שזכו לכל זה אם לא.</p>
<p>ומה הארץ השמנה הוא אם רזה מדאורייתא תנדעון מה הארץ מה ההוא עלמא אי אסני טיבו</p>	<p>"ומה הארץ השמנה היא אם רזה", מהתורה תדעו מה הארץ, מה אותו</p>

²¹⁸ וזהו שלח לך כו', שילכו בתורה לחפור (יהל אור).
²¹⁹ הן ב' עולמות עלאין הנ"ל דרותא ונשמטא, וכן אמר למטה (יהל אור).
²²⁰ ידעי לא מהימני" נמחק זילכה אור, ובמקומו איתא מהימני ולא ידע
²²¹ וזוכין להם בתורה ובמצות. וז"ש אזילו באורחי כו' (יהל אור).
²²² דתורה מימינו כו'. וכמ"ש בפ' יתרו (יהל אור).
²²³ ר"ל ז"ש עלו זה. וכמ"ש לא בשמים כו' כי קרוב כו' (יהל אור).
²²⁴ ר"ל כמ"ש בנגב, משם ועליתם את ההר, שהוא עוה"ב, כמ"ש צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה בגיהנם, וכ"ה בפשטו, וכמ"ש לקמן (קסג ע"א) הכל בטורא, וכן א"י ובהמ"ק. וגיהנם בשאול, ארץ תחתית (יהל אור).
²²⁵ כי היא הארץ אשר נשבע לאבותינו לתת לנו, ארץ החיים (יהל אור).
²²⁶ אמר ג', נגד ג' תיבות העם היושב עלי', והן ג'. שעומדים בין השורות, וזהו שורין שורין. דבגו יושבים בבתים כ"א במדורו, וזהו 'היושב'. ובג"ע דלעילא, 'עליה'. והוא כמ"ש גם צפור ואלין דקיימן מצאה בית ודרור כו'. וע"ל פרשת בלק קצו ע"ב (יהל אור).
²²⁷ דריש ב' דברים בתורה ומצות, נגד ב' עלמין הנ"ל, שג' דברים צריכין חזוק נגד ג' עלמין הנ"ל (יהל אור).
²²⁸ שמא תאמרו שקשה ליכנס לה אם לא אחד בדור וכיוצא (יהל אור).

<p>עלאה ליתבהא או אי אזעיר מנה כלום היש בה עין אם אין האית בה אילנא דחיי²²⁹ לעלם ולעלמי עלמין או אי צרורא דחיי²³⁰ אשתכה בנווה אם לא</p>	<p>עולם, אם מרבה טובה עליונה ליושביה, או אם ממעיט ממנו כלום, "היש בה עין אם אין", היש בה עין החיים לעולם ולעולמי עולמים, או שצרור החיים נמצא בתוכה אם לא.</p>
<p>קס/א/10737</p>	
<p>ויעלו בנגב ויבא עד חברון ויעלו בנגב בני נשא סלקין²³¹ בנווה בנגב בלבא עצלא כמאן דאשתדל במגנא בנגיבו דחשיב דלית בה אגר חמי דהא²³² עותרא דהאי עלמא אביד בנינה חשיב דכלא הוא בנגב כד"א חרבו המים ומתרגמינן נגיבו</p>	<p>"ויעלו בנגב ויבא עד חברון" ויעלו בנגב, בני אדם נכנסים לתוכה בנגב בלב עצל, כמי שעוסק בחנם ביבש שחושב שאין בה שכר, רואה שעושר העולם הזה אבד בגללה, חושב שהוא הכל בנגב כמו שנאמר "חרבו המים" ומתרגמים נגיבו.</p>
<p>לבתר ויבא²³³ עד חברון עד דאת²³⁴ לאתחברא בה קארי ושאני בה ושם אחימן ששי ותלמי תמן חמי פליגין²³⁵ סניאין טמא וטהור אסור ומותר (נ"א כשר ופסול) עונשין ואגרין</p>	<p>אחר כך "ויבא עד חברון" עד שבא להתחבר בה, קורא ושונה בה. "ושם אחימן ששי ותלמי", שם רואה פלוגים רבים, טמא וטהור אסור ומותר [כשר ופסול] עונשים ושכרים.</p>
<p>אלין²³⁶ אינון ארחי דאורייתא דקדוקי אורייתא ילידי הענק²³⁷ דאתילידו²³⁸ מסטרא דגבורה וחברון שבע שנים נבנתה אלין אינון שבעין אנפין דאורייתא שבעין פנים אית לה</p>	<p>אלה אותם דרכי התורה, דקדוקי התורה. "ילידי הענק", שנולדו מצד הגבורה. "וחברון שבע שנים נבנתה" אלה אותם שבעים פנים של התורה, שבעים פנים יש לה, לכל צד עשר, וחברון זו התורה, מי שעוסק בה, נקרא חבר.</p>

²²⁹ ז"א (רח"ו).

²³⁰ יסוד (רח"ו). דריש מעץ ב' דברים, ז"נ, דהיא צירא דחיי, כמש"ל קנ"ז ב', וע"ל צ' ב' צור תעודה דא תורה שבע"פ בגין דתמן אתצר צרורא דחיי, ושם צ"ב א' דלת גנתא צרורא דחייא. ועמ"ש בליקוטים שם בארוכה. והנה עץ קאי על שניהם, כמ"ש בפ' בראשית י"ח ב' עץ פרי עושה כו' כמה דעץ פרי כו' דנוק' עץ פרי. ודריש עץ, עץ וצרור החיים. וגם דחיים, חיי מלכא הוא מ"ם וי"ן דירית ז"נ, כמ"ש בפ' שמיני ל"ט א' ועוד דין מסט' כו' וסטרא כו', והן נגד תורה ומצות כנ"ל. ושניהם חיים, חמרא וחיי (שבת סז ע"ב), מים חיים, אל חי, ואלקים חיים, ב' מוחין, חיי כו'. שנגד אל כו' יש אל אחר כו', ולכן מנסכין אלו הב' לע"ז, וב' אלו הן ב' דעשו וישמעאל, כמ"ש בז"ח רות (עה ע"א), והוא מ"ש לאחר לא אתן ותהלתי כו' לשון רבים, אלקים אחרים, ע' אומין כמ"ש בריש [ז"ח] רות, והוא הכל בע"ה טו"ר בח"ק, אבל בעה"ח גמלתהו טוב כו' ימי חייה, ושם שניהם חיים. וז"ש אילנא כו' וציריא כו', בקש שלום כו' (יהל אור).

²³¹ אע"ג דלמעלה (קנט ע"ב) אמר ג"כ עלו כו', הוא כמ"ש (פסחים נ ע"ב) לעולם יעסוק כו'. ודרש כאן דעל התורה שנקרא נגב, כתיב ויבא עד חברון כמ"ש (יהל אור).

²³² בב' אנפין בעה"ב וגם עוה"ז, וזהו שמסיים חשיב דכלא הוא כו'. ועתה מפרש הלשון נגב, כד"א חרבו כו' (יהל אור).

²³³ כמ"ש (ויקרא רבה פ"ב ס"א) אלף נכנסין כו' אחד כו'. וז"ש ויבא. וז"ש קארי ושנה כו'. שהוא אחד מעשרה הנ"ל, וכלב לבד א' מהן (יהל אור).

²³⁴ עד חברון דרש (יהל אור).

²³⁵ ר"ל דברים חלוקים כמ"ש, כי אלו היו חציים ממלאכים וחציים מב"א, וזהו טמא וטהור כו'. וחשיב ג' חלוקים נגדן (יהל אור).

²³⁶ ילידי הענק (יהל אור).

²³⁷ ילידי הענק" נמחק ביהל אור

²³⁸ ר"ל ילידי. והוא כמ"ש בר"מ גבורים מסטרא דתורה שבע"פ, דתמן עוקר הרים. והוא לדקדק בדקדוקי התורה, וב"ג מדות שהתורה כו', שהן ארחי אורייתא. ודריש ילידי לשון רבים, על אלו ב', וענק גבורה, כמ"ש המה הגבורים, ועמ"ש ל קנ"ט ע"א (יהל אור).

<p>לכל סטרא עשרה²³⁹ וחברון דא אורייתא מאן דאשתדל בה²⁴⁰ אקרי חבר</p>	
<p>לפני צוען מצרים²⁴¹ תנינן²⁴² אורייתא אית לקבל אורייתא והיינו תורה שבכתב ותורה שבעל פה, וזה (מלכות) חברון מתורה שבכתב ופ' והאי (מל') חברון מתורה שבכתב נפקת²⁴³ כד"א אמור להכמה אחותי את</p>	<p>" לפני צוען מצרים", שנינו יש תורה מול תורה, והיינו תורה שבכתב ותורה שבעל פה, וזה (מלכות) חברון מתורה שבכתב יוצאת, כמו שנאמר "אמור להכמה אחותי את".</p>
<p>והאי נבנתה שבע שני²⁴⁴ דבג"כ אקרי בת שבע²⁴⁵ לפני צען מצרים כד"א ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים</p>	<p>"וזה נבנתה שבע שנים" שבגלל זה נקראת בת שבע. "לפני צען מצרים" כמו שנאמר "ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים".</p>
<p>ויבאו עד²⁴⁶ נחל אשכול אלין אינון מלי אגדה דרשה דתליין²⁴⁷ מסטרא דמהימנותא²⁴⁸ ויכרתו משם זמורה וגו' אולפין מתמן²⁴⁹ ראשי פרקין²⁵⁰ ראשי מלין</p>	<p>"ויבאו עד נחל אשכול", אלה אותם דברי אגדה, דרשה שתלויים מצד האמונה. "ויכרתו משם זמורה וגו'", לומדים משם ראשי פרקים, ראשי דברים.</p>
<p>אינון לבני²⁵¹ מהימנותא חדאן במלין²⁵² ומתברכין²⁵³ מלין בנויהו ומסתכלן שרשא חד²⁵⁴ ועקרא חד ולא אשתכח בהו פרודא אינון</p>	<p>אותם שבני האמונה שמחים בדברים, ומתברכים דברים בתוכם, ומסתכלים שורש אחד ועיקר אחד,</p>

²³⁹ והן ששים גבורים סביב, והיא היכל הקדש באמצע, עשר דידיה, ו' סחיר לה, והן גבורים כנ"ל (יהל אור).

²⁴⁰ כנ"ל, דמתחבר בה (יהל אור).

²⁴¹ לפני צוען מצרים נמחק ציהל אור, וזמקומו איצת נצנתה קצב שנים

²⁴² ור"ל כאן על תורה שבע"פ דמתחברת בתורה שבכתב, וכמ"ש כד"א אמור כו' (יהל אור).

²⁴³ מלכות יצאה מז"א (רח"ו).

²⁴⁴ נגד ז' תתאין דדכורא (רח"ו).

²⁴⁵ דשבע שנים בנו אותה, דג"ר א', ועבד"ח ריש ש"ה (סב ע"א). וזהו מתורה שבכתב נפקת, ותורה שבכתב נקראת שבע שנים, אמא, ושם היא לפני מצרים, דלא סליק לתמן, ושם ותרב כו'. ותורה שבכתב הוא חכמה, ועבפ' ויקהל ר' ע"א, ומשם נקראת חכמה, אחותי בת אבי כו', ומשם ותרב כו', כמ"ש בתיקונים (תיקון ס"ד קיא ע"א), אלא דחו"ב לא מתפרשין, וזהו תורה שבכתב כמ"ש (פרשת ויקהל) (יהל אור).

²⁴⁶ דמשם הלכו לאגדה כמ"ש. וכמ"ש יין זו אגדה, וע' בספרי פ' האזינו ודם ענב תשתה כו'. ואמר נחל" כמ"ש והנהר הרביעי הוא פרת, וכל עלמא מסולמוי דפרת (בכורות נה ע"א) (יהל אור).

²⁴⁷ כמו ענבים באשכול, אשכול הכופר דודי לי, ובלימוד זה כל המהימנותא (יהל אור).

²⁴⁸ ר"ל ת"ת, ששם סוד רזין והגדה, ונק' מהימנותא, כידוע בסוד ארץ חטה כו', שגפן ת"ת, תאינה ורימון נ"ה. וז"ש כד"א אל יתן למוט רגלך ומן הרמונים ומן התאנים כלא כו'. ושם שליטת הס"א. ושם ענפין פרודות, משא"כ בת"ת. ואינהו שוויין ת"ת בפרודא, (חו"ג) שבו מחוברים, שעל שמם נקרא מהימנותא כידוע, וכל המחלוקת מצד החו"ג, שהן סותרין, וז"ס שמאי והלל, וב"ש וב"ה, אבל (ת"ת) עושה שלום, ואלו ואלו דברי כו', והכל א' כמ"ש (חגיגה דף ג:): אל אחד אמרן כו', והכל הולך אל מקום אחד (יהל אור).

²⁴⁹ ר"ל דלכן כתיב אחד. ונגד זמורה ואשכול, אמר אגדה ודרשה, דאחוזים זה בזה כמותם. וכן אמר ר"פ ראשי מלין" (יהל אור). וז"ש למטה הה"ד וישאוהו כו', משום דל"ק קרא זה למעלה (יהל אור).

²⁵⁰ אין דורשין בעריות בשלשה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו (חגיגה יא ע"ב), תני רבי חייא אבל מוסרין לו ראשי פרקים אמר רבי זירא אין מוסרין ראשי פרקים אלא לאב בית דין ולכל מי שלבו דואג בקרבן (שם יג ע"א). ועיי' שעה"ק ו ע"א: לא נעמיק מאד בחקירתה, אבל נכתוב בה ראשי פרקים, כמציע מן החרכים, בלי הסתכלות אל הדברים העמוקים. והמשכיל על דבר זה, ימצא טוב טעם ודעת, אם ישית אליו לבו.

²⁵¹ שיהושע וכלב כרתוה (יהל אור).

²⁵² כמ"ש אשכול, יין שמשמח כו' (יהל אור).

²⁵³ שלכן נאמר נחל כנ"ל, פרת (יהל אור).

²⁵⁴ ר"ל ז"ש אחד, ונגד זמורה ואשכול אמר שרשא (יהל אור).

<p>דלא²⁵⁵ משתכחי בני מהימנותא ולא אולפי אורייתא לשמה שוין ליה למהימנותא בפרודא הה"ד וישאווהו במוט בשנים בפרודא מהו במוט כד"א אל²⁵⁶ יתן למוט רגלך</p>	<p>ולא נמצא בהם פירוד, אותם שלא נמצאים בני אמונה, ולא לומדים תורה לשמה, שמים את האמונה בפירוד, זהו שכתוב "וישאהו במוט בשנים", בפרוד, מהו במוט, כמו שנאמר "אל יתן למוט רגלך".</p>
<p>ומן הרמונים²⁵⁷ ומן התאנים כלא שוין²⁵⁸ להני מילי לסטרא אהרא לסטרא דמינאי לסטרא דפורדא הה"ד וישונו מתור הארץ וישונו תייבין²⁵⁹ לסטרא בישא ותייבין מארהא דקשוט אמרי מאי אכפת לך²⁶⁰</p>	<p>"ומן הרמנים ומן התאנים", הכל שוים לדברים, אלה לצד אחר, לצד המינים, לצד הפרוד. זהו שכתוב "וישונו מתור הארץ" וישונו, שבים לצד הרע, ושבים מדרך האמת, אומרים מה אכפת לנו.</p>
<p>עד יומא²⁶¹ לא חמינא טב לעלמא אעמלנא בה ביתא ריקם יתיבנא בקלנא דעמא ולהווא עלמא מאן יזכי ומאן ייעול לגוויה טב לך דלא אטרהנא כולי האי ויספרו לו ויאמרו וגו' הא אעמלנא²⁶² ולאנינא בגין למנדע חולקא דהווא עלמא וגם זבת חלב ודבש היא טב הוא הווא עלמא עלאה כמה דידענא באורייתא אבל מאן יכיל למזכי ביה</p>	<p>"עד היום", לא ראינו טוב לעולם, עמלנו בה, הבית ריק ישבנו בקלון בעם, ולאותו עולם מי יזכה ומי יכנס לתוכו, טוב לנו שלא טרחנו כל זה, "ויספרו לו ויאמרו וגו'", הרי עמלנו ועיפנו בשביל לדעת, חלק אותו עולם, וגם "זבת חלב ודבש", היא טוב, הוא אותו עולם עליון, כמו שידענו בתורה, אבל מי יכול לזכות בו.</p>
<p>אפס כי עז העם תקיף²⁶³ הוא דלא יחשיב כל עלמא כלל בגין דיהא ליה עותרא סניא לאשתדלא ביה מאן הוא דיזכי בה ודאי</p>	<p>"אפס כי עז העם", תקיף הוא שלא יחשיב כל העולם כלל, משום שיהיה לו עושר רב לעסוק בו, מי הוא שיזכה בה ודאי.</p>
<p>אפס כי עז העם היושב בארץ מאן דבעי למזכי בה בעי למהוי תקיף בעותרא כד"א ועשיר יענה עזות</p>	<p>"אפס כי עז העם היושב בארץ", מי שרוצה לזכות בה צריך להיות חזק בעושר, כמו שנאמר "ועשיר יענה עזות".</p>
<p>והערים גדולות בצורות בתין מליין²⁶⁴ כל טובא דלא יחסרון מכלא ועם כל דא וגם ילידי</p>	<p>"והערים גדולות בצורות בתים מלאים כל טוב", שלא יחסרו מהכל,</p>

²⁵⁵ אח"כ שנתנו למרגלים לישא. וז"ש וישאווהו במוט כו'. כשנשאו אז במוט בשנים (יהל אור). שדומה לו שהמאמרים סותרים זא"ז (יהל אור).

²⁵⁶ שמתמוטט ממהימנותא כנ"ל (יהל אור).

²⁵⁷ אבל יהושע וכלב רק במקום יחודא באשכול כנ"ל (יהל אור).

²⁵⁸ ג' דברים נגד אלו ג' הפירות כסדר מלמטה למעלה. והענין, כי מקומם ידוע, ושם אחיזת ס"א כמ"ש בתיקון ג' ו' (קג ע"ב) בארוכה, ודימינא קשה יותר, כמ"ש בתז"ח (י ע"ב) קל וחומר ועמש"ש. וכן מינים קשה יותר כמ"ש (ר"ה דף יז ע"א) אבל המינים כו'. ולסטרא דפירודא במקום היחוד כנ"ל, ועמ"ש בליקוטים בארוכה. וז"ש למעלה למוט רגלך דשם כנ"ל (יהל אור).

²⁵⁹ דרש וישונו, לא על ההילוך, אלא תייבין כו', דכאן לא שייך ההילוך אלא לילך בה, והשיבה כו' (יהל אור).

²⁶⁰ ר"ל מטובה כיון כו', ור"ל ז"ש וגם זבת כו'. אבל אין אוכל אותה (יהל אור).

²⁶¹ ומפרש והולך פרטן ג' דברים, אעמלנא כו', ביתא כו', יתיבנא כו'. והן ג' דלמטה, אפס כי כו', והערים כו', וגם ילידי כו'. ואמר ולהווא עלמא מאן כו'. כמ"ש למטה עמלק יושב כו' בגין דלא יכיל כו' (יהל אור).

²⁶² ר"ל ז"ש באנו (יהל אור).

²⁶³ ר"ל עז בעותרא. ור"ל מהו עז סתם, לכך אמר שמחמת גודל עשירותו לא יחשיב כו', וזהו עז כו'. ואח"כ חזר ופי' מטעם אחר ודאי אפס כו' כד"א כו'. ואמר מאן הוא דיזכי. ר"ל ז"ש אפס (יהל אור).

²⁶⁴ כמ"ש { איוב כב, כג-כד } ושית על עפר בצר ובצור כו' שדי בצריך וכסף כו'. ואמר דלא יחסרון מכלא. ר"ל כמו המבצר, שאין יכול לחסור משם, ומכינין שם הכל. והוא עם עז העם, ב' דברים, כסף

<p>הענק ראינו שם בעי גופא תקיף ניבר כארי²⁶⁵ (דישתכה תמן תדירא²⁶⁶) בגין דהיא מתשת חיליה דב"נ לאשתדלא בההוא איסור²⁶⁷ והתר טמא וטהור כשר ופסול מאן ייכול לזכאה בה</p>	<p>ועם כל זה "וגם ילדי הענק ראינו שם", צריך גוף חזק, גיבור כארי (שימצא שם תמיד) משום שהיא מתשת כחו של אדם, לעסוק באותו איסור והתיר, טמא וטהור, כשר ופסול, מי יכול לזכות בה.</p>
<p>ועוד עמלק יושב בארץ הנגב אי ימא בר נש דאפילו בכל דאי זכי עמלק יושב בארץ הנגב הא יצרא²⁶⁸ בישא קטיגורא מקטרגא²⁶⁹ דבר נש דישתכה תדיר בגופא והתתי²⁷⁰ והאמורי וגו' כמה מקטרגי משתכחי תמן (בגין) דלא יכיל בר נש למיעל בההוא עלמא כלל מאן יזכי ליה ומאן ייעול בגויה במלין אלין</p>	<p>ועוד "עמלק יושב בארץ הנגב", אם יאמר אדם שאפילו שיזכה לכל זה, "עמלק יושב בארץ הנגב", הרי יצר הרע הקטגור מקטרג על האדם, שנמצא תמיד בגוף "והחתי והאמרי וגו'", כמה מקטרגים נמצאים שם, (כדי) שלא יכול האדם להיכנס לאותו עולם כלל. מי יזכה בו, ומי יכנס לתוכו בדברים הללו.</p>
<p>ויניאו²⁷¹ את לב בני ישראל בנין דאפיקו שום ביש עלה כד"א ויוציאו את דבת הארץ אינון בני מהימנותא מאי קא אמרי אם חפץ בנו יי ונתנה לנו כיון דישתדל בר נש ברעותא דלבא לגבי קב"ה לא בעי מנן אלא לבא ויסתמרון²⁷² ההוא רשימא קדישא דכתיב ועמך²⁷³ כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ</p>	<p>"ויניאו את לב בני ישראל", משום שהוציאו שם רע עליה, כמו שנאמר "ויוציאו דבת הארץ". אותם בני האמונה מה אומרים "אם חפץ בנו ה' [וגו'] ונתנה לנו", כיון שיעסק אדם ברצון הלב לפני הקדוש ברוך הוא, לא צריך ממנו אלא הלב, וישמרו אותו רושם קדוש, שכתוב "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ".</p>
<p>קס/ב</p>	
<p>אבל אך ביי²⁷⁴ אל תמרדו בעי דלא ימרדון באורייתא דאורייתא לא בעי²⁷⁵ עותרא ולא מאני דכספא ודהבא ואתם אל תיראו את עם</p>	<p>אבל "אך בה' אל תמרדו" צריך שלא תמרדו בתורה, שהתורה לא צריכה עושר ולא כלי כסף וזהב, "ואתם אל</p>

וטוב הבית, שפעם לא ימצא לקנות. וגדולות מליין כל טוב, כי גדול הוא בעושר. ובצורות דלא יחסור כו' (יהל אור).

²⁶⁵ ר"ל לכן שנינו {אבות פ"ה מ"כ} הוי עז כו' וגבור כארי (יהל אור).

²⁶⁶ ר"ל ז"ש ראינו שם. ר"ל דיירים שם בקביעות (יהל אור).

²⁶⁷ שהן ג' ילדי הענק כנ"ל (יהל אור).

²⁶⁸ כמ"ש (סוכה נב.) ובת"ח יותר מכולם, וזהו בארץ הנגב (יהל אור).

²⁶⁹ לכן כנוהו בעמלק שהוא שונא היותר גדול לישראל. וכתבי ביה אשר קרן כו', כמ"ש דכד סגיא יצרא כו' (יהל אור).

²⁷⁰ שהן ג' ממונים תחת דומה, כמ"ש בז"ח רות, והן בהר, בגבול עוה"ב, שומרים הדרך. והכנעני הוא הרביעי, עון, דקריב למפתי, יושב ומקטרג לפני ג"ע שלמעלה, והוא ירדן, יורד מדן כידוע, והן מצולות ים, לפני הים (יהל אור).

²⁷¹ הוא פסוק בפ' מטות {לב, ט}, והוא כולל כל הפסוקים שאמרו בני ישראל כאן, לכן נקט זה הפסוק בקיצור (יהל אור).

²⁷² דריש בב' אנפין, שחפץ ה' בלבנו, שנעבוד בלב שלם ובנפש חפצה וכמ"ש ואתה שלמה בני כו' ובנפש חפצה כי כל לבבות דורש. ועתה מה כו'. ועוד הברית כמ"ש ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים כו', והן ב' יהושע וכלב, ב' הבריתות שהן עיקר הכל, והן הצליחו. ולכן הכל תליא בב' השבטים אלו, ב' משיחין, ב' מלכים. וכן יהושע ושלמה, יוסף ברית, יהודה מלכות, פה. ולכן בזה יק"ו, ובזה ה', ש"ע ש"ע. וז"ש למעלה דכלב בא עד חכרון, קארי ושנה כו', במדתו. ואמר בלבא ורעותא, שהוא כרית יחיד מכוון כו' (יהל אור).

²⁷³ לראי' שירושת הארץ. ולבא הרבה בתורה כי אם שמור כו' והוריש כו', לאהבה את ה' כו' לשבת על האדמה, וכיוצא הרבה (יהל אור).

²⁷⁴ דאורייתא הוא שמיה (יהל אור).

²⁷⁵ ר"ל ז"ש אך, דא"צ אלא התורה לבד, אך בה' (יהל אור).

<p>הארץ דהא גופא²⁷⁶ תבירא אי ישתדל באורייתא ישכח אסותא בכלא הה"ד רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך וכתוב ולכל בשרו מרפא וכל²⁷⁷ אינון מקטרגי²⁷⁸ אינון מכרואן ואמרי²⁷⁹ פנו אתר לפלנייא עברא דמלכא</p>	<p>תיראו את עם הארץ", שהרי גוף שבור, אם יעסוק בתורה ימצא רפואה בכל, זהו שכתוב "רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך", וכתוב "ולכל בשרו מרפא", וכל אותם מקטרגים הם מכריזים ואומרים, פנו מקום לפלוני עבד המלך.</p>
<p>בגין כך אל תיראו כי לחמנו הם אינון בגרמייהו מזמנן מזוני בכל יומא לאינון דמשתדלי באורייתא כד"א ואת העורבים צויתי לכלכך וכתוב והעורבים²⁸⁰ מביאים לו לחם ובשר סר צלם מעליהם מאן צלם דא תוקפא²⁸¹ דדינא קשיא</p>	<p>בגלל זה "אל תיראו כי לחמנו הם", הם בעצמם מזמינים מזונות בכל יום לכל אותם שעוסקים בתורה, כמו שנאמר "ואת העורבים צויתי לכלכלך", וכתוב "והעורבים מביאים לו לחם ובשר סר צלם מעליהם", מהו צלם, זה תוקף הדין הקשה.</p>
<p>מאי טעמא אעדי משום דיי²⁸² אתנו אל תיראום כלא אעדיאו בגין אורייתא זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא לשמה דהא מתקשרי בקב"ה ממש ואקרונ אחים ורעים²⁸³ הה"ד למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך</p>	<p>למה סר, משום שה' אתנו, אל תיראום, הכל אז בגלל התורה, אשרי חלק אותם שעוסקים בתורה לשמה, שהרי מתקשרים בקדוש ברוך הוא ממש, ונקראים אחים ורעים, זהו שכתוב "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך".</p>
<p>ויבאו עד נחל אשכול וגו' רבי אבא אמר כרתו ההוא אשכול אתו לסלקא²⁸⁴ ליה לא יכילו אתו לנמלא²⁸⁵ ליה לא יכילו אתו כלב ויהושע נמלו ליה וסליקו ליה ואזקף על ידיהו הה"ד וישאהו במוט בשנים בשנים באינון שנים יחיד²⁸⁶</p>	<p>"ויבאו עד נחל אשכול וגו'", רבי אבא אמר, כרתו אותו אשכול, באו להרימו לא יכלו, באו לקחתו לא יכלו, באו כלב ויהושע ולקחוהו והעלוהו, נזקף על ידם, זהו שכתוב "וישאהו במוט בשנים", בשנים באותם שנים יחידים.</p>
<p>זמורה מאי²⁸⁷ קא בעאן אלא אשכול הוה תלייא ביה ובעוד דהוה מתחבר באתריה אקרי</p>	<p>זמורה מה רצו, אלא אשכול היה תלוי בה, ובעוד שהיה מחובר במקומו</p>

²⁷⁶ ואתם אל תיראו את עם הארץ דהא גופא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתחא "וגופא".

²⁷⁷ ואתם אל תיראו את עם הארץ דהא כל (יהל אור).

²⁷⁸ ור"ל מ"ש אך בה' אל תמרדו, הוא תשובה על מה שאמרו אפס כי עז העם והערים גדולות בצורות וגם ילידי הענק ראינו שם. ועל מ"ש עמלק יושב כו' והחתי כו', אמר ואתם אל כו' (יהל אור).

²⁷⁹ בעה"ז, כד אזיל, שיניחו לו כידוע. והוא נגד עמלק. ואמר כי לחמנו כו'. כמו שמפרש והולך. ונגד החתי כו', אמר סר צלם, כמו שמפרש והולך מאן צלם דא כו'. והוא סוד צלמות דכורא, דהוא המקטרג למעלה. ונגד נוק' המפתה כאן אמר למעלה כי לחמנו כו' כנ"ל (יהל אור).

²⁸⁰ עורבים כמשמעו דהיינו עוף טמא (רח"ו).

²⁸¹ פי' ק"ך צירופי אל"הים גי' צ"ל משם יניקת החיצונים ולכן סר צלם מעליהם (מ"מ).

²⁸² ר"ל אורייתא כנ"ל. וכמ"ש {משלי כה, כא. סוכה נב.} אם רעב כו' וה' ישלימנו לך. וז"ש כלא אעדיאו כו'. וז"ש זכאה חולקהון כו' בקב"ה ממש. ר"ל דאמר וה' אתנו כו' כנ"ל. ואמר ואקרונ אחים ורעים. ר"ל דזהו שמו אחים זו"נ, ורעים או"א, כמ"ש בר"פ ויקרא {ד.}. והן העוסקים בתורה כנ"ל. וזהו אדברה נא שלום בך, כמ"ש (סוף ברכות וש"מ) ת"ח מרבים שלום בעולם שנאמר כו', למען אחי כו'. ואחים הם בתורה שבכתב ובע"פ, ורעים בסודות שבהן, הנסתרות כו', במה שניתן רשות, שהוא התפשטותן בז"ת, שהן דרגא דשם הוי"ה (יהל אור).

²⁸³ פי' שיש בהם חיה ונשמה מאו"א ולכן נקראים אחים לזו"ן (מ"מ).

²⁸⁴ על כתפיהון (מ"מ ויהל אור).

²⁸⁵ אפי' ליטלו מן הארץ לבד (מ"מ), להסיע ממקומו (יהל אור).

²⁸⁶ שנתפרשו ממרגלים, ולכן אמר סתם בשנים הידועין (יהל אור).

²⁸⁷ למה כרתו כיון דלא נשאו אותו, לכן מפ' שהוא המוט כמו שמפרש והולך (יהל אור).

<p>זמורה לבתר קרייה מוט דכתיב וישאווהו במוט ההוא דאשתמודע²⁸⁸ ההוא דכרתו</p>	<p>נקרא זמורה, אחר כך קראו מוט, שכתוב "וישאווהו במוט" אותו הנודע, אותו שכרתו.</p>
<p>מכאן ידעו יהושע וכלב דאינון אתחזיין למיעל לארעא ולמהוי לון בה חלק ואחסנא עד דהוו אתיין אמלכו²⁸⁹ עליהו כלהו קאים כלב²⁹⁰ באיבא אמר איבא איבא איבא איבא בגינך אנן מתקטלין מה²⁹¹ אנן בחולקך מיד קלי²⁹² גרמיה ויהבו לון</p>	<p>מכאן ידעו יהושע וכלב שהם ראויים להיכנס לארץ ולהיות להם בה חלק ונחלה, עד שבאו נמלכו עליהם כולם, עמד כלב בפרי, אמר פרי פרי אם בגללך אנו נהרגים מה אנו בחלקך, מיד עשה עצמו קל ונתן להם.</p>
<p>ר' אלעזר אמר לא יהבו לאחרי דהא כתיב וישאווהו במוט וכתיב בשנים ובכלהו לא הוו²⁹³ שנים כוותייהו ומכאן אוליק²⁹⁴ יהושע לבתר דכתיב וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים והני שנים הא אוקמוה קדמאי וכד מטו לגבייהו דישראל יהבו לון ואינון אשתארו ועבדו גרמיהו שיריים²⁹⁵</p>	<p>רבי אלעזר אמר לא נתנו לאחריים, שהרי כתוב "וישאווהו במוט", וכתוב "בשנים", ובכלם לא היו שנים כמותם, ומכאן למד יהושע אחר כך, שכתוב "וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים", ושנים אלה הרי פרשוה הקדמונים, וכשהגיעו אל ישראל נתנו להם, והם נשארו, ועשו עצמם כשיריים.</p>
<p>ר' יצחק אמר כד הוו מטאן לגבייהו דאינון ענקים הוו שוויין ההוא חוטרא דמשה קמייהו ואשתזיבו ומנלן דההוא חוטרא יהיב לון הה"ד ויאמר אליהם עלו זה בנגב כתיב הכא עלו זה וכתיב התם ואת המטה הזה וגו' ובגיניה אשתזיבו דאי תימא הני ענקיאי שבקי לון אלא אתו לנסבא לון והוו שוויין לקמייהו ההוא חוטרא ומשתזבי (ס"א ומשתמטי) מקמייהו רבי יהודא אמר מסורת שמא²⁹⁶ קדישא מסר לון משה ובגיניה אשתזיבו מנייהו</p>	<p>רבי יצחק אמר, כשהיו מגיעים לאותם ענקים, היו שמים אותו מטה של משה לפנייהם ונצלו, ומנין לנו שאותו מטה נתן להם, זהו שכתוב "ויאמר אלהם עלו זה בנגב", כתוב כאן עלו זה, וכתוב שם "ואת המטה הזה וגו'" ובגללו נצלו, שאם תאמר שהענקים הללו עזבו אותם, אלא באו לקחתם, והיו שמים מולם אותו מטה ונצולים (ובורחים) מלפניהם. רבי יהודה אמר, מסורת שם הקדוש מסר להם משה, ובגללו נצלו מהם.</p>
<p>רבי חייא אמר תלת שמהן²⁹⁷ אקרונ נפילים ענקים רפאים וכלהו אורכי יומי נפילין אקרונ בקדמיתא לבתר כד אתחברון בבנת בני נשא ואולידו מנייהו²⁹⁸ אקרונ ענקים לבתר דהוו</p>	<p>רבי חייא אמר שלשה שמות נקראו, נפילים ענקים רפאים, וכולם האריכו ימים. נפילים נקראו בתחלה, אחר כך כשהתחברו בבנות בני האדם והולידו מהם נקראו ענקים, אחר כך שהיו הולכים ומשוטטים בעולם הזה</p>

²⁸⁸ ר"ל שלכן נאמר במוט בפתח (יהל אור).

²⁸⁹ שנמלכו להורגן, לכן אמר איבא כו' (יהל אור).

²⁹⁰ שהוא היה מאחריו ופניו לפרי (יהל אור).

²⁹¹ האיך נהיה בחולקך (יהל אור).

²⁹² דבפסוק אח"ז משמע שהמרגלים הביאו דכתיב וזה פריה. ור' אלעזר פליג ואמר דלא יהבו לון עד שהגיעו לישראל (יהל אור).

²⁹³ ר"ל שהן בלא"ה קודם החטא היו המובחרין כמש"ל דיהודה ואפרים, וכן ב' משיחין, וב' מלכין, בית דוד ואפרים, וכמש"ל. וחידש בזה דעדיין לא חטאו לומר שנים יחידן (יהל אור).

²⁹⁴ ג"כ המובחרין, כלב ופנחס. וז"ש והני שנים כו' (יהל אור).

²⁹⁵ ר"ל מחמת ענוה, לא מחמת יראה. וכל הדרך הולכינהו לקיים המצוה, מצות משה (יהל אור).

²⁹⁶ ר"ל שם י"ב. וזהו מסור', שאין מגלין כו' (קידושין עא.), וזהו זה. ויליף בג"ש, דכתיב זה שמי לעלם, וכ"כ בחיי {יג, יז} (יהל אור).

²⁹⁷ דכתיב בני ענק מן הנפילים, וכתוב {דברים ב, יא} רפאים אף הם כו' (יהל אור).

²⁹⁸ הבנים שלהם נקראים ענקים (מ"מ).

<p>אולי²⁹⁹ ושטאן בהאי עלמא ומתרפיין מההוא דלעילא³⁰⁰ אקרין רפאים</p>	<p>ומתרפים מאותו שלמעלה נקראו רפאים.</p>
<p>אמר ר' יהודה והא³⁰¹ כתיב הרפאים יחוללו רפאים יחשבו אף הם כענקים א"ל הכי הוא בגין דענקים אתו מהאי סטרא ומהאי סטרא ואתיאו יתיר בארעא כגוונא דא רפאים ומנייהו נפקי והוון אורכי יומי וכד מתחלשי³⁰² אתחלש פלגות גופא ופלגות קאים</p>	<p>אמר רבי יהודה, והרי כתוב "הרפאים יחוללו", רפאים יחשבו אף הם כענקים, אמר לו כך הוא, משום שענקים באו מצד זה ומצד זה והתחזקו יותר בארץ, כדוגמא זה רפאים, ומהם יצאו והיו מאריכים ימים, וכשנחלשים נחלש חצי גוף וחצי עומד.</p>
<p>כיון דפלגות גופא הוה מית הוון נסבי עשבא מעשבי ברא ושדיין לפומייהו ומיתו ובגין דאינון³⁰³ בעאן לקטלא גרמייהו אקרין רפאים אמר ר' יצחק שדיין גרמייהו בימא רבא וטבען ומתיין הה"ד הרפאים יחוללו³⁰⁴ מתחת מים ושוכניהם³⁰⁵</p>	<p>כיון שחצי הגוף היה מת, היו לוקחים עשב מעשבי השדה וזורקים לפיהם ומתים. ומשום שהם רצו להרוג עצמם, נקראו רפאים. אמר רבי יצחק, זורקים עצמם לים הגדול וטובעים ומתים, זהו שכתוב "הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם".</p>
<p>ר' שמעון אמר אלמלא הוון עיילין ישראל לארעא בסימנא (ג"א באומנא)</p>	<p>רבי שמעון אמר אלמלא היו נכנסים ישראל לארץ בסימן (באומנות)</p>
<p>קסא/א10555</p>	
<p>דלישנא בישא לא הוה קאים עלמא רנעא חד מאן אומנא דלישנא בישא נחש ורזא³⁰⁶ דמלה מדאתא נחש על חוה אטיל בה זוהמא</p>	<p>לשון הרע לא היה העולם עומד רגע אחד, מי אומן של לשון הרע, הנחש. וסוד הדבר, משבא הנחש על חוה הטיל בה זוהמא.</p>
<p>אמר ר' שמעון ועל כלא מהל³⁰⁷ קב"ה בר מן לישנא בישא בגין דכתיב אשר³⁰⁸ אמרו</p>	<p>אמר רבי שמעון, ועל הכל מוחל, הקדוש ברוך הוא פרט ללשון הרע,</p>

²⁹⁹ קס"ד דר' יהודה מ"ש ר' חייא לבתר וכו', ומתרפיין וכו' איקרין רפאים היינו על הדור השני נמי קאמר שנקראו ענקי' ונקראו רפאים. לכך הקשה והא כתיב רפאים יחשבו אף הם נענקים דמשמע שהם שני מינים. ול"ג הרפאים יחוללו ואמ"ל ר"א הכי הוא דהיינו שני מינים הם בגין דענקים אתו מהאי סטרא וכו' דהיינו הדור השני שנבראו מבנות האדם ומן המלאכים. ומ"ש כגוונא דא רפאים היינו הדור הג' וז"ש ומנייהו נפקי שהרפאים יצאו מהענקים ולעולם הם ג' מינים. נפילים הם המלאכים שנפלו מן השמים. ענקים הם בניהם שילדו עם בנות האדם. רפאים הם דור ג' שיצאו מהענקים: ולכך אמר קרא רפאים יחשבו וכו' שלא תעלה על דעתך כיון שהם דור ג' נחלש כחם. אלא אף הם כענקים שהם דור ב'. והאמת של ר' חייא דאמר תחלה בתר דהוון אזלי וכו' היינו דור ג' שיצאו מענקים כמה שפיר' ר' חייא דבריו ולבסוף (מ"מ).

³⁰⁰ מחלק שלמעלה, ונשתכחו משם (יהל אור).
³⁰¹ שסובר דג' שמהן להו, ומיין אחד הם. ולכן תירץ לו דענקים הם בני הנפילים. וז"ש למעלה וכלהו אורכו יומי, כמ"ש בפ' שלח בני ענק. וז"ש דענקים אתו כו'. ר"ל ממלאכים ומב"א, ועדיין היו אחוזים בחלק שלמעלה, וגם בניהם ובני בניהם עד דורות האחרונים מנהון, שנתייאו יתיר, אלו הן רפאים. וז"ש ואתיאו יתיר בארעא כדין רפאים ומנייהו כו'. כצ"ל (יהל אור).

³⁰² משום דחלק העליון ממלאכים שאין המות שם (יהל אור).
³⁰³ רפאים לשון הריגה (יהל אור).
³⁰⁴ דריש לשון חלל (יהל אור).
³⁰⁵ אלו האיים (יהל אור).

³⁰⁶ ה"נ דקבילו זוהמא, וכמ"ש ופגריכם אתם יפלו כו', דיזככו מההוא זוהמא, וכמ"ש קס"ב ע"א אני אמרתי אלקים כו' כיון דאמשכתון כו' מאי פגריכם כו' ומ"ד במדבר הזה יתמו אינון פגרים כו'. וכמו באדה"ר דאוליד קין מההוא זוהמא, ולא אתתקן העולם עד דאתמחון במבול, כמ"ש בפ' בראשית, ובז"ח רות ושי"מ. וכן אלמלי עאלו בהאי זוהמא דקבילו, הרי באו בההוא זוהמא לא"י, דהיא סוד חוה, נוקבא (יהל אור).

³⁰⁷ כמ"ש (ערכין טו): סיפר אין לו תקנה שכבר כרתו דוד ברוה"ק שנאמר כו' (יהל אור).
³⁰⁸ ר"ל כמ"ש (שם) כל המספר לה"ר כאלו כופר כו' (יהל אור).

<p>ללשונו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו</p>	<p>משום שכתוב "אשר אמרו ללשונו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו".</p>
<p>ת"ח כמה עבד ההוא לישנא בישא גזר על אבהתנא דלא ייעול לארעא ומיתו³⁰⁹ אינון דאמרו ואתגזר בכיה לדרי דרין (כ"ש הכא דאפיקו לישנא בישא על כלא) כביכול כיון דאפיקו³¹⁰ על ארעא קדישא כאילו אפיקו עליה בנין כך קני³¹¹ קב"ה על דא (כלומר קני לשמיה) וקאימו ישראל בלהו³¹² לאשתצאה מעלמא אלמלא בעותיה דמשה</p>	<p>בא וראה, כמה עשה אותו לשון הרע, גזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ, ומתו אלה שאמרו, ונגזרה בכיה לדורי דורות. (כל שכן כאן שהוציא לשון הרע על הכל) כביכול כיון שהוציאו על הארץ הקדושה, כאילו הוציאו עליו, בגלל זה קנא הקדוש ברוך הוא על זה, (כלומר קנא לשמו) ועמדו ישראל כולם להשמד מהעולם אלמלא תפלת משה.</p>
<p>ויספרו לו ויאמרו וגו' אמר רבי חייא מ"ש הכא ויספרו ולא כתיב³¹³ ויגידו או ויאמרו אלא כל חד אוליק מלה בלהודוי ויגידו בכל אתר³¹⁴ רמו קא רמיז בחכמתא והא אתמר ויאמר אמירה בעלמא³¹⁵ ויאמרו הרהורא דלבא³¹⁶ ויאמרו תפקידתא³¹⁷ והא אוקימנא בכמה אתר ויספרו פרישותא דמלה בכל אתר</p>	<p>"ויספרו לו ויאמרו וגו'", אמר רבי חייא מה שונה כאן ויספרו ולא כתוב ויגידו או ויאמרו, אלא כל אחד מלמד דבר לבדו. ויגידו בכל מקום רמז הוא רומז בחכמה, והרי נתבאר. ויאמר אמירה בעלמא. ויאמרו הרהור הלב. ויאמרו [מלשון] פקדון והרי בארנו בכמה מקומות. ויספרו פירוש הדבר בכל מקום.</p>
<p>באנו אל הארץ הלכנו מבעי ליה אלא באנו³¹⁸ עאלנא לתמן לההיא ארעא דהוית משבחה בכל יומא והוית אמרת דלית דכוותה וגם זבת חלב ודבש היא רבי יצחק אמר מאן³¹⁹ דבעי למימר כדיבא אמר מלה³²⁰ דקשוט בקדמיתא בנין דיהמנו ליה כדבוי</p>	<p>"באנו אל הארץ" היה צריך להיות הלכנו, אלא באנו נכנסנו לשם, לאותה ארץ שהיית משבחה בכל יום, והיית אומר שאין כמותה, "וגם זבת חלב ודבש היא", רבי יצחק אמר, מי שרוצה לומר כזב אומר דבר אמת בהתחלה כדי שיאמינו לו כזביו.</p>
<p>רבי חייא אמר (אלא) כך אמרו,</p>	<p>רבי חייא אמר (אלא) כך אמרו,</p>

³⁰⁹ גזר בכל ג' כמ"ש (ערכין טו): לישנא תליתאה כו'. ובכיה על הארץ, כמ"ש איכה ישבה בדד, בכה כו'. ולכאורה גזר על אבהתנא כו', הוא ג"כ בארץ, לכן קא' וקאימו ישראל כו', ומ"מ מתו במדבר, ומרע"ה בתפלתו האריך שלא כו' (יהל אור).

³¹⁰ שארעא קדישא אחיד בשמיה (יהל אור).

³¹¹ כמו וקנא לאשתו, וכמ"ש קנאתי לציון קנאה גדולה כו' (יהל אור).

³¹² מי אדון לנו. כ"ש הכא דאפיקו ליסנא זינא על כלא כביכול כיון דאפיקו כו' קני קב"ה על דא. ת"ח כמה עבד ההוא כו' לדרי דרין. וקאימו ישראל כלהו כו'. כל"ל. ומ"ש כלומר קני לשמיה. הוא פי' איזה תלמיד מבחוז' (יהל אור).

³¹³ ר"ל דליכתוב ויאמרו לחודא (יהל אור).

³¹⁴ דהוא מלתא דהגדה וכבר פי' בזוהר {ויחי רלד:} דהוא ג' ד', ויוד באמצע הוא מלתא דחכמתא, והמן כזרע גד. והנה המגיד הוא הגימל, והשומע הוא ד', גמול דלים (שבת קד), אלף בינה גמול דלים עם תלמידים, והוא ללמוד וללמד, והיוד הוא החכמתא כידוע (יהל אור).

³¹⁵ ר"ל בלא סיפור לפרש היטב הדבר (יהל אור).

³¹⁶ כמ"ש ויאמר עשו בלבו, ויאמר המן בלבו וכיוצא (יהל אור).

³¹⁷ כמ"ש ואמרת אליהם וכיוצא הרבה (יהל אור).

³¹⁸ ר"ל דרך גיזום, היינו שם, וראינו אותה מה דאתה משבח (יהל אור).

³¹⁹ לא הניח לסיים דברי ר' חייא שאמר שכולהו בלישנא בישא הו, כמש"ו ר' חייא אמר אמרו את כו' (יהל אור).

³²⁰ כמו שאמר, זה אמת כו'. והענין כי אילולי הקשוט אין להם חיוני כלל. וע' בפ' בראשית {ב:} בסוד ש' של שקר. והשי"ן הוא בראשם לכן צריך לומר בקדמיתא. וע"ל קי"ט ע"ב דאע"ג דאיהי בגלותא איהי מדבר לון (יהל אור).

<p>להיא ארעא דהוית משבחה לה כל יומא ואמרת דלית דכותה (וגם זבת חלב ודבש היא) וארימת שבהא על כלא</p>	<p>נכנסנו לאותה ארץ שהיית משבחה כל יום, ואמרת שאין כמוה (וגם זבת חלב ודבש היא), והרמת שבחה על הכל.</p>
<p>ולאו הכי דהא זה פריה אתכלא חד מאינזן זעירין קטפו אמרו אי לרא אחסין קב"ה לישראל וסבלו כל אינזן עקתיז וליאותין הא בארעא דמצרים אית אתכלין ואיבין דארעא יתיר על חד תרין</p>	<p>ולא כך, שהרי זה פריה, אשכול אחד מאותם קטנים קטפו, אמרו אם לזה הוריש הקדוש ברוך הוא את ישראל וסבלו כל אותן צרות ועיפות, הרי בארץ מצרים יש אשכולות ופירות הארץ יותר על אחד שנים.</p>
<p>אפס כי עז העם אורחיה דעלמא דאינזן גברין מניחי קרבא יתבין לבד לאסתמרא ארחין והכא³²¹ אפילו אינזן בני מתא תקיפין גבורין והערים בצורות דאפילו כל³²² מלכין דעלמא יתכנשו עלייהו לא יעבדון בהו פנימותא</p>	<p>"אפס כי עז העם", דרך העולם שאותם גבורים לוחמי הקרב יושבים בחוץ לשמור הדרכים, וכאן אפילו אותם בני העיר תקיפים גבורים, והערים בצורות, שאפילו כל מלכי העולם יתכנסו עליהם, לא יעשו בהם פגם.</p>
<p>א"ר יוסי כל מה³²³ דאמרי בלישנא בישא אמרו וקשיא מבלהו דכתיב עמלק יושב בארץ הנגב לבר נש דנשכיה חויה כד בעאן לאנזמא ליה אמרי הא חויה הכא</p>	<p>אמר רבי יוסי, כל מה שאמרו בלשון הרע אמרו, והקשה מהכל שכתוב "עמלק יושב בארץ הנגב", (משל) לבן אדם שנשכו נחש, כשרוצים להפחיד אותו, אומרים הנה נחש כאן.</p>
<p>ר' אבא אמר³²⁴ ודאי דא קשיא מכל מה דאמרי כלומר ההוא דאגח קרבא בכלא הא הכא זמין ובאן אתר בארץ הנגב דהא הוא אתר לאעלאה ביה מיד ותשא כל העדה ויתנו את קולם קביעו בכיה לדורות לעלמין בההוא ליליא לילה.</p>	<p>רבי אבא אמר, ודאי זה קשה מכל מה שאמרו, כלומר אותו שלוחם קרב בכל, הרי כאן זמין, ובאיזה מקום, בארץ הנגב, שהרי הוא המקום להיכנס בו, מיד "ותשא כל העדה ויתנו את קולם", קבעו בכיה לדורות לעולמים באותו לילה.</p>
<p>א"ר יוסי עיטא נסיבו על כלא לאפקא שום ביש מאי על כלא³²⁵ על ארעא ועל קב"ה א"ר יצחק על ארעא תינח על קב"ה מנין א"ל משמע דכתיב אפס כי עז העם מאן יכיל בהו כי עז העם דייקא³²⁶ וכתיב עמלק יושב בארץ הנגב כדן גרמו כל האי כמה דאתמר ובעא קב"ה לשיצאה לזן מן עלמא הה"ד ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו'</p>	<p>אמר רבי יוסי, עצה לקחו על הכל להוציא שם רע, מה זה על הכל, על הארץ ועל הקדוש ברוך הוא, אמר רבי יצחק על הארץ בסדר, על הקדוש ברוך הוא מנין? אמר לו ממשמע שכתוב "אפס כי עז העם" מי יכול להם, כי עז העם דווקא, וכתוב "עמלק יושב בארץ הנגב", ואז גרמו כל זה כמו שנתבאר, ורצה הקדוש ברוך הוא להשמידם מהעולם, זהו שכתוב "ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו'".</p>

³²¹ ר"ל דלכן אמרו היושב בארץ (יהל אור).

³²² ר"ל לבד גבורת היושבים בה, כמ"ש העם קשה כו' (יהל אור).

³²³ מסכים לדברי ר' חייא שכל מה שאמרו הכל כוונתם ללשון הרע (יהל אור).

³²⁴ חידש דהוא מזומן בתחילת נסיעה, ובאן אתר כו' (יהל אור).

³²⁵ דהוא כלל הכל דו"ג, והוא כלל העולם, וכלל השם (יהל אור).

³²⁶ הוא נגד השוכן בקרבה, כי יחודא דה' בארץ, וה' בהיכל קדשו. וע"ל דקב"ה אחיד בארץ. וז"ש

ג"כ וכתיב עמלק יושב כו'. ועל ארעא אח"כ ויוציאו את כו', ולכן חלק הכתוב דבתם לשנים (יהל אור).

<p>ועתה יגדל נא כח יי' ר' אחא³²⁷ ור' יוסי אמרי זכאי אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא דקב"ה אתרעי בהו³²⁸ ואתכני³²⁹ בהו ואתפאר בהו³³⁰ דהא עלמא לא אברי אלא בניניהון דישראל דישתדלון באורייתא בנין דחר בחד³³¹ אתקשרן וישראל לתתא בהאי עלמא אינון קיומא דיליה³³² וקיומא³³³ דכל שאר עמין אימתיב זמן דעבדי רעותא דמאריהון</p>	<p>"ועתה יגדל נא כח ה'", רבי אחא ורבי יוסי אמרו, אשריהם ישראל מעמים עובדי כוכבים ומזלות של העולם, שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם והתכנה בהם והתפאר בהם, שהרי העולם לא נברא אלא בשביל ישראל שיעסקו בתורה, משום שאחד באחד התקשרו, וישראל למטה בעולם הזה הם קיומו וקיום של כל שאר העמים, אימתי, בזמן שעושים רצון רבונם.</p>
<p>ת"ח כד ברא קב"ה בר נש בעלמא אתקין ליה כנוונא עלאה (יקירא) ויהב ליה חיליה ותוקפיה באמצעייתא דגופא דתמן שריא לבא דהוא תוקפא (ומזונא) דכל גופא ומתמן אתון כל גופא (וכל אינון שייפי דגופא מתמן אתונן) והא לבא</p>	<p>בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא אדם בעולם, התקינו כדוגמא עליונה (מכובדת) ונתן לו כחו ותקפו באמצע הגוף, ששם שורה הלב שהוא חזק (ומזון) כל הגוף, ומשם נזון כל הגוף</p>

³²⁷ עי' אור יקר ח"ד 211, וצ"ע למה הובא שם נגד מלכות, דאתרעי קב"ה בל"י, והיו עיני ולבי שם כו' (יהל אור).

³²⁹ בני בכורי ישראל, ישראל סבא, ו"ק (יהל אור).

³³⁰ הוא הדעת, כולל ג"ר, בך אתפאר (יהל אור).

³³¹ ר"ל ישראל ותורה וקב"ה. והן ג"כ ג' דרגין הנ"ל, דכלילן הכל כנ"ל. כי ישראל אחידן בכ"י, וכל קיומא דכ"י בעולם אינו אלא בישראל, ועיין בתוספתא פ' תרומה קמ"ו ע"א ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו', רזא דרזא כו', ושוי תקוניה לאתנישבא בהאי עלמא כו', שלימו ותקונא דהאי רוחא רוחיהון דצדיקייא בהאי עלמא כו' ע"ש בארוכה, וירתו לה ישראל, לכן נק' כ"י. ותורה ידוע דרגה. והוא ית' שוכן בקרב הארץ, בשביל התורה, ובביטול תורה אבדה הארץ, בגין דעבדין פירודא, ועי' בהקדמת תיקונים א"ב {-א' ע"ב} דבאתר דאית תמן תורה דאיהו עד"א גם צפור מצאה בית כו', ובהרבה מקומות. וקב"ה הוא בינה כמ"ש בכמה מקומות, דתמן נק' אק"ק דלית תמן הגעה לשום בריה, אקיק לבד, בל' מ"ב {מדבר בעדו}, והנהגת העולם בז"ת, בשביל ישראל ותורה. ועבד"ח פ"א ב' {כו, ד} והמשכילים יזהירו כו' נשמתא אתא מכורסייא ובגין דתמן יקוק דאיהו מנהיג כולא כו'. וכ"ה בג' עולמות ב"ע. עלמא דכורסייא ותמן אשתמודע ביה כמשי"ל קנ"ט ע"א, עלמא תניינא כו' זה השער לה', עולם היצירה של המלאכים, ותמן מקנן כו', כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה נעשה מלאך {חגיגה יד.}, והוא בתורה. עולם העשייה הוא עולם שלנו נתקיים ע"י ישראל, ושם מקנן מלכותא קדישא, כ"י. וכ"ה בג' עולמות שלנו, שמים ואויר וארץ. השמים שמים לה'. וארץ הוא הקיום בשביל ישראל. והתורה כי הוא חייך, והוא רוח פיו, באויר. וכ"ה בנר"נ. שלנשמה אין לאדם בה, והיא בשמים. ורוח ונפש באדם. נפש זוכה אליה כל ישראל, ורקנין מלאין מצות כרמון, וזוכין אליה. ורוח ע"י תורה. ועבר"פ משפטים {צד:} (יהל אור).

³³² ר"ל של העולם (יהל אור).

³³³ דכל ענפין אחידן באילן. ופתח בזה כאן כמש"ו דאינון לבא. ולכן אמר יגדל נא כח ה' ללבא כמש"ל, וכמש"ו ת"ח. והנה עיקר חילוקם היא בשלשה, כי הכל מתחלק בג' ג', שזהו סוד בריאת העולם ב' א'. והנה כל האצילות בג' שמהן. וכן ב"ע. וכן השם, כי י"ק דלא מתפרשין. וכן נר"ן, שמים וארץ ואויר. וכן האדם, ראש בטן גויה. וכן במשכן, ק"ק והיכל ופתח א"מ. וכ"א בג"ג {-בג' ג'}. וכן בדירת האדם. וכבר כ' במ"א בארוכה {להגר"א ח"א אות ב' סי' ט, וח"ב קסו:}. וכן בגוף האדם. העור דוגמת ים האוקיינוס המקיף הכל. ואיברים החיצונים ואיברים הפנימים, כמש"ו שהאברים החיצונים הן שבעין עמין, שהן ע"ב אומין, ששים גבורים סביב לה, ועשרה שהן י"ב בתוכה, יצב גבולות עמים למספר, הכנעני ובניו. וכן שם ע"ב, הוא משם י"ב שבתוכו, וששים סביב לה. וע' בפ' שמות {ד.}. וירושלים באמצע נגד האיברים הפנימים, וצדק ילין בה, בה שם אדני. והנה שם הזה ג"כ מתחלק בג' {ר"ל אל"ף דל"ת נו"ן יר"ד}, שהוא י"ב בד' תקופין, כ"א בג' חדשים, כמ"ש בתיקו' תכ"א {סו.}. וירושלים נגד אותיות הפשוטים {ר"ל אדני"ן}. ושם עיקרא דכל האומין, כמ"ש שלכן שלמה נטע בה הכל כו'. ואותיות שניות ר"ל ל"ל ו'ו' בישובא דע"ב, וכן חושבנא. וידוע שראשי שמהן אנ"י וה"ו, ל"ו ל"ו, ושרשן י"ב ו' ו', ר"ק דיליה ודילה, שכ"א נכלל בוא"ו, כידוע בסוד שם מ"ב, ופ"ו. וזהו ל"ו ל"ו אותיות הנ"ל. וס' הן מבחוץ לה לכן הן אותיות ראשונות, והשניות הן ו' ו'. ואותיות אחרונות הן פ' ת' נ' ד', והוא ים התלמוד, שידוע שד' אחרונה מן הי"ב אותיות, הוא בגלות ד', ונעשית ה', והוא י"ם תלמוד"ד ה'. וכן כ"א נחלק לג'. ירושלים ג' מחנות, א' ירושלים, ד' מחנה לוי' הן הבית, נ"י דלא מתפרשין, שהן י"ק, בהמ"ק וק"ק, בהמ"ק בינה כידוע, וק"ק שם י', אבן שתי' (יהל אור).

אחיד	(וכל אותם איברים שבגוף משם נזונו) והרי הלב אחוז
קסא/ב	
ואתקף באתר עלאה דלעילא דאיהו מוחא דרישא דשארי לעילא (ואחיד ביה) ודא אתקשר בדא	ומתחזק במקום עליון שלמעלה, שהוא מח הראש ששורה למעלה, (ואחוז בו) וזה נקשר בזה.
ובגוונא דדא אתקין קב"ה עלמא ועבד (ליה) חד גופא ואתקין שייפי דגופא סחרניה דלבא ולבא ³³⁴ שארי באמצעיתא דכל גופא וכל אינון שייפין אתזנו מההוא לבא דהוא תוקפא דכלא וכלא ביה תליין וההוא לבא אתקשר ואתאחד במוחא עלאה דשריא לעילא	ובדוגמא זו התקין הקדוש ברוך הוא העולם, ועשה (אותו) גוף אחד, והתקין אברי הגוף סביב הלב, והלב שורה באמצע כל הגוף, וכל אותם איברים נזונים מאותו לב שהוא חוזק הכל, והכל תלויים בו, ואותו לב נקשר ונאחז במח העליון ששורה למעלה.
ת"ח כד ברא קב"ה עלמא אשרא (ס"א אסדר) ³³⁵ לימא ³³⁶ דאוקינוס דאסחר כל ישובא	בא וראה כשברא הקדוש ברוך הוא העולם השרה (סדר) את ים האוקינוס

³³⁴ ת"ח כד ברא קב"ה עלמא אשרא (ס"א אסדר)³³⁵ לימא³³⁶ דאוקינוס דאסחר כל ישובא
 כו'. כל"ל. והסאחר ומתמן אתזן כל גופא עד ועבד ליה חד גופא. ל"ג (יהל אור).

³³⁵ במוחא עלאה דשריא לעילא כגווגא דא כד ברא קב"ה עלמא אסדר כו'. כל"ל (יהל אור).

³³⁶ התחלת עולם מיצירה, כמש"ל קנ"ט ע"א עלמא תליתאה כו', ועולם העשיה דפוס כולם, כמש"ש. והנה הים נגד יצירה, כמש"ש בפ' צו {ל}. דשם גלגלי ימא כו'. וישובא הוא נגד ארץ החיים, ומירושלים מתחילין היכלין. ירושלים והר הבית ועזרות, דהן ג' מחנות. ואמר לשכת הגזית אסחר לאולם. ר"ל כל הלשכות של העזרה ג' תתאין. ולשכת הגזית היכל זכות. ואולם אהבה, ולכן פתוח לרוחה, פתוח לכל, ביתו של א"א פתוח כו'. והיכל שהוא בית, ידוע, היכל הרצון. וק"ק. ואמר שכינה וכפרת כו'. דשם ד' היכלות, ד' רגלין כו', ושכינה כתר סיום של מעלה. ואמר והכא הוא לבא כו'. דמכאן הושתת העולם, ובלבא שורה רוח החיים, והוא השכינה. ואמר ולבא דא אתזן כו'. דרישא הוא בשמי' {- בשמים}, כמש"ש בש"ה {ליורנו עה. מרגליות סא.}, וצואר הוא הסולם, והוא תקונין דבה"מ, צואר כו'. ואמר ימא עלאה לקבל כו' אית כו'. ר"ל כמי שהתחלת עולם כאן מן ים. וכן הוא למעלה, כמש"ו ת"ח. וכן הוא למעלה למעלה, דבינה ג"כ נק' ים, נש"ב. ואמר ת"ח נהר דינור כו'. והוא התחלת העולם, כי שם צריכין לעבור. ואמר משבעה דליקין. שנהר דינור מתפשט לז' נהרות, כמש"ל בפ' בהעלותך {קנד:} ולכן אינון שבעין כו'. ואמר ואינון כו'. הן שבעין שכ' בפ' וירא {קח}. ובז"ח ש"ה {ליורנו פד. מרגליות סח:} ועליהם ארגמן, וכמש"ו ואינון סחרן לארבע כו'. והן ע' נפש דישראל, ע' משפחות, וד' דגלים של ישראל, יצב גבולות עמים למספר כו'. וכל אלו סובבין הכסא. ואח"כ קרתא קדישא כו' כנ"ל. וז"ש ב' מיני עזרות, נגד נו"ה, איהו כו'. ובכלל הר הבית מחנה ליה הוא. ואמר ולבית שייבה כו'. דתמן אתקשר דוד נעים זמירות, נעימות כו', חסדי דוד. ואמר וההוא ב"ד כו'. דשם אתדבקותא בדכורא, כמש"ש בהיכלות {רנא:} ואלקיי לצור מחסי. ואמר בקיצור עד דמטא כו'. ואמר ודא הוא כח כו'. כמש"ש בתכ"ב {ע"ש דף עו.} ה' אלקים חילי תוקפא. ואמר יגדל נא כו' לתתא. ר"ל לעילא לעילא בבינה, ולתתא במלכות והיכלות עד עלמין כלהו, דלמעלה אמר עד דמטא לאתר כו' ודא אתזן מן מוחא דלעילא. ר"ל מז"א באצילות. ואח"כ אמר כגווגא דא לעילא לעילא. ר"ל בבינה שמקבל מחכמה, והוא נק' מלכא עלאה כידוע. ואמר כאשר דברת כמה דאוקמוה. ר"ל כמש"ש במס' עירובין {דף כב.} ארץ אפים אף כו'. ואמר לאמר למילף כו' ולעלמי עלמין למימר לדא בשעתא דעקתא ומאי הוא ה' כו' כצ"ל. ור"ל כמש"ש {ר"ה יז:} ברית כרותה ל"ג מדות שאינון חוזרין כו', וברית כרותה הוא להיות לעולם כך. וז"ש ומאי הוא כו'. וז"ש דאמאי אסתלקו כו'. דמשה אמר לאמר כיוון ל"ג מדות, ול"ק אלא אלו. ואמר והא אוקימנא מלין. ר"ל כנ"ל ברית כו'. ואמר וכן שאר אחרי כו'. דלא אמר אלא אותן מדות שהן לכפר עון ומאריך אף, ולכן ל"ק אל רחום וחונן שהן קודם החטא, וכן נצר חסד לאלפים, דל"ק אלא ארץ אפים שהוא לצדיקים ולרשעים. וכן נשא עון ופשע, וכן ונקה, כמש"ש {יומא דף פו.} וש"מ מנקה לשבים כו'. ורב חסד, דחסד אינו משגיח כלל על מעשה, כמש"ש {פסחים דף קיח.} הני כ"ו כל"ח כנגד כו'. ולכן נתן לחם לכל בשר כל"ח. ול"ק וחטאה, לפי שחטאו במזיד. וכן ל"ק ב"פ ה' כמש"ש {ר"ה שם} א' קודם שיחטא כו'. ונשארו ששה שהן תשעה כמש"ש בא"ז {רצו.}. וכן בכי תשא הן עשרה שהן י"ג, כי אל רחום, לפי פשוטו מדה א', וכן ארץ אפים, וכן נצר חסד לאלפים. ונעשין י"ג, והכל דרך בג' שבאין מלמעלה. וזהו י"ג יודין וט' ויוין דב"כ, שהן ויוין ו' ט', יודין י' י"ג, (כוונתו על ג' יודין וג' ויוין דהיות). והן נקודות וטעמים, והוא משחא דבהון, והן עצמן אותיות, כמש"ש בפרשה נשא {קמז.}, ועם ו' תיקונים דה"א, שהוא חמשה ואלף, הן כ"ח, עובדא דבראשית. ועם ד' דאל"ף הן ל"ב נתיבות, כי נגד ו'ד' דנוק' הוא ע"ס, כמש"ש בס"י {פ"א מ"ט}, א' רוח

<p>דעלמא וישובא דכל שבעין אומין כלא אסחר לירושלם וירושלם באמצעיתא דכל ישובא שריא והיא אסחרא להר הבית והר הבית אסחר לעזרות דישראל ואינון עזרות סחרן ללשכת הגזית דתמן סנהדרי גדולה יתבין ותנינן לית ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלחודייהו</p>	<p>סביב ישוב כל העולם, וישוב כל שבעים האומות כולם סביב לירושלים, וירושלים שורה באמצע כל הישוב, והיא מסובבת להר הבית, והר הבית סביב עזרות ישראל, ואותן עזרות סובבות ללשכת הגזית, ששם יושבים סנהדרין גדולה, ושנינו שאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד לבדם.</p>
<p>ולשכת הגזית אסחר למזבח והמזבח אסחר לבית האולם והאולם להיכל לבית קדש הקדשים דתמן שכינה שריא וכפרת וכרובים וארון³³⁷</p>	<p>ולשכת הגזית סביב המזבח, והמזבח סביב בית האולם, והאולם להיכל, וההיכל לבית קדש הקדשים ששם שורה השכינה וכפרות וכרובים וארון.</p>
<p>והכא הוא לבא דכל ארעא³³⁸ ועלמא ומהכא אתזנו כל אינון אתרי דישובא דאינון שייפי דגופא ולבא דא אתון³³⁹ ממוחא דרישא ואתאחיד דא בדא הה"ד מכון לשבתך פעלת יי כגוונא דא לעילא לעילא ואיהו ברוא דמלכא עלאה ברוא יקירא סתימאה ימא עלאה לקביל דא דאית ימא לעילא מן ימא וימא מן ימא</p>	<p>וכאן הוא הלב של כל הארץ והעולם, ומכאן נזונו כל אותם מקומות הישוב שהם אברי הגוף, ולב זה נזון ממח הראש, ונאחז זה בזה, זהו שכתוב "מכון לשבתך פעלת ה'" כדוגמא זה למעלה למעלה, והוא בסוד המלך העליון, בסוד נכבד נסתר. הים העליון כנגד זה, שיש ים למעלה מן הים, וים מן ים.</p>
<p>ת"ח נהר דינור אסחר לכמה משריין מקבליה שבעין סטריין גליפין משבעה דליקין ואינון סחרן לאינון שמשו³⁴⁰ דלגו מנייהו ואינון סחרין³⁴¹ לארבע רתיכין ואינון סחרן לההיא קרתא³⁴² קדישא דרביעא עליה³⁴³</p>	<p>בא וראה נהר דינור סובב לכמה מחנות, כנגדו שבעים צדדים חקוקים משבע דלקות, והם סובבים לאותם שמשים שלתוכם, ואלה סובבים לארבע מרכבות, ואלו סובבים לאותה עיר קדושה שרובצת עליהם.</p>
<p>והאנא תמן עזרות לגו מעזרות ולית ישיבה בעזרה דתמן אלא למלכיהון דבית דוד בלחודייהו ותמן משתכחי ויתבי וסנהדרי גדולה משתכחי תמן בלשכת הגזית וההוא בי דינא עליהו דמשמש לאתר דמשמש ודינא אתיהיב מתמן לקדישין עליונין עד דמטא לאתר דאקרי³⁴⁴ קדש הקדשים דביה כלא ותמן הוא</p>	<p>ולמדנו שם עזרות לפנינו מעזרות, ואין ישיבה בעזרה של שם אלא למלכי בית דוד לבדם, ושם נמצאים ויושבים, וסנהדרין גדולה נמצאים שם בלשכת הגזית, ואותו בית דין עליהם, שמשמש למקום שמשמש, והדין ניתן משם לקדושים עליונים, עד שמגיע למקום שנקרא קדש הקדשים שבו הכל, ושם</p>

אלקים חיים, ב' רוח כו', והן ד' דילה, ואח"כ חמישי חתם כו' {שם מ"ג}, ו"ק. ואמר כדברך ממש והא כו'. ר"ל כמ"ש (ברכות לב.) כדברך עתידין האומות כו', אשרי כו' {תלמיד שרבו מודה לו} (יהל אור).

³³⁷ עי' ע"ח שער ציור העולמות עשיה פרק א' שער הארת מוחין זו"ן פרק ה' שמקום המקדש נקרא אמצע הישוב וזהו יסוד דנוק', דהיינו מקום קבלת שפעת הת"ת.

³³⁸ והר הבית אסחר לעזרות ותנינן לית ישיבה כו' דוד בלחודייהו. ואינון עזרות סחרן כו' גדולה יתבין. ולשכת הגזית אסחר לאולם ואולם להיכל כו' והכא הוא לבא דכל עלמא כ"ל (יהל אור).

³³⁹ ירושלים של מעלה המכוון כנגדה (רח"ו).

³⁴⁰ ע' שרים מהז' היכלות (רח"ו).

³⁴¹ ד' חיות (רח"ו).

³⁴² מלכות דאצילות (רח"ו).

³⁴³ בהיכל ק"ק הים עליהם מלמעלה (רח"ו).

³⁴⁴ היכל הז' דבריאה (רח"ו).

<p>לבא³⁴⁵ שרייא ודא אתון מן מוחא דלעילא ואתאחיד דא בדא</p>	<p>הלב שורה, וזה נזון ממח העליון ונאחז זה בזה.</p>
<p>כגוונא דא³⁴⁶ לעילא לעילא ואיהו ברזא דמלכא עלאה ברזא יקירא סתימאה עד דאשתכח דכלא אתון ממוחא עלאה סתימאה דכלא וכד יסתכלון מלי כלא אתקשר דא בדא ודא בדא</p>	<p>כדוגמא זה למעלה למעלה, והוא בסוד מלך העליון בסוד נכבד סתום, עד שנמצא שהכל נזון ממח עליון סתום של הכל, וכשיסתכלו על הדברים הכל נקשר זה בזה וזה בזה.</p>
<p>ת"ח כד אנהיר עתיקא סתימא³⁴⁷ במוחא³⁴⁸ ומוחא³⁴⁹ אנהיר ללבא³⁵⁰ בדרך נעם יי³⁵¹ והא אוקימנא ודא הוא³⁵² כח יי' ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין יגדל נא דיתרבי ויסני לעילא לעילא ויתנגיד ויתמשך לתתא כאשר דברת כמה דאוקמוה לאמר למילף מהכא כל דרין בתראין לעלם ולעלמי עלמין לאמר למימר לדא בשעתא דעקתא למימר דא בשעתא דרווחא ומאי הוא יי' אך אפים וגו' והא אוקימנא מלי</p>	<p>בא וראה כשמאיר העתיק הסתום במח, והמח מאיר ללב בדרך נועם ה', והרי בארנו, וזהו "כח ה'", אותו כח שבא מהעתיק הקדוש סתום כל הסתומים, "גדל נא" שיתרבה ויגדל למעלה למעלה וישפע וימשך למטה, "כאשר דברת", כמו שפרשוה, "לאמר", ללמד מכאן לכל הדורות האחרונים לעולם ולעולמי עולמים, "לאמר" לומר לזהא את זה בשעת צרה, לומר זה בשעת הרווחה, ומה הוא "ה' אך אפים וגו'" והרי בארנו הדברים.</p>
<p>אמר ר' יצחק אמת אמאי סליק מכאן אמר רבי חייא אינון גרמו ליה דאסתליק מכאן דהא בשקרו דברו גרמיהו בההוא מדה דב"ג מודד בה מודדין ליה וכן שאר אחרי אסתלקו דלא יכיל משה למימרינהו בגין דאינון גרמו סלחתי כדברך כדברך ממש והא אתערו חברייא והא אתמר</p>	<p>אמר רבי יצחק, אמת למה עולה הסתלק מכאן. אמר רבי חייא הם גרמו שעלה הסתלק מכאן, שהרי בשקר דברו עצמם, באותה מדה שאדם מודד בה מודדים לו. וכן שאר האחרים הסתלקו שלא יכל משה לאמרם, משום שהם גרמו, "סלחתי כדברך" כדברך ממש, והרי התעוררו החברים, והרי נתבאר.</p>
<p>אמר המגיה כך מצאתי בהעתקות אשר לפני ומתוך הלשון נראה שחסר התחלת המאמר וגם במקומות אחרים ממנו חסר ועם כל זה לא רציתי להשמיטו מן הספר להגדיל תורה ולהאדיר</p>	
<p>דא עם דא מה דלא הוו יכלין למללא מקדמת דנא נפקו מההיא פתחא ויתבו בנגתא תחות אילנין אמרו דא לדא כיון דאנן הכא וחמינין כל דא אי נמות הכא ודאי ניעול לעלמא דאתי</p>	<p>[כאשר דברו] זה עם זה מה שלא יכלו לדבר מקדם זה, יצאו מאותו פתח וישבו בגנה תחת אילנות. אמרו זה לזה, כיון שאנו כאן וראינו כל זה, אם נמות כאן ודאי נכנס לעולם הבא.</p>
<p>יתבו שינתא נפלת עלייהו ודמכו אדהכי הא</p>	<p>ישבו, שנה נפלה עליהם ונרדמו, בין</p>

³⁴⁵ מלכות (רח"ו).

³⁴⁶ באצילות (רח"ו).

³⁴⁷ אריך (רח"ו).

³⁴⁸ חכמה (רח"ו).

³⁴⁹ אבא האיר לז"א (רח"ו).

³⁵⁰ ע"י הבינה (רח"ו).

³⁵¹ פעלת ה' כגוונא דא לעילא כרזא יקירא סתימאה ימא עלאה לקבל דא ואית לעילא ימא מן ימא כו' לכמה משקייין ואינון קבעין סטריין כו' ומוחא אנהיר ללבא כדין אקרי נעם ה' כו'. כ"ל (והל אור).
³⁵² בינה נק' כח ה' לפי שיונקת מאריך הנק' ה' א"נ כח ה' שפע הבא מאריך לכל הספירות (רח"ו).

ההוא ממנא אתא	קך בא אותו ממונה
קסב/א	
ואתער לון אמר לון קומו פוקו לנו פרדס דאברא נפקו חמו לאלין מארי מקרא דהו אמרי בההוא קרא במדבר הזה יתמו הא באתר אחרא לא ושם ימותו הא באתר אחרא לא ודא בגופין אבל בנשמתין לא ³⁵⁴³⁵³ כגוונא דבני גנתא	והעירם, אמר להם קומו צאו לתוך פרדס שבחוק, יצאו ראו אותם בעלי מקרא שהיו אומרים באותו פסוק "במדבר הזה יתמו", הרי במקום אחר לא, ושם ימותו, הרי במקום אחר לא, וזה בגופים אבל בנשמות לא כדוגמת בני הגן.
אמר לון ההוא ממנא פוקו נפקו בהדיה אמר לון שמעתון מדי לנו ההוא דרגא אמרו שמענא דהא חד קלא הוה אמר מאן דפסק יתפסק מאן דקצר יתקצר מאן דקצר יתארך אמר לון ידעתון מאי האי אמרו לא	אמר להם אותו ממונה צאו, יצאו עמו, אמר להם שמעתם דבר לתוך אותה דרגה. אמרו שמענו, שהרי קול אחד היה אומר, מי שפסק יפסק, ומי שקצר יתקצר, מי שקצר יתארך. אמר להם ידעתם מה זה, אמרו לא.
אמר לון חמיתון ההוא נשרא ³⁵⁵ רברבא ³⁵⁶ וההוא ינוקא דקא מלקט עשבין ³⁵⁷ ר' אילעאי דנציבין הוה הוא ובריה ³⁵⁸ ומטא חכא וחמא הוא וינוקא בריה מערתא דא כיון דעאלו לנו חשוך ³⁵⁹ לא יכילו למסבל ומיתו	אמר להם ראיתם אותו נשר גדול ואותו תינוק שמלקט עשבים, זה היה רבי אילאי מנציבין הוא ובנו, והגיע לכאן וראה הוא ובנו התינוק מערה זו, כיון שנכנסו לתוך החושך, לא יכלו לסבול ומתו.
וההוא ינוקא בריה קיימא בכל יומא קמיה דבצלאל בשעתא דנחית ממתבתא עלאה ואמר קמיה תלת מלין עד לא יפתח בצלאל ברוין סתימין דחכמתא דכל מלוי רוין סתימין אינון דעין לא ראתה אלהים זולתך	ואותו תינוק בנו עומד כל יום לפני בצלאל בשעה שיורד מהשיבה העליונה, ואומר לפניו, שלשה דברים עד שלא יפתח בצלאל בסודות סתומים של החכמה, שכל דבריו סודות סתומים הם, שעין לא ראתה אלהים זולתך.
האי (מאן) דאמר מאן דפסק יתפסק מאן דפסק מלין דאורייתא על מלין במלין יתפסקון חייה מהאי עלמא ודיניה קיימא בההוא עלמא	(מי) זה שאמר, מי שפסק יפסק, מי שפוסק דברי תורה על דברים בטלים, יפסקו חייו מהעולם הזה ודינו עומד באותו עולם.
מאן דקצר יתקצר מאן דקצר אמן ולא מאריך	מי שקצר יתקצר, מי שקצר אמן ולא מאריך בו תוך מנוחה, יתקצר מחיי העולם הזה, מי שקצר יתארך, מי שאומר אחד צריך לחטף אל"ף ולקצר

³⁵³ יתמו הא באתר אחרא לא ושם ימותו לא בגופין אבל בנשמתין לא כו' (יהל אור).
³⁵⁴ ר"ל לא כמ"ש {ר"ע בסנהדרין קח}. מזה הפסוק דא"ל חלק לעה"ב דנאמר ושם כו', לכן קאמר דכאן נאמר יתמו כו' לגמרי, אבל שם ימותו, דאין בנשמתא מיתה (יהל אור).
³⁵⁵ ר' אילאי שרש נשמתו היה מפני נשר ולכך היה בצורת נשר (רח"ו).
³⁵⁶ לפי שהוא בדרום, לכך הכל בצפרים ויונה, ושלמות הוא נשר בעל הכנפים, דמארי דמתיבתא שגדפין דלהון שלימין כמ"ש בת"ב {אולי צ"ל בת"כ}, וכמ"ש בת"ז {ו, ב} צפור יונה נשר. וז"ש רברבא לאפוקי הקטנים דלית גדפין כו' (יהל אור).
³⁵⁷ הן דברים לקוטות, כמ"ש למטה מאן כו', וכן לקמן יוסף איהו כו', מאן כו'. והכל מג' דרגין, שהוא ש' ע"ב, וכ"א מג' כמ"ש כאן מאן כו' מאן כו', תו אמר כו'. וזהו ש' ע"ב, ע' ש"ב, ש' מע"ב (יהל אור).
³⁵⁸ לנציבין הוא הוא וצריה כו'. כ"ל (יהל אור).
³⁵⁹ שהוא מצדק, א"ד {-אדני}, יש כ"ש מקום לאחוז בהן, וזהו מקומות מסה ותבערה ומרה, ושם נסהו כו' כידוע (יהל אור).

<p>ביה גו נייחא³⁶⁰ יתקצר מהיין³⁶¹ דהאי עלמא מאן דקצר יתארך מאן דאמר אחד אצטריך לחטפא אלף ולקצרא קריאה דילה ולא יעכב בהאי את כלל ומאן דעביד דא יתארכון חייו</p>	<p>קריאתה ולא יעכב באות הזאת כלל, מי שעשה כן יתארכו חייו.</p>
<p>אמרו ליה תו אמר³⁶² תרין אינון וחדא אשתתף בהו ואינון תלתא וכד הוו תלתא אינון חד אמר לון אלין תרין שמהן³⁶³ דשמע ישראל דאינון יי' יי' אלהינן³⁶⁴ אשתתף בהו ואיהו חותמא דגושפנקא אמת³⁶⁵ וכדומתחברן כחדא אינון חד ביחודא חדא</p>	<p>אמרו לו, עוד אמר שנים הם ואחד השתתף בהם, והם שלשה. וכשהיו שלשה הם אחד. אמר להם אלה שני שמות של שמע ישראל, שהם ה' ה', אלהינו השתתף בהם, והוא חותם הטבעת אמת, וכשמתחברים כאחד הם אחד, ביחוד אחד.</p>
<p>תו אמר תרין אינון וחד אתהדר כד³⁶⁶ שליט טאם על גדפי רוחא³⁶⁷ ושאט במאתן אלף ואתמר אמר לון אלין תרין כרובים דהוה רכיב בהו קב"ה ומן יומא דאגניז יוסף מאחוי אנניז איהו³⁶⁸ (ס"א חד) ואשתאר חד לגבי בנימין הה"ד וירכב על כרוב ויעף³⁶⁹ וידא על כנפי רוח ואגניז³⁷⁰ במאתן אלף עלמין ואתמר ההוא דרכיב עליה דאינון מאתן אלף גניזין אינון דיליה בריך הוא פוקו מהכא זכאין אתון</p>	<p>עוד אמר, שנים הם ואחד חזר, כששולט טס על כנפי הרוח ושט במאתים אלף ונסתר, אמר להם אלו שני כרובים שהיה רוכב בהם הקדוש ברוך הוא, ומיום שנגנז יוסף מאחיו, נגנז הוא (אחד) ונשאר אחד אצל בנימין, זהו שכתוב "וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח" ונגנז במאתים אלף עולמות, ונסתר אותו שרוכב עליו, שהם מאתים אלף גנזים, הם שלו ברוך הוא. צאו מכאן, אשריכם.</p>
<p>נפקו ירב לון ההוא ממנא וורדא (ס"א אחרא)</p>	<p>יצאו, נתן להם אותו ממונה שושנה (אחרת) אחת ויצאו, כשיצאו נסתם פי</p>

³⁶⁰ אצל נוח הנז"ן. וג' דברים נגד ג' דרגין, בג"ר צריך לקצר, ובמלכות להאריך, כמ"ש (ברכות דף י"א במתני') מקום שאמרו כו'. ומאן דפסיק כו', בז"א, ששם החיבור, ושם התורה (יהל אור).
³⁶¹ מניה חיין (יהל אור).

³⁶² הוא סוד קו המדה, והוא כמו הראשון, וז"ס דוד, מזוקק שבעתיים, והוא במקום אמת דג' תיבות האחרונות, כמ"ש בז"ח רות {מרגליות עז:} (יהל אור). דנצח נשאר, דא"ל הפסק מצד המלאכים, וגם נצח ישראל לא ישקר, עולם חסד יבנה, משא"כ עבודה דבטילה בעו"ה (יהל אור).

³⁶³ הם זר"נ (רח"ו).
³⁶⁴ אימא (רח"ו).

³⁶⁵ אה"ה פעמים אה"ה גימ' אמ"ת (רח"ו).
³⁶⁶ חד (יהל אור)

³⁶⁷ הוא הדעת, משה ברוחא, דביה עף למעלה, והרוכב הוא יסוד. וז"ש חד שליט. ויוסף הוא השליט. והוא וירכב על כרוב ויעף, דביה נגנז כנ"ל, וביה הדעת דסליק עמיה במאתן עלמין, דסליק לאו"א ואשלים לשבעין, ועאל בב' העזקין דאינון מאתן אלף עלמין דכסיף בהן קב"ה, והוא סוד הזיווג. ובין עיזקא ועיזקא הוא ת"ק אלף עלמין, דפתחי תרעין לכל סטר, והוא ת"ק פרסי מטלנוי, ועם מאתן אשלים כו', כנ"ל. ולכן נקרא ריח, ר' עם י"ח. ואמר חד לגבי בנימין. יסוד דנוק'. והוא תורה. ולא נשאר אלא חד סמכא דא"ל הפסק. ואמר דאגניז יוסף כו'. הוא גניזת הארון ולוחות, וכן חורבן בה"מ, דשם יראה כל זכור, זכור דייקא, פני האדון, אדון הברית, אדון כל כו'. ומכירת יוסף גרם כ"ז, כמ"ש בז"ח {פ' וישב} והוא נמכר ד"פ, לכן נמכרנו ד"פ בד' גליות, מבבל למדי מיד ליד, ולכן בחורבן נתבע דמו, גם דמו הנה נדרש, בשביל שחשבו. ולפי לעבד נמכר, לכן לעבדים כו'. ולכן ויבך עליהם, ויפול על צווארי בנימין אחיו כו', על פרישתו ממנו זמן רב. וירכב כו'. וכן מ"ב מרגליטין כו', ודאמסרו למלכותא כו'. וז"ש (ע"ז דף ג:) שקב"ה רוכב כו' בח"י כו'. והוא בח"י נהרי, בשדרה כו' (יהל אור).

³⁶⁸ נמחק ביהל אור, ובמקומו גורם את המוסגר.

³⁶⁹ בלילה הוא מתייחד באצילות, שהוא בה"ח צירופים הראשונים, והם ה"ח אלפים עולמות אשר שט בהם על כרוב קל, שהוא סוד המלכות, כי הזו"ן הם סוד הכרובים, וכמ"ש ברע"מ (פנחס רנ"ה ע"ב), והמלכות היא כרוב קל, ובסוד דעתן של נשים קלה (שבת לג ע"ב) כמ"ש בזוה"ק (שלח ק"ע ע"א) וע"ש (קס"ב ע"א), ובדברי הגר"א שם (הקדו"ש מו ע"ג).
³⁷⁰ וטעם (יהל אור).

<p>הוא³⁷¹ ונפקו³⁷² כד נפקו אסתים פום מערתא ולא אתחזי כלל חמו ההוא נשרא דהוה נחית מההוא אילנא ועאל גו מערתא אחרא ארחו אינון בההוא וורדא ועאלו תמן אשכחו ההוא נשרא אפום מערתא</p>	<p>המערה ולא נראה כלל. ראו אותו נשר שהיה יורד מאותו עץ ונכנס למערה אחרת, הריחו הם באותה שושנה ונכנסו לשם, מצאו אותו נשר על פי המערה.</p>
<p>אמר לון עולו זכאי קשוט חברין דהא לא חמינא חדוה דחברותא מן יומא דאנא הכא אלא בכו עאלו מאמו לפרדס אחרא וההוא נשרא בהדיהו</p>	<p>אמר להם הכנסו צדיקי אמת, חברים, שהרי לא ראיתי שמחת החברותא מיום שאני כאן אלא בכם. נכנסו הגיעו לפרדס אחר, ואותו נשר עמהם.</p>
<p>כד ממו לגבי אינון מאריהון דמשנה אתהדר ההוא נשרא בדיוקנא דאדם בלבוש יקר מנהרא כוותיהו ויטיב עמהון כחדא אמר לאינון דיתבי הבו יקר למארי מתניתא דאתו הכא דהא מאריהון אחמי לון פליאן רברבן הכא</p>	<p>כשהגיעו לאותם בעלי משנה, חזר אותו נשר בדמות אדם בלבוש נכבד מאיר כמותם, וישב אתם כאחד. אמר לאותם שיושבים, תנו כבוד לבעלי המשנה שבאו לכאן, שהרי רבונם הראה להם נפלאות גדולות כאן.</p>
<p>אמר חד מנייהו אית בכו סימנא אמרו הין אפיקו תרין ורדין וארחו בהו אמרו תיבו מארי מתיבתא תיבו זכאי קשוט אחירו בהו ויתבו בההיא שעתא אולפו תמן תלתין הלכות דלא הוו ידעי מקדמת דנא ורוזין אחרנין דאורייתא</p>	<p>אמר אחד מהם, יש בכם סימן. אמרו הן. הוציאו שני שושנים והריחו בהם, אמרו שבו בעלי הישיבה, שבו צדיקי אמת, אחזו בהם. וישבו, באותה שעה למדו שם שלשים הלכות שלא ידעו מקדם, וסודות תורה אחרים.</p>
<p>אהדרו לגבי אינון מארי מקרא אשכחו דהוו אמרי אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם אני אמרתי בשעתא דאקדימתון³⁷³ עשיה לשמיעה דהא אלהים אתם וגו' כיון דאמשכתון בתר יצר הרע אכן כאדם תמותון וגו' מה מיתתו של אדם אחית ליה לעפרא בגין דיתמחי ההוא יצר הרע די בגויה וההוא יצר הרע איהו דמית³⁷⁴ ואתעכל³⁷⁵ בגויה</p>	<p>חזרו לפני אותם בעלי מקרא, ומצאו שהיו אומרים, "אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם". "אני אמרתי" בשעה שהקדמתם עשיה לשמיעה, שהרי "אלהים אתם וגו'", כיון שנמשכתם אחר יצר הרע, "אכן כאדם תמותון וגו'", מה מיתתו של אדם מורידתו לעפר כדי שימחה אותו יצר</p>

³⁷¹ נמחק זיהל לור, ובמקומו גור סאלת המוסגר.

³⁷² כמ"ש בפנים. שנתן להם מתחלה אחת, והוא בהשמטות, וכאן שראה שלימותם ירב כו'. והוא כמ"ש בתיקונים תכ"ה חדי ר"ש חדוה כו', וכן כאן בתחלה ראה צדקתם שעלו בחשך, ראוי לשערי צדק, ואח"כ שראה שהן זוכין לשמוע קלא דההיא עלמא ברזין דתמן, ראה שזוכין לצדק עלאה, ב' השושנים, ולכן ארחו ביה, דביה אתתקפו למשמע תמן כו'. ולקמן דיהבו לון תפוח נשלמו, דהוא ברוחא דמשה, כמ"ש בסוף תיקונים, ולכן לא אתנשו מנהון כלום, תמלא הארץ דעה כו' (יהל אור).
³⁷³ בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים רבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל וקשרו לו שני כתרים כו', והנה הם עטרין דחו"ג, מרזא דמתקלא שהוא הדעת עלאה שנמשך בהזון בליל א' של פסח, ע"י שעלו אז באר"א עלאין, ומהם ירתו עטרין דחו"ג שהם אוירא ובוצינא, ונולדו ונתגלו אלו האורות לחוץ להמשיכם בישראל, והוא עדיים וזיונם אשר זכו לזה במתן תורה, ובהן היו חיינ לעולם, בסוד חיי המלך, שהם המוחין אהיה הויה אהיה גימ' חיים וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק א ג ע"א ד"ה וזיוניהון ע"ש בהגהה ג ע"א ד"ה וכמ"ש שבעה), וכן הוא בזוה"ק פקודי (רכז ע"א) כי עדיים הוה רזין דשמא קדישא דאעטר לון קב"ה ובהן היו חיינ לעולם, כמ"ש בפ' תשא (קצד ע"א) ופ' שלח (קסב ע"א ע"ב) (דע"ה ח"ב קכה ע"א).
³⁷⁴ מהו מיתתו כו' וההוא ינה"ר הו"ל דמית כו'. כל"ל כמ"ש צפנים (יהל לור).

³⁷⁵ כ"כ הרב ז"ל בטעם הקבורה (רח"ו). כאשר יוגמר כל הבירורים כולם אשר גם בתחתית עולם העשיה, הנה אז יקומו כל שוכני עפר אשר גם בעוה"ז ויעלו כולם, כי כל ענין המיתה והקבורה דהאדם הרי הוא ג"כ רק בסבת הזוהמא אשר מוכרח להתבלה ולהתעכל בעפרא (דע"ה ח"ב יג ע"ד), דבדר שתערובתו קשה אשר אי אפשר לתקנו בענין אחר, ור"ל בכל הדברים כולם אשר תערובות הרע בטוב שבהם הוא חזק מאד עד שאי אפשר להפרידם זה מזה אלא רק ע"י שיתבטלו מתחילה

	<p>הרע שבתוכו, ואותו יצר הרע הוא שמת ונתעכל בתוכו.</p>
<p>קסב/ב</p>	
<p>אמר ההוא סבא דעלייהו אוף הכא כתיב ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה מאי פגריכם דא יצר הרע כליל דכר ונוקבא³⁷⁶ חסרונין דאית בכו דיצר הרע נחית תדיר לחסרונא ולא סליק ולא עולה.</p>	<p>אמר אותו זקן שעליהם, גם כאן כתוב "ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה", מה זה פגריכם, זה יצר הרע, הכולל זכר ונקבה, החסרונות שיש בכם, שיצר הרע יורד תמיד לחסרון ולא עולה.</p>
<p>בקדש מעלין ולא מורידין במסאבו מורידין תדיר ולא מעלין וע"ד אקרון פגריכם חסרונין דלכון כד"א אשר פגרו מעבור את הנחל וגו' סופא דקרא אוכה דכתיב יפלו ולא תפלו וע"ד במדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו בנין דרעותא דקב"ה³⁷⁷ לשיצאה להני פגרים מעלמא לעלם</p>	<p>בקודש מעלים ולא מורידים, בטומאה מורידים תמיד ולא מעלים, ועל זה נקראו פגריכם חסרונותיכם, כמו שנאמר "אשר פגרו מעבר את הנחל וגו'", סוף הפסוק מוכיח, שכתוב יפלו ולא תפלו, ועל כך במדבר הזה יתמו אותם פגרים ושם ימותו, משום שרצון הקדוש ברוך הוא להשמיד אותם פגרים מהעולם לעולם.</p>
<p>אמר להו רבי אילאי זכאי קשוט עולו ותחמו דהא רשו אתמסר לכו למיעל עד ההוא אתר דפרוכתא פריסא זכאה חולקכון</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, צדיקי אמת, הכנסו וראו שהרי רשות נמסרה לכם להיכנס עד אותו מקום שפרוכת פרוסה, אשרי חלקכם.</p>
<p>קמו ועאלו גו דוכתא חדא והו תמן מאריהון³⁷⁸ דאגדה ואנפיהון מנהרן כנהירו דשמשא אמרו מאן אלין אמר להון אלין מאריהון דאגדה חמאן בכל יומא נהירו דאורייתא כדקא יאות קיימו ושמעו כמה מלין הדתין באורייתא לא אתיהיב לון רשו למיעל לגוייהו</p>	<p>קמו ונכנסו לתוך מקום אחד, והיו שם בעלי אגדה ופניהם מאירים כאור השמש, אמרו מי אלה, אמר להם אלה בעלי אגדה, ורואים בכל יום אור התורה כראוי, עמדו ושמעו כמה דברים חדשים בתורה, ולא נתנה להם רשות להיכנס לתוכם.</p>
<p>א"ל ר' אילאי עולו לדוכתא אחרא ותחמו עאלו לגו גנתא אחרא וחמו אוף הכי כראן קברין ומיד מתין ומתהדרין חיין בגופין מנהרן קדישין אמרי ליה מאי האי</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, הכנסו למקום אחר ותראו, נכנסו לתוך גינה אחרת וראו גם כאן כורים קברים, ומיד מתים וחוזרים חיים בגופות מאירים קדושים. אמרו לו, מה זה.</p>
<p>א"ל דא עבדי בכל יומא ומיד דשכבי</p>	<p>אמר להם, זה עושים בכל יום, ומיד</p>

ממציאותם לגמרי, וזהו כל ענין אכילה בכל הדומם צומח חי, וכן ענין המיתה הנוהג בבני אדם ע' זוח"ק (שלח קסב סע"א) (דע"ה ח"ב לו ע"א), הרע גופה לא יתקן כלל, וכנ"ל שהזהמא הוא היפוך הנקיות והרע הוא היפוך הטוב והתיקון, וכן הוא בזוח"ק (פ' שלח קסב סע"א) שהרע עצמו הוא יכלה ויתעכל לגמרי (דע"ה ח"ב מא ע"ד), האדם שמתתקן בעיקר תיקונו רק אחר המיתה והקבורה, שע"ז נתעכל זוהמתו, וכמ"ש בפ' שלח (קסב סע"א), ואז מגיע לתיקונו אשר ע"י התורה ומעשים טובים שעשה בעוה"ז, או ע"י הדינין והעונשים דגיהנם (דע"ה ח"ב סט ע"ד).

³⁷⁶ ס"מ ונוקביה (רח"ו). במתן תורה נעשה כל גופם מצוחצחין, כצחצחא דמלאכין עלאין וכמ"ש בסוף פ' יתרו (צד ע"א), וכן אמרו בפדר"א (ס"פ מא) כי נעשו כמלאכי השרת ע"ש. והנה נפרד מהם אז הזוהמא והרע לגמרי, והיה בהם הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע, וע' בפ' שלח (קסב רע"ב) בסוד הכתוב (במדבר יד לב) ופגריכם אתם יפלו במדבר, שהוא על הרע שלהם אשר נפרד מהם, והיה עומד כל היצה"ר שלהם רק מבחוץ, וזהו שכתוב (תהלים פב ו) אני אמרתי אלהים אתם (דע"ה ח"ב קיב ע"א), וע"י כללים ח"א קו ע"ב.

³⁷⁷ מציאות הרע הוא באמת אין לו מציאות אמיתי כלל, והוא יתבטל בביטול גמור, כי העצם הרע בעצמו לא יתהפך לטוב חלילה וחלילה, אלא שיתבטל בביטול גמור (דע"ה ח"ב יט ע"א).
³⁷⁸ בעלי הקבלה (רח"ו).

<p>מתעכלא ההוא זוהם בישא דקבילו בקדמיתא וקיימיז מיד בגופין חדתין מנהרין באינזן גופין קדישין דקיימי על טורא דסיני³⁷⁹ כנוונא דאתון חמאן קיימו כלהו על טורא דסיני בגופין בלא לכלוכא כלל</p>	<p>ששוכבים מתעכלת אותה זוהמא רעה שקבלו בתחלה, ועומדים מיד בגופים חדשים. מאירים באותם גופים קדושים שעמדו על הר סיני כדוגמא שאתם רואים עמדו כולם על הר סיני בגופים ללא לכלוך כלל.</p>
<p>כיון דאמשיכו עליהו יצה"ר אתהדרו בגופין אחרנין³⁸⁰ דגופין³⁸¹ קדמאין גופין נוכראין הה"ד ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב</p>	<p>כיון שהמשיכו עליהם יצר הרע, חזרו בגופים אחרים של גופים ראשונים, גופים נכריים, זהו שכתוב "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב".</p>
<p>קלא אתער זילו אתכנשו הא אהליאב קאים על קיומיה³⁸² וכל אינזן קתדראין קמיה לשעתא פרחו כלהו ולא חמו מדי אשתארו בלחודייהו תחות אילני דגנתא</p>	<p>קול התעורר, לכו התכנסו הרי אהליאב עומד על עמדו, וכל אותן כסאות לפניו, לשעה פרחו כולם ולא ראו דבר, נשארו לבד תחת אילנות הגינה.</p>
<p>חמו פתהא אחרא עאלו תמן חמו היכלא חדא עאלו ויתיבו תמן תרין עולימין הוו תמן זקפו עיינין וחמו חד משכנא מדקמא בכל זיני ציורין וגוונין דעלמא ועליה פרים פריסא דנהורא מנצצא דלא יכלין עיינין לאסתכלא (וכפום תרין מלין חמו גו ההוא משכנא עד אתר פרוכתא פריסא דלא חמו) מתמן ולהלאה לא חמו כלום³⁸³</p>	<p>ראו פתח אחר, נכנסו לשם, ראו היכל אחד, נכנסו וישבו שם. שני בחורים היו שם, הרימו עיניים וראו משכן אחד מרוקם בכל מיני ציורים וגוונים של העולם, ועליו פרוסה פריסת אור נוצצת שלא יכולות העיניים להסתכל (וכפי שני דברים ראו תוך אותו המשכן עד מקום פריסת הפרוכת שלא ראו) משם והלאה לא ראו כלום.</p>
<p>ארכינו אודנין ושמעו חד קלא דהוה אמר</p>	<p>הרכינו אזניים ושמעו קול אחד שהיה אומר, בצלאל רביעי הוא לאורות עליונים, יוסף רביעי הוא תוך אורות אדם הראשון, עליה של מעלה חביבת הכל עליה כתוב "ונסכו רביעית</p>

³⁷⁹ ע"י עמוד א' הערה בשם ספר הדע"ה ח"ב ככה ע"א. בדור המדבר וע"י משרבע"ה, והיה עומד אז שיתוקן כל העולם כולו אלו שזכו להלוחות הראשונות, והיה מתתקן העולם מאז כמו שיהיה לאחר התחייה, וכמו שכתוב (תהלים פב ו) אני אמרתי אלהים אתם, וכמ"ש בעבר"ז (דף ה ע"א) וכן בזוה"ק חיי שרה (קלא סע"ב) ויחי רכח ע"א, [ועי' פ' יתרו (צד ע"א) ומשפטים (קיד רע"א) ופ' שלח (קסב ע"ב)] (ביאורים ח"ב מג ע"ג).

³⁸⁰ בשעה שהקדימו נעשה לנשמע, אז נתעטרו בהם וכמ"ש בגמרא שבת (דף פח ע"א), ואח"כ במתן תורה, נמשך בהם ממש ונתייחד בהם ונתייסד בהם אותן האורות לירושת עולם, כי הגם דכתיב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדיים, הנה הוא רק מהגוף והחומר, כי ע"י מעשה העגל, הוחזר גופם לעור משכא דחויא ע' פ' שלח (קסב ע"ב, קסט ע"ב), אבל בהנשמה והפנימיות, הרי עומדים אותן הכתרים בישראל לעולם, והם תמיד ממלכת כהנים וגוי קדוש, האמרנוהו והאמירנו כי על דבר זה נכרת ברית, ולעולם זאת על ישראל (דע"ה ח"ב קכז ע"ג), והגם כי במתן תורה פסקה זוהמתן והיו כולם אז ג"כ בסוד עץ החיים וכמ"ש בזוה"ק (ס"פ יתרו צד ע"א), אך עכ"ז הנה אח"כ ע"י חטא העגל חזר הרע להתערב בהם וכמ"ש בפ' תשא (דף קצד ע"א ע"ב), ע"ש³⁸⁰ ופ' שלח (דף קסב רע"ב) בסוד הכתוב (במדבר יד לב) ופגריכם אתם יפלו כו' ע"ש, והרי חזרו ונעשו בסוד עץ הדעת (דע"ה ח"ב קלא ע"ד). ועי' דע"ה ח"ב פג ע"א, ע"ד.

³⁸¹ בגופין (יהל אור).

³⁸² הוא אהליאב בן אחיסמך שותף של בצלאל בעשיית המשכן גם הוא הי' דורש סודות כמו בצלאל חבירו (זהר הרקיע).

³⁸³ (וכפום תרין מלין חמו גו ההוא משכנא עד אתר פרוכתא פריסא דלא חמו) מתמן ולהלאה לא חמו כלום" נמחק ביהל אור).

<p>בצלאל³⁸⁴ רביעאה³⁸⁵ איהו לנהורין עלאין יוסף רביעאה איהו גו נהורין דאדם קדמאה³⁸⁶ סליקו דלעילא חביבא דכלא עליה כתיב ונסכו רביעית ההין בקדש וגו' מאן דיסתכל וחמי יסמון עיניה מאן דלא יסתכל חמי ואתפתח אילנא דתמני³⁸⁷ סרי כד כפיף יזקוף ויתקיים אי לא כפיף הויא בישא³⁸⁸ אכיל ליה</p>	<p>ההין בקדש וגו', מי שיסתכל ויראה יסמאו עיניו, מי שלא יסתכל יראה ויפתחו [עיניו], עץ של שמנה עשרה כשמתכופף יזקוף ויעמוד, אם לא מתכופף נחש רע יאכל אותו.</p>
<p>מאן דעאל³⁸⁹ תרין כרובין לגו רעותיה אתעביד מאן דמעייז³⁹⁰ רחיק מרעותיה³⁹¹ קרבנא דרביא שלים לאתקבלא פסק קלא</p>	<p>מי שמכניס שני כרובים לפניו, רצונו יעשה, מי שמעיין רחוק מרצונו, קרבן התינוק שלם להתקבל, פסק אותו הקול.</p>
<p>אמרו אינון תרין עולימין סימנא אית בגוייכו אמרו הין אפיקו אינון תרין ורדין ארחו בהו אמרו תיבו עד דתשמעון תרין מלין ברזין עתיקין מגו מארי מתבתא ויהון תדיר ברזא בגוייכו אמרו הן</p>	<p>אמרו אותם שני בחורים, סימן יש בכם, אמרו כן, הן הוציאו שני שושנים והריחו בהם, אמרו שובו עד שתשמעו שני דברים בסודות עתיקים מתוך ראשי הישיבה, ויהיו תמיד בסוד בתוכם, אמרו הן.</p>
<p>אמר רבי שמעון כל הני מלין וכל מה דחמו כתבו וכד מטו הכא הוה כתיב אשמרה דרכי מחטוא בלשוני ואנא שאילנא לאבי אבא כמה הוו אינון תרין מלין ואמר לי חייד ברי אינון תרין מלין באנו עלמין וחריבו עלמין מאן דאשתמש בהו</p>	<p>אמר רבי שמעון, כל הדברים הללו וכל מה שראו כתבו, וכשהגיעו לכאן היה כתוב "אשמרה דרכי מחטוא בלשוני", ואני שאלתי לאבי, אבא כמה היו אותם שני דברים, ואמר לי חייד בני, אותם שני דברים בנו עולמות והחריבו עולמות מי שהשתמש בהם.</p>
<p>כיון דשמעו אלין תרין מלין אמרו אינון ינוקי פוקו פוקו לית לכו רשותא יתיר למשמע אפיק חד מנייהו תפוח אחד ויהב לון ואמר ארחו בדא ארחו ביה ונפקו ומכל דחמו לא אנשו כלום נפקו</p>	<p>כיון ששמעו שני דברים אלו, אמרו אותם תינוקות, צאו צאו אין לכם רשות יותר לשמוע, הוציא אחד מהם תפוח אחד ונתן להם. ואמר הריחו בזה. הריחו בו, ויצאו. ומכל מה שראו לא שכחו כלום, יצאו.</p>
<p>הא ממנא אחרא אתא אמר לון חברייה ר' אילאי שדרני לכו תוריקו ליה הכא אפום מערתא והוא ייתי ויודע לכו מלין עלאין דלא</p>	<p>הרי ממונה אחר בא ואמר להם, חברים רבי אילאי שלחני אליכם, חכו לי כאן על פי המערה, והוא יבא ויודיע</p>

³⁸⁴ כי שיעור' בגופא ד' בריתות ונמצא שהוא רביעית מן השיעור א"נ כד חשבינן גוף וברית חד נמצא יסוד רביעי לחג"ת ועוד כשהוא עולה בסוד הדעת נמצא שהוא רביעי לנהורין כח"ב ושני עיקר (רח"ו).

³⁸⁵ לחב"ד כמש"ל ואמלא כו'. וע"ל קס"ד ע"א ואמר שם כד תנדעון כו'. ידוע בשם המפורש מג' ג'. ואמר יוסף איהו רביעאה. שהוא רביעי לחג"ת, מאמר תדשא הארץ. ועי' בתיקונים ל"ד ע"א דהוא יום הרביעי, שראשי נמלא טל. ואמר גו נהורא כו' סליקו לעילא. דסליק לחכמה, משכיל לאיתן כו'. ואמר חביבו דכלא. ידוע. והוא בג' מקומות כלול, במקומו חביבו דכלא, ורביעאה כו', וסליקו. ואמר עליה כתיב ונסכו כו'. שהנסכין אזלי לשיתין (סוכה מט.), דרגיה. ורביעית ההין בשמא מפ', ג' ההי"ן, רביעית השם, והוא רובע ישראל בשיעורי דמשחתא (יהל אור).

³⁸⁶ וזה יובן בהקדמה אחת שנקדים לך והיא כי כאשר איזו ספירה תחתונה תקבל הארה מלמעלה היא לבדה הנה תתעלה במעלה יותר מן הספירות הקודמות אליה ולפי שביוסף יש בו סוד זה לכן נקרא סליקו לעילא חביבא דכולא כו' (שער מאמרי רשב"י).

³⁸⁷ בשדרה י"ח חוליות (רח"ו).

³⁸⁸ שדרתו נעשית נחש (רח"ו).

³⁸⁹ יסוד דכורא ונוקבא פי' אחר היינו שמכניס מט"ט וסנד"ל למ"נ (רח"ו).

³⁹⁰ שמעיין בתפלתו (רח"ו).

³⁹¹ דם מילה (רח"ו).

<p>ידעתון דאיהו תבע מנו</p>	<p>לכם דברים עליונים שלא ידעתם, שהוא תבע מתוך</p>
<p>קסג/א</p>	
<p>מתיבתא דיהא ליה רשו לגלאה לכו מלין נפקו בהדיה ואוריכו אפום מערתא והוו מהדרן מלי דא לדא מכל מה דחמו ואולפו תמן</p>	<p>הישיבה שיהיה לו רשות לגלות לכם דברים. יצאו אתו וחכו על פי המערה, והיו מחזירים דברים זה לזה מכל מה שראו ולמדו שם.</p>
<p>אדהכא הא ר' אילאי אתא³⁹² נהיר כשמשא א"ל אורייתא חרתא שמעתא אמר לון ודאי ורשו יהבו לי למימר לכו מלי</p>	<p>בין כך הרי רבי אילאי בא מאיר כשמש, אמר לו תורה חדשה שמעת, אמר להם בודאי, ונתנו לי רשות לומר לכם דברים.</p>
<p>אתחברא כחדא אפום מערתא ויתבו אמר לון זכאין אתון דאחמי לכוון מאריכוון כגוונא דעלמא דאתי והא לית לכו דחילו ואמתנו אמרו ודאי הא אתנשי מנן ארחא דבני נשא ותוהא איהו על כל מה דחמינן בהאי טורא</p>	<p>התחברו כאחד על פי המערה וישבו, אמר להם צדיקים אתם שרבוונכם הראה לכם כדוגמת העולם הבא, והרי אין לכם פחד ואימה. אמרו ודאי, הרי נשכח מאתנו דרך בני אדם, ותמיהה היא על כל מה שראינו בהר הזה.</p>
<p>אמר לון חמיתון אלין טוריא³⁹³ כלהו ראשי מתיבתי לעמא דא דבמדברא וזכו השתא מה דלא זכו כד הוו בחיין ואלין רישי מתיבתי כלהו בריש ירחי ושבתי ומעדייא מתכנשי לגבי טורא דאהרן כהנא ומתערי לגביה ועאלין גו מתיבתא דיליה ומתחדשן תמן בדכיו דטלא קדישא דנחית על רישיה ומשח רבו דנגיד עליה ועמיה מתחדשן כלהו בחדושין דרחימין דמלכא קדישא עד דאקרי הכא מתיבתא דרחימותא</p>	<p>אמר להם ראיתם הרים אלה, כולם ראשי ישיבות לעם הזה שבמדבר, וזכו כעת מה שלא זכו כשהיו בחיים, ואלה ראשי ישיבות כולם בראשי חדשים ושבתות ומועדים מתכנסים להר אהרן הכהן ומתעוררים אליו, ונכנסים לתוך ישיבתו ומתחדשים שם בטוהר הטל הקדוש שיורד על ראשו, ושמן משחה ששופע עליו, ועמו מתחדשים כולם בחדושים אהובים של המלך הקדוש, עד שנקרא כאן ישיבת האהבה.</p>
<p>ואיהו נטיל בכל מתיבתא בטמירו דקיק מתעפפן כנשרין גו מתיבתא דנהורא ואיהי מתיבתא דמשה וכלהו קיימי לבר ולא עאלין לגו בר אהרן בלחודוי וכפום שעתא אקרונ בשמא</p>	<p>והוא לוקח בכל ישיבה בסתר דקיק, מתעופפים כנשרים לתוך ישיבת האור, והיא ישיבת משה, וכולם עומדים בחוץ ולא נכנסים פנימה, פרט לאהרן לבדו, ולפי שעה נקראים בשם.</p>
<p>ולית מאן דחמי ליה למשה דהא ההוא מסוה דאנפוי פריס קמיה ושבע ענני יקר סחרניה אהרן קאים גו פרגודא דלתתא מן משה ופרגודא פסיק ולא פסיק בגויהו וכל רישי מתיבתי לבר מפרוכתא דפרגודא דא וכל שאר לבר מאינן עננין וכפום חדושי דנהירו דאורייתא דאתנהרא הכי מנהרן אינן עננין</p>	<p>ואין מי שיראה את משה, שהרי אותו מסוה של פניו פרוש לפניו, ושבעה ענני כבוד סביבו. אהרן עומד תוך הפרגוד שלמטה ממשה, ופרגוד פוסק ולא פוסק בתוכם, וכל ראשי הישיבות מחוץ לפרוכת הפרגוד הזה, וכל השאר מחוץ לאותם עננים, וכפי חדושי אור התורה שמאירה כך מאירים אותם עננים.</p>
<p>ואתקלישו בדקיקו דנהורא עד דאתחזי ההוא מסוה ומנו ההוא מסוה חמאן נהורא דנהיר יתיר</p>	<p>ונהיים קלושים בדקיקות האור, עד שנראה אותו מסוה, ומתוך אותו</p>

³⁹² כי גוף הצדיקים נהיר בעולם הבא (רח"ו).

³⁹³ שג"ע בהר מרום הרים, וכל שיותר במדרגה יותר בהר. וגיהנם בשאול, וכל שיותר כו', וכמ"ש צדקתך כהררי כו' משפט"ך כו'. ואמר די במדברא. כמו שהיו בזה העולם, דכל עניינם שם בטופסא דכאן (יהל אור).

<p>מכל נהירין דעלמא ואינון אנפי משה אנפוי לא אתחזון כלל ולית מאן רחמי לון בר ההוא נהירו דנפיק מגו ההוא מסוה בתר כל אינון עננין</p>	<p>מסוה רואים אור שמאיר יותר מכל אורות העולם, והם פני משה, פניו לא נראים כלל, ואין מי שיראה אותם פרט לאותו אור שיוצא מתוך אותו מסוה אחר כל אותם העננים.</p>
<p>משה אמר מלה סתם לאהרן ואהרן פריש לרברבי מתיבתי במה פריש בכל אינון מבועין אסתימו מניה כד מטא זמניה דיהושע והשתא איהו מהדר לון בכמה פליאן³⁹⁴ ומקורין ומבועין ונחלין דנבעין מכל מלה ומלה</p>	<p>משה אמר דבר סתום לאהרן, ואהרן מפרש לגדולי הישיבות. במה מפרש, בכל אותם מבועים שנסתמו ממנו כשהגיע זמנו של יהושע, וכעת הוא מחזיר להם בכמה פלאות ומקורות ומבועים ונחלים שנובעים מכל דבר ודבר.</p>
<p>כל נשין זכייין דהאי דרא³⁹⁵ אתאן למרים אוף הכא בהני זמנין וכדין סלקין כלהו כתמרות עשן גו מדברא דא וההוא יומא אקרי יומא דהלולא נשין בלילי שבתות ובלילי יומין טבין כלהו אתאן לגבי מרים וידעין אשתדלותא בידיעו דמארי עלמא זכאה דרא דא מכל דרין דעלמא נפקי ממתיבתא דמשה ופרחי לגבי³⁹⁶ מתיבתא דרקייעא ואינון דאתחזון פרחי לגבי³⁹⁷ מתיבתא עלאה על ההוא דרא כתיב אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו</p>	<p>כל נשים צדקניות של הדור הזה באות למרים, גם כאן בזמנים הללו, ואז עולות כולן כתמורות עשן לתוך המדבר הזה. ואותו יום נקרא יום ההלולא נשים בלילי שבתות ובלילי ימים טובים, כולן באות למרים ויודעות השתדלות בידיעה של רבונו של עולם, אשרי דור זה מכל דורות העולם, יוצאים מישיבת משה ופורחים לישיבת הרקיע, ואלה שנראים פורחים לישיבה העליונה על אותו דור כתוב "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו".</p>
<p>פתח ר' אילאי ואמר תמים תהיה עם יי' אלהיך מה בין תם לתמים באברהם כתיב התהלך לפני והיה תמים יעקב דאשתלים יתיר כתיב ביה ויעקב איש תם אמאי אקרי איש תם בנין דלא אשתאר ביה פסולת כלל דהא פריעה הוה ביה במה אתפרע (ס"א פריעה הוה ביה דאתפרע)³⁹⁸ ואתדכי מההוא פסולת בגין דההוא אתר דאתקיף לפסולת דלגו אתר דפריעה שארי³⁹⁹ איהו שור דיוקנא דשמאלא</p>	<p>פתח רבי אילאי ואמר "תמים תהיה עם ה' אלהיך", מה בין תם לתמים, באברהם כתוב "התהלך לפני והיה תמים", יעקב שהשתלם יותר כתוב בו "ויעקב איש תם", למה נקרא איש תם, משום שלא נשאר בו פסולת כלל, שהרי פריעה היתה בו. במה נפרע [פריעה היתה בו שנפרע] ונטהר מאותה פסולת, משום שאותו מקום</p>

³⁹⁴ ד' דרגין מקוצו של יוד למלאות לה' אחרונה, דמשה סליק לשם במחשבה כו', ובחייו לא זכה אלא למבועין, לבינה, כי לא יראני כו' (יהל אור).
³⁹⁵ עי' הערה בעמוד הקודם בשם ספר הדע"ה.
³⁹⁶ דמט"ט (רח"ו).
³⁹⁷ דקב"ה (רח"ו).
³⁹⁸ לפסולת לגו (יהל אור).

³⁹⁹ סוד הגבורות שביסוד קל' נוגה (רח"ו). ר"ל מקום הפריעה שהוא בקדושה, הוא מתקיף לערלת הפריעה. כי שור הוא דכורא, אבל חמור דנוק', אין בכסא. והענין דו'נ' דקדושה מרחיקין דו'נ' דס"א, כי במקום הקדושה הן נופלים. ולכן בכסא אין שם שליטה דנוק'. אבל דכורא, עד בא יעקב ומתחבר בכסא כמש"ו. והענין בשור, כי עשו דכורא לשמאלא, וישמעאל כו'. והוא בחטא אדה"ר וחוה, כמ"ש בז"ח פ' יתרו {ליורנו מב. מרגליות לג:}. והוא בעצב בעצבון. וז"ש ויעקב אחיד כו' ובהאי שור כו'. ר"ל דפרע מהאי שור דקדושה את המועד. ואמר רשומא דברית אית ביה. כנ"ל, דמילה שהוא בנוק', ביה. והוא עטרת הברית, נוק'. ואברהם אצטרף פסולת של נוק', ויצא ישמעאל, ונולד יצחק, אז נתתקן נוק', והוא הראשון שנימול לשמונה, קדש ידיד מבטן, ואח"כ נצטרף יצחק, ונפק מיניה עשן, דכורא, ונולד יעקב, אז נתתקן פריעה. ולכן נולד מהול, כמ"ש {תנחומא נח פ"ה} איש תם שנולד מהול במילה ופריעה. ואעפ"כ נצטרף יעקב בלבן, ב"פ שבע שנים, נגד אברהם ויצחק דכלול מהם.

<p>דכרסיא דיליה וההוא שור אקרי שור תם דהא רתיכא דכרסיא רשימא דברית אית ביה וע"ד האי שור אקרי תם ויעקב אחיד ביה בגווייה ובהאי שור עביד פריעה ואעבר זוהמא דפסולת כלא</p>	<p>שמחזיק פסולת שלתוך מקום הפריעה שורה, הוא שור דמות השמאל של כסא שלו, ואותו שור נקרא שור תם, שהרי מרכבת הכסא רושם של ברית יש בו, ועל זה, שור זה נקרא תם, ויעקב אחוז בו בתוכו, ובשור זה עושים פריעה ומעבירים זוהמת הפסלת כולה.</p>
<p>במתניתא דבצלאל כתיב ויזכור אלהים את רחל בשרה כתיב פקידה וברחל כתיב זכירה אמאי בגין דזכור אתרשים ביעקב דאיהו ברית שלים כד אתעביד (ס"א אתייליד) יוסף ובמה כד נמל שור בהדיה דלא יתקיף לסטרא אחרא ובג"כ אתקרי יוסף בכור שור⁴⁰⁰ בכור דההוא שור</p>	<p>במשנת בצלאל כתוב "ויזכור אלהים את רחל", בשרה כתוב פקידה, וברחל כתוב זכירה, למה, משום שזכור נרשם ביעקב, שהוא ברית שלם. כשנעשה (כשנולד) יוסף, ובמה, כשנטל שור עמו שלא יתחזק לצד האחר, ומשום זה נקרא יוסף בכור שור, בכור של אותו שור</p>
<p>קסג/ב</p>	
<p>דנמל יעקב (דברים לג יז) בכור שורו ודאי</p>	<p>שלקח יעקב בכור שורו ודאי.</p>
<p>וההוא שור שור תם ויעקב איש תם רבון ושליט⁴⁰¹ מאריה דביתא דההוא שור תם שארי בגווייה בגין דאית שור מועד בסטר ערלה פריעה וכמה גרדיני נימוסין נפקין מניה עד דרגא בתרייתא דאקרי שא"ה ההוא דאפיל ביתין דעלמא דלא דיירין בהו בני נשא וכלהו נפקי מההוא שור מועד ודא בחבורא דחמור בישא ובג"כ לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו בגין דלא</p>	<p>ואותו שור, שור תם, ויעקב איש תם, רבון ושולט, בעל הבית, שאותו שור תם שרוי בתוכו, משום שיש שור מועד בצד ערלה ופריעה, וכמה ממונים על החוקים יוצאים ממנו עד דרגה אחרונה שנקראת שא"ה, אותו שמפיל בתי העולם, שלא דרים בהם אנשים, וכולם יוצאים מאותו שור מועד, וזה בחבור עם חמור רע, ומשום</p>

והם ד' דכורסייא, ד' בתים דתפילין, נגד ד' דס"א, דאמצעי כלול שנים כידוע, ב' דשור וב' כו', אלא דביעקב אין פסולת, רק שתקן כו', ולכן לא אשתלים עד שנולד יוסף, כי יוסף ויהודה הן ז"ג, ב' משיחין, דיהודה עני ורוכב על החמור, ויוסף בכור שור, ביהודה ותעמוד מלדת דאתתקן כורסייא כו' {זוהר ויצא קנה.}, וביוסף, ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף כו', בשביל שנולד שטנו של עשו כו', והוא כנ"ל. וז"ש בשרה כתיב פקידה. והוא כנ"ל, דאתייליד בסטרא דנוק', משא"כ ביעקב. וכד אתייליד יוסף, דאז נשלם יעקב. וז"ש בגין דזכור כו'. והוא ברית קיימא. ואמר ובמה כד נטל כו'. דאתחבר בכורסייא, ואז נפרדו הקליפות, יתפרדו כל כו' (יהל אור).

⁴⁰⁰ ר"ל דכל השוורים משתלשלים מזה השור דקדושה, והוא דקדושה בכור לכלם. וז"ש וכמה גרדיני נימוסין כו'. ר"ל דכלם סטרא דשור, ולכן אמרו (סוטה מח. ב"ק כא.) לדידי חזי לי ומנגח כו'. ואמר ובההוא מתיבתא כו' בעלה דההוא תם כו'. ר"ל דנוקבא כורסייא, כולה נק' תם, ויעקב איש תם כו'. ואמר א' רזא דוא"ו. כמ"ש בס"א פ' בראשית (ו ע"א) דדא כלל ודא פרט. והן סוד שם ע"ב ומ"ב. ואמר אברהם לא אתפקד כו'. משא"כ ביעקב, דכד אתחברת בדכורא אשתלילת מכל לבושין, פשטתי את כתנתי כו'. ולכן הוא תם לבד. ואמר דאקרון כחדא ים. הוא יצירה, גלגלי ימא, דהן דרגין כמ"ש בר"מ פ' בא {מג.} ותקין לכרסייא כתות לשמשא ליה כו', אבל דעשי' אמר שם ולאלין עביד שמשין ס"מ כו' כעננים כו', וזהו תמים, דכל סיום י"ם הוא לשון רבים, דהן דרגין הנ"ל. ואמר ב"נ אצטריך כו'. כמש"ו בלבן ותכלת דציצית, דתכלת סלקא מגו ימא. וז"ש דסיהרא קדישא שפירא איהו בחוורא. ר"ל וזהו לבן דציצית. וז"ש ובההוא ימא כו'. ואמר למטה לבתר בתפילין כו'. והוא א' דאמת, והוא רזא דאלקים שאמר בז"ח ש"ה {ליורנו פא. מרגלית סו.} אלקים א' דכר כו' מילה בפריעה כו'. ואמר גו שבעין שנה כו'. ר"ל בז' היכלין דיצירה. נוגא, יסוד, דנטיל משבעין שנין, כמ"ש בסוף תז"ח {גב.}, ולכן עולה חלזון לע' שנין, עד דמקבל מכולן, והן נגד ימי האדם דלסוף הוא בגוון זה, כמ"ש בפ' בראשית, דלכן ל"ל לאדם קיומא ע"ש נ"א ע"ב, ודוקא לגוף דעשיה חלקא דמצולות ים, אבל לנר"נ דלגו, שש וארגמן לבושה כמש"ו, ור"ל שש וארגמן, ששה דרגין וד' רגלין ארגמן, ז' היכלין. ואמר מ"ט בגין דתחות ים כו'. כנ"ל לבתר עבד לאלין שמשין, והוא כתנות עור, אף עשיתיו (יהל אור).
⁴⁰¹ כתב הרב שלאה לוקחת ד' אלפין מד' אהיה במילואם שהם ג' מד"ת ובהסיר ד' אל"פין פשוטים ישאר ת"ם ולכן נק' לאה ת"ם, ויעקב בעלה הוא תם (מ"מ).

<p>לאתערא להו</p>	<p>זה "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו" כדי לא לעורר אותם.</p>
<p>ובהווא מתיבתא דבצלאל וכן בתרין מתיבתי ויעקב איש תם בעלה דהווא תם ומאן איהו א' רזא דו"402 וכו' וכו' כלל דכר ונוקבא כחדא כדין נטיל כל אתוון אלין את"ס⁴⁰³ ואיהו אמ"ת (מיכה ז &) תתן אמת ליעקב⁴⁰⁴ כלל דכר ונוקבא כחדא שלימו דכלא⁴⁰⁵</p>	<p>ובאותה ישיבת בצלאל, וכן בשתי ישיבות ויעקב איש תם, בעלה של אותו תם, ומיהו א', סוד של ו"ו. וכשהיו כלל זכר ונקבה כאחד, אז נוטל כל אותיות אלה "את"ס" והוא אמ"ת "תתן אמת ליעקב", כלל זכר ונקבה כאחד, שלמות הכל.</p>
<p>אברהם לא אתפקד על פריעה⁴⁰⁶ וכד עאל עאל להאי תם ולגו דרגין דיליה⁴⁰⁷ דאקרון כחדא ים והיינו תמים לבתר אסתלק אברהם ועאל לגו ואתקשר עם ימינא עלאה</p>	<p>אברהם לא הצטווה על פריעה, וכשנכנס, נכנס לתם זה ולתוך דרגותיו שנקראו כאחד ים, והיינו תמים. אחר כך התעלה אברהם ונכנס פנימה ונקשר עם ימין העליון.</p>
<p>תמים תהיה עם יי' אלהיך ודאי כמה דאיהו תמים⁴⁰⁸ כללא חדא אוף אנת תהא עמיה תמים עמיה ודאי כמה אתעביד בר נש תמים דיהא ת"ם ים תם כמה דאתמר י"ם כל אינון דרגין קדישין דיליה אקרון י"ם ולא אתפרשן מניה לעלמין</p>	<p>"תמים תהיה עם ה' אלהיך", ודאי כמו שהוא תמים כלל אחד, גם אתה תהיה עמו תמים עמו ודאי. במה נעשה אדם תמים, שיהיה ת"ם ים, תם כמו שנתבאר, י"ם כל אותן דרגות קדושות שלו נקראים י"ם, ולא נפרדים ממנו לעולמים.</p>
<p>אוף אנת כגוונא דא לאעדאה מנך דרגין נוכראין ולא תקשרא בתמים למיהוי בך דרגין קדישין רזא דים ודרגא קדישא ת"ם לקבלא א' רזא דיעקב ב"נ אצטריך למהוי בכל יומא ת"ם י"ם כגוונא דא ממש</p>	<p>גם אתה כדוגמא זה, להעביר ממך דרגות נכריות, ולהתקשר בתמים, להיות בך דרגות קדושות, סוד של הים, ודרגה קדושה, ת"ם כנגד א', סוד של יעקב, אדם צריך להיות בכל יום ת"ם י"ם כדוגמא זה ממש.</p>
<p>השתא פריש מאן דפריש במתיבתא דסיהרא קדישא⁴⁰⁹ שפירא איהו בחוורו⁴¹⁰ וכל גוונין מנצצן בה ומרקמן ואיהו כהווא שפירו וחווורו דשמשא⁴¹¹ ממש ובהווא ימא דילה⁴¹² גו שבעין</p>	<p>כעת פרש מה שפרש בישיבה, שהלבנה הקדושה יפה היא בלבן, וכל הגוונים נוצצים בה ומרקמים, והיא כאותו יופי ולבן השמש ממש, ובאותו הים שלה בתוך שבעים שנה, יוצא דג אחד ומוציא ממנה צבע תכלת, והיא</p>

⁴⁰² זה יובן במ"ש בסתרי אותיות מכ"י בזוהר חדש כי סוד הו' גופא נכללת מדרועין דרך כלל והא' גופא בב' דרועין לזה רמז ליעקב בעלה דמלכות הנקרא תם ועם א' דידיה נקרא אמת סוד הכ"ב אתוון דא"ב (נ"א: דד"א) סוד חותם אמת (זהר הרקיע).

⁴⁰³ פי' אלף הוא זעיר ת"ם היא לאה. ולכך אמר כולל דכר ונוק' כחדא שלימו דכולא (מ"מ).

⁴⁰⁴ כל המציאות העיקרי והאמיתי הוא רק באצילות, ושם הוא חותמו של הקב"ה אמת, וכמ"ש בזוה"ק (שלח קס"ג ע"ב, ושם ח"ג ש"ב ע"א, וכן בפ' יתרו פ"ט ע"ב) (דע"ה ח"א נז ע"ד).

⁴⁰⁵ השכינה הקדושה אמונת ישראל כנסת ישראל, כי היא כלל ישראל כנ"ל, והיא נקרא אמונה (כמ"ש בפ' ויקרא טז ע"ב, ופ' בהר קי ע"ב, ופ' בלק קצח ע"ב) (דע"ה ח"א פא ע"א).

⁴⁰⁶ עי' רמ"ז ח"א צח ריש ע"ב.

⁴⁰⁷ פי' תם היא לאה וחיילותיה סם ים ולכך אברהם שלא זכה כיעקב נקרא תמים שעדיין הוא אחוז בחיילותיה הנקרא ים. אבל יעקב נקרא איש תם לפי שעלה למעלה (מ"מ).

⁴⁰⁸ פי' כמו שהמ' שהיא לאה נקרא תמים שהיא ת"ם י"ם. אף אתה תהיה כן וכדבסמוך (מ"מ).

⁴⁰⁹ נוקבא דאצילות (רח"ו).

⁴¹⁰ בחסדים (רח"ו). נעשה תיקון כל הבירורים רק ע"י המלכות היורדת בבריאה, והוא שם אדני שבברכת אתה גבור, ועליה נאמר (דברים ד כד) כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא, אל קנא הנ"ל סי' ג', וכמ"ש בפ' בראשית (נא ע"א) (דע"ה ח"ב סט ע"ב).

⁴¹¹ אין בה חסרון (רח"ו).

⁴¹² בריאה (רח"ו).

<p>שנין⁴¹³ נפקא נונא הדא⁴¹⁴ ואפיק מניה גוון תכלת⁴¹⁵ ואיהי נטלא גוון דא ותקינת ליה ואתחפיא לבר בהאי גוון⁴¹⁶</p>	<p>לוקחת צבע זה ומתקינה אותו ומתחפה בחוץ בצבע הזה.</p>
<p>לאו דהאי גוון לבושה דילה דהא שש וארגמן לבושה אבל חופאה דלבר האי גוון הוא כגוונא דא הוה משכנא דכוליה בשפירו מרקמא לגו ולבתר ופרשו בגד כליל תכלת</p>	<p>לא שגוון זה הוא לבושה, שהרי "שש וארגמן לבושה" אבל צפוי חיצוני הוא הגוון הזה, כדוגמא זה היה המשכן, שכולו ביופי מרוקם לפנים, ואחר כך ופרשו בגד כליל תכלת.</p>
<p>מ"ט בנין דתחות ים דא אית מצולות י"ם⁴¹⁷ כלל דבר ונוקבא⁴¹⁸ ואית לון עינא בישא לאסתכלא וכד מסתכלין זמין לעיניהו גוון תכלא ולא יכלא עיניהו לשלמאה ואיהי אתתקנת לגו בכל גוונין מרקמן כדקא יאות מתחמין⁴¹⁹ לר' סטרין דעלמא⁴²⁰</p>	<p>למה, משום שתחת ים זה יש מצולות י"ם, כלל של זכר ונקבה, ויש להם עין הרע להסתכל, וכשמסתכלים מזדמן לעיניהם צבע תכלת, ולא יכולה עיניהם לשלוט, והיא מתתקנת לפנים בכל צבעים מרוקמים כראוי, מתתחמים לארבעת צדדי העולם.</p>
<p>כגוונא דא ב"ג דלביש ציציית אתעביד בכל יומא תמים ת"ם בד' כנפים מתקנן כדקא יאות י"ם בההוא תכלת דנונא דשבועין דרגין דימא סטרא בישא כד אסתכל בהאי בר נש לא יכיל לאבאשא ליה בעינא בישא וכדין איהו תם י"ם עם יי אלהיו ממש בתקונא הדא איהי לעילא ואיהו לתתא</p>	<p>כדוגמא זה אדם שלובש ציציית, נעשה בכל יום תמים, ת"ם בארבע כנפים מתוקנות כראוי, י"ם, באותו תכלת של הדג של שבועים דרגות הים, צד הרע כשמסתכל באדם זה, לא יכול להזיקו בעין הרע, ואז הוא תם י"ם, עם ה' אלהיו ממש בתקון אחד, הוא למעלה והוא למטה.</p>
<p>לבתר אסתלקת איהי גו דרגין עלאין⁴²¹ אוף הכי בר נש אסתלק איהו לבתר בתפלין גו דרגין עלאין ועיד תמים תהיה עם יי אלהיך עמיה ודאי ודאי בשעתא הדא ברנעא הדא איהי אתקנת לעילא וב"ג אתקן לתתא</p>	<p>אחר כך מסתלקת היא לתוך דרגות עליונות, גם כך האדם עולה הוא אחר כך בתפלין לתוך דרגות עליונות, ועל זה "תמים תהיה עם ה' אלהיך", עמו ודאי, ודאי בשעה אחת ברגע אחד היא</p>

⁴¹³ ז"ת דבריאה (רח"ו).

⁴¹⁴ יסוד דבריאה (רח"ו). עי' הקדו"ש צב ע"ד.

⁴¹⁵ מלכות דבריאה (רח"ו).

⁴¹⁶ פי' אין תכלת שהיא מ' דבריאה לבוש אל מלכות דאצילות לבד דהא שש וארגמן לבושה פי' הארת ה"ק ות"ת זעיר הנקר' ארגמן (מ"מ).

⁴¹⁷ פי' שכתב הרב כי ז'ין דנוגה דב"ע נק' מצולות ים צל מות. ועיין בפ' אחרי מות דף ס"ב ובפי אמור דף ס"ב ודף ק"א ע"ב מ"ש שם באורך (מ"מ).

⁴¹⁸ מצולות ים הם הז'ין דקליפה כמ"ש בזוה"ק (פ' שלח קסג ע"ב), וכן כל חיילין דס"מ נקראים כולם מצולות ים, כמ"ש בפ' בלק (קצז ע"א), והנה הם כולם מתערין ומתגברין ע"י הריח דדינים קשים היוצא מהליתן (דע"ה ח"ב נ ע"א), מהפסולת {פט ע"א} דיסוד המים הם מצולות ים, שהם ז'ין דקליפה דיסוד המים כמ"ש בזוהר (שלח קסג ע"ב, וע' פ' בלק קצז ע"א). וכן הם ג"כ הקליפין הנקרא צלמות, שהם ד'ין צל מות כמ"ש בפ' ויצא (קס ע"ב) (דע"ה ח"ב פט ע"א).
⁴¹⁹ מתחמין (יהל חור).

⁴²⁰ הן ד' שבכסא. והן ד' כנפות, ד"פ ח"י, י"ג חוליין וה' קשרים, שהן י"ג עלין דשושנה דלגו, וה' עלין דלבר. והכל בשם אלקים שנתמלא ברחמים, והן י"ג מדות הרחמים, ואח"כ ה"ג, לא ינקה פקד כו' על כו', ומ"מ הכל ברחמים. והן ה' דשמע, ואחד, רזא דיחודא, בחסד ובברית, דשם מתגלה חסד בפום אמה, שמר הברית והחסד. והוא חמשה ואלף, אלף הוא א', ה"א דשמא מפרש. וכן הוא וא"ו הא, ואלף דה"א הוא בחי' אחרונה, דל"ל מגרמה כלום, ושם מקבלת הכל, ונעשין שם אחד כידוע. ולכן נקרא חוה, ח"ה י"ג, ו' ה' וא' כנ"ל. והתחלקותם לח' וה', בסוד ב' מזלות, והוא סוד אחד. והן ד' חיות, והוא שם ע"ב בהן כידוע, ואדם ע"ג, ברזא דמ"ב, וכמ"ש בתכ"ב {עב}. והוא רזא דתפילין, מ"ב הזכרות, אק"ק אשר אק"ק. והוא אדם, א' דאמת. ואמר יתמו. שיהיו י"ם ות"ם, וזהו יתמו דגש במם, להורות על ב' ממין. והוא ג"כ תם ב"ו פנים דחיות (יהל אור).

⁴²¹ פי' שהמ' עולה לקבל מוחין מזעיר. גם האדם כשלוש תפלין של ראש הם מוחין דזעיר (מ"מ).

<p>א"ר אילאי כל אלין דהכא כגוונא דא מתקנן למהוי כל חד תמים עם יי' ועל רזא דא במדבר הזה יתמו⁴²² אי תימרון דכד אתמר לביש אתמר⁴²³ הכי הוא ודאי דהוה לון למהוי כל חד תמים עם יי' בארעא קדישא אתר דיי' שארי תמן למהוי אפין באפין כחדא עמיה</p>	<p>מתקנת למעלה ואדם מתקן למטה. אמר רבי אילאי כל אלו של כאן, כדוגמא זה מתוקנים להיות כל אחד תמים עם ה', ועל סוד זה "במדבר הזה יתמו", אם תאמרו שכשנאמר לרע נאמר כך זה בודאי, שהיה להם להיות כל אחד תמים עם ה' בארץ הקדושה, מקום שה' שרוי שם, להיות פנים בפנים כאחד עמו.</p>
<p>והשתא כל חד הוי תמים כמדברא דא לבר אתר רחיק מתמן דלא יסתכל אנפין באנפין בהדיה למהוי עם יי' כדקא יאות ושם ימותו כמה דחמיתון דעבדין בכל יומא</p>	<p>וכעת כל אחד היה תמים במדבר זה לחוץ, מקום רחוק, משם שלא יסתכל פנים בפנים אתו להיות עם ה' כראוי, ושם ימותו כמו שראיתם שעושים בכל יום.</p>
<p>זכאה חולקבון חברייא קדישין דזכיתון לכל האי הני תרי מערתי אחרנין דילכו⁴²⁴ דלא תשכחו כל דא תמן דאינון גו מתיבתא דמשה יתבי מרחיק⁴²⁶ וע"ד כתיב במשה ענו מאד מכל</p>	<p>אשרי חלקכם חברים קדושים שזכיתם לכל זה, שתי מערות אלה אחרות שלכם, שלא תמצאו כל זה שם שהם תוך ישיבת משה, יושבים מרחוק, ועל זה כתוב במשה "עניו מאד מכל</p>
<p>קסד/א</p>	
<p>האדם ונביאה עלאה קביל לון למתיבתא דיליה מיומא דשארי למחמי כל דא עד ההיא שעתא שבעה יומין והא לא הוו מסתכלן בהאי עלמא כלום⁴²⁷</p>	<p>האדם", ונביא עליון קבלם לשיבתו. מיום שהתיר לראות כל זה, עד אותה שעה שבעה ימים, והרי לא היו מסתכלים בעולם הזה כלום.</p>
<p>אמר לון רבי אילאי זכאין קדישין אימא לכו מלין דשמעתון ומלה⁴²⁸ קדמאה כד תנדעון⁴²⁹ מדירו דמשחתא בשמא גליפא מפרש תנדעון (ואע"ג)⁴³⁰ דבצלאל רביעאה איהו דנהורין עלאין דכתיב ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, צדיקים קדושים אמר לכם דברים ששמעתם, ודבר ראשון כשתדעו מדידת המשחה בשם חקוק מפורש תדעו, (ואף על גב) שבצלאל הוא רביעי של אורות עליונים, שכתוב "ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת", מי</p>

⁴²² פי' שיעשו תמימים (מ,מ).

⁴²³ שהפ' מקללם ואתה דורשו לטובה. ותירץ הכי הוא ודאי שמן הראוי יהיו תמימים בארץ ישראל: ועכשיו שנעשו תמימים במדבר זוהי הקללה הני תרי מערתי אחרנין דילכו (מ"מ).

⁴²⁴ ור"ל די לכם שלא תכנסו בהם כי לא תמצאו החבירים שם לפי שעלו לשיבת משה (מ,מ).

⁴²⁵ דילכו ללא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "די לגו לא".

⁴²⁶ שאין יכולים לסבול הארת משה, ומרע"ה מענוה שבו מכניסן לשיבתו (מ"מ).

⁴²⁷ מיומא דשארי למחמי כל דא עד ההיא שעתא שבעה יומין והא לא הוו מסתכלן בהאי עלמא כלום" נמחק ביהל אור.

⁴²⁸ מלה (יהל אור).

⁴²⁹ פי' מורינו צוק"ל שר"ל מלה קדמאה שמעי חד קלא הנז"ל דהיינו בצלאל רביעאה וכו' כאשר תדעו המדידה דת"ת זעיר שהוא שם המפורש אזי תדעו אומה המעלה. והיינו כמ"ש הרח"ו לעיל שבת"ת זעיר יש בו ד' בריתות והיסוד שהוא יוסף ובצלאל. הוא רביעי מן השיעור. ומ"ש ואע"ג דבצלאל דביעאה וכו' היא תמיהה עומדת. ור"ל שאע"פי שהפירוש העיקרי שמ"ש הקול בצלאל רביעאה וכו' הוא לפי שהיסוד עולה לדעת והוא רביעי לכ"ח. גם הסי' שאמרתי לכם אמת הוא. וז"ש ואע"ג דבצלאל וכו' דכתיב בחכמה ובתבונה ובדעת אלעזר ברי בכאן חסר סוף המעשה הראשון וכו' (מ"מ).

⁴³⁰ לא (יהל אור).

ובתבונה ובעת מאן דלא אסתכל ⁴³¹ חמי ואתפתח	שלא הסתכל רואה ונפקח.
מאן דלא אסתכל באיגון תלת מלין טמירין מה לעילא מה לתא וכו' זמין איהו לאתפתחא באורייתא ולפקחא עיינין בה	מי שלא הסתכל באותם שלשה דברים טמירים מה למעלה מה למטה וכו', עתיד הוא להפקח בתורה, ולפקח בה עיניו.
אילנא דתמני סרי שדרתו דב"נ כד כפיף קמי מאריה יוקף ויתקיים לתחיית מתייא אי לא כפיף במודים אתעביד חויא ולית ליה תקומה לההוא זמנא	עץ של שמונה עשר שדרת, כשאדם מתכופף לפני רבונו, יזקף ויעמוד לתחיית המתים, אם לא כופף במודים נעשה נחש, ואין לו תקומה לאותו הזמן.
מאן דעאל בין תרין כרובים לנו מאן דעאל שיעור תרין פתחין לנו בי כנשתא אתדבק במאריה ורעותיה אתעביד מאן דמעייין בצלותיה ואסתכל בה רחיק מרעותיה דשאל	מי שנכנס לבין שני כרובים פנימה, מי שנכנס שיעור שני פתחים לתוך בית הכנסת, נדבק ברבונו, ורצונו נעשה. מי שמעייין בתפלתו ומסתכל בה, רחוק מרצונו, שהוא מבקש.
קרנא דרביא כד קרב ב"נ בריה לבי ספרא או למילה דא קרבנא שלים לאתקבלא מכאן ולהלאה רחימין זילו	קרנן התינוק, כשמקריב אדם בנו לבית ספר או למילה, זה קרבן שלם להתקבל מכאן ולהלאה אהובים, לכו.
אלעזר ברי שפיר קאמרת כפום מה דאוליפת אבל ח"ו דאע"ג דרחל הות עקרא בההוא זימנא יעקב חכים הוה ⁴³² ואלמלא לא ידע יעקב דלאה אנתתיה לא קביר לה במערתא לאתחברא בהדיה בחבורא חדא ויהא קביר לה לבר מארעא ⁴³³	אלעזר בני יפה אמרת כפי מה שלמדת, אבל חס ושלוש שאף על גב שרחל היתה עקרה באותו זמן, יעקב חכם היה, ואלמלא לא ידע יעקב שלא אשתו, לא קבר אותה במערה להתחבר עמו בחבור אחד, ויקבר אותה מחוץ לארץ.
אבל ללאה אעיל לה גו ארעא ⁴³⁴ ולרחל שוי לבר מית יעקב אתקבר בגווה בחבורא חדא כמה דעבדו כל שאר אבהן אוף הכי אדם מתה חוה בקדמיתא אתקברת תמן ותמן ידע אדם דהאי דוכתא אתחזי ליה	אבל את לאה הכניס לתוך הארץ, ורחל שם בחוץ. מת יעקב נקבר בתוכה, בחבור אחד. כמו שעשו כל שאר האבות, גם כן אדם מתה חוה בתחילה, וקברה שם, ושם ידע אדם שזה מקום ראוי לו.
מית אדם אתקבר בגווה בחבורא חדא מתה שרה אתקברת תמן וחווה המאת ⁴³⁵ והדאת לקבלה וקמת וקבלה לה	מת אדם נקבר בתוכה, בחבור אחד. מתה שרה נקברה שם, וחווה ראתה ושמחה לקראתה, וקמה וקבלתה.
שיעורא דחוה ⁴³⁶ לגבי שרה שיעורא דתרין אמות ולא יותר. מת אברהם נקבר ליד	שיעור חוה לגבי שרה שיעור של שתי אמות ולא יותר. מת אברהם נקבר ליד

⁴³¹ וכן בהיפוכא, מאן דאסתכל כמש"ש. אבל העיקר דקאי אמ"ש למעלה {קסב:} יוסף כו', וכמ"ש (חגיגה טז.) כל המסתכל בקשת, וכן בקשת דלתתא. וכן שנינו במתני' אלו שנים יחד. ואמר ג' דברים של ג', כמו למעלה {קסב}. בצלאל, יוסף, מאן, מאן דלא, כד כפיף אי לא כו', מאן דעאל כו'. ואמר בין תרין כרובים. שהם מעון ומכון, כרובים דעלמא עלאה, ממעמקים קראתיך כו' (יהל אור).

⁴³² דהבין דהן עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא, אע"ג דתחלה לא ידע. וז"ש חכים, הבין בחכמתו (יהל אור).

⁴³³ ממערתא (יהל אור).

⁴³⁴ מערתא (יהל אור).

⁴³⁵ דמתחלה אתקשרן היכלין דנוק' זע"ז, ואח"כ נוטלין הדכורים כ"א חלקו, כמ"ש בהיכלות בפ' בראשית {מד ע"ב מה}. וז"ש ושרה חמאת כו' ורבה חמאת כו'. והענין שרחל לא נקברת שם, כי אלו הן כורסיא לחוה, משא"כ ברחל, דהיא כורסיא להם, וכן דוד אינו שם (יהל אור).

⁴³⁶ מחוה (יהל אור).

<p>אמין⁴³⁷ ולא יתיר מת אברהם אתקבר לגבי שרה בחבורא חדא</p>	<p>שרה בחבור אחד.</p>
<p>מתה רבקה אתקברת תמן ושרה חמאת וקמת וקבלה לה מת יצחק אתקבר בהדה בחבורא חדא</p>	<p>מתה רבקה נקברה שם, ושרה ראתה וקמה וקבלתה. מת יצחק נקבר אתה בחבור אחד.</p>
<p>מתה לאה אתקברת תמן ורבקה חמאת וקמת וקבלה לה מת יעקב אתחבר בהדה בחבורא חדא וכלהו דכר ונוקבא כחדא בחבורא חדא</p>	<p>מתה לאה נקברה שם, ורבקה ראתה וקמה וקבלתה. מת יעקב התחבר אתה בחבור אחד, וכולם זכר ונקבה כאחד בחבור אחד.</p>
<p>סדורא דלהון היך שכני נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין⁴³⁸ אדם ברישא חוה סמיך ליה שרה לגבי חוה אברהם סמיך לשרה יצחק סמיך לאברהם רבקה סמיך ליצחק לאה סמיך לרבקה יעקב סמיך ללאה אשתכח אדם בסטרא דא יעקב בסטרא דא דא רישא ודא סיפא</p>	<p>סדורם איך שוכנים, נשים ליד נשים וזכרים ליד זכרים. אדם בראש, חוה סמוכה לו. שרה ליד חוה, אברהם סמוך לשרה. יצחק סמוך לאברהם, רבקה סמוכה ליצחק. לאה סמוכה לרבקה, יעקב סמוך ללאה. נמצא אדם בצד זה ויעקב בצד זה, זה ראש וזה סוף.</p>
<p>בספרא דשלמה מלכא איהו כדקא יאות והכי הוא אדם וחיה בקדמיתא ושרה ואברהם סמיך לון יצחק ורבקה לזויה אחרא בארח מישר בשורה חדא יעקב ולאה באמצעיתא ואינון נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין ואדם וחיה שרה ואברהם יעקב ולאה רבקה ויצחק אדם בסטרא דא ויצחק בסטרא דא ויעקב באמצעיתא יצחק לגבי אבוי לאו ארח עלמא ועכ"ד יעקב אצטריך באמצעיתא</p>	<p>בספר שלמה המלך הוא כראוי, וכך זה אדם וחיה בתחלה ושרה ואברהם סמוכים להם. יצחק ורבקה לזויה אחרת בדרך ישר בשורה אחת, יעקב ולאה באמצע, ואותם נשים ליד נשים, וזכרים ליד זכרים, ואדם וחיה שרה ואברהם יעקב ולאה רבקה ויצחק, אדם בצד זה ויצחק בצד זה ויעקב באמצע. יצחק ליד אביו, לא דרך העולם, ועם כל זה יעקב צריך באמצע.</p>
<p>ובכל אינון זוגין כמה דאתקברו הכי יקומון והכי ישתכחון לאה תחדו בהדי משיח בריה דדוד דנפיק מנה לנו רחל תחדו בהדי משיח בריה דיוסף דנפיק מנה לבר מירושלם וכלא</p>	<p>ובכל הזוגות הללו כמו שנקברו כך יקומו, וכך ימצאו. לאה תשמח עם משיח בן דוד שיצא ממנה לפניו, רחל תשמח במשיח בן יוסף שיצא ממנה מחוץ לירושלים, והכל למקומותיהם.</p>

⁴³⁷ ור"ל כמש"ל בפ' תשא {קפט}: ונשא מגבעות כו' בינה, ובין בתולות אחרי' כו', וזרת הוא ב"ט, ובשיעורא דיוד הוא בטפחים, דהוא ד' אצבעות, דיו"ד שיעורא ד' נקודין כמ"ש בת"ט {מ:} ובשיעורא דוא"ו הוא שיעורא דאמות, ו"ט כמש"ש. והנה ב' אמין הוא הפסק ב' היכלין, גן נעול גל נעול, ב' שמות, והן היכל א' השביעי, דמסתתרת שם, והוא אלקים, כולל ב' השמות, דלכן אמרו (ברכות נ"א ובזוהר בכ"מ) מגביהו מן השלחן טפח, דכוס הוא ברזא דאלקים וחושבניה, והב' אמות הוא ברזא דדעת דגבוה מהכתפין, ורישא דגבוה בגרון מהגוף (יהל אור).

⁴³⁸ סוד קבורת ד' זוגות במערת המכפלה. פי' הא' הוא בציור כזה: אדם וחיה, שרה ואברהם, יצחק ורבקה, לאה ויעקב. נמצא כי אדם הראשון הוא ראשון ויעקב הוא אחרון. והסוד שופרא דיעקב מעין שופרא דאד"הר. פי' הב' דשלמה מלכא בספרו הוא בציור הזה: אדם וחיה, שרה ואברהם, יעקב ולאה, רבקה ויצחק. נמצא כי אדם בראש ויצחק בסוף בקרן זוית אחרת כמו שציינו ויעקב באמצע. והטעם כי אין כבוד להיות יצחק קבור עם אביו כמ"ש בסדר הראשון. ועכ"ז יעקב באמצע פי' כי גם יעקב אין ראוי לקבור עם אבי אביו ואמר שעכ"ז יותר נכון לקבור בן הבן מן הבן עצמו. או אפשר רמז שגם אמרנו הטעם משום שאין כבוד ליצחק ליקבר עם אביו זהו טעם הראשון אך עכ"ז יש סוד אחר דבלאו הכי איצטריך יעקב למיהוי באמצעותא סוד הבריה התיכון כי הוא משים שלום ומכריע וזה הוא שאמר ועכ"ד יעקב באמצעיתא. אמנם לשני הפירושים לעולם נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין (זהר הרקיע).

<p>לדוכתייהו⁴⁴⁰⁴³⁹ אלין הכא ואלין הכא דאינון (ס"א מגדלין) מרגלאן דאבן טבא⁴⁴¹ כלהו בין כלהו מגדלין אית חד מגדל דאבן טבא באמצעיתא ודא סליק לרום רקיעא ולא אתחזי השתא עד ההוא זמנא דיתגלי</p>	<p>אלה כאן ואלה כאן, שהם (מגדלים) מרגליות של אבן טובה כולם, בין כל המגדלים יש מגדל אחד של אבן טובה באמצע, וזה עולה לרום הרקיע ולא נראה כעת, עד אותו זמן שיתגלה.</p>
<p>רב מתיבתא חמא ליה והוה רשים ביה לעילא האי קרא מגדל עז שם יי' בו ירוץ צדיק ונשגב ופריש רב מתיבתא קרא דא מגדל עז דא כנסת ישראל⁴⁴²</p>	<p>ראש הישיבה ראה אותו והיה רשום שם פסוק זה למעלה "מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק" ונשגב ופרש ראש הישיבה פסוק זה, "מגדל עז" זו כנסת ישראל,</p>
<p>קסד/ב</p>	
<p>בו ירוץ צדיק⁴⁴³ ביה רעותיה⁴⁴⁴ דצדיק תדיר⁴⁴⁵ וע"ד ונשגב⁴⁴⁶ ההוא⁴⁴⁷ מגדל דלא ינפול לעלמין כמה דהוה</p>	<p>"בו ירוץ צדיק", בו רצון הצדיק תמיד, ועל זה ונשגב אותו מגדל שלא יפול לעולמים כמו שהיה.</p>

⁴³⁹ בתוכתייהו (יהל אור).

⁴⁴⁰ ומ"ש אלין הכא ואלין הכא לא שייך כאן. וכן לקמן קס"ו ע"א לדוכתייהו אלין הכא ואלין הכא כו' כדקמיייתא לא שייך שם, וצ"ל ק"ע ע"ב קודם למש"ש למטה סחרנייהו דאינון עמודין כו'. כי כל המאמר הזה הוא לקוטים, מלבד מה שחסר. וכצ"ל קס"ג ע"א אחר מש"ש אתחברו כחדא ויתבו אח"ז צ"ל קס"ד ע"א א"ל ר' אילעי זכאין קדישין אימא לכו מילין כו' עד מכאן ולהלאה רחימין. ואח"ז קס"ג ע"ב זכאה חולקכון חברייה קדישין עד קביל לון למתיבתא דיליה. ואח"כ אמר לון זכאין אתון דאחמי לכון מאריכון כגוונא דעלמא דאתי מיומא דשאריתו למחמי כ"ד עד השתא שבעה יומין והא ל"ל דחילו ואמתני והא לית אתון מסתכלן בהווא עלמא כלום אמרו ודאי הא אתנשי מינן כו'. קס"ג א"ב עד כמה דחמיתון דעבדין כל יומא. ומ"ש כאן אלעזר ברי שפיר קאמרת כו' עד לבר מירושלים וכלא בדוכתייהו. נראה שאינו ממאמר זה כלל. ומ"ש כאן דנפיק מינה לגו. ר"ל דכן משיח ב"ד בר' דלאה, יהיה בגו ירושלים. ומשיח בן יוסף בר' דרחל, לבר מירושלים. וכמו במערה. וכמו ב' המלכים, רחבעם וירבעם. ומינייהו נפקו ב' המשיחין (יהל אור).

⁴⁴¹ דמרגלאן דאבן טבא כו'. צ"ל אחר מ"ש קע"א ע"ב תלת עשר אלפי מגדלין דנהירין כשמשא. ואח"כ שם קע"ב ע"א שבע סדרין דמרגלאן אתתחמן בכל חד וחד. ואח"כ כאן דמרגלאן דאבן טבא כו'. וכל המאמר דעזרה שם הכל צ"ל כאן, ועמ"ש לקמן {קע.} (יהל אור).

⁴⁴² כמ"ש כמגדל דוד כו' (יהל אור).

⁴⁴³ לשון רצון (רח"ו).

⁴⁴⁴ ר"ל לשון ריצוי (יהל אור).

⁴⁴⁵ פי' הנה המלכות הנקראת היכל וצדיק שהוא היסוד ירוץ תמיד בו כי כל חפצו הוא לגבי אותו המגדול. וזהו ענין המרוצה ובה נשגב המגדל בהיותו קשור עם היסוד בסוד קוץ הד' דאח"ד והבן זה (זהר הרקיע).

⁴⁴⁶ דכל תוקפה ביה, סיהרא משמשא (יהל אור).

⁴⁴⁷ אדנ"י עס"ב אותיות גימ' מגדל (רח"ו).

<p>ורבי כרוספדאי⁴⁴⁸ חמיד לבא⁴⁴⁹ פריש האי קרא עד לא אסתלק ופריש שפיר מגדל עז דא תיבה וס"ת⁴⁵⁰ דאיהו עז לשואה ביה ולאפקא ליה מגו היכל⁴⁵¹ דיוקנא⁴⁵² דהיכל פנימאה דמניה נפקא תורה וההוא מגדל⁴⁵³ שם יי איהו ודיוקנא דיליה ואצטריך בשית דרגין</p>	<p>ורבי כרוספדאי חמוד הלב פירש פסוק זה עד שלא הסתלק, ופירש יפה, "מגדל עז" זו תבה וספר תורה, שהוא עז לשים בו ולהוציאו מתוך ההיכל, דמות היכל הפנימי, שממנו יצאה תורה, ואותו מגדל "שם ה" הוא ודמותו, וצריך בשש דרגות.</p>
<p>בו ירוץ צדיק במאן במגדל או בס"ת אלא קרא דריש בהאי ובהאי כד דרש במגדל אצטריך צדיק דא דליהוי חזן הכנסת זכאה דקשוט ודיוקנא דצדיק עלאה</p>	<p>"בו ירוץ צדיק", במה, במגדל או בספר תורה, אלא הפסוק נדרש בזה ובזה, כשדורשים במגדל, צריך צדיק זה שיהיה חזן הכנסת, צדיק אמת, ודמות של צדיק עליון.</p>
<p>כד דריש לס"ת מאן דסליק לס"ת למקרי אורייתא אצטריך צדיק וצדיק אקרי מאן אקרי צדיק מכלהו שתיתאה דסליק מאינון שבעה</p>	<p>כשדורשים בספר תורה, מי שעולה לספר תורה לקרא בתורה, צריך צדיק, וצדיק נקרא, מי נקרא צדיק מכלם, הששי שעולה מאותם שבעה.</p>
<p>א"ר שמעון ודאי דאיהו לא סליק כל יומיו אלא שתיתאה לאינון דסלקין בו ירוץ צדיק בס"ת ירוץ דברי צדיק דא ונשגב ממאן⁴⁵⁴ מדחילו דמלאך המות דהא אוריך יומין ונשגב דלא יתנוק לעלמין</p>	<p>אמר רבי שמעון ודאי שהוא לא עולה כל ימיו, אלא ששי, לאותם שעולים, בו ירוץ צדיק, בספר תורה ירוץ. דברי צדיק זה, ונשגב ממה, מפחד מלאך המות, שהרי מאריך ימים ונשגב שלא ינזק לעולם.</p>

⁴⁴⁸ ור' כרוספדאי פי' יתיר הגם שכמעט הוא כפי' הנזכר אך אוקמוהו על קריאת ס"ת ואמר מגדול עוז המלכות שהוא מגדל של עוז שהוא הת"ת הנקרא ס"ת בסוד (תהילים כט יא) ה' עוז לעמו יתן. אך המגדל שהוא תיבת בית הכנסת העשויה כמגדל ורומזת למלכות ונותנים בו הס"ת שהוא ת"ת לחברו עם המל' ומוציאין הס"ת מן ההיכל שהיא הבינה היכל החכמה כי כן הס"ת נרמז בסוד אותיות שבבינה כי בינה היא דמינה נפקין ומוציאין אותו משם ומייחדין אותו במל' הרומזת למגדל. וזהו המגדל עז הוא הנקרא שם ה' שהוא המלכות ופי' למה נקרא שם ה' כי כמו שהשם הוא פי' הדבר בעצמו והשם מורה על פירושו כן המלכות היא דיוקנא דת"ת ובזה נרמז מציאותו ולכן נקרא שמה הויה שהוא שם בן ד' שבת"ת בסוד אדנ"י הויה שכלולין זה בזה. ועוד כשאנו קורין שם בן ד' אנו קורין אותו בשם אדנ"י וזהו שם ה' וזה המגדל שהוא התיבה צריך להיות בו ו' דרגין בסוד ו"ק המלכות שבהם מתייחדים ו"ק הת"ת שהוא הס"ת. והנה הצדיק רץ במגדול ובס"ת פי' הענין כי כשרץ במגדול היא התיבה שהוא בעת התפלה שהוא החזן הש"ץ צריך שיהיה צדיק וכשרץ בס"ת הוא בסוד היסוד כי יסוד הוא הקורא ששי לס"ת שהוא בסוד הצדיק כי הוא היסוד שהוא ששי מן הר"ק וששי לס"ת (זהר הרקיע). והוא [רשב"י] עשה ספר הזוהר, ונתגלה אליו ניצוץ נשמתו, שהוא ניצוץ משה רבנו ע"ה, ולמד עמו החיבור של הרעיא מהימנא, שנעשה אחר כך, כנזכר בפרשת פנחס "ובחבורא קדמאה". ובאותו זמן נעשה ספרא "דרבי כרוספדאי חמיד לבא" [זוהר במדבר קסד ע"ב], והוא ניצוץ הציצית של הטלית העליון, כי תרגומו של גדילים תעשה לך הוא כרוספדאין. והוא ממש סוד ניצוץ עיני זעיר (הקדמת עמק המלך).

⁴⁴⁹ עי' בסוף תיקונים {ק"ס} (יהל אור).

⁴⁵⁰ ר"ל עז ס"ת, כמ"ש {זבחים קטז}. על פ' עז לעמו יתן כו' (יהל אור).

⁴⁵¹ ר"ל דבהיכל הוא בדרגא דבינה, לכן סתום הוא, כד סליק למעלה, ומפקין ליה לתיבה, ושם נפתח ונתגלה (יהל אור).

⁴⁵² יסוד דאימא שמשם יצא ז"א (רח"ו).

⁴⁵³ כי מגדל ועז בחושבן חד, והוא שמא דילה, דקיימא על י"ב מרגליטין, י"ב אתון דשמא דידה. וכ"ה בשם המפורש ג"כ. ושניהם חושבן ע"ז. וכן חושבן שבעה ושבעה, ימי הפסח וסוכות, ז' וז' מוצקות, ושבע דלמעלה נכללין בעשר, שבעין שנין דגלות בבל, וזהו ע"ז. וב' עטרין הן, כתר ועטרה, השם י"א י"א, וכפולין משבעה, והן מגדל עז, עמ"ש בסוף תיקו' {קנט, ג}, וכ"ה מגדל, אלא דשם הוא בכלל, ובה הוא בפרט, ג"ד, ב' המרכבות, אנפי רברבי ואנפי זוטרא. וידוע שדכורא ונוקבא הם כלל ופרט, וז"ש ודיוקנא כו'. ואמר ואצטריך בשית כו'. דוגמת ו"ק דידיה, והן שית היכלין, והיא התיבה השביעית, עז כנ"ל (יהל אור).

⁴⁵⁴ ר"ל ר' כרוספדאי הנ"ל, וכמ"ש בז"ח רות {פ:} (יהל אור).

<p>בההוא מגדל דסלקא בין אינון מגדלין קיימא נהירו חד בדיוקנא דס"ת כד אתי ההוא ציפרא נמלא ההוא מגדל מאתריה וקאים גו אמצעייתא דעזרה⁴⁵⁵ גו גדפי דכרובים⁴⁵⁶ הוה (ס"א ומה דהוה)⁴⁵⁷ רומיה לרום⁴⁵⁸ שמיא מאיך ועאל תחות אינון כרובים ושורוי בין רישי כרובים</p>	<p>באותו מגדל שעולה בין אותם מגדלים, קיים אור אחד בדמות ספר תורה, כשבאה אותה צפור לוקחת אותו מגדל ממקומו ועומדת תוך אמצע העזרה, תוך כנפי הכרובים היה. (ומה שהיה) רומו לרום השמים נשפל ונכנס תחת אותם כרובים וחומותיו בין ראשי הכרובים.</p>
<p>תלת⁴⁵⁹ מאה פתחין תמן בפתחא דאמצעייתא קיימא נהירו דא דיוקנא דס"ת ביה זמין מלך ישראל למקרי בפרשת הקהל ודא ליהויה מלכא משיחא ולא אחרא</p>	<p>שלוש מאות פתחים שם, בפתח האמצעי עומד מאור זה דמות ספר תורה, בו עתיד מלך ישראל לקרא בפרשת הקהל, וזה יהיה מלך המשיח ולא אחר.</p>
<p>ובההוא ס"ת דההוא נהירו אי חסידא קדישא זכאה איהו דמפומיה ישמעו קל נעימו דמלוי מאינון מלין סתימין דפריש באורייתא בכל ריש ירחי ושבתי ומועדייא וזמנייא⁴⁶⁰ כד בעאן כל בני מתיבתא⁴⁶¹ לסלקא לעילא לגו מתיבתא דרקיעא כלהו מתכנפי לגבי מלכא משיחא ואיהו פריש מלין ומגו מתיקו דמלוי בתיאובתא סלקין כלהו עשר מלין גניזין לך מאינון מלין דאיהו פריש ליומא דשאלת⁴⁶² דילך</p>	<p>ובאותו ספר תורה של אותו אור, אהה חסיד קדוש, אשרי מי שמפיו ישמעו קול נעימות של דבריו, מאותם דברים נסתרים שפרש בתורה בכל ראש חדש ושבחות ומועדים וחגים, כשרוצים כל בני הישיבה לעלות למעלה לתוך ישיבת הרקיע, כולם מתכנסים אל מלך המשיח, והוא מפרש דברים, ומתוך מתיקות דבריו בתשוקה, עולים כל עשרת הדברים גנוזים לך מאותם דברים שפרש ליום של השאלות שלך.</p>
<p>כד קיימא ההוא מגדל באמצעו דעזרה ופתחא דא פתח פתחין⁴⁶³ ואינון כרובין פומייהו ופרשי גדפייהו ונהיר נהירו עלאה על ההוא פתחא וההוא⁴⁶⁴ ס"ת פתיה ואינון כרובים פתחי ואמרי⁴⁶⁵ מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' סגירו פתחין וס"ת אתגליל</p>	<p>כשעומד אותו מגדל באמצע העזרה, ופתח זה פותח פתחים, ואותם כרובים פיהם, ופורשים כנפיהם, ומאיר אור עליון על אותו פתח, ואותו ספר תורה נפתח, ואותם כרובים פותחים ואומרים "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'", נסגרים הפתחים וספר התורה נגלל.</p>
<p>מאן חמא נהירו דנהרא דההוא ס"ת כוליה</p>	<p>מי ראה אור המאיר של אותו ספר תורה, כולו אור מאיר, אותיות שלו שלהבות אש מארבעה צבעים, שהם מעולם עליון, כולם בולטים ונוצצים,</p>

⁴⁵⁵ מט"ט וסנד"ל (רח"ו).

⁴⁵⁶ תחת הכרובים הנ"ל קע"א ב' ובאמצעייתא דההיא עזרה אית תרין כרובים כו' תלת עשר אלפי מגדלין כו' כנ"ל. וז"ש כאן וקאים גו אמצעו דעזרה כו' (יהל אור).

⁴⁵⁷ יהל אור גורס את המוסגר

⁴⁵⁸ וכמ"ש למעלה ודא סליק לרום רקיע, דעזרה הוא בלא גג (יהל אור).

⁴⁵⁹ גימ' מצפ"ץ (רח"ו).

⁴⁶⁰ ר"ה ויוה"כ (יהל אור).

⁴⁶¹ מתיבתין (יהל אור).

⁴⁶² דהלולא (ילה אור).

⁴⁶³ מט"ט וסנד"ל (רח"ו).

⁴⁶⁴ ואיהו (יהל אור).

⁴⁶⁵ יסוד דאבא (רח"ו).

<p>נהורא דנהיר⁴⁶⁶ אתון דיליה שלחובי דאשא מד' גווני דאינון דעלמא עלאה⁴⁶⁷ כלהו בלטי ומנצצי לית מאן דיכיל למיקם בהו בר משיח</p>	<p>אין מי שיכול לעמוד בהם, פרט למשיח.</p>
<p>סגיר פתחא דא כרובים משתככי וההוא מגדל פרח וקיימא באתריה בין שאר מגדלין בההוא פתחא דאמצעייתא אית עטרה דפז⁴⁶⁸ עלאה ויקירא גניזא דלא אתחזי השתא גליפא ומחקקא בכל זיני אבני יקר וזמינא למהוי על רישא דמלכא משיחא</p>	<p>נסגר פתח זה, וכרובים שוככים, ואותו מגדל פורח ועומד במקומו בין שאר המגדלים. באותו פתח אמצעי יש עטרת פז עליונה ונכבדה גנוזה, שלא נראית כעת גלופה וחקוקה בכל מיני אבנים מכובדות, ועתידה להיות על ראש מלך המשיח.</p>
<p>כד סליק בההוא מגדל ותרין נשרין דא מסטרא דא ודא מסטרא דא נטלי ליה בידיהו</p>	<p>כשעולה באותו מגדל ושני נשרים זה מצד זה וזה מצד זה לוקחים אותו בידיהם.</p>
<p>כד סליק מלכא משיחא מתתקנין נשרין ונטלי עטרא דא בשעתא דישרי למקרי יתפתח פתחא אחרא ומתמן תפוק ההיא יונה דשדר נח בימי טופנא דכתיב וישלח את היונה היונה ההיא דאשתמודעא ולא מלילו בה קדמאי ולא ידעו מה היא אלא מהכא נפקת⁴⁶⁹ ועברת שליחותא</p>	<p>כשעולה מלך המשיח נתקנים הנשרים ולוקחים עטרה זו, בשעה שיתחיל לקרא יפתח פתח אחר, ומשם תצא אותה יונה ששלח נח בימי המבול, שכתוב "וישלח את היונה", היונה אותה הנודעת, ולא דברו בה הקדמונים, ולא ידעו מהי, אלא מכאן יצאה ועשתה שליחותה.</p>
<p>ובשעתא דכתיב ולא יספה שוב אליו עוד לא ידע בר נש לאן אזלת והיא תבת לאתרה ואתגניזת בפתחא דא ואיהי תפול עטרה בפומהא ותשוי על רישיה דמלכא משיחא מטי ולא מטי וכדין כתיב תשית לראשו עטרת פז</p>	<p>ובשעה שכתוב "ולא יספה שוב אליו עוד", לא ידע אדם לאן הלכה, והיא שבה למקומה ונגנזה בפתח זה, והיא תקח עטרה בפיה ותשים על ראש מלך המשיח, הגיע ולא הגיע, ואז כתוב "תשית לראשו עטרת פז".</p>
<p>וכיון דיקרי מלכא משיחא בס"ת יקומון תרין נשרין דא מכאן ודא מכאן ויונה מאיך ומלכא משיחא נחית ועטרה על רישיה עד דרגא בתראה ותרין נשרין פרחין לעילא על רישיה ויונה תבאת</p>	<p>וכיון שיקרא מלך המשיח בספר תורה, יקומו שני נשרים זה מכאן וזה מכאן, ויונה מתכופפת, ומלך המשיח יורד ועטרה על ראשו עד מדרגה אחרונה, ושני נשרים פורחים למעלה על ראשו, ויונה שבה</p>
<p>קסה/א</p>	
<p>ועטרה בפומה ויקבלון לה אלין תרין נשרין⁴⁷⁰</p>	<p>ועטרה בפיה, ויקבלו אותה שני נשרים אלו.</p>
<p>דוד מלכא זית רענן אקרי קמיה קב"ה דכתיב ואני כזית רענן בבית וגו' עלה זית דא מלכא</p>	<p>דוד המלך נקרא זית רענן לפני הקדוש ברוך הוא, שכתוב "ואני כזית רענן בבית וגו'", "עלה זית זה מלך</p>

⁴⁶⁶ מטעם זה צריך להביט בס"ת בעת הגבתו כנז' בפע"ח (רח"ו). עד שהיו פותחין הס"ת ומראין אותו לקהל כנודע ואז היה מסתכל באותיות הס"ת ממש והיה אומר שעל ידי הסתכלות האדם מקרוב כ"כ שיוכל לקרוא האותיות היטב עי"ז נמשך אור גדול אל האדם (שעה"כ מח ע"ד).
⁴⁶⁷ כמ"ש מי מדד כו', כמ"ש בסוף תי"ח דאינון ד' גוונין, שהן ה' פיתוחי חותם (יהל אור).
⁴⁶⁸ והוא ב' שמות אני ה', ולכן ב' נשרין מקבלין אני, ויונה נגד ה'. ויונה הוא השם פשוט ומלא. וז"ש ותרין נשרין דא מסטרא דא ודא כו'. כי אני הוא מב' סטרין, ויונה באמצע (יהל אור).
⁴⁶⁹ ר"ל דזכתה לנהורא דיונה דא. וכמ"ש {שער המצוות פ' עקב} חמורו של רפב"י, ובהמות של אדה"ר, וכן של נח כידוע. וזכתה לנהורא דא, ששמשה באמת לאותו צדיק, ונכתב מעשיה בתורה. ואמר ההוא דאשתמודע. ר"ל שנכתב בה"א הידיעה (יהל אור).
⁴⁷⁰ פירש להחזיר העטרה למקומה (מ"מ).

<p>משיחא⁴⁷¹ בריה דדוד ודא איהו דרמיז יונה דא ביומו דנח דכתיב והנה עלה זית טרף בפיה ההוא עלה זית טרף וחמף⁴⁷² ליקרא דיליה במה בפיה דקיימא על רישיה ומקבלא יקר מהאי יונה והאי דכתיב טרף ולא טרפה (אלא) כדכורא דא דעביד חילא ונצח במתיבתא דרקיעא</p>	<p>המשיח בן דוד, וזהו שרמזה יונה זו בימי נח, שכתוב "והנה עלה זית טרף בפיה", אותו עלה זית טרף ונחטף לכבודו, במה, בפיה, שעומדת על ראשו ומקבל כבוד מיונה זו, ומה שכתוב טרף ולא טרפה, (אלא) כזכר הזה שעושה חיל ומנצח בישיבת הרקיע.</p>
<p>יונה דכר הוא⁴⁷³ מגו דאקרי יונה כתיב כנוקבא וכתיב כדכורא בזמנא דמקבלא יקר (חסר) דא⁴⁷⁴ מגדל דא כד תב לאתריה נהיר כנהירו דעינא דשמשא דכתיב כסאו כשמש נגדי ואף דכרסייא אחרא ליהוי ליה בנסין ואתין רברבין</p>	<p>יונה זכר הוא, מתוך שנקרא יונה, כתוב כנקבה, וכתוב כזכר, בזמן שמקבל כבוד זה. מגדל זה כששב למקומו מאיר כאור עין השמש, שכתוב "כסאו כשמש נגדי", ואף שכסא אחר יהיה לו בנסים ואותות גדולים.</p>
<p>בריש מגדל דא אית עופין דנור (ס"א דרורא) דקא מצפצפאן כד סליק צפרא צפצופא דנעימו דלית נעימו ונגונא כההוא נעימו לעילא מכלהו זינין אחרנין ושפנינין אחרנין דקא פרחין באוירא סלקי ונחתי נחתי וסלקי לא משתככיין לעלמין אתוון רברבין⁴⁷⁵ ואתוון זעירן פרחין בינייהו</p>	<p>בראש מגדל זה יש עופות, אש (דרור) שמצפצפים כשעולה הבוקר, צפצוף של נעימות שאין נועם וניגון כאותה נעימות. למעלה מכלם מינים אחרים ויונים אחרים שפורחים באויר, עולים ויורדים, יורדים ועולים, לא שוככים לעולמים, אותיות גדולות ואותיות קטנות פורחות ביניהם.</p>
<p>אי חסידא קדישא בשעתא דאתוון פרחין חמי ב"ג מאתוון רברבן כתיב באוירא לפום שעתא בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (והארץ היתה תהו ובהו וגו' מהכא אהדרי אתוון⁴⁷⁶ רברבן כמלקדמין)⁴⁷⁷</p>	<p>אהה חסיד קדוש, בשעה שהאותיות פורחות רואה האדם באותיות גדולות כתוב באויר לפי שעה, "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ" ("והארץ היתה תהו ובהו וגו'", מכאן חוזרות האותיות הגדולות כבתחלה).</p>
<p>בטשי אתוון זעירן בהו ופרחין ואתחזי מנייהו כתיב ויאמר אלהים יהי אור וגו' וירא אלהים את האור וגו' לבתר מהדרי אתוון זעירן ובטשי באתוון רברבן ומתחזי מנייהו דכתיב ויאמר אלהים יהי רקיע וגו' וכן כל עובדא דבראשית פליאן רברבן והדו לעיינין עובדאן דאתוון אלין זכאה עמא דכל דא מחכאן⁴⁷⁸</p>	<p>מכות אותיות קטנות בהם ופורחות, ונראה מהן כתוב "ויאמר אלהים יהי אור וגו'" "וירא אלהים את האור וגו'", אחר כך חוזרות אותיות קטנות ומכות באותיות גדולות ונראה מהן שכתוב "ויאמר אלהים יהי רקיע וגו'", וכן כל מעשה בראשית פלאות גדולות</p>

⁴⁷¹ פירש דוד נקרא זית. עלה שלו הוא משיח בנו (מ"מ).

⁴⁷² פירש בשביל כבוד עלה זית שהוא משיח לכך יונה טרף וחטף העטרה הנז' להשימה על ראשו (מ"מ).

⁴⁷³ ר"ל דהיא בעצמה זכר, אלא דמין יונים נקראו לשון נקבה, לכן נכתב ז'נ, טרף בפיה (יהל אור).
⁴⁷⁴ פירש שלפי מתיבתא דרקיעא יונה דכר הוה. אבל מפני שמלת יונה הוא לשון נקבה לכך כתיב ולא יספה ולא מצאה לשון נקבה. וכתוב בדכורא טרף ל' זכר בזמנא דמקבלא יקר שהוא העטרה להשימה על ראש משיח (מ"מ).

⁴⁷⁵ היינו אותיות שם המפורש שנבראו בו שמים וארץ המצטרפים בס' בראשית (רח"ו).

⁴⁷⁶ וכאן ע"י בטישה, שזהו ויאמר (יהל אור).

⁴⁷⁷ יהל אור גורס אלת המוסגר.

⁴⁷⁸ כאן צ"ל ומ"ש קע"ב ב' אלפא ביתין כלהון משלבן כו' עד ממתו"ם נקפ"י אאלר"ן. ואח"כ קס"ו א' ואמר רב מתיבתא דהא דייק כו' עד דפרס אשתמע הכא. ואח"כ בפ' בלק ר"ג ב' אשורנו ולא קרוב כתיב ומגבעות אשורנו ציורא ודיוקנא כו' עד כלא אפיק מי. ואח"כ קע"ב ב' אלף וחמש מאות מאה וחמשה כו' עד בעזרה דא. ואח"כ כאן למטה לא ידיע חשיבו דעובדא טרפין דלהון מנצצן בכמה גוונין

	<p>ושמחה לעינים, מעשים של אותיות אלו, אשרי העם שמצפים לכל זה.</p>
<p>אי חסידא קדישא מאן דנטיר ברית שוי ליה אבתרוי ואיהי לקמא ואי תימא מאן נטיר⁴⁷⁹ ליה לאחורא הא נטירו רב ועלאה מכלא דנטיר ליה ומאן איהו צדיק עלאה ברחימו סגי עאל בין צדיק וצדק ואשתכח נטיר מכל סטרין</p>	<p>איה חסיד קדוש, מי ששומר ברית שם אותו אחריו, והוא להתחלה. ואם תאמר, מי שומר לאחור הרי שמירה גדולה ועליונה מהכל ששומרו, ומי הוא צדיק עליון באהבה רבה נכנס בין צדיק וצדק, ונמצא שמור מכל הצדדים.</p>
<p>זכאה מאן דנטיר ברית דא וע"ד ישראל אתחזון כל דכורין דנטירין את קיימא דא קמי מלכא קדישא מאן איהו דיכיל לנזקא לברא דאיהו באמצע ואבוה מכאן ואמיה מכאן ואיהו בניייהו ודא כד איהו אחרי יי'</p>	<p>אשרי מי ששומר ברית זו, ועל כן ישראל נראים כל הזכרים ששומרים אות ברית זו לפני המלך הקדוש, מיהו שיכול להזיק לבן שהוא באמצע, ואביו מכאן ואמו מכאן והוא ביניהם, וזה כשהוא אחרי ה'.</p>
<p>ת"ח ההוא רקיע⁴⁸⁰ כד סחרא בגלגולא מנגנא בנגונא ומקל נהימו דמיין דנבעין⁴⁸¹ לא ידע ההוא נגונא כל אינון אננין⁴⁸² די בארבע סטרין מליין מנביעו דמיין דנבעין מאן דאיהו לגו בתרין סטרין קיימא⁴⁸³ תמן חד בחדוה דלית חדוה כההיא חדוה בעלמא לקיימא (תהלים ק ב) עבדו את יי' בשמחה⁴⁸⁴ וחד ביראה⁴⁸⁵ דלית דחילו כההוא דחילו בעלמא לקיימא (תהלים ב יא) עבדו את יי' ביראה</p>	<p>בא וראה, אותו רקיע כשסובב בגלגול מנגן בנגון ומקול נהימת המים הנובעים, לא ידוע אותו ניגון. כל אותם האגנים שבארבעה צדדים מתמלאים מנביעת המים שנובעים, מי שהוא בפנים בשני צדדים, עומד שם אחד בשמחה שאין שמחה כאותה שמחה בעולם, לקיים "עבדו את ה' בשמחה", ואחד ביראה, שאין יראה כאותה יראה בעולם, לקיים "עבדו את ה' ביראה".</p>
<p>חד מעיינא דמיין דנביע מסטר מזרח⁴⁸⁶ דא הוא דאמר יחזקאל⁴⁸⁷ נביאה מהאי מעיינא לא יכלין לסיימא שבהא כל בני עלמא באתר דאתייליד תמן לסטר מזרח לית עומקא ורומא דיליה אלא זרתא⁴⁸⁸ ולא יתיר</p>	<p>מעין מים אחד שנובע מצד מזרח, זהו שאמר יחזקאל הנביא ממעין זה לא יכולים לסיים שבח כל בני העולם, במקום שנולד שם לצד מזרח אין עומק ורום שלו אלא זרת ולא יותר.</p>

עובד כו' עד קס"ו א' ויסע למעבד בהו נוקמין. ואח"כ מ"ש כאן. אי חסידא קדישא מאן דנטיר ברית כו' עד שלהובין מלהטן דלא יכלין לאסתכלא בהו. ואח"כ קס"ו א' בההוא מעיינא מגדלא כל זיני. ושם קס"ו א' וילך מאחריהם ויסע. צ"ל ועוד ויסע למעבד כו'. ושם וע"ד חדי משיח כו'. חדי משיח ל"ג ואין שם מקומו, אלא קס"ה ב' אחרי שאמר מאן דזכי למנדע דא ינדע וע"ד חדי רב מתיבתא דקא אתבשר משיח בדא כו' עד דפרס אשתמע מהכא רקיע חד אית כו'. אבל מ"מ קודם אלפא ביתין משלבן חסר ג"כ הרבה, וכן קודם המאמר של בלק, אבל מסודרין הם כנ"ל (יהל אור).

⁴⁷⁹ דאז השגחה עליו מעלמא דדכורא, כי השגחותו תמיד בה, כמ"ש עיני ה' אלקיך בה, ארץ אשר כו', ועל ידו משיח בה (יהל אור).

⁴⁸⁰ יסוד (רח"ו).

⁴⁸¹ חסדים היורדים (רח"ו).

⁴⁸² הם יסודות דנוק' דבד' סטרין פ' נגד ד' אותיות אדנ"י (רח"ו).

⁴⁸³ בדחילו מגלגולא דרקיע, דהוא מחימום הגבורות, ומשם נבעין מיין בשבכים ואגנות, ושם מים רבים לא יוכלו לכבות כו', ולכן סחרא תדיר, כי שם דרגא דעוה"ב דלא מתפרשין, כי אין שם אלא צדיקים, וחדוה מאינון מים, שמאלו כו' וימינו כו' (יהל אור).

⁴⁸⁴ מצד החסדים דדכורא (רח"ו).

⁴⁸⁵ מצד הדם אשר באגנות גבו' דנוק' (רח"ו).

⁴⁸⁶ דעת (רח"ו)

⁴⁸⁷ ר"ל המעין הראשון שכ' שם והנה מים יוצאים מתחת מפתן הבית קדימה. והוא הדעת בת"ת, ולכן זרת ארכו מדת החשן (יהל אור).

⁴⁸⁸ כי כן הדעת גבוה מן הזרועות שיעור זרת לבד (רח"ו).

<p>כד נבעין מיא וסלקין סלקין כל זיני מרגלאן⁴⁸⁹ דעלמא ולא נפלין לבר השתא אתחזון בגוון חד לפום שעתא נפלין אלין והא סלקין אחרנין בגוון אחרא בכל זיני גוויני דעלמא נפלי אינון מרגלאן ולא נפלי לבר</p>	<p>כשנובעים המים ועולים, עולים כל מיני מרגליות שבעולם, ולא נופלים בחוץ. כעת נראים בצבע אחד, לפי שעה נופלים אלה, והנה עולים אחרים בצבע אחר, בכל מיני צבעים שבעולם, נופלות אותן מרגליות ולא נופלות בחוץ.</p>
<p>סחרנין דההוא נביעו חיזור ושושין⁴⁹⁰ סחרין ולא יכלין כל בני עלמא למיקם על אינון גוויני כלהו שלהובין מלהטאן ולא יכלין לאסתכלא בהו לא ידיע השיבו דעובדא טרפין דלהון מנצצן בכמה גוויני</p>	<p>סביב אותה נביעה סובבים כפתור ופרח, ולא יכולים כל בני העולם לעמוד על אותם צבעים, כולם שלהבות לוהטות ולא יכולים להסתכל בהם, לא ידוע חשיבות המעשה העלים שלהם נוצצים בכמה צבעים.</p>
<p>עובד ציור אומנו דמארי עלמא חפיין על תלת מאה ושבעין וחמשה⁴⁹¹ כרובין דתחותיהו בתר שבכין אחרנין לגו⁴⁹² ואינון שבכין סחור דעזרה לגו</p>	<p>מעשה ציור [הוא] אומנות של רבונו של עולם, מכסים על שלש מאות ושבעים וחמשה כרובים, שתחתיהם אחר חדרים אחרים, לפנים ואותם חדרים סביב העזרה לפנים.</p>
<p>ולעילא מנהון אינון קסה/ב</p>	<p>ולמעלה מהם אותן</p>
<p>גופנין פרישאן⁴⁹³ תחות גופנין אינון כרובין כלהו גדפין פרישן משלבן אלין באלין הכא אמר רב מתיבתא דכל מאן דאסתכל באינון גופנין⁴⁹⁴ מנהרין אנפוי כנהירו דשמשא</p>	<p>גפנים פרושות, תחת הגפנים אותם כרובים כולם בכנפים פרושות, משולבות אלו באלו, כאן אמר ראש הישיבה, שכל מי שעוסק באותן גפנים מאירים פניו כאור השמש.</p>
<p>אינון שבכין דאתחמן סחור סחור דעזרה כלהו מרקמן בחוטין דנהרין בגוויני סניאין</p>	<p>אותם חדרים שנראים סביב סביב לעזרה, כולם מרוקמים בחוטים שמאירים בצבעים גדולים, לוהטים</p>

⁴⁸⁹ היינו מ"ן בחי' גבורות מרגליות נקובות (רח"ו). הן מ"נ ולכן הן בכל זיני גוויני כו' וז"ש כלהו שלהובין מלהטאן כו' (יהל אור).

⁴⁹⁰ כפתור גבורה ושושן פרח חסדים (רח"ו).

⁴⁹¹ מספר הזה הוא עש"ה חסד, המש"ל ופחד כו', והוא בנהירו דחסד, כמ"ש בא"ר {קמב.} אורכא כו'. והנה חסד נק' כהן, ע"ש ע"ב נהורין דבי', חושבן חסד, וג' נהורין דעלי', כמ"ש בז"ח פ' חקת מ"א ב' {מרגליות נא.} וחושבניה דהאי כהן שבעין וחמש שבעין ותרין לקבל ע"ב סטרין רשימין בסט' דחסד ותלתא דאשתארו לקבל תלתא דרגין עלאין דאתלבש בהון כו'. וידוע שה"ח הן, והן שע"ה. וכד חשבת לג"ר כא', הן שס"ה. וכן תתר"פ בפרט. וכ"ה ורב חסד בחושבן יום, וכן חושבן מילה, דאתגליא טוב שם, אמרו צדיק כי טוב, והוא שמא דגושפנקא. וכ"ה אלה בחושבן אור. וכ"ה צלם בחושבן אל, עם ה"ח הכוללן, והוא נתיב ל"ב הנעלם הכוללן, וזהו חסד אל כל היום שנא' על הצלם, אם הוא שלם אז הוא שלם כל היום, כל ימות השנה, ה"פ חסד ע"ב כנ"ל. והוא א' שע"ג הסנהדרין. וכן ישראל ע"ג ע"ב אומות. וכן בכולם. וזהו חסד אל. והכל עם א' הכולל חסד, סימן כל ימות השנה אל הוא צלם, והוא סימן לחסד. והגופנין הנ"ל {בדף קעב:} אלף כו' אק"ק פעמים כהן (יהל אור). {אולי לעיל}

⁴⁹² ר"ל שאמר למעלה ק"ע א' דבכל סטרא דעזרה שס"ה עמודים דנהורא. ואמר שם ב' סחרנייהו דאינון עמודים אית שבכין עובד כו'. וע"ש קע"א א' ב' מנביעו דאינון שבכין. ואמר כאן שיש שבכין אחרים סביב כותל העזרה, ועל שבכים (רלו) {אלו} עומדין הגפנים, והכרובים עומדים בתוכם אל חלל העזרה, ועלין של הגפנים חופפים על הכרובים (יהל אור).

⁴⁹³ פ' מלבד חזור ושושן מחפיין על שע"ה כרובי' עוד יש שם גפנים פרושים על השבכים ועל הכרובים (מ"מ).

⁴⁹⁴ גופנין הנ"ל. והגופנין הן רזא סוד ת"ת, כידוע בז' מינין, וכרובים נו"ה, ושכין יסוד, מינייהו נבעין מיא לאגנות מלכות, בית קיבול. וז"ש דכל מאן דאסתכל באלין גופנין כו'. ועוד מעיינא וענפא ורקיע על גבן כמשי"ו (יהל אור).

<p>מלהטן בד' מיני זהורין⁴⁹⁵ דאשא שלהובין סלקין וגוונין מנצצן ולזמנין שלהובין משתככי ונהורין וגוונין סלקין ובטשי אלין באלין</p>	<p>בארבעה מיני זהרים של אש, שלהבות עולות וגוונים נוצצים, ולפעמים השלהבות שוככות ואורות וגוונים עולים ומכים אלה באלה.</p>
<p>שית אלף⁴⁹⁶ אננין⁴⁹⁷ לגבי אינון שבכין⁴⁹⁸ ד' גוונין לד' סטריין דעזרה⁴⁹⁹ אלין אינון רברבין⁵⁰⁰ ונביעו דמיין חייין⁵⁰¹ בכל סטרי ואינון נפלי באינון אננין ובלעי באתרייהו ואלין מיין לא ידעי לאן אזלין</p>	<p>ששת אלפים אגנים לגבי אותם חדרים, ארבעה צבעים לארבעה צדדים של העזרה, אלה הם גדולים ונביעת המים החיים בכל הצדדים, והם נופלים באותם אגנים ונבלעים במקומם, ומים אלה לא יודעים לאן הולכים.</p>
<p>באמצעו דעזרה⁵⁰³ יקומון כלהו ישראל ויתחזון קמי מלכא קדישא⁵⁰⁴ בסטר דרום בעזרה דא⁵⁰⁵ אתייליד חד מעיינא דמיא ואתרמי⁵⁰⁶ (ס"א ואתרמי) (ס"א ואתרבי) דקא ישטפון⁵⁰⁷ מיא כל עלמא מאן דייעול בהו⁵⁰⁸ יהון עד ברכים</p>	<p>באמצע העזרה יקומו כל ישראל ויראו לפני המלך הקדוש, בצד דרום בעזרה זו נולד מעיין מים אחד והתרבה (ונדמה) שישטפו המים את כל העולם, מי שיכנס בהם יהיו עד הברכיים.</p>
<p>ייעול בהו גיבר רב ייעול בהו עד ברכים אי תינוק בר יומא עד ברכים מאן דשתי מגייהו יתחכם ויתפקח בחכמתא</p>	<p>יכנס בהם גבור גדול יכנס בהם עד הברכיים, אם תינוק בן יום עד הברכיים, מי ששותה מהם יתחכם ויתפקח בחכמה.</p>
<p>מעיינא דא⁵⁰⁹ נפיק מגו מרגלא חדא⁵¹⁰ דזעירא בכותלא דדרום אינון⁵¹¹ מיין בלעי' גו</p>	<p>מעיין זה יוצא מתוך מרגלית קטנה אחת בכותל דרום, אותם המים נבלעים תוך המקום (תוך המקום</p>

⁴⁹⁵ נגד ד' אותיות הוי"ה (מ"מ), ד' גוונין הידועין בד' אתוון (יהל אור).

⁴⁹⁶ נגד ששים רבוא ישראל שיוצאין ממנה (יהל אור).

⁴⁹⁷ ר"ק (רח"ו).

⁴⁹⁸ פירש שהשבכים מריקים מים באגנין (מ"מ).

⁴⁹⁹ פירש שאותם אגנים יש בהם ד' גוונים והם לד' רוחות העזרה. חוור בדרום. סומק בצפון ירוק במזרח אוכם במערב (מ"מ). כ' רח"ו ד' אותיות אדנ"י, וע' בפ' ויקהל {ר"ב א' ב'} (יהל אור). שהשבכין הן לד' סטריין דעזרה ג"כ, ומינייהו מקבלין האגנין (יהל אור).

⁵⁰⁰ פי' שית אלף אגנין אלו הם גדולים מלבד הקטנים שיש שם (מ"מ).

⁵⁰¹ פירש החסדים היורדים (מ"מ).

⁵⁰² סטריין דעזרה אינון סצכין נצעיין נביעו דמיין חייין כו'. כל"ל (יהל אור).

⁵⁰³ תחות שני הכרובים הגדולים דשם כמש"ל קע"א ב' (יהל אור).

⁵⁰⁴ ויתחזון קמי מלכא קדישא. כאן כל"ל מ"ש למטה כל אינון נטורי קיימא קדישא כו' אי חסידא קדישא מאן דנטייר כרית כו' עד ודא איהו כר איהו אחרי ה'. ואח"כ מ"ש כאן כסטר דרום בעזרה כו' (יהל אור).

⁵⁰⁵ מי החסד מצד הארת חסד דאימא (רח"ו). ולפ"ז בסטר דרום היינו חסד דזעיר. והמעין שבו הוא מצד הארת חסד אימא. ולקמן ביאר הזוהר ששורש העיקרי הוא מאבא (מ"מ).

⁵⁰⁶ ואתלמי, והמוסגר נמחק כיהל אור

⁵⁰⁷ והוא המעין שביחזקאל {מז, ב} מש"ש מפכים כו' מי ברכים כו', ונקט ברכים חדא נקט, וה"ה למתנים, דכולן שוין. והן ב' היכלות דכלילן כמש"ש (יהל אור).

⁵⁰⁸ דהוא מעין החכמה כמש"ו, ולכן הוא בדרום, הרוצה להחכים ידרים {ב"ב כה:}, חכמה נחית בימינא {תקו"ז ד.}. ואינו מתגלה כ"א בברכים, כמש"ש בפ' פקודי רמ"ז ב' מאתר דא ינקי כל אינון מאריהון דחכמתא. וכן שם למעלה האי חיותא יופיאל שמיה ואיהו קיימא בכל אינון ריין דחכמתא וכל אינון מפתחאן דחכמתא קיימין ביה כו' (יהל אור).

⁵⁰⁹ היינו וורידים ההולכים מזרוע לרחם (רח"ו). הוא י', נקוד' דאור כו' (יהל אור).

⁵¹⁰ דא י' דאבא דרום (רח"ו).

⁵¹¹ כותלאל דדרום אינון מיס עיילין גו עזרה ומתמן כו'. כל"ל (יהל אור).

<p>אתרא⁵¹² (ס"א גו אתר דא) ומתמן יפקון לבר מקדשא⁵¹³ עד דיעלו לנחל שטיים⁵¹⁴ ישטפון ההוא זמה דאולדין מיא דשטיים וע"ד מיין אלין בעזרה בגין אינון דאתחזון תמן דכורין הוו שתאן מן מיא לא היישי בנוקבי⁵¹⁵ במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא קדישא</p>	<p>הזה), ומשם יצאו החוצה מהמקדש, שעד שיעלו לנחל שיטים ישטפו אותה זמה שילדו המים שבשטים, ועל כך מים אלה בעזרה, בגלל אלו שנראו שם זכרים היו שותים מהמים לא הרהרו בנקבות, בבואם להתראות לפני המלך הקדוש.</p>
<p>תו דהא יתפקחון למנדע מלין סתימין דמלכא עלאה גו מקדשא דא כל הרהורין⁵¹⁶ ישתכחון בר הרהורא דחרוה דמלכא קדישא</p>	<p>ועוד שהרי יתפקחו לדעת דברים נסתרים של המלך העליון. תוך המקדש הזה כל הרהורים נשכחו, פרט להרהור של שמחת המלך הקדוש.</p>
<p>ענפא⁵¹⁷ חד נפיק גו⁵¹⁸ אמצעו דההוא מעיניא אמר רב מתיבתא כד קריבנא לההוא ענפא גו מעיניא אסתלק ענפא לעילא לעילא כל מה דקריבנא הכי אסתלק יסודא ושרשא דההוא ענפא לאו איהו אלא במיא</p>	<p>ענף אחד יוצא בתוך אמצע אותו מעיין, אמר ראש הישיבה, כשהתקרבתי לאותו ענף שבתוך המעיין, עלה ענף למעלה למעלה, כל מה שהתקרבתי כך עלה, יסוד ושרש אותו ענף אינו רק במים.</p>
<p>ההוא ענפא חפי עלמין כל גוונין דעלמא באינון טרפין דיליה איבא דיליה לא ידע מהו ולא יכלין למנדע ואמר דקא שאיל למשיח על ההוא איבא ואמר איבא דא גניו לאיש משענתו⁵¹⁹ בידו מרוב ימים מאן דוכי למנדע דא לינדע</p>	<p>אותו ענף מכסה עולמות, כל גווני העולם באותם הענפים שלו, פריו לא ידוע מהו, ולא יכולים לדעת. ואמר ששאל את המשיח על אותו פרי, ואמר פרי זה גנוז לאיש משענתו בידו מרוב ימים, מי שזוכה לדעת זה שידע.</p>
<p>רקיע חד⁵²⁰ אית על ההוא ענפא פריש לעילא מההוא רקיע אזיל טלא ע"ג מעיניא דא ולא יתיר⁵²¹ כד אסתכל ב"נ לההוא רקיע מרחיק דמי תכלא⁵²² קריב יתיר⁵²³ דמי סומקא קריב יתיר דמי ירוק קרוב יתיר דמי חוור דלית חוור בעלמא כניניה</p>	<p>רקיע אחד יש על אותו ענף פרוש למעלה, מאותו רקיע הולך טל על גבי אותו מעיין ולא יותר. כשמסתכל אדם על אותו רקיע מרחוק, דומה לתכלת, יותר קרוב דומה לאדום, קרוב יותר דומה לירוק, קרוב יותר דומה ללבן, שאין בעולם לבן כמותו.</p>
<p>טלא דקא אזיל מניה אשתאיב בההוא ענפא ועביד איבא דא ואתרבי ההוא רקיעא איהו</p>	<p>טל שהולך ממנו נשאב באותו ענף ועושה פרי זה, ומתגדל אותו רקיע, הוא הולך בגלגול יותר ממה שעניינים</p>

⁵¹² הבינה (רח"ו). נמצא שמעיין זה שרשו הוא מאבא שהוא י"ד. ומשם לאימא לחסד שלה ומשם לחסד דזעיר. ומשם ליסוד דזעיר (מ"מ).
⁵¹³ פי' אחר הגיעם עד המ' הנקרא מקדשא יוצאים לבר הנחל השטים (מ"מ).
⁵¹⁴ כמ"ש בירוש' {סנהדרין פ' חלק ה"ב נב.} ובז"ח רות {מרגליות עח.} ע"ש (יהל אור).
⁵¹⁵ ר"ל אין מהרהרין על נקבות. וז"ש דאתחזון תמן דכורין כו' וכו"ל, שהן ישטפון כו', וכן הן מחכימין כו'. וז"ש ותו דהא אתפקחין כו' (יהל אור).
⁵¹⁶ ר"ל העומד בבה"מ בראית רגלים, כמ"ש את פני האדון ה' (יהל אור).
⁵¹⁷ הוא מסט' דגבורה, ולכן כל גוונין דעלמא כו'. והמעיינא מסט' דחסד (יהל אור).
⁵¹⁸ יסוד דז"א (רח"ו).
⁵¹⁹ לאותן שיזכו למקום רב ימים, והם עתידין להחיות המתים, ומעלתן ידוע בג"ע. וז"ש וע"ד חדי (יהל אור).
⁵²⁰ דעת יסוד דאימא (רח"ו). בחי' הדעת. ומשם ולמעלה נעלם (יהל אור).
⁵²¹ פירש שהטל אינו יורד אלא ע"ג המעיין דווקא ולא במקום אחר, והיינו אחר ירידת המעיין עד יסוד זעיר. משפיע לו יסוד דאימא הנקרא רקיע (מ"מ).
⁵²² הם ד' אותיות הוי"ה (רח"ו), ולפ"ז תכלא היא ה' אחרונה סומקא ה' ראשונה. ירוק ו' חויר י' (מ"מ).
⁵²³ הן ד' גוונין דיריעות המשכן, תכלת, וארגמן דהוא גוון המורכב, במקום ירוק, ותולעת, ושש. כי הרקיע הוא היריעות. והן ד' גוונין דשמא. והן מלמטה למעלה, נוק' ואח"כ דכורי' (יהל אור).

<p>אזיל בגלגולא יתיר ממה דעיינין יכלין לאסתכלא⁵²⁴ כל אינון נטורי קיימא קדישא (ס"א בעון) דבעון לאתחזאה קמי מלכא דהא לא אתחזון אלא בגין לאחזאה דאינון בני גזירו קדישא וע"ד יראה כל זכור⁵²⁵ אינון בני קיימא קדישא</p>	<p>יכולות להסתכל. כל אותם שומרי ברית הקודש (רוצים) שרוצים להראות לפני המלך, שהרי לא נראו אלא בשביל להראות שהם בני מילה קדושה, ועל זה "יראה כל זכור", אותם בני ברית קודש.</p>
<p>דייק רב מתיבתא⁵²⁶ זכורך ולא זכרך דהא זכר כתיב ולא זכור מאי זכורך אלא כל אינון דנטרין קיימא קדישא ולא חבאן ביה אינון הוו בני מלכא דבכל יומא משתכח בהו ודכיר לון תדיר וע"ד זכורך ההוא דאית ביה קיימא קדישא דדכיר לון מלכא בכל יומא דלית שבהא קמי מלכא עלאה (אלא) כמאן דנטיר קיימא דא</p>	<p>דייק ראש הישיבה זכורך ולא זכרך, שהרי זכר כתוב ולא זכור. מה זה זכורך, אלא כל אותם ששמרו ברית קודש ולא חטאו בו, הם היו בני המלך, שבכל יום משתבח בהם וזוכר אותם תמיד, ועל כן "זכורך" ההוא שיש בו ברית קדוש, שזוכר אותם המלך בכל יום, שאין שבח לפני המלך העליון (אלא) כמי ששומר ברית זו.</p>
<p>וע"ד בעי דיתחזון תלת זמנין בשתא קמיה תלת זמנין אמאי אלא בגין אבהן קדמאי דקבילו להאי ברית קדמאה לכל פקודין דאורייתא ובג"כ תלת זמנין אינון בשתא אברהם קביל ברית יצחק קביל ברית יעקב הוה שלים מכלהו וע"ד כתיב ביה ויעקב איש תם שלים מכלא</p>	<p>ועל כן צריך להראות שלש פעמים בשנה לפניו. למה שלש פעמים, אלא בגלל אבות הראשונים שקבלו ברית זו ראשונה לכל מצוות התורה, ולכן שלש פעמים הם בשנה, אברהם קבל ברית, יצחק קבל ברית, יעקב היה שלם מכלם, ועל כן כתוב בו "ויעקב איש תם" שלם מהכל.</p>
<p>אברהם תמים אקרי ולא הוה כ"כ שלים אבל תם שלים מכלא מה כתיב בנח איש צדיק תמים היה בדורותיו דהוה רשים ברשימו קדישא בנייהו ואמר רב מתיבתא בכל אתר דכתיב תמים דרשים ברשימו קדישא באת קיימא דברית ובגין</p>	<p>אברהם נקרא תמים, ולא היה כל כך שלם, אבל תם שלם מהכל. מה כתוב בנח "איש צדיק תמים היה בדורותיו" היה רשום ברושם קדוש ביניהם. ואמר ראש הישיבה, בכל מקום שכתוב תמים, שרשום ברושם קדוש, באות קיום הברית, ומשום</p>
<p>קסו/א</p>	
<p>דנטיר בריתא קרי תמים בדורותיו מה דלא הוו כלהו הכי דאינון מחבלן ארחייהו</p>	<p>ששומר הברית, נקרא תמים בדורותיו, מה שלא היו כולם כך, שהם מחבלים דרכיהם.</p>
<p>וע"ד כתיב את האלהים התהלך נח וכי מאן יכיל למיהך עמיה אבל כל מאן דנטיר בריח קדישא אזדוונת ביה שכינתא ושריאת עליה ובג"כ תמים תהיה עם יי' אלהיך תמים תהיה ולבתר עם יי' אלהיך בזווגא הדא דכיון דנטיר ברית דא עם יי' להוי ולא אתפרש מניה</p>	<p>ועל זה כתוב "את האלהים התהלך נח", וכי מי יכול ללכת עמו, אלא כל מי ששומר ברית קודש, מזדווגת בו שכינה ושורה עליו, ולכן "תמים תהיה עם ה' אלהיך", תמים תהיה, ואחר כך עם ה' אלהיך, בזווג אחד, שכיון ששומר ברית זו, עם ה', ולא נפרד ממנו.</p>
<p>באברהם כתיב התהלך לפני והיה</p>	<p>באברהם כתוב "התהלך לפני והיה</p>

⁵²⁴ כאן צ"ל מ"ש קס"ו א' לזימנין חשוכא כו' עד לאסתכלא לעילא. ואח"כ שם אי חסידא קדישא עד אר"ש. ואח"כ קס"ה ע"א ת"ח ההוא רקיע כו'. ומקל נהימו כו' כל אינון אגנין כו'. אותן שאמר למעלה קס"ה ע"ב שית אלף אגנין כו' (יהל אור).
⁵²⁵ לשון זכרון (רח"ו).

⁵²⁶ זכורך מ' על הזכרות להראותו, ואף שנא' במקום אחר {דברים כ, יג} ג"כ כל זכורה לפי כו', הכל ג"כ בשביל זה, דלא עאלו בברית ושמרוהו (יהל אור).

<p>דאת קיימא התהלך לפני מהכא דלא יהך גברא בתר אתתא אלא קמהא ארח כשר איהו</p>	<p>תמים", מילת אותו ברית "התהלך לפני". מכאן שלא ילך גבר אחר אשה, אלא לפניה, דרך כשר הוא.</p>
<p>והא כתיב הנה אנכי שולח מלאך לפניך ושלחתי לפניך מלאך לאברהם דלא הוה גזיר דחה ליה לקמה וע"ד לא כתיב היה תמים והתהלך לפני אלא התהלך לפני דלא יאות אנת עד שתהא תמים וכן בכלהו</p>	<p>והרי כתוב "הנה אנכי שולח מלאך לפניך" ושלחתי לפניך מלאך, לאברהם שלא היה מהול, דחה אותו לפניה, ועל כן לא כתוב "היה תמים והתהלך לפני", אלא "התהלך לפני", שלא ראוי אתה עד שתהיה תמים, וכן בכלם.</p>
<p>כיון דב"נ תמים ונטיר ליה מיד היא לקמיה ואיהו אבתרה כשר איהו לדא⁵²⁷ לגרעונא מה כתיב כי שב מאחרי⁵²⁸</p>	<p>כיון שאדם תמים ושומר אותו, מיד היא לפניו, והוא אחריה כשר הוא לזה, לחסרון מה כתוב "כי שב מאחרי".</p>
<p>נח גזיר הוה ותמים פריעה לא הוה ביה ובגין דלא הוה ביה פריעה מה כתיב את האלהים ולא אחר האלהים לקמא לא הוה בגין דהוה גזיר לאחורא לא הוה בגין דלא אתפרע איך הוה את האלהים סמיך ליה ולא יכיל לאסתכלא ביה דלאו כשר כ"ב</p>	<p>נח מהול היה ותמים, פריעה לא היתה בו, ומשום שלא היתה בו פריעה, מה כתוב "את האלהים" ולא "אחר האלהים", לפנים לא היה, משום שהיה מהול, לאחור לא היה משום שלא נפרע, איך היה את האלהים, סמוך לו, ולא יכול להסתכל בו, שלא כל כך כשר.</p>
<p>בישראל כתיב ויי' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו' כיון דאמרו ישראל המבלי אין קברים במצרים וגו' כי טוב לנו עבוד את מצרים כביכול אתחלש דעתא כתיב ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע למעבד בהו נוקמין (חסר)</p>	<p>בישראל כתוב "וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו'", כיון שאמרו ישראל "המבלי אין קברים במצרים וגו' כי טוב לנו עבוד את מצרים", כביכול נחלש דעתו, כתוב "ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם", ויסע, לעשות בהם נקמות.</p>
<p>וע"ד חדי משיח וחדרי רב מתיבתא דקא אתבשר בדא ואמר רב מתיבתא דהא דייק למשיח ואמר מנא הוה לדניאל דקאמר (דניאל ה'כח) פריס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס מאינן אתון דופרסי⁵²⁹ אשתמע ליה והכא מאי הוא⁵³⁰ א"ל הכי הוא⁵³² ודאי פריס</p>	<p>ועל זה שמח המשיח, ושמח ראש הישיבה, שהתבשר בזה ואמר ראש הישיבה, שהרי דייק למשיח, ואמר מנין היה לדניאל שאמר "פרס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס" [שבר מלכותך לשנים ונתנה למדי ופרס]</p>

⁵²⁷ שאיסור ההליכה אחרי אשה משום הרהור, ואפי' אחרי אשתו, שלא יהרהר באחרת. ואף בצדיק גמור, משום שאנו בע"ה, ושם החילוף. וכ"ה בשכינה, בסיהרא דע"ה אסור, אבל מי שזכה לעה"ח ודאי מותר, דשם גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה, ושם אין פחד, והשגחת השכינה על הכל, וזהו שהיא מאחוריו, אבל לזכות להדבק בה כהוגן, זיווגא דשכינתא, הוא כנ"ל (יהל אור).

⁵²⁸ כי תחלה היה אחורי השכינה. וכשחטא שב מאחוריה לצד פניה. ונלע"ד מזש"ה וימלא אחרי לפי שהאחרים שחטאו אמר להם משה כי על כן שבתם מאחרי ה' כי היו אחריה ושבו משם לצד פניה: אבל כלב ימלא אחרי נשאר אחרי הגם שהיה מדבר א' בפה וא' בלב. וביהושע ודאי ולא איצטריך למיכתביה (מ"מ).

⁵²⁹ היאך (נוסף ציהל אור).

⁵³⁰ פירש שהיו מדברים על ענין משיח שיפול ביד מלך פרס לכן אמר והכא מה הוא ר"ל היכא רמיזא (מ"מ).

⁵³¹ והכא מאי הוא (נמחק ציהל אור).

⁵³² ר"ל דפרסין מורה פריס מלכותך, ומורה פרס, כמ"ש רש"י {סנהדרין כב.}, אבל הוא מורה להיפך, דפריסת מלכותו של פרס. והשיב לו, אין ה"נ דשבירת מלכותו נרמז כאן, אבל ע"כ ימלך מקודם,

<p>פריסת מלכותך חייבא ע"י דמשיח אחרא⁵³³ ולבתר ישלוט⁵³⁴ מלך פרס ויטול מלכוון סגיאין והוא ישלט על ארעא קדישא תריסר ירחי והוא ישלוט ויקטול סגיאין וההוא משיחא ולבתר יפול ויקבלון מלכותא קדישי עליונין וע"ד ופרסין מלכא דפרס אשתמע הכא⁵³⁵</p>	<p>מאותן אותיות של ופרסין נשמע לו, וכאן מהו, אמר לו כך זה ודאי, פרס פריסת מלכותך הרשעה על ידי משיח אחר, ואחר כך ישלוט מלך פרס ויטול מלכות רבות וישלוט על ארץ הקדש שנים עשר חדשים, וישלוט ויהרוג רבים ואותו משיח, ואחר כך יפול ויקבלו את המלכות קדושים עליונים, ועל זה ופרסין מלך פרס נשמע כאן.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה חדוה על חדוה בההוא מעיינא בההוא מעיינא מגדלא כל זיני אילנין דנציב קב"ה בג"ע וכלהו קיימי לאסוותא טרפין ואיבין וענפין ולחדו לבא תדיר ולית בינייהו כפנא ודאגה ואנחה לעלמין זכאה עמא דכל דא מחכאן וכל דא גניז לון</p>	<p>אזה חסיד קדוש, כמה שמחה על שמחה באותו מעיין, באותו מעיין מגדלים כל מיני אילנות שהציב הקדוש ברוך הוא בגן עדן, וכולם קיימים לרפואה, עלים ופירות וענפים ולשמחת הלב תמיד, ואין ביניהם רעב ודאגה ואנחה לעולמים, אשרי העם שלכל זה מצפים, וכל זה גנוז להם.</p>
<p>אר"ש בקרקע דהאי מקדשא אית מאלין פליאן א"ל אי רבי אי ר' זכאה חולקך⁵³⁶ דכל האי בההוא ע"ג ההוא מעיינא רקימא אבל לית מאן דיכיל לאסתכלא ביה לזמנין נהירו דיליה נהורא לזמנין חשוכא לזמנין גוון ארגוונא מנצצן דלא יכלין עיינין לאסתכלא לעילא</p>	<p>אמר רבי שמעון בקרקע המקדש הזה יש מאותן הפלאות, אמר לו אזה רבי אי רבי, אשרי חלקך שכל זה באותו Q על גבי Q אותו מעין נרקם, אבל אין מי שיכול להסתכל בו. לפעמים אורו אור, לפעמים חושך, לפעמים צבע ארגמן נוצצים שהעינים לא יכולות להסתכל למעלה.</p>
<p>(ס"א ההיא) היא דשאלת חסידא קדישא מההוא קרקע דמקדשא⁵³⁷ רב מתיבתא לא פריש מניה דהא גניז איהו גו ירדנא⁵³⁸ והא אמינא לך מה דאמינא אבל נשאל מלה דא ותנדע מה דתנדע</p>	<p>(ההיא) היא ששאלת חסיד קדוש מאותו קרקע המקדש, ראש הישיבה לא נפרד ממנו, שהרי גנוז הוא בתוך הירדן, והרי אמרתי לך מה שאמרתי, אבל נשאל דבר זה ותדע מה שתדע.</p>
<p>ירדן דא עאל⁵³⁹ ואתמשך זמנא חדא בשתא גו ההוא נהר דנפיק מעדן⁵⁴⁰ לאו מאינון ארבע</p>	<p>ירדן זה נכנס ונמשך זמן אחד בשנה, לתוך אותו נהר שיוצא מעדן, ולא מאותם ארבעה נהרות שנמשכים ממנו, אלא בו ממש. כיון שהגיע אליו, הוא נמשך ומתפשט ונכנס לתוך</p>

ולכן מוכח שמקודם יקבל מלכות. ואמר שמרמז הכל על הגאולה כמש"ו. וכן בימי דניאל, שנשברה ע"י מלכות יון. אבל ד' תיבות אלו מנא מנא כו', הוא רומז על ד' מלכות, ופרסין על מלכותא חייבא, והיא תשבר ע"י ב' משיחין כמש"ו. וז"ש ופרסין לשון רבים. וכאן נא' ופרסין לשון שבירה, כמש"ש עד די התגזרת אבן כו' (יהל אור).

⁵³³ משיח בן יוסף (רח"ו).

⁵³⁴ פירש אחר שמשיח בן יוסף יאבד מלכות חייבא, אח"כ ישלוט מלך פרס ויהרוג משיח בן יוסף ויבוא משיח בן דוד שיקבל המלכות (מ"מ).

⁵³⁵ ע"י גרסת הגר"א

⁵³⁶ ההוא דשאלת חסידא קדישא מההוא קרקע (נוסף ביהל אור).

⁵³⁷ פ'י מקדש היא מלכות. וקרקע הוא יסוד דיליה (מ"מ).

⁵³⁸ פ'י יסוד דזעיר נקרא ירדן כדבסמוך (מ"מ).

⁵³⁹ יסוד דכורא נקרא כן ויסוד נוק' להפך נרדי ואפשר כי הוא לויתן גופיה יגיח ירדן אל פיה או יהיה ירדן דעת בסוד ס"ר לראות כנז' בכוננת הקטרת (רח"ו), ובסמוך חזר הרח"ו לפירוש קמא שירדן הוא יסוד דזעיר (מ"מ).

⁵⁴⁰ יסוד דאימא (רח"ו).

<p>נהרין⁵⁴¹ דאתמשכן מניה אלא ביה ממש⁵⁴² כיון דמטי⁵⁴³ לגביה איהו⁵⁴⁴ אתמשך ואתפשט ועאל גו ירדנא וכיון⁵⁴⁵ דמטי גו קרקע דמקדשא⁵⁴⁶ אשתכך תמן תלת יומין⁵⁴⁷ ולא אתפשט ולא אתמשך לאתר אחרא</p>	<p>הירדן. וכיון שמגיע לתוך קרקע המקדש, נמצא שם שלשה ימים, ולא מתפשט ולא נמשך למקום אחר.</p>
<p>ואמר רב מתיבתא דכד אהדר ההוא נהר לאתריה שביק תמן כל זיני ציורין⁵⁴⁸ דקא עביד קב"ה בג"ע דאינון ציורין גניזין דתחות דוכתייהו⁵⁴⁹ (חסר)</p>	<p>ואמר ראש הישיבה, שכשחוזר אותו נהר למקומו, משאיר שם כל מיני ציורים שעושה הקדוש ברוך הוא בגן עדן, שאותם ציורים גנוזים תחת מקומם.</p>
<p>אלין הכא ואלין הכא וסלקי ונחתי כדקדמיתא⁵⁵⁰ בההוא סטר דרום⁵⁵¹ אית תלת מאה וחמשיין⁵⁵² עמודין מכל זיני מרגלאן⁵⁵³ ואלין אינון דנהרין תדיר ונטפין בוסמין טמירין דלא אתגלו לעלמין ארבע אננין⁵⁵⁴ בכל</p>	<p>אלה כאן ואלה כאן, ועולים ויורדים כמקדם. באותו צד דרום יש שלש מאות וחמשים עמודים מכל מיני מרגליות, ואלה אותם שמאירים תמיד ונוטפים בשמים נסתרים שלא התגלו מעולם, ארבעה אגנים בכל</p>
<p>קס"ב</p>	
<p>עמודא ועמודא נעיציין⁵⁵⁵</p>	<p>עמוד ועמוד נעוצים.</p>
<p>וכד אינון בוסמין נטפין⁵⁵⁶ מאינון עמודין נפלי בהו ואתמליין כלהו אגנות ולא נפקין בוסמין לבר מאינון בוסמין זמינין לזמנא דאתי לאקטרא בכל יומא קטורתא קמי מלכא קדישא דלא יהוו מכתישו דבני נשא אינון בוסמין לא</p>	<p>וכשאותם בשמים נוטפים מאותם עמודים, נופלים בהם ומתמלאים כל האגנות, ולא יוצאים הבשמים לחוץ. לעתיד לבא מאותם בשמים עתידים להקטיר בכל יום קטורת לפני המלך הקדוש, שלא יהיו מכתישת בני האדם.</p>

⁵⁴¹ כחב"ד (רח"ו).

⁵⁴² משרשו (רח"ו), והכוונה שהיסוד הנז' אינו יונק מהארת כחב"ד שנמשכו ע"י יסוד הבינה למטה אלא ביה ממש דהיינו שעולה בסוד הדעת ויונק משורש יסוד דאימא (מ"מ).

⁵⁴³ ר"ל כאשר הגיע הירדן להנהר אתמשך הנהר בירדן ועיילי עד קרקע דמקדשא (יהל אור).

⁵⁴⁴ עד הדעת (רח"ו).

⁵⁴⁵ יסוד תחתון (רח"ו).

⁵⁴⁶ יסוד דנוק' (רח"ו).

⁵⁴⁷ יסוד ג' ימי הקליטה (רח"ו).

⁵⁴⁸ הם כל המציאות הרוחניים הדקים שבחכמה (או ריקר).

⁵⁴⁹ כאן חסר (רח"ו).

⁵⁵⁰ מ"דוכתייהו" עד כאן צ"ל לקמן קע ע"ב (יהל אור).

⁵⁵¹ חסד (רח"ו). לפי שהזכירו כבר דמעיינא נפיק מתמן (יהל אור).

⁵⁵² הם סוד היסוד עמוד ודאי, ונצח והוד שני עמודים, והיותם שלש מאות וחמשים היינו בסוד ה"א שהיא שלשה ווין כל וא"ו עמוד הם מאה עמודים, הם שלש מאות עמודים, והוא סוד ה"א דהיינו חמש שהם בסוד כללות המשים עמודים, והם בסוד הדרום ימין בחסד, והם סוד שחקים טוחנים הבשמים לקטורת שהוא סוד קשר המלכות עם כל שאר הספירות בסוד מי זאת עולה מן המדבר מקוטרת מר ולבונה וכו', ואבקת רוכל פירשו בזוהר שהוא היסוד עם המלכות כדפירשו בספ"ר בשער ערכי הבנויים, ואותם העמודים הם כלולים מכל הספי' (אור יקר). הן ברזא דשמשא דנהרא בתנוקפא דדרום, ולכן המנורה בדרום, ולכן אינון נהרין תדיר, וכן מנרתין תלוין כאן, כמ"ש למטה. והוא ברזא ואור החמה יהיה כו', שהוא ז"פ ז', שהוא נש"ב, כאור שבעת הימים, ז"פ נ', ומ"ש בת"י {תרגום יונתן ישע"י ל, כו} שמ"ג פעמים, בלא הכלילות (יהל אור).

⁵⁵³ כדי שאותם הבשמים יהיה בהם בחינת כל הספירות כדי שיוקשרו כלם בקטורת, נפאן מלשון נפה שאותם הבשמים המעוררים קשר האהבה יוצאים משם מתוקנים (אור יקר).

⁵⁵⁴ בסוד האדנים ד' אותיות אדנ"י המשלימתם (רח"ו). הן אתה דחסד (יהל אור).

⁵⁵⁵ כמעט איש ולויתו (רח"ו).

⁵⁵⁶ מ"נ בסוד וידי נטפו מר שני ידים דבגו יסוד דנוק' (רח"ו). ואעפ"י שהעמודים הם בחי' דכורא עכ"ז נטפין ביסמין שהם המ"נ שהמ"נ שרשם מהדכורא (מ"מ).

<p>ידיע עקרא דלהון⁵⁵⁷ וממה הוּ אלא מאינן עמודין נפלין תמן</p>	<p>אותם בשמים לא ידוע עקדם וממה היו, אלא מאותם עמודים שנופלים שם.</p>
<p>תריין נשרין⁵⁵⁸ בכל עמודא ועמודא מתנצצין⁵⁵⁹ מתלהטין בכל גוונין שבע מאה⁵⁶⁰ נשרין⁵⁶¹ אינון פרחין אלין הכא ואלין הכא בגלגולא דעמודין כד אסתחרן לא יכלין עיינין לאסתכלא⁵⁶² דוכתא דבהו⁵⁶³</p>	<p>שני נשרים בכל עמוד ועמוד נוצצים ולוהטים בכל הצבעים. שבע מאות נשרים הם פורחים, אלה כאן ואלה כאן בגלגול העמודים, כשמסתובבים לא יכולות העיניים להסתכל במקום שלהם.</p>
<p>תלת אתוון⁵⁶⁴ בלטיין ופרחין מפומא דא לפומא דא בגלגולא דעמודין ונשרין כל אינון אתוון מרקמן באשא חוורא⁵⁶⁵ ודהבא ירוקא⁵⁶⁶ תריין אלפיין ומאה⁵⁶⁷ מנרתין⁵⁶⁸ תליין בין אינון עמודין ותריין אלפיין ומאה שרגין בכל מנרתא ומנרתא דלקין ביממא ובליילא מתדעכי⁵⁶⁹ על צערא דישראל כד אתי צפרא דלקין כלהו מנרמיהו</p>	<p>שלוש אותיות בולטות ופורחות מפה זה לפה זה, בגלגול העמודים והנשרים, כל אותן אותיות מרוקמות באש לבנה, וזהב ירוק אלפיים ומאה מנורות תלויות בין אותם עמודים, ואלפיים ומאה נרות בכל מנורה ומנורה דולקים ביום, ובלילה דועכים על צער ישראל, כשמגיע הבוקר דולקים כולם מעצמם.</p>
<p>אדהוּו יתבי אמרי הא רמש ליליא א"ל לר"ש אי חסידא קדישא נהירו דעלמא טול פנקסא דאחמתא דא וטול שרגא וכתוב מלין אלין דהא מטא זמנא דילן לפקדא כל חד וחד לגו</p>	<p>עד שהיו יושבים אמרו, הרי נחשך הלילה, אמר לו לרבי שמעון, אהה חסיד קדוש אור העולם, קח פנקס של אוצר המלך זה, וקח נר, וכתב דברים אלו, שהרי הגיע זמננו לפקוד כל אחד ואחד לתוך קברו, עד חצות הלילה שהקדוש ברוך הוא נכנס לתוך הגן להשתעשע יחד עם הצדיקים, ואז כל אחד ואחד פורח לשם, ולמחר נהיה</p>

⁵⁵⁷ לרוב עילויים מלמעלה מהספירות הנעלמות (אור יקר).
⁵⁵⁸ סוד הבינה נשר הגדול בעל הכנפים על העמודים ודאי והם שנים אל מציאות הימין והשמאל (אור יקר).
⁵⁵⁹ לרוב בחינות הבינה כגוני הספירות (או ריקר).
⁵⁶⁰ ודאי שכן בינה נקראת שבע שנים ובכללות היא שבע מאה (או ריקר).
⁵⁶¹ כי העמודים הם ש"ן והנשרים שנים לכל א' הם ת"ש (רח"ו).
⁵⁶² גלגול הבינה ובחינותיה על בחינות הספירות בלתי מושג לרוב מהירות ההשפעה וגלגול הבחינות, "תלת אתוון" הוא סוד יה"ו שהם חסד. דין ורחמים הבא "מפימא לפימא" מנשר ימין לנשר שמאל, והיינו סוד גלגול העמודים שהם מתגלגלים מדין לרחמים ומרחמים לחסד, וכן מתגלגלין מבחינה לבחינה, ולא דוקא אותיות יה"ו דאמר אלא הוא הדין גלגול אלפא כיתות בצירוף האותיות שלשה שלשה כמבואר בזוהר שיר השירים ובפרשת ויצא (אור יקר).
⁵⁶³ זכו (מנטוזה).
⁵⁶⁴ יה"ו (רח"ו).
⁵⁶⁵ מחסד (אור יקר).
⁵⁶⁶ בינה, ושורש האותיות בספירות בבינה ובחסד כדפירשנו בספ"ר בשער האותיות (אור יקר).
⁵⁶⁷ הם סוד יה"ו, שני אלפים ו"ה ומאה ו' "מנרתי" ודאי ספירות, ולהיות "השרגא" המלכות ובה בחינת שלשה אותיות שהם יה"ו לכך הם "תרי אלפי ומאה שרגי ככל מנרתא ומנרתא" דהיינו מצד המלכות יה"ו ביר"ד ויה"ו? בה' ויה"ו בר', דלקין כימטא מצד אור התפארת שאין גלות וחשך משיג שם, אמנם בליילא שהיא מלכות שהיא בגלות מתדעכי שמשם החשך שהוא הגלות ובת העדר האור, וכד אתי צפרא שמתעורר החסד שבה אור הבוקר כנודע (אור יקר), והן בכל עמוד ג' מצד זה וג' מצד זה, והוא סוד המנורה. וכ"ה חשבון אתוון דנשרין (יהל אור).
⁵⁶⁸ הנה העמודים הנז' הם סוד וו"ן כי כל עמוד בסוד ו' כמש' ווי העמודים והנה ששה פ' ש"ן דהיינו כל עמוד בבחי' ו' הם תריין אלפיין ומאה (רח"ו).
⁵⁶⁹ צערא דכ"י, לילה. ועבד"ח רות {לירנו קז. מרגליות פח.} ואיכה {לירנו קיב. מרגליות צב.}.
 וכן הסיהרא. משא"כ שמשא ויממא, דמצד עצמן הן שלמים ומאירין, ואינן חסרים (יהל אור).

<p>קבריה⁵⁷⁰ עד פלגו ליליא דקב"ה עאל גו גנתא⁵⁷¹ לאשתעשעא בהדי צדיקייא וכדין כל חד וחד פרח לתמן⁵⁷² ולמחר נהוי גבך הואיל ויהבו לן רשו לאשלמא דורונא דקא משדרי לך פרחי בכה ר"ש ונעא</p>	<p>אצלך, הואיל ונתנו לנו רשות להשלים דורון שמשלחים לך, פרחו ובכה רבי שמעון וגעה.</p>
<p>פתח ואמר אילת אהבים ויעלת חן ככל עת באהבתה תשגה תמיד אורייתא ונחלין⁵⁷⁴ ומקורין⁵⁷⁵ ומבועין⁵⁷⁶ מתפשטי מנך לכל סטרין מנך כלא עלך קיימי עלאין ותתאין נהירו עלאה (בדא)⁵⁷⁷ מנך נפקא</p>	<p>פתח ואמר "אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד", תורה תורה אור כל העולמות, כמה ימים ונחלים ומקורות ומבועים מתפשטים ממך, לכל הצדדים ממך, הכל עליך עומדים עליונים ותחתונים, אור העליון (בזה) ממך יוצא.</p>
<p>אורייתא אורייתא מה אימא לגבך אילת אהבים אנת ויעלת חן (גבי) עילא ותתא רחימין דילך מאן יוכי⁵⁷⁸ לינקא מנך כדקא יאות אורייתא אורייתא שעשועים דמארך מאן יכיל לגלאה ולמימר סטרין וגניזין דילך</p>	<p>תורה תורה מה אמר עליך "אילת אהבים" את "ויעלת חן" (אצל) מעלה ומטה אהובים שלך, מי יזכה לינק ממך כראוי. תורה תורה שעשועים של רבונך, מי יכול לגלות ולומר סטריים וגניזות שלך.</p>
<p>בכה ואעיל רישיה בין ברכוי ונשק לעפרא אדהכי חמא כמה דיוקנין דחברייא סהרניה איל לא תדחל בריה דיוחאי לא תדחל בוצינא קדישא כתוב וחדי גו חדוה דמארך כתב כל אינון מלין דשמע בההוא ליליא ולעא לון ולהג לון ולא אנשי מלה</p>	<p>בכה והכניס ראשו בין ברכיו ונשק את העפר. בין כך ראה כמה דמויות של חברים סביבו, אמר לו אל תירא בר יוחאי, אל תפחד נר קדוש, תכתב, ותשמח תוך שמחת רבונך, כתב כל הדברים הללו ששמע באותו לילה ולמד בהם ועסק בהם ולא שכח דבר.</p>
<p>וההוא שרגא נהיר קמיה כל ההוא ליליא עד דאתא צפרא כד אתא צפרא זקף עיניו וחמא חד נהירו דהוה נהיר ברקיעא מאיך עיניו לתתא אהדר כמלקדמין וחמא נהירו בכל רקיע דנהיר וסליק בההוא נהירו דיוקנא דביתא בכמה ציורין חדא ר"ש⁵⁷⁹ ולפום רגעא אנגזי ההוא נהורא</p>	<p>ואותו נר האיר לפניו כל אותו הלילה, עד שהגיע הבוקר, כשהגיע הבוקר הרים עיניו וראה אור אחד, שהיה מאיר ברקיע, הוריד עיניו למטה, חזר כמקדם, וראה אור בכל הרקיע שמאיר, ועולה באותו אור דמות הבית, בכמה ציורים. שמח רבי שמעון, ולפי רגע נגזז כל אותו האור.</p>

⁵⁷⁰ ענין זה דבר מתמיה, מה היו אלו המדברים עם ר' שמעון, היו נפשות או רוחות, אם היו הנפשות אם כן איך אמר "עד פלגו ליליא" וכו' "וכדין כל חד וחד פרח לתמן" כי הנפש אינה נכנסת בגן עדן אלא בראשי חדשים ושבבות, ואם היו הרוחות אם כן איך אמר "לפקדא כל חד וחד לגו קבריה" שאין רוח פוקד הקבר אלא הנפש, לכך נראה שודאי היו הנפשות, ובחצות לילה שמתחדש הרוח בשעשוע קב"ה בגן עדן יש כח לקצת נפשות לעלות להתעדן בגן עדן בשעשוע ההוא, ומה שנמצא בזהר דדווקא בראש חדש ושבבות היינו להקשר נפש ברוח ורוח בנשמה בסוד והשביע בצחצחות נפשך, אמנם סתם יש מקום לקצת נפשות להתענג שם (אור יקר). כי הם פוקדים קבריהם כל הלילה ועושים זווג נפש ברוח (רח"ו).

⁵⁷¹ בכאן נראה שהקב"ה הוא יעקב וגנתא הוא לאה והצדיקים עולים בה בסוד מ"נ (מ"מ).

⁵⁷² לעורר מ"ן ש"מ שעל זווג יעקב ולאה מדבר (רח"ו).

⁵⁷³ מלכות (רח"ו).

⁵⁷⁴ ר"ק (רח"ו).

⁵⁷⁵ בינה (רח"ו).

⁵⁷⁶ חכמה (רח"ו).

⁵⁷⁷ נמחק צנ"מ.

⁵⁷⁸ פירש אפילו הצדיקים שהם אהובים שלך מי הוא שיזכה לסודות התורה כראוי (מ"מ).

⁵⁷⁹ מפני שהם הגדילו את הענין הרבה ולכאורה נראה פשוט (אור יקר).

<p>אדהכי הא אינון תרין שליחין אתיין אשכחווהו רישיה בין ברכוי אמרו ליה שלמא עליה דמר שלמא למאן דעלאין ותתאין בעאן לאקדמא ליה שלם קום קום ר"ש וחדא בהו אמרו ליה ולא המית נייחא דרוחא דעבר לך מארך המית נהירו דביתא ברקיעא אמר לון חמינא</p>	<p>בין כך הרי אותם שני שליחים באים, מצאוהו ראשו בין ברכיו, אמרו לו שלום עליך, מר שלום למי שעליונים ותחתונים רוצים להקדים לו, שלום. קום. קום רבי שמעון ושמח בהם, אמרו לו, ולא ראית נחת רוח שעשה לך רבונך, ראית אור הבית ברקיע, אמר להם ראיתי.</p>
<p>אמרו ליה ביה שעתא אפיק תהומא בי מקדשא⁵⁸⁰ ואעבריה קב"ה בימא רבא ומנהירו דיליה הוה נהיר ברקיעא</p>	<p>אמרו לו באותה שעה, הוציא התהום בית המקדש, והעבירו הקדוש ברוך הוא בים הגדול, ומאורו היה מואר ברקיע.</p>
<p>אמרו ליה רב מתיבתא בעא בשלמך והא ידע דאנן שליחין לגבך וכמה מלין חדתינן עתיקין אתחדש באורייתא בהאי ליליא אמר לון במטו מנייכו אמרו חד מלה מנייהו אמרו לא אתייהיב לן רשו למאי דאתינן לגבך אבל מלה חדתא הוה לגבך⁵⁸¹ השתא</p>	<p>אמרו לו, ראש הישיבה דורש בשלומך, והרי יודע שאנו שליחים אליך, וכמה דברים חדשים עתיקים התחדשו בתורה בלילה הזה. אמר להם בבקשה מכם, אמרו דבר אחד מהם אמרו, לא נתנה לנו רשות למה שבאנו אליך, אבל דבר חדש היה אליך כעת.</p>
<p>פתח רב מתיבתא ואמר ויאמר יי אל אברם לך לך מארצך וגו' דא בגין דאתנהרא ביה נהירו כנוונא דא מאן דלא זכי באתר דא יהך וינטל גרמיה לאתר אחרא ויזכי ביה אעא דדליק ונהורא לא סליק ונהיר ביה ינענעון ליה ויסלק ביה נהורא ואנהיר והוינן זמינין למשמע אבל בגין למיתי גבך</p>	<p>פתח ראש הישיבה ואמר "ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו'", זה בשביל להאיר בו אור, כדוגמא זה, מי שלא זוכה במקום זה ילך ויקח עצמו למקום אחר, ויזכה בו עץ שדולק, והאור לא עולה ומאיר בו ינענעו אותו, ויעלה בו האור ויאיר, והיינו עתידים לשמוע אבל בשביל לבא אליך</p>
<p>קסז/א7027</p>	<p>לא רצינו להתעכב שמח רבי שמעון.</p>
<p>אמרו ליה אי חסידא⁵⁸² קדישא כל מלין די בגוון⁵⁸³ באורייתא מלין זעירין אינון בכל מלה ומלה⁵⁸⁴ ואינון מלין זעירין כמה אינון⁵⁸⁵ מלין רברבין ועלאין עד דלית לון שיעורא דהא לית</p>	<p>אמרו לו אהה חסיד קדוש כל הדברים שבינינו בתורה דברים קטנים הם בכל דבר ודבר, ואותם דברים קטנים, כמה הם דברים גדולים ועליונים, עד שאין להם שיעור, שהרי</p>

⁵⁸⁰ נראה שהוא גנוז בתהום כמי שנותן דבר באוצר כדכתיב באוצרות תהומות, ולפי שעה עשה הקב"ה זה שהוציאו כדי שיראהו ר' שמעון ושמח, והצדיקים כשרואים אותו הקב"ה מראה אותו להם ומוציאו אליהם, שדוחק הוא שנאמר שיכנסו הצדיקים למטה בתהומות (אור יקר).⁵⁸¹ לגבן (יהל אור).

⁵⁸² כי עם היות שהם דברים קצרים הם דרושים נעלמים, והשתא פריש רב מתיבתא למה הנשמה אינה מצלחת במקום אחד והיא מצלחת במקום אחר, כי מה יחס המקומות לנשמה, ודבר זה הוא פירוש אל מלות קצרות שאמר מתחלה וכך הם עניינם, בגן עדן מביאין משיבה של מעלה מלות קצרות כמו משנה, ואחר כך מאריכין בביאורם כמו תלמוד וכן הוא משאם ומתנם, ומי שחדד שכלו בהשכלת העניינים בעולם הזה ישכיל יותר בעולם ההוא ויהיה ראש ישיבה לכמה שלא הצליחו כמותו (אור יקר).

⁵⁸³ די בגוון: נמחק ציהל אור, ובמקומו איאת לאינון

⁵⁸⁴ פי' בכל פסוק ופ' של התורה יש בו סודות מועטים אבל אע"פ שהם מועטים כל סוד יש בו הקדמות ודרושים מופלאים לאין קץ (מ"מ).

⁵⁸⁵ בגוון (נוסף ציהל אור).

<p>בנוון ספקא אלא ברירו דאורייתא על בורייה⁵⁸⁶ והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין על דא בנין דעקרא דנשמתא אמאי לא נהיר באתר דא וזכי לאתנהרא באתר אחרא ועד כען לא זכינן בהו בנין למיתי נבך</p>	<p>אין בנו ספק אלא בירור התורה על בוריה, וכעת ראש הישיבה פרש דברים סתומים על זה, בגלל מה שעיקר הנשמה, למה לא מאיר במקום זה, וזוכה להיות מואר במקום אחר, ועד עתה לא זכינו בזה, כדי לבא אליך.</p>
<p>ומלה אחרא זכינן למשמע מניה רוחא דאולא⁵⁸⁷ בערטורא בההוא עלמא בלא בנין אנתתיה יתעביד ליה מאנא לאתבנאה איהו מאי מעמא⁵⁸⁸ אנתתיה איהי שרגא⁵⁸⁹ דאתדליקת מניה ותרואיהו שרא הדא הוו נהורא דא נפק מנהורא דא אתדעך⁵⁹⁰ דא אתדליק מגו נהוריה ממש בנין דהדא נהורא הוו</p>	<p>ודבר אחר זכינו לשמוע ממנו, רוח שהולכת ערומה באותו עולם, בלי בנים, אשתו תעשה כלי לבנותו, למה, אשתו היא נר שנדלקת ממנו, ושניהם נר אחד היו. אור זה יוצא מאור זה, דעך זה נדלק מתוך אורו ממש, משום שהיו אור אחד.</p>
<p>השתא רבי נהדר למלין קדמאין וכד נהדר לאתרין נטול רשו מרב מתיבתא באינון מלין דנקבל מניה ונימא קמך זכאה חולקך דאת זכי לנהורין סתימין מכל סטרין מעילא ומתתא מהאי עלמא ומעלמא אוהרא</p>	<p>כעת רבי נחזור לדברים הראשונים, וכשנחזור למקומנו נטל רשות מראש הישיבה באותם דברים שנקבל ממנו ונאמר לפניך, אשרי חלקך שאתה זוכה לאורות נסתרים מכל הצדדים, מלמעלה ומלמטה, מהעולם הזה ומעולם אחר.</p>
<p>אמר ר' שמעון מלה חדא בעינא למנדע אי תיכול לאודעא לי נשין בההוא עלמא⁵⁹¹ אי זכאן לסלקא לעילא או היך אינון תמן⁵⁹²</p>	<p>אמר רבי שמעון דבר אחד רציתי לדעת אם תוכל להודיע לי, נשים באותו עולם אם זכאיות לעלות למעלה או איך הן שם.</p>
<p>אמר לי' אי רבי אי רבי בדא אית לן רוא יתירא⁵⁹³ (ס"א יקירא⁵⁹⁴) בנין דלא לגלאה סתרין דתמן אבל דא יהך ויטול רשו ונימא לך אדהכי פרח חד ואתכסי מנייהו ואזל ליה ולפום שעתא תב לגבייהו אמר לון זמינא הוינא למיעאל והוו כלהו בעטורא חדא דדייני דינא</p>	<p>אמר לו אהה רבי אי רבי, בזה יש לנו סוד יתר (נכבד) כדי לא לגלות סודות של שם, אבל זה ילך ויטול רשות ונאמר לך, בין כך פרח אחד והתכסה מהם והלך לו, ולפי שעה שב אליהם. אמר להם עתיד הייתי להיכנס, והיו כולם בעטור אחד, שדנו דין.</p>
<p>דחד בר נש דקאים על פתחא דגן עדן ואינון כרובין אחידו ביה ולא שבקו ליה למיעאל תמן והוה בצערא בינייהו וצווח צווחין על נבי פתחא</p>	<p>אדם אחד שעמד על פתח הגן עדן, ואותם כרובים אחזו בו, ולא נתנו אותו להיכנס שם, והיה בצער ביניהם,</p>

⁵⁸⁶ כאן צ"ל מ"ש קס"ח א' ב' זכאה איהו מאן דאזער כו' עד רב בעילוויא בההוא עלמא. ואח"כ רב מתיבתא בג"כ זכה לההוא יקר. מ"ש קע"א ב'. ואח"כ כאן והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין כו' (יהל אור).

⁵⁸⁷ היינו האיש שמת בלא בנים ואחיו מייבם אשתו והוא חוזר שם על ידו בגלגול (אור יקר).

⁵⁸⁸ פי' למה לא נבנה אלא באשתו (מ"מ).

⁵⁸⁹ כי הזכר והנקבה הם בסוד תפארת ומלכות כנודע, ונשמת הנקבה היא נר דולקת מתוך אור הזכר, ובהיות שכבה אור הזכר נדלק מאור הנקבה שהוא אורו ממש, ולפיכך כשכבה אורו שאין לו בנים נדלקת באשתו שנבנה שם וחוזר בגלגול בה ממש כנודע (אור יקר).

⁵⁹⁰ סוד רוחא דשבק בגווה שיצא מהדכורא לכך כשנדעך זה שהוא רוח של בעלה אידליק מגו נהוריה ממש דהיינו מאשתו שיש בה רוחא דיליה (רח"ו).

⁵⁹¹ נסתפק אם הנשים יש להם עליה לשמוע בישיבה של מעלה כמו שיש לזכרים, כי מצד אחד נראה שיש להן עליה שהרי יש להן רוח ונשמה בגן עדן של מעלה, ומצד אחר נראה שאינם עולות כי למה יעלו הרי אין להם עסק בתורה כזכרים (או ריקר).

⁵⁹² סדר מחיצותיהן כדמפרש לקמיה (אור יקר).

⁵⁹³ נמחק ציהל אור, וגורס את המוסגר.

⁵⁹⁴ והוא מש"ל ב' אי ר' אי ר' אלמלא כו' (יהל אור).

<p>ושמעו כולהו צדיקייא דתמן והשתא הוו מתכנפי כל בני מתיבתי למיעאל לגבי מלכא משיחא לעיינא בדיניה⁵⁹⁵</p>	<p>וצעק צעקות על גבי הפתח, ושמעו כל הצדיקים ששם, וכעת היו מתכנסים כל בני הישיבה להיכנס אל מלך המשיח לעיין בדינו.</p>
<p>ואתינא לאודעא לכו ודא חבראי אצמריך למהך תמן דכרווא הוה אעבר בכל אינון בני מתיבתי דליהוון כנישיין השתא קמי משיח נטל פתקא חדא ויהב לר' שמעון</p>	<p>ובאתי להודיע לכם, וזה חברי, הצטרך ללכת לשם, שכרוז העובר בכל אותם בני הישיבות שיהיו מתכנסים כעת לפני המשיח, לקח פתקה אחת ונתנה לרבי שמעון.</p>
<p>אמר טול דא ועיין במה דתמן עד דנתי גבך פרחו תרווייהו ור' שמעון נטל פתקא וחמא מה דמא ברזין דתמן כל ההוא יומא בליליא חמא שרגא ונפיל ביה שינתא ודמך עד צפרא כד נהר יממא קם ופרח ההוא פתקא מניה והא אינון תרווייהו אתיין</p>	<p>אמר קח את זה ועיין במה ששם, עד שנבא אליך, ופרחו שניהם. ורבי שמעון לקח הפתקה וראה מה שראה בסודות ששם, כל אותו יום בלילה ראה נר ונפלה עליו שנה ונרדם עד הבוקר, כשהאיר היום קם ופרחה אותה פתקה ממנו, והנה שניהם באים.</p>
<p>אמר ליה קום רבי זכאה חולקך קום בגינך חמינן וזכינן⁵⁹⁶ לכמה סתריין עלאיין כמה חודה אחזיו⁵⁹⁷ לן כד יהבו רישו לגלאה לך כל מה דאת בעי</p>	<p>אמר לו עמוד רבי, אשרי חלקך, עמוד, בגללך ראינו וזכינו לכמה סתרים עליונים, כמה שמחה הראו לנו, כשנתנו רשות לגלות לך כל מה שאתה רוצה.</p>
<p>ריש מתיבתא עלאה⁵⁹⁸ נפק לגבן ואמר שאילו בשלמיה דבר יוחאי אתריה דבר יוחאי הא פנו ליה מכמה יומין לית מאן דיקרב לגביה זכאה איהו</p>	<p>ראש הישיבה העליונה יצא אלינו, ואמר שאלו בשלום בר יוחאי, מקומו של בר יוחאי הרי פנוי לו מכמה ימים, אין מי שיקרב אליו, אשריו.</p>
<p>רבי רבי כד פרחנא מגבך (בגינך⁵⁹⁹) עאלנא וחמינא כל בני מתיבתי דהא מתכנפי לגו היכלא חדא דמשיח תמן ודיינו דינא דההוא בר נש דקאים על פתחא שמיה לית לן רישו לגלאה</p>	<p>רבי רבי כשפרחנו ממך (בשבילך) נכנסנו וראינו כל בני הישיבות, שהרי מתכנסים לתוך היכל אחד ששם המשיח, ודנו דין של אותו אדם שעמד על הפתח, ששמו אין לנו רשות לגלות.</p>
<p>אצטער ר' שמעון⁶⁰⁰ על דא אמר ליה לא תצטער רבי על דא אנת תדע בדא ליליא בחלמך אבל דינא דיינו עליה דגור משיח דלהוי ההוא בר נש לבר בההוא צערא ארבעין יומין לסוף ארבעין יומין יצערון ליה בדינא בצערא דגיהנם שעתא ופלגא</p>	<p>הצטער רבי שמעון על זה, אמר לו אל תצטער רבי על זה, אתה תדע בלילה הזה בחלומך, אבל דין דנו עליו, שגזר משיח שיהיה אותו אדם בחוץ באותו צער ארבעים יום, ולסוף ארבעים יום יצערו אותו בדין בצער הגיהנם שעה וחצי.</p>
<p>וכל דא בגין דיומא חדא מן חברייא הוה פריש מלין דאורייתא כד מטא לחד מלה ידע האי ב"נ דיתכשל ביה ואמר לחברייא שתוקו</p>	<p>וכל זה משום שיום אחד, אחד מן החברים היה מפרש דברי תורה, וכשהגיע לדבר אחד ידע האדם הזה</p>

⁵⁹⁵ נראה שהצדיקים דנים הצדיקים, אמנם יהיה ענין זה במי שהוא צדיק ובא ליכנס בגן עדן, כי מי שהוא שהוא רשע אינו צריך לזה (אור יקר).

⁵⁹⁶ הוא מש"ל ב' ועל דא אחזיו לי מה דלא כו' (יהל אור).

⁵⁹⁷ אחזו (יהל אור).

⁵⁹⁸ מט"ט (רח"ו). ואע"פ שבדף קס"ג פי' הרח"ו שם מתיבתא עילאה היא קב"ה ומתיבתא דרקיעא היא של מט"ט. איפשר שגס מתיבתא דקב"ה ראש החכמים שבה הוא מט"ט (מ"מ).

⁵⁹⁹ נמחק זיהל אור).

⁶⁰⁰ לדעת אי זה מן החברים הוא להרעילו בתפלה והיינו דקאמר "אנת תנדע" וכו' [אבל דינא דיינו עליה] וכבר נגזר הדבר (אור יקר).

<p>לא תימרון מדי ובנין דשתיקו חברייה אתכשל בההוא מלה ואכסיף וההוא כסופא דגרים האי בר נש דיינין ליה בהאי דינא</p>	<p>שיכשל בו, ואמר לחברים שתקו אל תאמרו דבר, ומשום ששתקו החברים נכשל באותו דבר והתבייש, ועל אותה בושה שגרים אדם זה דנו אותו בדין הזה</p>
<p>קסז/ב8100</p>	
<p>קשיא בנין דלא בעי קב"ה לשבקא חובא דאורייתא⁶⁰¹ אפילו כמלא נימא</p>	<p>הקשה, משום שלא רוצה הקדוש ברוך הוא להשאיר עוון התורה אפילו כמלא נימהוא.</p>
<p>דיינו דיניה ונפקו כל בני מתיבתא ואנא שאילנא רשו דהא בריה דיוחאי שאיל שאלתא דא ועל דא אחזיו לי מה דלא ידענא מקדמת דנא</p>	<p>דנו דינו ויצאו כל בני הישיבה, ואני שאלתי רשות, שהרי בר יוחאי שאל שאלה זו, ועל זה הראו לי מה שלא ידעתי מלפני כן.</p>
<p>אי רבי שית היכלין אחזיו בכמה ענונין ועדונין באתר דפרוכתא⁶⁰² פרישא בנגתא דהא מההוא פרוכתא ולהלאה לא עאלין דכורין כלל</p>	<p>אהה רבי, ששה היכלות הראו לי בכמה ענוגים ועדונים, במקום שפרוכת פרושה בגנה, שהרי מאותה הפרוכת ולהלאה לא נכנסים זכרים כלל.</p>
<p>בהיכלא חדא אית בתיה בת פרעה⁶⁰³ וכמה רבוא ואלפי נשיין זכייין בהדה וכל חדא והדא מנייהו דוכתיין דנהורין ועדונין בלא דחקא כלל</p>	<p>בהיכל אחד יש בתיה בת פרעה, וכמה רבוא ואלפי נשים זוכות אתה, ולכל אחת ואחת מהן יש מקומות של אורות ועדונים ללא דחק כלל.</p>
<p>אית לה תלת זמנין בכל יומא כרוזי אכרוזי הא דיוקנא דמשה נביא המהימנא אתי ובתיה נפקת לאתר דפרגודא חדא דאית לה וחמאת דיוקנא דמשה וסגידת לגביה ואמרה זכאה חולקי דרביתי נהירו דא⁶⁰⁴ ודא איהו ענונין דילה יתיר מכלהו</p>	<p>יש לה שלש פעמים בכל יום הכרוזות מכריזים, הרי דמות משה נביא הנאמן באה, ובתיה יוצאת למקום פרגוד אחד שיש לה, ורואה דמות משה ומשתחוה אליו, ואומרת אשרי חלקי שגדלתי אור זה, וזה ענוגים שלה יותר מכלם.</p>
<p>אהדרת לגבי נשיין ואשתדלן בפקודי אורייתא כלהו באינין דיוקנין דהוו בהאי עלמא בלבושא דנהורא (ס"א כלבושא) בלבושא דדכורין בר דלא נהרי הכי⁶⁰⁵ פקודין דאורייתא דלא זכו לקיימא לון בהאי עלמא משתדלי בהו</p>	<p>חוזרת לנשים ועוסקת במצוות התורה, כולן באותן דמויות שהיו בעולם הזה בלבוש אור, (כלבוש) בלבוש הזכרים, פרט שלא מאירים כך מצוות התורה, שלא זכו לקיימן בעולם</p>

⁶⁰¹ לוותר עון מי שמבזה ת"ח העוסק בתורה (מ"מ).

⁶⁰² כמו בין היכלין דאצילות לבריאה, ששם דנוקבין. והנה הם שבע היכלות לז' נביאות, ודשרה כוללת ד'. וכן הן ז' היכלין דדכורין, כמ"ש {ויקרא רבה ל, ב} שבע כתות כו', לשבע שמחות כו'. והיכלות אלו הן כסדר חג"ת כו'. ושל יוכבד הוא הגבוה, כחוט השני, היכלא דמשה ועמש"ש. ולכן היכלא דבתיה נק' שאננות דלא כו', דלית תמן רתחא, כמ"ש בריש ז"ח {ליורנו ג. מרגליות א.}, וגיהנם לא נברא עד יום שני. ודאמהות בוטחות, דשם בטח בה לב כו', דאין שם פחד כלל, דלא מגיע שם כו' (יהל אור).

⁶⁰³ הנה לעולם היכל ראשון שבגן עדן הוא לגרים וזח אפילו לזכרים, לכך היכל ראשון בו בתיה שהיא גיורת, וגם שאר נשים שמה הם גיורות והיא ראש להן כמו שהוא אונקלוס הגר ראש לגרים בהיכל ראשון לזכרים (אור יקר). סימן ד' היכלין אלו בסו"ד בתיה סרח יוכבד דבורה (מ"מ).

⁶⁰⁴ ז"ל הרב בליקוטים בצדקה תכונני ר"ת"וס"ת בת"יה ה"ס בתיה בת פרעה שע"י הצדקה שעשתה עם משה נתכוננה ונכנסה בקדושה. ופי' בת"יה נקראת כך לפי שגדלה את משה שהוא קפ"ד קס"א שהם ב' שמות י"ה מב"ת י"ה והיא נעשית בת ע"י שני שמות י"ה אלו עכ"ל. (מ"מ).

⁶⁰⁵ מטעם שהזכרים במדרגת התפארת והנקבות במדרגת המלכות דהיינו חמה ולבנה, ולכך הזכרים מאירים במדרגת אור החמה (והזכרים) [הגהה] והנקבות מאירים במדרגת אור הלבנה (אור יקר). לפי שפטורים מן המצות לכך אינו מאיר לבושם כשל האנשים (מ"מ).

<p>ובטעמייהו⁶⁰⁶ בההוא עלמא וכל הני נשין דיתבין בהדי ביה בת פרעה אקרון נשים שאננות דלא אצטערו בצערא דגיהנם כלל</p>	<p>הזה, עוסקות בהן ובטעמיהן באותו עולם. וכל הנשים הללו שיושבות יחד עם בת פרעה נקראות נשים שאננות, שלא הצטערו כלל בצער הגיהנם.</p>
<p>בהיכלא אחרא אית סרח⁶⁰⁷ בת אשר וכמה נשין רבוא ואלפין בהדה תלת זמנין ביומא כריוזין קמה הא דיוקנא דיוסף צדיקא אתא ואיהי חדאת ונפקת לגבי פרגודא חדא דאית לה וחמאת נהירו דדיוקנא דיוסף וחדאת וסגידת לגביה ואמרת זכאה האי יומא דאתערית בשורה דילך לגבי סבאי</p>	<p>בהיכל אחר יש סרח בת אשר, וכמה נשים רבוא ואלפים יחד אתה, שלש פעמים ביום מכריזים לפניך, הרי דמות יוסף הצדיק באה, והיא שמחה ויוצאת לגבי פרגוד אחד שיש לה, ורואה אור דמות יוסף ושמחה ומשתחה אליו, ואמרת אשרי היום שעוררתי בשורתך לסבי.</p>
<p>לבתר אהדרת לגבי שאר נשין ומשתדלן בתושבתן דמארי עלמא ולאודאה שמיה וכמה דוכתין וחידו אית לכל חדא וחדא ולבתר אהדרן לאשתדלא בפקודי אורייתא ובטעמייהו</p>	<p>אחר כך חוזרת לשאר הנשים ועוסקות בתשבחות רבונו של עולם ולהודות לשמו, וכמה מקומות ושמחה יש לכל אחת ואחת, ואחר כך חוזרות לעסוק במצוות התורה ובטעמיהן.</p>
<p>בהיכלא אחרא אית יוכבד אמיה דמשה נביאה מהימנא וכמה אלפין ורבבין בהדה בהיכלא דא לא מכרוזי כלל אלא ג' זמנין בכל יומא ויומא אודת ומשבתת למארי עלמא איהי וכל אינון נשין די בהדה ושירתא דימא מזמרין בכל יומא ואיהי בלחודהא אמרת מהכא ותקח מרים הנביאה וגו' את התוף בידה וגו' וכל אינון צדיקייא די בגן עדן צייתין לקל נעימו דילה וכמה מלאכין קדישין אודאן ומשבתן עמה לשמא קדישא</p>	<p>בהיכל אחר יש יוכבד אם משה נביא הנאמן, וכמה אלפים ורבבות עמה בהיכל זה, לא מכריזים כלל אלא שלש פעמים בכל יום ויום מודה ומשבחת לרבונו של עולם, היא וכל הנשים האלו שאתה, ושירת הים מזמירות בכל יום, והיא לבדה אומרת מכאן "ותקח מרים הנביאה וגו' את התוף בידה וגו'", וכל אותם צדיקים שבגן עדן מקשיבים לנעימות קולה, וכמה מלאכים קדושים מודים ומשבחים עמה לשם הקדוש.</p>
<p>בהיכלא אחרא אית דבורה⁶⁰⁸ אוף הכי וכל שאר נשין בהדה אודן ומזמרין בההיא שירתא דאיהי אמרת בהאי עלמא אי רבי אי רבי מאן</p>	<p>בהיכל אחר יש דבורה גם כך, וכל שאר הנשים אתה מודות ומזמירות באותה שירה שהיא אמרה בעולם הזה. אהה רבי אי רבי, מי ראה שמחת</p>

⁶⁰⁶ ידוע שמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות והטעם שזמן הם שש קצוות שהוא התפארת והם במדרגת הזכר ולכן נשים פטורות מפני שהם בנקבה, אמנם בגן עדן שהזכר נקשר עם הנקבה יש להם כח לעסוק בדינים ובטעמים שהרי התפארת במלכות, ונשים חייבות במצות עשה שהזמן גרמא בהיותם שם (אור יקר).

⁶⁰⁷ נלע"ד שהיכלות אלו הם זה לפניו מזה כדמוכח מדף קע"א ע"ב שאמר וז"ל נשין בההוא זמנא נפקי כולהו ומתכנשי לגו היכלא דבתיה וכו' ומתמן נפקין ועאלין כולהו והיא עמהון לגו היכלא דסרח וכו' ומתמן נפקין והיא עמהון לגו היכלא דיוכבד וכו' ש"מ שהם זה לפניו מזה. ואל יקשה לך מדבורה שהיא לפניו מיוכבד. לפי שהיתה נביאה ושפטה את ישראל: והנה לעיל אמר אי רבי שית היכלין וכו' ולא מנה אלא ד'. כי שני היכלות חסרו מכלל מה שחסר מפרשה זו זוגא דההוא עלמא נ"ב ז"ש ודבק באשתו בההוא עלמא. והיו לבשר אחד בעוה"ז (מ"מ).

⁶⁰⁸ חסר כאן ב' היכלין, והוא בהשמטות דכאן. והוא א' של חנה, וא' של אסתר, ובהיכלא דבתיה שם אביגיל ושאר נשים, ובהיכלא דסרח שם חולדה ושאר, ובהיכלא דיוכבד שם מרים. ואלו ז' נביאות הן עשר, כמו בז' היכלות שהן עשר. והן ד' רגלין לכסא וששה דרגין, שהאמהות הן רגלין כמו האבות, אלא שרחל במקום דוד בנוקבין. וכן היכלות דדכורין הן ז' כתות שובע שמחות, והן שבע בשבע כמ"ש בהיכלות פ' בראשית {מה} {ופ' פקודי {רנו:}}, והן מזדווגים יחד כמ"ש. וז"ש והולך בכל ליליא אתכלילן כו'. והפרכת הוא כמו הפרגוד בין אצילות להיכלות דבריאה, ומ"מ הן באחדות באצילות, וכמ"ש למעלה קנ"ט א' עלמא כו'. והנה דבורה וחנה בהיכלי הנביאות, ואסתר במקומה, והשאר נסתרים, כי חג"ת הן נסתרים, ושם באותן הקדמוניות (יהל אור).

<p>המי חרוה דצדיקיא ודנשין זכין דעברין לגבי קב"ה</p>	<p>הצדיקים ושל נשים זכאיות שעושות לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>לגו לגו דאינון היכלין אית ארבע היכלין טמירין דאמהן קדישין דלא אתמסרן לאתגלאה ולית מאן דחמי לון בכוליה יומא אינון בלהודיהון כמא דאמינא לך וגוברין אוף הכי</p>	<p>לפני ולפנים של אותם היכלות יש ארבעה היכלות טמירים של האמהות הקדושות שלא נמסר להגלות, ואין מי שרואה אותן בכל היום [אלא] הן לבדן, כמו שאמרתי לך, והגברים גם כן.</p>
<p>ובכל ליליא אתכלילין כלהו כחדא בגין דשעתא דזווגא איהו בפלגות ליליא בין בהאי עלמא בין בההוא עלמא זווגא דההוא עלמא⁶⁰⁹ אתדבקותא⁶¹⁰ דנשמתא כנשמתא נהורא בנהורא</p>	<p>ובכל לילה נכללים כולם כאחד, משום ששעת הזווג היא בחצות הלילה, בין בעולם הזה ובין בעולם הבא, זווג אותו עולם התדבקות נשמה בנשמה, אור באור.</p>
<p>זווגא דהאי עלמא גופא כנשמתא וכלא כמה דאתחזי זינא בתר זיניה זווגא בתר זווגא גופא בתר גופא זווגא דההוא עלמא נהורא בתר נהורא</p>	<p>זווג העולם הזה גוף בגוף, והכל כמו שראוי, מין אחר מינו, זווג אחר זווג, גוף אחר גוף. זווג אותו עולם, אור אחר אור.</p>
<p>היכלין דארבע אמהן אקרון היכלין דבנות בוטחות⁶¹¹ (ישעיה לב &) ולא זכינא בהו למחמי זכאה חולקהון דצדיקיא גוברין ונוקבי דאולי בארה מישר בהאי עלמא וזכאן לכלהו ענוגין דההוא עלמא אי רבי אי רבי אלמלא בר יוחאי אנת לא אתמסר לגלאה</p>	<p>היכלי ארבע האמהות נקראים היכלות של בנות בטחות, ולא זכינו בהם לראות, אשרי חלק הצדיקים גברים ונקבות שהולכים בדרך ישר בעולם הזה, וזוכים לכל הענוגים של אותו עולם. אהה רבי אי רבי, אלמלא בר יוחאי אתה לא נמסר לגלות.</p>
<p>זווגא דההוא עלמא אתעביד איבא</p>	<p>זווג אותו עולם נעשה פרי</p>
<p>קסח/א12410</p>	

⁶⁰⁹ ז"ש ודבק באשתו בההוא עלמא והיו לבשר אחד בעולם הזה (רח"ו).
⁶¹⁰ מיום שומעי הדבר הזה הפלא בעיני הפלא ופלא מכמה טעמי, האחד כי אברהם ושרה היו שני צדיקים ועשו במעט שנים שישבו בחרן כך נפשות לגרים, ומיום שעלו ישראל ממצרים ששים רבוא מתו הדור ההוא נמצאו שם ששים רבוא זכרים וששים רבוא נקבות, אם כן היו ראויים שיהיו הגרים לאין תכלית, כי ששים רבוא נשמות יולידו בכל זווג וזווג, וכן בדור הבא אחריהם וכן בדור השלישי, וכמה צדיקים שבכל דור ודור וכולם מזדווגין זכר בנקבה, ואין ספק שיתרבו התולדות לנשמות יותר מתולדות הגופים (אור יקר).
⁶¹¹ ונפקא מינה דבחורבן קוננו עם השכינה נשים שאננות ובנות בוטחות (רח"ו).

יתיר ⁶¹² מאיבא דאתעביד בהאי עלמא בזוונא	יותר מפרי שנעשה בעולם הזה בזווג
דלהו ⁶¹³ בזוונא דהווא עלמא בתיאובתא	שלם, בזווג אותו עולם בתשוקה

⁶¹² וכן ראוי כי הזווג התחתון צריך להמתין תשעה חדשים לעיבור וכ"ד חדש ליניקה וקרובים לנפלים וכמה מקרים אחרים ועם כל זה מתרבים בני אדם דור הולך ודור בא, והנשמות אין בהם המקרים האלו, ותם כמה דורומי של נשמות מזדווגות ודאי שהנשמות לאין תכלית והגרים מועטים חד בדרא או תרי בדרא, ואף אם יהיו מאה או אלף, אם כן שאר הנשמות מה יעשה מהם, אם יעמדו שם ולא יבואו לעולם א"כ נמצא לבטלה היה מציאותם. ולריק, כי לפרש שיהיו גרים הרבה אינו דהא קיימא לן אין מקבלים גרים לימות המשיח, ואולם צריך לעורר עוד מבוכה אחת כי הנשמות הם ששה בחינות כפי מה שפירשתי בספ"ר בשער הנשמה, וכפי מה שפירש' בהווא עובדא דסבא כדמוכח בתיקונים, והם גשמה רוח ונפש ושלשתם באצילות נשמה מבינה רוח מתפארת נפש ממלכות, וכך הם שלשתם למטה נשמה מבריא • רוח מיצירה נפש מעשיה, והנה בלי ספק נשמה ורוח ונפש דאצילות הם מזווג דקב"ה ושכינתיה שהם ספירן דאצילות, אמנם נפש רוח ונשמה דבריא ויצירה ועשיה ממה הם והיאך הם ואימתיהם כי דבר זה ראוי לדקדק בו, ולהבין ענין זה ראוי שנציע הצעה אחת והיא, כי השלוחים האלו שהיו מדברים עם רבי שמעון היו נפשות, וכל מה שהיו אומרים היה מענין הנפשות וזווגם ותיקונם, כי ענין הנשמות נסתרה לנפש כדמוכח בכמה דוכתי בזוהר שאין נפש נהנית מענין הנשמה והרוח זולתי בשבתות ובראשי חדשים, וכמו שדקדקתי לעיל בלשונו שנפשות היו ומוכרח ודאי, ודבר זה אמת שאין בו ספק שאלו היו נפשות וספירם הנה הוא מסוד הנפשות או הרוחות על הרוב כי ענין גן עדן של מעלה לא ספרו כלל, עוד נציע הצעה שנית כי ענין הזווג הזה ודאי כמו שנהנה הרוח והנפש כדמוכח הכא כן נהנה הנשמת בגן עדן של מעלה או לפחות נהיה מוכרחים לומר שיתקשרו שלשתם יחד לזה, כי לפרשו בנשמה לבד אינו אמת שהרי הם מדברים בענין הנפש שאלו נפשות היו, ולומר שיעלו למקום הנשמות אינו אמת שהרי אינם עולות אלא בשבתות ■ ור"ח, ובלי ספק הענין לנפש ולרוח גם כן יומה גם שהוא בגן עדן של מטה שאין שם מקום לנשמות, והכי דייק ד' אליעזר הגדול בלישניה שהביא הזווג הזה כשספר ענייני גן עדן של מטה ואחר כך ספר ענייני גן עדן של מעלה מורה שהזווג למטה בגן עדן התחתון, עוד נציע הצעה שלישית והיא כי לא נחשוב שיהיה ענין הייחוד הזה אל הנפשות או הנשמות כפשוטו ויתן נשמת הזכר אור בנשמת הנקבה ואותו האור תהיה נשמתא דגורין כי דבר זה בלתי משוער לעין השכל, האמנם נודע כי התפשטות אור הספירה בכל העולמות [בעולם האצילות] בעולם הבריא ובעולם היצירה ובעולם העשיה, והנה המרכבה לשכינה ולקב"ה בכל העולמות הם הצדיקים כנודע, והנה בהיות חצות לילה קב"ה בא לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, וענין שעשוע זה הוא שהקב"ה שהוא תפארת יתפשט אורו בזכרים והיינו שיקרא שבא לגן עדן, וכי דבר בגבל הוא יקרא בא לגן עדן, האמנם אותם הגצוצות העליונות המתפשטות מהספירות יתפשטו ויאירו בדברים הדקים הרוחניים שהם נשמות הצדיקים אשר שם, וגם חופות הצדיקים מאירים באור נוגה, וגם כל שאר הדברים הפרטיים אשר שם יסיפו אור וזה יקרא גילוי השכינה אליהם, והנה אור התפארת יתגלה בזכרים ■ ואור השכינה בנקבות, וענין זה בחצות לילה ואז להיות בחינת התפארת בזכרים ובחינת הנקבה מלכות בנקבות, הנה הייחוד לקב"ה ושכינתיה בבחינת אצילות הוא בבוקר בשים שלום שאז המלכות נקטא נשמתין כדפירשנו בזוהר בפרשת תרומה וזה בסוד בחינת אצילות, ומאותו הזווג נעשה נשמות דאצילות ורוחין ונפשין, אמנם בחצות לילה מתגלה אורו בגן עדן העליון ובגן עדן תחתון ואז מתייחדים קב"ה ושכינתיה בסוד הבריא והיצירה והעשיה, וכמו [שנקטא] [שעשוע] נשמתין דאצילות כן היא נקטא נשמתין דבריא ויצירה ועשיה שהם בחינות להתלבש אותם הנשמות דאצילות ממש כדמוכח בתיקונים וכדפירשנו בספ"ר בשער נשמה, וכדפירשנו בהווא עובדא דסבא, והנה הייחוד הזה והשעשוע הזה שהקב"ה מתייחד בשכינתיה בבחינה זו היא על ידי גשמות ורוחות ונפשות הצדיקים בבריא דהיינו גן עדן עליון ויצירה דהיינו גן עדן תחתון ועשיה דהיינו מדור הנפש, ולא שיתנו הנשמות הזכרים דבר מעצמם לנשמות הנקבות, אלא מצד אור נוסף המתגלה בהם דהיינו התפארת (ש)הם מושכים מאותו האור אור הזכר, כי בחינות התפארת הם למעלה בבחינת הנשמות דהיינו דור הולך ודור בא, ולית דור, פחות מששים רבוא כדפי' בתיקונים דהיינו ששים רבוא בחינות, וכלל ששים רבוא בחינות הם מתגלות בששים רבוא נשמות וששים רבוא רוחות וששים רבוא נפשות הזכרים, וכתב והארץ לעולם עומדת דהיינו בחינות המלכות שהם נגדיות נקביות לששים רבוא בחינות הזכרים, והיא מתגלת בששים רבוא נשמות וששים רבוא רוחות וששים רבוא נפשות נקבות, והנה שפע הזכר נשפע בזה למלכות והיינו פרי הנעשה למטה בצדיקים, וסוד זה רמז ר' אליעזר הגדול בצואתו וזה לשונו בחצות הלילה כשבא הקב"ה ליכנס עם הצדיקים שומעים קול סבוב הרקיע, והעמוד מנגן וקרקע הגן מתנשא, והצדיקים עולים מחופותיהם לקראת בוראם וכל הגן מתמלא מכבודו, באותה שעת מזדווגים הרוחות הזכרים ונקבות כפי מה שהיו קודם שנבראו, ומאותו נועם תאותם לחזות בנועם ה' כולם עושים פרי, והפרי שלהם שנמשך משם הרוחות לגרים כענין שהיו אברהם ושרת שתיו מוציאים רוחות לגרים עכ"ל, והנה רמז בפירוש כי ענין זה הוא בגילוי התפארת, ובזוהר פרשת לך לך כי סוד ייחוד קב"ה ושכינתיה הוא שעשוע שהקב"ה משתעשע עם הצדיקים בגן עדן, וכמה פעמים נצטערת בזה כי הייחוד לא

<p>דלהון כחדא כד מתדבקן נשמתין דא עם דא עבדי איבין ונפקי נהורין מנייהו ואתעבדי שרגין ואינון נשמתין לגיורין דמתגיירין וכל הני עיילין להיכלא חדא</p>	<p>שלהם כאחד, כשהנשמות נדבקות זו בזו, עושות פירות ויוצאים אורות מהם, ונעשים נרות, והם הנשמות לגרים המתגיירים, וכל אלה עולים להיכל אחד.</p>
<p>וכד מתגיירא גיורא חדא פרהא מההוא היכלא נשמתא ועאלת תחות גדפהא דשכינתא ונשקת לה בגין דאיהו איבא דצדיקייא ומשרדת לה לגו ההוא גיורא ושראת ביה</p>	<p>וכשמתגייר גר אחד פורחת מאותו היכל נשמה ונכנסת תחת כנפי השכינה ונושקת אותה, משום שהיא פרי הצדיקים, ושולחת אותה לתוך אותו גר ושורה בו.</p>
<p>ומההוא זמנא אקרי גר צדק והיינו רזא דכתיב פרי צדיק עץ חיים מה אילנא דחיי אפיק נשמתין אוף הכי צדיק איבא דיליה עביד נשמתין⁶¹⁴</p>	<p>ומאותו זמן נקרא גר צדק, וזהו סוד הכתוב "פרי צדיק עץ חיים", מה עץ החיים מוציא נשמות, גם צדיק פרו עושה נשמות.</p>
<p>רב מתיבתא אמר כתיב ותהי שרי עקרה אין לה ולד ממאי דאמר ותהי שרי עקרה לית אנא יודע דלית לה ולד מאי אין לה ולד אלא הכי אמר רב מתיבתא ולד לא הות מולדא אבל נשמתין הות מולדא⁶¹⁵</p>	<p>ראש הישיבה אמר, כתוב "ותהי שרי עקרה אין לה ולד", ממה שאמר "ותהי שרי עקרה, איני יודע שאין לה ולד, מה זה "אין לה ולד", אלא כך אמר ראש הישיבה, ולד לא היתה מולידה, אבל נשמות היתה מולידה.</p>
<p>באתדבקותא דתיאובתא דאינון תרין זכאין הוו מולידי נשמתין לגיורי כל ההוא זמנא דהוו בהרין כמה דעבדין צדיקייא בגן עדן כמה דכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן⁶¹⁶ נפש עשו ודאי</p>	<p>בהתדבקות התשוקה של אותם שני צדיקים היו מולידי נשמות לגרים, כל אותו זמן שהיו בחרן, כמו שעשו צדיקים בגן עדן, כמו שכתוב "ואת הנפש אשר עשו בחרן", נפש עשו בודאי.</p>
<p>חדי ר"ש א"ל ההוא נברא אי רבי מה אימא לך בכל ריש ירחי ושבתי ומועדייא וזמנייא אינון דכורין סלקין לאתחזאה קמי מלכא קדישא</p>	<p>שמח רבי שמעון אמר לו, אותו האיש אהה רבי מה אמור לך, בכל ראש חדש ושבתות ומועדים וזמנים, אותם זכרים עולים להראות לפני המלך הקדוש.</p>

היה אלא ביום בברכת שים שלום, אלא ודאי מה שאמרתי הוא' העיקר כי בחצות לילה הזווג למטה. בסוד בריאה יצירה ועשית, ומזווג למעלת הוא ביום כנודע, וימצא בזה דברים רבים ישמח לב המעיין בראותו אותם בזוהר בהקדמה זו, והנה עתה בזה לא יפלא אומרו כי הם נשמות הגרים שכן הוא, כי אותם הנפשות הנעשות שם במדור הנפשות הם. נפשות לגרים שהגרים אינם זוכים אלא לנפש ולא לרוח ולא לנשמה, וזהו סוד ואת הנפש אשר עשו בחרן כי להיות אברהם ושרה בעולם זה עולם העשית לא היו עושים אלא נפשות דהיינו לגרים, אמנם הצדיקים בסוד הנשמות עושים נשמה ובסוד הרוחות עושים רוח ובסוד הנפשות עושים נפש, ועתה מה שסיפר במעשה זו ובצוואת ר' אליעזר הוא הפרי הנמשך מהנפשות, שהוא נפש, ונפש זה הוא חלק הגרים, ולא שכלם יתנו בגרים אלא אם יתגייר גר אחד יתן לו נפש אחד. ואם לא יתגייר אז שאר הנפשות עם הרוחות והנשמות יתנו לעם בני ישראל הכשרים, וכמו שהארכתי בדרוש זה בההוא עובדא דסבא והמעין שם במת שפירשתי בנשמתא דגיורין כל חקודם כחם זכה ישמח לכו ריגלי בהודו אף דעתו ישכון לבטח מכל קושייתו (אור יקר).

⁶¹³ פי' הפירות שעושים הצדיקים מזווג עוה"ב יותר מפירות שנעשו ע"י זוגם בעוה"ז לפי שפירות של ג"ע הם נשמות ופירות של עוה"ז הם גופות (מ"מ).

⁶¹⁴ אע"פ שמזהר בראשית משמע שנעשים מעת רעה ששולטת התיקלא ועושק' נשמתהון כבר תירץ הרב ז"ל בספר נוף ע"ח ענף א' חלק ב' ע"ש (רח"ו).

⁶¹⁵ שזכו בחייהן למעשה הצדיקים. וז"ש (ב"ב ט"ז י"ז) שלשה הטעמן כו'. ועשו גם שניהם, שהיו מגיירין אח"כ בפועל, והכניסו הנשמתין בהן (יהל אור).

⁶¹⁶ פי' שהיו מגיירים הגרים ומביאים להם נשמות מזווגם (מ"מ).

<p>דכורין ולא נוקבין⁶¹⁷ כד"א יראה כל זכורך וכד אהדרין מהדרין בכמה מלי חדתין ואהדרין מלין קמי רב מתיבתא יומא דא אהדרין מלין חדתין קמי רב מתיבתא על רזין עתיקין צדיק וטוב לו צדיק ורע לו דכלהו סלקין גו מתקלא דאילנא⁶¹⁸ עד לא ייתון לעלמא וכפום טקלא דמתקלא⁶¹⁹ הכי אית לון⁶²⁰ בהאי עלמא</p>	<p>זכרים ולא נקבות, כמו שנאמר "יראה כל זכורך", וכשחוזרים חוזרים בכמה דברים חדשים, ומחזירים דברים לפני ראש הישיבה. יום זה החזירו דברים חדשים לפני ראש הישיבה על סודות עתיקים, צדיק וטוב לו צדיק ורע לו, שכולם עולים תוך משקל האילן, עד שלא יבאו לעולם. וכפי משקולת המשקל, כך יש להם בעולם הזה.</p>
<p>רב מתיבתא נחית וגלי ממה דשמע לעילא מלה חדא גלי ולא יתיר אעא דלא סליק נהוריה יבטשון ביה⁶²¹ ואנהיר גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא⁶²² יבטשון ביה ויסלק נהירו דנשמתא ויתאחדון דא בדא⁶²³ לאנהרא⁶²⁴ (תרי נוסחי)</p>	<p>ראש הישיבה ירד וגילה ממה ששמע למעלה. דבר אחד גילה ולא יותר. עץ שלא עולה אורו, יכו בו ויאיר. גוף שלא עולה בו אור הנשמה, יכו בו ויעלה אור הנשמה ויאחזו זה בזה להאיר.</p>
<p>בגין דאית גופא⁶²⁵ דנהירו דנשמתא לא האיר ביה עד דיבטשון ביה כדין נהירו דנשמתא ואתאחדת בגופא וגופא אתאחד בה גופא כדין סליק נהירו מגו נשמתא מהדר מרומם ושבח מצלי צלותיה ובעותיה מברך למאריה</p>	<p>משום שיש גוף שאור הנשמה לא מאיר בו עד שיכו בו, אז מאיר אור הנשמה, ונאחז בגוף, והגוף נאחז בו. הגוף אז עולה אור מתוך הנשמה, מהודר מרומם ומשובח, מתפלל תפלתו ובקשתו, מברך לרבונו.</p>
<p>הא כדין כלא נהיר בגין דאית גופא דלא יכולת נשמתא לאנהרא ביה עד דיבטשון ביה וכדין נהיר ואתאחד דא בדא אית אעא דלא אתאחד בנהורא ולא סליק נהורא ביה עד דיבטשון ביה וכדין נהיר</p>	<p>הרי אז הכל מאיר, משום שיש גוף שאין הנשמה יכולה להאיר בו, עד שיכו בו, ואז מאיר ונאחז זה בזה. יש עץ שלא נאחז באור ולא עולה בו אור עד שיכו בו ואז מאיר.</p>
<p>סטרא אהרא⁶²⁶ בעי למעבד הכי ובטש בחייביא וכל מה דבטש כדין ונר רשעים ידעך מחרף ומגדף לכל סטריין ולא יכיל לאנהרא כלל וכדין כתיב כי מה האדם שיבא אחרי המלך⁶²⁷</p>	<p>צד האחר רוצה לעשות כך, ומכה ברשעים, וכל מה שמכה, אז ונר רשעים ידעך, מחרף ומגדף לכל הצדדים, ולא יכול להאיר כלל, ואז</p>

⁶¹⁷ ואעפ"י שלקמן אמר כד סלקין לעילא כל אינון דכורין ונוקבין נתרץ דהכא במועדי ושבתי איירי ולכך דכורין ולא נוקבין. ולקמן איירי כמ"ש בדף קע"א ע"א שהנשים עולות במועדים ג"כ להיכלא דבתיה וכן בכל ההיכלות האחרים. וכן כתב ג"כ לעיל בדף קס"ג ע"א שהנשים במועדים וכו' סלקי כתימרות עשן לגבי מרים. נמצא שלגבי לאתחזאה קמי מלכא דכורין ולא נקבין. אבל לעלות להיכלין דנשין סלקין גם הם במועדי א"נ מ"ש לקמן סלקין דכורין ונוקבין איירי בשמטה שאמר שם בדף קע"א ע"א ת"ח בכל שמטה ושמטה איתכנשו גוברין ונשין וסלקין וכו'. (מ"מ).

⁶¹⁸ הענין כי אילן הוא התפארת ומתקלא רוצה, לומר משקל התפארת דהיינו היות התפארת שופט בין חסד וגבורה שהוא הבית דין הגדול (אור יקר).

⁶¹⁹ אם נשפט עליהם עושר או עוני או חולאים או טובות (אור יקר).

⁶²⁰ דהיינו היות הכרעת המשקל לחסד או לגבורה (אור יקר).

⁶²¹ יסורין הרבה כדי שייטיב דרכיו ותאיר נשמתו, וזה טעם עם היותו צדיק ורע לו כיון שאינו צדיק כשיעור נשמתו (אור יקר).

⁶²² שאינו מיישיר דרכיו כראוי עם היותו צדיק אין מעשיו כפי שיעור קדושת נשמתו כדי שתאיר בו נשמתו שיעור אורה (אור יקר).

⁶²³ שאז מטהר מחשבותיו ואוחז בנשמתו ומטיב דרכיו ומעשיו ומאיר נשמתו בו (אור יקר).

⁶²⁴ בא וראה כמה מעלת היסורין אשרי המקבלם בפנים יפות (רח"ו).

⁶²⁵ יש צדיק שאינו מכונן מעשיו אלא על ידי יסורין (אור יקר).

⁶²⁶ זה טעם רשע ורע לו, והרשע גופו בקליפות ונשמתו גם כן משם, כי מהאדם היינו אדם בליעל איש און שהם הקליפות (אור יקר).

⁶²⁷ היינו המלך ה' צבאות (אור יקר).

<p>ובעי לאתדמי ליה ולא יכול ועל דא יי' צדיק יבחן ובטש ביה וכדין נהיר ואתקף בנהירו</p>	<p>כתוב "כי מה האדם שיבוא אחרי המלך ורוצה להדמות לו ולא יכול", ועל זה "ה' צדיק יבחן", ומכה בו, ואז מאיר ומתחזק באור.</p>
<p>יבחן כד"א אבן בחן⁶²⁸ גחין ר' שמעון ונשיק לעפרא אמר מלה מלה אבתרך רדיפנא מיומא דהוינא והשתא אשתמודעא לי מלה מגו שרשא ועקרא דכלא</p>	<p>יבחן כמו שנאמר "אבן בחן". גחן רבי שמעון ונשיק לעפר, אמר דיבור דיבור אחרך רדפתי מיום שהייתי, וכעת נודע לי הדבר מתוך שרש ועקר הכל.</p>
<p>א"ל אי רבי אי רבי כד סלקין לעילא כל אינון רוחין דכורין ונוקבין בההוא זמנא שמעין (ס"א כמה) מלין חדתיך ועתיקין נחתין ועאלין לגו מתיבתא ואהדרן מלי קמי רב מתיבתא ואיהו אולף לון מלה על קיומיה</p>	<p>אמר לו, אהה רבי אי רבי, כשעולים למעלה כל אותם רוחות זכרים ונקבות, באותו זמן שומעים (כמה) דברים חדשים ועתיקים, יורדים ונכנסים לתוך הישיבה, ומחזירים דברים לפני ראש הישיבה, והוא מלמדם דבר על קיומועמדו.</p>
<p>כד סלקין מתפשטין מלבושיהון וסלקין כד נחתי מתלבשין בלבושיהון דההוא גופא אי רבי אי רבי כמה חדתיך מלין מגו רב מתיבתא⁶²⁹ זכאה איהו מאן דאזער גרמיה בהאי עלמא כמה איהו רב ועלאה בההוא עלמא והכי פתח רב מתיבתא מאן דאיהו זעיר איהו רב ומאן דאיהו רב איהו זעיר דכתיב ויהיו</p>	<p>כשעולים, מתפשטים מלבושיהם ועולים, כשיורדים מתלבשים בלבושיהם של אותו גוף. אהה רבי אי רבי, כמה דברים חדשים מתוך ראש הישיבה, אשריו מי שמקטין עצמו בעולם הזה, כמה הוא גדול ועליון בעולם ההוא. וכך פתח ראש הישיבה, מי שהוא קטן הוא גדול, ומי שהוא גדול הוא קטן, שכתוב "ויהיו</p>
<p>קסח/ב7410</p>	
<p>חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים מאה דאיהו חשבון רב כתיב ביה שנה זעירו דשנין חד אזעיר ליה שבע דאיהו חשבון זעיר אסני ליה ורבי ליה דכתיב שבע שנים</p>	<p>חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים", מאה שהוא חשבון גדול כתוב בו שנה, הקטן שבשנים, אחד הקטינו, שבע שהוא חשבון קטן הגדילו ורבה אותו, שכתוב שבע שנים.</p>
<p>ת"ח דלא רבי קב"ה אלא לדאזעיר לא אזעיר אלא לדרבי זכאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא כמה איהו רב בעלויא בההוא עלמא</p>	<p>בא וראה, שלא הגדיל הקדוש ברוך הוא אלא למקטין, לא הקטין אלא למי שהתגדל. אשרי מי שמקטין עצמו בעולם הזה, כמה הוא גדול בעילוי באותו העולם.</p>
<p>אדהכי שמעו שירתא דימא⁶³⁰ בקל נעימו דלא שמעו מיומא דאתבריאו קל נעימו דשירתא כההוא נעימו דהוו אמרי וכד סיימו יי' ימלוך לעולם ועד חמו ד' דיוקנין⁶³¹ ברקיע וחד</p>	<p>בין כך שמעו שירת הים בקול נעים שלא שמעו מיום שנבראו, קול נעים של שירה, כאותה נעימה שהיו אומרים, וכשסיימו "ה' ימלך לעולם ועד", ראו ארבע דמויות ברקיע, ואחד מהם גדול ועליון מכלם, ואותו גדול ועליון מהם עורר קול ואמר "כה אמר</p>

⁶²⁸ המבין יסורין של אהבה יבין זה כי הצדיק הוא מוך שהתקינה לנדתה (רח"ו).
⁶²⁹ כאן צ"ל מ"ש קע"א ב' מאן יכיל למימר מאינון מלין דקא מתחדשן כו' עד ולבתר יומא חד וחסר ואח"כ כאן ע"ב אדהכי שמעו שירתא כו' (יהל אור).
⁶³⁰ ענין זה אינו מדברי הנפשות אלא הוא ממעשה אחר שנים שהיו מהלכין במדבר וראו ענין זה מישיני דור המדבר (אור יקר).
⁶³¹ הם מציאות ארבע חיות שהם אריה שור נשר אדם, ונודע היות פני אדם על כלם (אור יקר), ד' אותיות הוי"ה (רח"ו).

<p>מנייהו⁶³² רב ועלאה⁶³³ מכלהו⁶³⁴ וההוא רב ועלאה מנייהו אתער קלא ואמר⁶³⁵ כה אמר יי זכרתי לך חסד⁶³⁶ נעוריך אהבת כלולותיך וגו' שאט ברקיעא ואגניז קם אחרא⁶³⁷ אבתריה ואמר והולכתי עורים בדרך לא ידעו⁶³⁸ בנתיבות לא ידעו וגו' סיים ושאט ברקיעא ואגניז</p>	<p>ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך וגו', שט ברקיע ונגנז, עמד אחר אחריו ואמר, "והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'", סיים ושט ברקיע ונגנז.</p>
<p>פתח אידך⁶³⁹ ואמר ישושום מדבר ותגל ערבה ותפרח כחבצלת⁶⁴⁰ ואגניז פתח אידך ואמר כה אמר יי בוראך⁶⁴¹ יעקב⁶⁴² וגו' כה אמר יי הנותן בים דרך⁶⁴³ ובמים עזים נתיבה וגו' תכבדני חית השדה תנים⁶⁴⁴ ובנות יענה וגו' סיים ושאט ברקיעא ואגניז כדין דחילו סניא ואמתני נפל עליהו</p>	<p>פתח האחר ואמר "ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת", ושט ברקיע ונגנז. פתח האחר ואמר "כה אמר ה' בוראך יעקב וגו'" "כה אמר ה' הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה וגו'", "תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה וגו'", סיים ושט ברקיע ונגנז, אז פחד גדול ואימה נפל עליהם.</p>
<p>כד הוה נהיר יממא קלא אתער כמלקדמין ואמר עמא תקיפא כאריה גברין כנמרין הבו יקר למאריכון דכתיב על כן יכבדוך עם עז וגו' שמעו קל חילין ומשריין דהוו אמרי לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו' עד ומרומם על כל ברכה ותהלה</p>	<p>כשהאיר היום, קול התעורר כמקדם ואמר, עם תקיף כאריה גבורים כנמרם, תנו כבוד לרבונכם, שכתוב "על כן יכבדוך עם עז וגו'", שמעו קול חיילות ומחנות, שהיו אומרים "לך ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו'", עד "ומרומם על כל ברכה ותהלה".</p>
<p>תווחו ואולו אדהכי נהר יממא אהדרו רישא וחמו כל מדברא חפי בענני יקר מנהרין מנצצין בנוונין סניאין אמרו דא לדא ודאי קב"ה בעי לאשתבחה בתושבחה דדרא דמדברא⁶⁴⁵ דלא הוה בעלמא דרא עלאה כדרא דא ולא יהא עד דייתי מלכא משיחא ודאי</p>	<p>תמהו והלכו, בין כך האיר היום, החזירו ראש וראו כל המדבר מכוסה בענני כבוד, מאירים נוצצים בצבעים רבים. אמרו זה, לזה ודאי הקדוש ברוך הוא רוצה להשתבח בתישבחות של דור המדבר, שלא היה בעולם דור עליון כדור זה, ולא יהיה עד שיבא מלך המשיח ודאי.</p>

632

⁶³³ שאלו ד' דיוקנין נגד ד' ברגלי המרכבה חגת"ם כסדר, וחסד עליון על כולם, ובחסד עליון כו', וגדול מכולם, וגדל חסד, ונק' גדולה. ומאמרם שאמרו כאן, כ"א בדריגה. כאן חסד נעוריך, אהבת כו'. והשני מסט' דחשך, והולכתי כו' בנתיבות כו'. וג' ד' מדבר וים, וניתן תורה במדבר (יהל אור).
⁶³⁴ ולהיות פני אדם בתפארת ובו חשק המלכות לכך הוא אומר על כנסת ישראל הדרה בעם בני ישראל (אור יקר). אריך (רח"ו). ור"ל שאריך מתלבש באבא שהוא יר"ד בסוד קוץ היר"ד הנעלם ביר"ד והדיוקן הראשון הוא אבא שהרי כ' הרח"ו שד' דיוקנין הם ד' אותיות הו"ה שהם אר"א זר"ן (מ"מ).
⁶³⁵ פי' שהדיוקן הראשון שהוא רומז לאבא ואריך בתוכו אמר פסוק זה וכן כולם (מ"מ).
⁶³⁶ כי במדברא קבילת שכינתא תכשיטהא כדפי' (אור יקר).
⁶³⁷ היינו פני אריה ועל צד החסד כתיב וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך (אור יקר).
⁶³⁸ ולהיות מצד ימין האור לכך כתיב אשים מחשך לפניהם לאור ומעקשים למישור במדת החסד (אור יקר).
⁶³⁹ פני שור וממנו השמחה בסוד שיר הלויים (אור יקר).
⁶⁴⁰ שהם ציה מצד הגבורה החזקה ועתה ישושום מצד הגבורה בשמחתה (אור יקר).
⁶⁴¹ היינו פני נשר שהיא מלכות בהיותה בת"ת (אור יקר).
⁶⁴² "בוראך יעקב ויוצרך ישראל" והוא סוד הגאולה גואל ישראל תפארת, גאולה מלכות יעקב (או ריקר).
⁶⁴³ דכתיב הלא היא המחרבת ים (אור יקר).
⁶⁴⁴ כי היא נקראת שדה ותחתיה כל הקדושים חית השדה, והחצונים תנים (אור יקר).
 645

<p>כל מה דאחמי לן קב"ה לא הוה אלא בנין לאודעא לן הביבו דמאריהון עלייהו לאודעא דאית לון הולקא טבא ואינון בני עלמא דאתי ולזמנא דאתי כד יוקים קב"ה מתייא זמינן אלין לאחייא בקדמיתא כד"א יחיו מתיך ואלין אינון דרא דמדברא⁶⁴⁶</p>	<p>כל מה שהראה לנו הקדוש ברוך הוא, לא היה אלא בשביל להודיענו חביבות רבונם עליהם, להודיע שיש להם חלק טוב והם בני עולם הבא, ולעיתיד לבא כשיקים הקדוש ברוך הוא את המתים, עתידים אלו לעמוד לתחיה בראשונה, כמו שנאמר "יחיו מתיך" ואלה הם דור המדבר.</p>
<p>א"ל אי מלה חרתא⁶⁴⁸ ידעת דאנא ערטירא בה א"ל אימא אמר קלא דהדרא בעינא למנדע ב"נ יהיב קלא בחקלא או באתר אחרא והדרא קלא אחרא ולא ידיע</p>	<p>אמר לו האם דבר חדש ידעת שאני ערטירא⁶⁴⁷ ממנו, אמר לו אמור. אמר קול החוזר רציתי לדעת, אדם נותן קול בשדה או במקום אחר, וחוזר קול אחר ולא ידוע.</p>
<p>א"ל אי חסידא קדישא על מלה דא כמה קלין אתערו וכמה דקרוקין הוו קמי רב מתיבתא וכד נחת רב מתיבתא אמר הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקיעא ורוא יקירא איהי</p>	<p>אמר לו אהה חסיד קדוש, על דבר זה כמה קולות התעוררו, וכמה דקדוקים היו לפני ראש הישיבה, וכשירד ראש הישיבה אמר כך פרשוה דבר בישיבת הרקיע וסוד נכבד הוא.</p>
<p>תא הוי תלת קלין אינון דלא אתאבידו לעלמין⁶⁴⁹ בר קלין דאורייתא⁶⁵⁰ וצלוחתא דאלין סלקין לעילא ובקעין רקיעין אבל קלין אחרנין אינון דלא סלקין לא אתאבידו⁶⁵¹</p>	<p>בא וראה שלשה קולות הם שלא נאבדים לעולמים, פרט לקול התורה והתפלה, שאלה עולים למעלה ובוקעים רקיעים, אבל קולות אחרים הם שלא עולים ולא נאבדים.</p>
<p>ואינון תלת קול חיה בשעתא דאיהי על קלביטא ההוא קלא משטטא ואזלא באוירא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא קול דבר נש בשעתא דנפיק נשמתיה מגופיה ההוא קלא משטטא ואזלא באוירא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא קול נחש בשעתא דפשיט משכיה ההוא קלא משטטא באוירא ואזלא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא</p>	<p>והם השלשה קול החיה בשעה שהיא על המשבר, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם, קול האדם בשעה שיוצאת נשמתו מגופו, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם, קול הנחש בשעה שפושט עורו, אותו קול משוטט באויר והולך מסוף העולם ועד סוף העולם.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה מלה דא רבא ויקירא אלין קלין⁶⁵² מה אתעביד מינייהו ולאן אתר עאלין ושארן אלין קלין דצערא אינון⁶⁵³ ואזלין</p>	<p>אהה חסיד קדוש, כמה דבר זה גדול ונכבד, אלה הקולות מה נעשה מהם, ולאיזה מקום נכנסים ושורים. אלה הם קולות צער, והולכים ומשוטטים</p>

⁶⁴⁶ ענין זה שייך לעיל גבי החבירים שראו אותם מראות וכו' (מ"מ).

⁶⁴⁷

⁶⁴⁸ פי' ר"ש אמר לחכם גדול שבהם. כי שנים היו והיה מדבר לגדול שבהם (מ"מ).

⁶⁴⁹ פירוש אע"פ דשאר קלין אתאבידו. אלין לא אתאבידו. (מ"מ).

⁶⁵⁰ כלומר תלת קלין הם (אור יקר).

⁶⁵¹ בזולת קלין דאורייתא שגם הם אינם אבודים אלא שהם עולים וכו' וגם אינם אבודים, ומה שאנו מחשבים שלשה אלה הכוונה שאינם אבודים וגם אינם עולים למעלה והם שלשה כדמפרש ואזיל, וטעם אל שלשה קולות אלו לפי שהם קולות של צעקה כי החיה תזעק בחבליה, ואין הדבר על עון ידוע לה אלא על עון חוה, וכן המיתה לאדם שמתמרר במרירות פרידת הנפש מהגוף, והנה קול צעקתו עולה ואינו על עון פרטי לו אלא כולל על חטא אדם, וכן הנחש כאשר האדם ממיתו הוא אחד מעשר קללותיו כדכתיב הוא ישופד ראש, והנה שלשה קולות אלו הם קולות של צעקת חמס ואינם עולים כדרך עליית שאר הצעקות אלא הם עומדות גנוזות שם כדמפרש ואזיל (אור יקר).

⁶⁵² רז"ש { יומא כ: } הולך מסוף, לא שנשמע (יהל אור).

⁶⁵³ ומן הראוי שיעלו למעלה כדרך שאר הצעקות (אור יקר).

<p>ומשטמי באוירא⁶⁵⁴ ואולי מסייפי עלמא עד סייפי דעלמא⁶⁵⁵ ועאלין גו נקיין ומחילין דעפרא ואתמרין תמן וכד</p>	<p>באויר והולכים מסוף העולם ועד סוף העולם, ונכנסים לתוך בקעים ומחלות עפר ונסתרים שם,</p>
<p>קסמ/א</p>	
<p>יהיב ב"נ קלא אינון מתעריין לגבי ההוא קלא</p>	<p>וכשנותן אדם קול הם מתעוררים לאותו קול.</p>
<p>קלא דנחש לא אתער לגבי קלא דב"נ היאך יתער במחאה כד מחי ב"נ מחאה אתער⁶⁵⁶ קלא דנחש דאתמר לגביה ההוא קלא ולא קלא אחרא⁶⁵⁷ קלא אתער בתר קלא זינא בתר זיניה ועל דא ביומא דר"ה קול שופר אתער קול שופר אחרא זינא בתר זיניה</p>	<p>קול נחש לא מתעורר לקול אדם. איך יתעורר, במכה. כשמכה אדם מכה, מתעורר קול הנחש שנסתר אליו אותו קול, ולא קול אחר. קול מתעורר אחר קול, מין אחר מינו. ועל כך, ביום ראש השנה קול שופר מעורר קול שופר אחר, מין אחר מינו.</p>
<p>אזלא ארחיה דנחש לביש איהו לקמלא ולמחאה בההוא קלא ממש לא אתער קלא דהאי נחש⁶⁵⁸ אלא בתר זיניה⁶⁵⁹ ודא איהו כד ב"נ מחי בחוטרא בארעא וקרי ליה לזיניה כדן אתער ההוא קלא דנחש לאתבא לזיניה ורזא דא איהו טמירו</p>	<p>הולך דרך הנחש הוא לרע להרוג ולהכות, באותו קול ממש לא מתעורר קול נחש זה אלא אחר מינו, וזהו כשאדם מכה במקל בארץ וקורא לו למינו, אז מתעורר אותו קול הנחש להשיב למינו, וסוד זה הוא נסתר.</p>
<p>אר"ש ודאי מלה דא מלה סתימא היא ותוהנא⁶⁶¹ איך שלמה מלכא לא ידע מלה דא א"ל שלמה מלכא מנדע ידע ולא כ"כ אבל מה דלא ידע ההוא קלא מה תועלתא אית בה והיך יתבא</p>	<p>אמר רבי שמעון ודאי דבר זה הוא דבר נסתר ותמהנו איך שלמה המלך לא ידע דבר זה. אמר לו שלמה המלך, ידוע ידע, ולא כל כך, אבל מה שלא ידע אותו קול, מה תועלת יש בו, ואיך מתיישב⁶⁶⁰.</p>
<p>ורב מתיבתא הכי אמר דקדוקא דא לא ידע שלמה מלכא דהא ההוא קלא איהו כלילא⁶⁶⁴</p>	<p>וראש הישיבה כך אמר, דקדוק זה לא ידע שלמה המלך, שהרי אותו קול</p>

⁶⁵⁴ שהם רוצים לעלות ומבקשים פתח אל כניסתם פנימה לרקיע (אור יקר).
⁶⁵⁵ ואחיד שרואים שאין להם כניסה אותו המציאות הנעשה מהם "ועאלין גו נקיין וכו'" (אור יקר).

⁶⁵⁶ הבן רז זה כי ע"י הכאת המטה בסלע נדבק קול הנחש באותה הברה (רח"ו).
⁶⁵⁷ פ"י קול הנחש הוא שמתעורר בהכאה. ולא הקול של חיה ומת (מ"מ).
⁶⁵⁸ פ"י בקול האדם כשצועק אינו מתעורר קול הנחש (מ"מ).

⁶⁵⁹ דהיינו בהכאה אוב מארץ יובן במ"ש האר"י ז"ל בלקוטים וז"ל. והנה במות הצדיק נר"ן דאצילות עולים לאצילות. ונשמה דבריאה עולה לג"ע העליון ורוח דיצירה עולה לג"ע הארץ ונפש דעשיה אשתארת בקברא. וכשנתעכל הבשר עולה הנפש גם היא למעלה. ונשארית ההוא הבל דגרמי שוכנת על אינון גרמי דאישתארון בקברא כנז' בפ' שלח וסוד הענין כי הנפש שהיא ממוחין דגדלות דעשייה היא עולה למעלה אחר עיכול הבשר. והבל דגרמי שהוא ממוחין דקטנות דאלה"ים זה נקרא הבלא דגרמי ונשאר תמיד בקבר עד תחיית המתים כי להיותו סוד דינים יש בו תמיד אחיזת הקליפות ואינו יכול להפרד מהגוף לעלות למעלה וז"ס הנז' בפ' שלח לך על הבל דגרמי אמר ודא הוא אוב מאוץ וכו'. וע"ש כי הוא הבל דגרמי סוד הקטנות ויש כח לקליפה להתאחז בה. ובעלת אוב אינה יכולה להעלות רק אותה הבחינה של הבלא דגרמי עכ"ל. ובזה מובן לשון זה (מ"מ). ע' בדברי הרב בטנת"א (פרק ה) ושער רפ"ח (פ"א) ובמוחין דקטנות (פרק ב) (דע"ה ח"ב כו ע"א).

⁶⁶⁰
⁶⁶¹ שאמר שלשה המה כו'. ולכאורה נראה שתמה שפיר, כי נחש וקסם הן דבורא כו'. ואלו ג' קלין הן שנתקללו, האדם במיתה, ואשה בלידה, הרבה כו', ונחש להפשיט, כמ"ש בפר"א {פ"ד}, ואינהו חטאו במעשה, והוא בדיבור. אבל הוא תי' למעלה, משום דארחיה לביש כו'. ונראה שקלא דב"נ כו' אתער בקלא דכורא, ואף דנוק', משום דהוא בקללת אדם, ובשבילו נגזר על כל בריה. ודלידה בקלא דנוק' (יהל אור).

⁶⁶⁴ כי כיון שהוא מעצבון פרידת האדם בחלקיו דהיינו חבור הנפש עם הבשר והעצמות, ימצא בפרידה זו דהיינו עצבות זה חלק נפש. וחלק גוף, כי שניהם נעצבים ומצטערים ואותו הצער הוא

<p>רוחא ונפשא והבל⁶⁶⁵ גרמי מעצבונא דבשרא ומשטמא באוירא וכל חד מתפרש דא מן</p>	<p>כולל רוח ונפש והבל דגרמי ודעצמות⁶⁶² מעצבון⁶⁶³ בשר, ומשוטט באויר, וכל אחד נפרד זה מזה.</p>
<p>וכד מטא להווא אתר דעאל ביה יתבא כמיתא וכל אינון הרשין וקוסמין ידעין אתרין אלין בחרשייהו וגחנין לארעא ושמעין קלא דא דמתחברן אינון רוחא ונפשא והבל דגרמי ואודעין מלה ודא איהו אוב מארץ⁶⁶⁶ ועל דא רדיף שלמה למנדע מה דאתעביד מההוא קלא ולא ידע⁶⁶⁷</p>	<p>וכשמגיע לאותו מקום שנכנס בו, יושב כמת, וכל אותם מכשפים וקוסמים יודעים מקומות אלו בכשפיהם, ומשתחיים לארץ, ושומעים קול זה שמתחברים אותם רוח ונפש והבל עצמותודגרמי, ומודיעים דבר. וזהו אוב מארץ. ועל זה רדף שלמה לדעת, מה נעשה מאותו קול, ולא ידע.</p>
<p>זכאה חולקך רבי דאתבריר לך מלה דקשוט כד ב"נ אתער קלא מיד (מתחברן) אתער ההוא קלא ולית ליה רשו לארכא יתיר אלא כעין⁶⁶⁸ ההוא קלא דאתער ב"נ ולא יתיר</p>	<p>אשרי חלקך רבי, שהתברר לך דבר אמת. כשאדם מעורר קול, מיד (מתחברים) מתעורר אותו קול, ואין לו רשות להאריך יותר, אלא כעין אותו קול שעורר האדם ולא יותר.</p>
<p>ואי אריך ב"נ קליה איהו לא אריך כל כך בהדיה אלא לסופא דקלא בנין דלא יכיל לארכא מאי טעמא בנין דכד נפק בקדמיתא אתאריך מסייפי עלמא עד סייפי עלמא והשתא דעאל תמן לא יכיל לארכא קלא דהא לית ליה⁶⁶⁹ אתר לאתפשטא תמן כדבקדמיתא</p>	<p>ואם האריך האיש קולו, הוא לא מאריך כל כך אתו, אלא לסוף הקול, משום שלא יכול להאריך. למה, משום שכשיוצא בהתחלה, מתארך מסוף העולם ועד סוף העולם, וכעת שנכנס לשם לא יכול להאריך קול, שהרי אין לו מקום להתפשט שם כבתחלה.</p>

הקול הנדרש הנה, אם כן בהגלם אותו הקול ליודעים בכשוף יגלם בו גוף אדם ממש דהיינו צער ארבע יסודות והנפש, ואין ספק שצער זה ומציאות זה הוא תחת ממשלת החצובים מפני שהוא חלקם מכל עמלם בפרידת החלקים במיתה כדדריש לקמן בפסוק והכסיל חובק את ידיו ואוכל את בשרו, ואלו המשתמשים באוב יודעים שמות השרים הממונים על הדבר הזה ומשביעים אותם ומקטרים להם קטורת ידוע ועושים להם עבודות ידועות, ואחר כך הם באים ומגשימין אותם החלקים הידועים שתחת ממשלתם, וזה היה ענין שמואל שגם לו היה ענין המיתה ומרירותו וצערו ממונה מופקד, וכן של מרע"ה, והבעלת אוב העלה לשמואל שבאותה המחיצה הידועה והוא העלה עמו מרע"ה שבאותו המציאות שאמרנו כדדרשו רז"ל בפסוק אלהים ראיתי עולים מן הארץ, ומה שחשב שמואל שהיה זמן התחית מפני שבעת התחיה עתיד הקב"ה לכלול בגוף ובנפש גם חלק זה שהוא חלק ייחודם יחד, ולא יתרחק ממני כי הוא ממש רוח חיוני שהוא דבקות הנפש והגוף כדפירשנו בספ"ר בשער הנשמה, ובענין זה שוים כטובים כרעים, ואין ספק שיש מחיצות ידועות כל אחד ואחד כפי עניינו, ומטעם זה ידע שמואל מחיצתו של מרע"ה ששאל עליו והגיעהו שם, והארכתי בזה להודיע ענין האוב מתוך דברים אלו כדי שלא יעלה על דעת המעיינים שהיה לו הנפש וכל שכן רוח או נשמה שהם מופקדים במנוחתם תחת יד קונם חס ושלום, וגם לא היה הגוף שהוא בקבר, אלא חלק זה כדפירשנו וכדפריש איהו באומרו "ודא איהו אוב" וכו' (או ריקר).

662

663

⁶⁶⁵ דאינון ב' נפשות בנות לוט. הבכירה הוא המתאוה, והוא דבשרא, ויצא הראשון אדמוני כו'. והצעירה המשתתפת בגוף הוא דגרמא, שהן עיקר הגוף וקיומו, והיא אינה חזקה ביצ"ה כמו הראשונה, ול"ק מאב. ומ"מ שניהם, כיון שהן דגופא, משתתפין ביצ"ה, והן כליון וערפה. אבל מנשמתא לא כלילא, דאין כחה בגוף כלל (יהל אור).

⁶⁶⁶ עי' לעיל בשם הליקוטים והוא הובא בהגהות רח"ו כאן.

⁶⁶⁷ מזה יתבאר לך כי לא העלית אותה האשה הבעלת אוב את שמואל לא בבחינת נשמה ולא בבחינת רוח ולא בבחינת נפש ח"ו אלא אותה הבחינה הנקראת אצלנו הבל דגרמי בלבד והוא נפש דקטנות דעולם העשיה (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁶⁸ ר"ל שאינה מגבהת קולה יותר מהמעיר אותה, שהיא מתלבשת בו (יהל אור).

⁶⁶⁹ באותן הנקיקין (יהל אור).

<p>חד"ר"ש ואמר אלמלי לא זכינא למשמע אלאי מלה דא די לי למהוי חד"ר דזכינא למשמע מלין דקשוט דההוא עלמא א"ל אי חסידא קדישא אלמלי ידעת חדוה דמלין בההוא עלמא קמי רב מתיבתא תהא חד"ר יתיר</p>	<p>שמח רבי שמעון ואמר, אלמלא לא זכיתי לשמוע אלא דבר זה די לי להיות שמח, שזכיתי לשמוע דבר אמת של אותו עולם. אמר לו אהה חסיד קדוש אלמלא ידעת שמחת דברי אותו עולם לפני ראש הישיבה, תשמח יותר.</p>
<p>א"ל מאי חדושא הוה השתא כד אתית לגבי אמר רב מתיבתא פתח ואמר ויוסף ישית ידו על עיניך חדוה הוא</p>	<p>אמר לו מה חדוש היה כעת כשבאת אלי. אמר ראש הישיבה, פתח ואמר "ויוסף ישית ידו על עיניך", שמחה היא.</p>
<p>אמאי סתימו דעיינין למיתא בגין דעיינין גוונין דהאי עלמא⁶⁷⁰ אינון וחיוו ודיוקנא דהאי עלמא בהו איהו אסתים מניה האי עלמא חיוו דהאי עלמא⁶⁷¹ אסתים עיניו כל חיוו דהאי עלמא הא אתחשך מניה וחשכין מניה חיוו דעייניו לית ליה חיוו בהאי עלמא מתמן ולהלאה</p>	<p>מדוע סתימת העינים למת, משום שהעיניים הן צבעים של העולם הזה, ומראה ודמות העולם הזה בהן, הוא נסתם ממנו עולם הזה מראה העולם הזה, נסתמו עיניו, כל מראה העולם הזה נחשך ממנו, ונחשכו ממנו מראה עיניו, אין לו מראה בעולם הזה משם והלאה.</p>
<p>אר"ש יאות תקונא דקדמאי וחכמתא דלהון יתיר ממלאכין קדישין א"ל יוסף אמאי⁶⁷² ישית ידו מכל בניו</p>	<p>אמר רבי שמעון נאה תקון הקדמונים וחכמתם יתרה ממלאכים קדושים. אמר לו למה "יוסף ישית ידו" מכל בניו.</p>
<p>ואי תימא על בשורה דיליה מבעי ליה ויוסף חי תראה א"ל⁶⁷³ ישית ידו בגין דרחימו דיליה הוה ובג"כ דא אסתים מיניה נהירו דהאי עלמא ודא נמיל ליה</p>	<p>ואם תאמר על בשורה שלו, צריך לומר ויוסף חי תראה. אמר לו ישית ידו, משום שאהבתו היה, ולכן זה נסתם ממנו אור העולם הזה, וזה לקח אותו.</p>
<p>מאן דאסתים עיניו רחימא דיליה אחוי הכי חיוו דילך דהאי עלמא אתאביד הא אנא חיוו דילך באתרך מכאן ולהלאה יתקנון לך חיוו אחרא דההוא עלמא</p>	<p>מי שסותם עיניו אהובו מראה כך, מראה שלך של העולם הזה אבד, הריני מראה שלך במקומך, מכאן והלאה יתקנו לך מראה אחר של אותו עולם.</p>
<p>אר"ש מה אתהני האי למיתא ומה תועלתא אית ליה בהאי מאן דיבעי⁶⁷⁴ למשאל (יומא) מה דאצטריך⁶⁷⁵ לאפקחא עיניו בגין לאחזאה דעדיין אזדמן איהו לאתבא לחיוו⁶⁷⁶ דהאי עלמא כדבקדמין</p>	<p>אמר רבי שמעון מה הנאה זו למת, ומה תועלת יש לו בזה. מי שירצה לשאול (יום) מה שהצטרך לפקח עיניו, בשביל להראות שעדיין הוא מזדמן להשיב למראה העולם הזה כמקודם.</p>
<p>א"ל אי חסידא קדישא ודאי אי לא אסתים מניה כל חיוו דהאי עלמא ולא אתאביד כלא מניה לא להוי ליה חיוו וחולקא דההוא עלמא</p>	<p>אמר לו אהה חסיד קדוש ודאי, אם לא נסתם ממנו כל מראה העולם הזה, ולא נאבד ממנו הכל, לא יהיה לו מראה וחלק של העולם ההוא.</p>

⁶⁷⁰ פי' כמ"ש בפ' ויחי שהעינים של האדם הלבן שבהם רומז לים אוקיינוס שמקיף את כל העולם וכו' ע"ש (מ"מ).

⁶⁷¹ כפל הענין במלות שונות. ור"ל כיון שנסתם ממנו עוה"ז לכן אסתים עיניו בשעת מיתה (מ"מ).

⁶⁷² פי' ר"ש מקשה לרוחות הנז' (מ"מ).

⁶⁷³ אכל (יהל אור)?לכדוק

⁶⁷⁴ מאן דיבעי" נמחק יהל אור, ובמקומו איתא והא

⁶⁷⁵ (יומא) מה דאצטריך" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא דהא אצטריך.

⁶⁷⁶ תחית המתים (רח"ו).

<p>עלמא דא בהפוכא איהו מההוא עלמא דאנן ביה דבזמנא דתחיית מתייא אפילו כחוטא דשערא לא הוה מעובדא דהאי עלמא דכלא אתאביד בקדמיתא (טלא יבטיל ליה⁶⁷⁷ וישוי ליה) בההוא</p>	<p>עולם זה הוא בהפוך מאותו עולם, שאנו בו שבזמן תחיית המתים, אפילו כחוט השערה לא יהיה ממעשה העולם הזה, שהכל נאבד בהתחלה. (הטל יבטל אותו וישים אותו באותו</p>
<p>קסט/ב</p>	
<p>טלא⁶⁷⁸ (בקדמיתא) ויתעבר מניה כל זוהמא ולבתר יתעביד כחמירא דא⁶⁷⁹ ומניה יתעביד גופא בריה חרתא כך הכא⁶⁸⁰</p>	<p>הטל (בהתחלה), ויעבר ממנו כל זוהמא, ואחר כך יעשה כעיסה זה, וממנו יעשה הגוף בריה חדשה כך כאן.</p>
<p>א"ל רבי שמעון ודאי ידענא דאתון מלובשין תמן בלבוש יקר⁶⁸¹ דגופא דכיא קדישא⁶⁸² אי הוה כגוונא דא בהאי עלמא ב"נ דאתהוי בההוא גופא כגוונא דאתון קיימין בההוא עלמא</p>	<p>אמר לו רבי שמעון ודאי ידעתי שאתם מלובשים שם בלבוש נכבד של גוף זך קדוש, האם היה כדוגמא זה בעולם הזה, אדם שנראה באותו גוף כדוגמא שאתם עומדים באותו עולם.</p>
<p>א"ל מלה דא שאילו קמי רב מתיבתא תריין עולימין דאתלבשו ביננא בתר דסבלו צערא על חובא דלא אתהוי לגלאה ושאלו דא קמי רב מתיבתא ואיהו אמר דהא הוה בהאי עלמא הכי</p>	<p>אמר לו דבר זה שאלו לפני ראש הישיבה, שני נערים שהתלבשו בינינו, אחר שסבלו צער על חטא שלא ניתן לגלות, ושאלו זה לפני ראש הישיבה, והוא אמר שזה היה כך בעולם הזה.</p>
<p>מנלן דכתיב ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות⁶⁸³ אתלבשת בההוא דיוקנא דההוא</p>	<p>מנין לנו, שכתוב "ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות", התלבשה</p>

⁶⁷⁷ פי' שהטל מבטל כל העצמות עד שנעשו עפר (מ"מ).

⁶⁷⁸ שע"י הטל זהו תיקונו כדי שיעשה אח"כ גוף חדש וז"ש וישוי ליה וכו' כקדמיתא שר"ל קודם התחיה (מ"מ). בעוה"ז הרוח היא נבזקת (ר"ל מאיר ומזהיר מלשון כמראה הבזק) באחד מאיבריו, אבל לעתיד לבוא היא נבזקת בכל הגוף, כי יהיו כל הגופות בסוד כתנות אור בא' כמו אדה"ר קודם החטא (כמ"ש ב]זהר[פ' בראשית לו ע"ב, פקודי רכט ע"ב, קדושים פג סע"א, וע' פ' שלח קסט סע"א ורע"ב, ופ' יתרו צד ע"א) (דע"ה ח"א פא ע"ב).

⁶⁷⁹ פי' אחר שנעשה עפר ע"י הטל אח"כ לעשותו בעיסה הזאת וממנה נעשה הגוף החדש (מ"מ).
⁶⁸⁰ פי' מביא ראיה מתחיית המתים שאין הגוף החדש נעשה עד דיתעבר מיניה כל זוהמא וכל הגשמות של גרף הראשון הכי נמי אי אפשר להיות לו חלק לעוה"ב עד שסותמ' עיניו לרמוז שנאבד ממנו ענין עוה"ז כדי שיהיה לו חלק לעוה"ב ולכך אמר לעיל "דבזמנא דתחיה מתייא" שממנה מביא ראיה לדבריו (מ"מ).

⁶⁸¹ ישנם ב' בחי' כלי לכל אור [הגהה ע' כעין זה במבר'ש דף נו ע"א מדפוה"ח ירושלים ע"ה ת"ו דשנת תרס"ד] ופרצוף, אחד לצורך עצמו, ואחד לצורך זולתו. ואותו אשר לצורך עצמו הוא כי על ידה הוא מקבל אור העליון, וע"ד לבוש הנשמה הנקרא בשם חלוקא דרבנן המוזכר בזוהר בהרבה מקומות [פ' נח סו ע"א ויחי רכד ע"א ע"ב, רכו ע"ב, תרומה קמא ע"ב קנ ע"א, ויקהל רי ע"א ע"ב, פקודי רכט ע"ב רלא ע"א, פ' שלח קסט ע"ב, פנחס ריד סע"א], כי דרך אותו הלבוש מקבל כל תחתון את אור פני מלך חיים מהאור העליון שעליו, כי זולת אותו הלבוש אי אפשר לו לקבל את האור הגדול דהעליון. ואין הכוונה שהיא מצמצם את אור העליון עצמו, אלא שהוא מצמצם את זיו דהעליון המגיע להתחתון, והוא לבוש על התחתון כדי לצמצם את זיו דהעליון המגיע אליו. והנה נמשך ונעשה הלבוש הזה מבח' הגבורות דהעליון המתנוצץ ומזהיר על התחתון, ומתנוצץ וחוזר ומתנוצץ עד שנארג ונעשה לבוש שלם אליו, ועל ידו משיג ונהנה את נועם זיו העליון המאיר עליו תמיד, ומשיג את הנועם והזיו רק ע"י לבוש הזה (ביאורים ח"ב מט ע"א).

⁶⁸² עי' ח"א סו ע"א, רכד ע"א וע"ב, רכו ע"ב וח"ב קנ ע"א ר"י ע"ב, רכט ע"ב (לש"ו).

⁶⁸³ כבר ידעת מ"ש חז"ל בתורתנו של ר' מאיר מצאו כתוב כתנות אור. וסוד הענין הוא, כי אדה"ר קודם שחטא היה לו זיהרא עילאה, שהיה מלובש מלבוש רוחני שהוא אור, בסוד הזיהרא עילאה שהיתה לו, כמו שידעת מדרוש שורשי הנשמות, וכיון שחטא, אותה הזיהרא נסתלקה ממנו, וכו', והפנימיות שבהם שהוא האור לקחו חנוך ואלהיה ז"ל וכו', והחיצוניות שהוא העור, לקחו נמרוד והדומים לו, כמ"ש חז"ל על עשו שהרג לנמרוד ולקח הבגדים ממנו, והיה צד בהם החיות והעופות. וכשלבשם יעקוב אע"ה. ונכנס בהם אצל אביו, חזרה אותה זיהרא בהם. ומלבוש חוה, הזיהרא ג"כ שהיתה בו מהפנימיות שבו, לקחום הנשים הצדקניות, כמו רבקה שנאמר בה (שם כ"ד מ"ה) ותקח הצעיף ותתכס, וכן תמר, שנא' (שם ל"ח נ"ד) ותכס בצעיף ותתעלף, וכן אסתר שנא' בה (אסתר ה

<p>עלמא מלכות דא רוחא דקודשא דהא מלכות שמיא נשיב רוחא⁶⁸⁴ מההוא רוחא דאורא דההוא עלמא ואתלבשת ביה אסתר</p>	<p>באותה דמות של העולם ההוא, מלכות זו רוח הקודש, שהרי מלכות השמים נושבת רוח מאותה רוח האויר של אותו עולם, ובה התלבשה אסתר.</p>
<p>וכד עאלת קמי מלכא אחשורוש וחמא ההוא לבושא נהורא דיוקנאה אדמי למלאך אלהים פרהה מניה נשמתא לפום שעתא</p>	<p>וכשנכנסה לפני המלך אחשורוש, וראה אותו לבוש של אור דמותה, נדמתה למלאך אלהים, פרהה ממנו נשמתו לפי שעה.</p>
<p>מרדכי אוף הכי דכתיב ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות לבוש מלכות ודאי דיוקנא דההוא עלמא וע"ד כתיב כי נפל פחד מרדכי עליהם פחד מרדכי ולא פחד אחשורוש</p>	<p>מרדכי גם כן, שכתוב "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות", לבוש מלכות ודאי, דמות של אותו עולם, ועל זה כתוב "כי נפל פחד מרדכי עליהם", פחד מרדכי ולא פחד אחשורוש.</p>
<p>אמר רבי שמעון כמה מתיקין אינון מלין זכאה חולקי והא ידענא דצדיקיא (ס"א בהאי) בההוא⁶⁸⁵ עלמא מתלבשן בלבושא דאקרי לבוש מלכות והכי הוא ודאי</p>	<p>אמר רבי שמעון, כמה מתוקים דברים אלו, אשרי חלקי, והרי ידעתי שצדיקים (בזה) באותו עולם מתלבשים בלבוש שנקרא לבוש מלכות, וכך הוא ודאי.</p>
<p>א"ל אורא דג"ע נשיבו דרוח קודשא אינון ומתלבשן ביה צדיקיא כגוונא דהווי בהאי עלמא ולבתר רוח קודשא שראת על רישא דכל חד וחד ואתעטר ואתעבידא ליה עמרא</p>	<p>אמר לו אויר גן עדן נשיבת רוח הקודש הם, ובו מתלבשים הצדיקים כדוגמא שהיו בעולם הזה, ואחר כך רוח הקודש שורה על ראש כל אחד ואחד, ומתעטר ונעשית לו עטרה.</p>
<p>וכך הוה למרדכי דכתיב בלבוש מלכות דיוקנא דההוא עלמא ולבתר ועטרת זהב גדולה דא עטרת דשריאת על רישיהון דצדיקיא בההוא עלמא כד קבילו ישראל אורייתא כגוונא דא הוה להון עד דחבו דכתיב בהו ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב אתפשטו מההוא לבושא⁶⁸⁶</p>	<p>וכך היה למרדכי, שכתוב "בלבוש מלכות", דמות אותו העולם, אחר כך "ועטרת זהב גדולה" זו עטרת ששורה על ראשי הצדיקים באותו עולם, כשקבלו ישראל תורה כדוגמא זה היה להם, עד שחטאו שכתוב בהם "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב", התפשטו מאותו לבוש.</p>
<p>וכן כתיב ביהושע כהנא רבא הסירו הבגדים הצואים מעליו וכתיב וילבישוהו בגדים אלין לבושינ דההוא עלמא מהכא מלין קדמאין⁶⁸⁸</p>	<p>"וכן כתוב ביהושע כהן גדול" הסירו הבגדים הצואים מעליו" וכתוב "וילבישוהו בגדים" אלו לבושי העולם</p>

(א) ותלבש אסתר מלכות, כל זה רומז לאותה זיהרא, שהוא הפנימיות של המלבוש של חוה (ספר הליקוטים בראשית ג כא). ועיי' לקמן קפג ע"ב (בהגרא"א ספד"צ כט ע"ג).

⁶⁸⁴ פי' שכתב הרב שמ' שהיא נקרא אדנ"י ד' אותיות הם בד' אורין דג"ע ומאותם ארבע אותיות שבד' רוחות הגן הוא חלוקא דרבנן כמ"ש הזוהר בס' שמות בפ' מד' רוחות בואי הרוח ור"ש דהאי מלכות שמים שהיא מ' נשיב רוחא מההוא רוחא דאורא דהוא עלמא דהיינו לוקחת הארה מד' אותיות אדנ"י שבד' אוריים דג"ע. והוא לבוש הצדיקים וז"ש ואיתלבשת ביה אסתר (מ"מ).

⁶⁸⁵ בהאי גרסי' (רח"ו). ור"ל שאר"ש עתה ידעתי שיש צדיקי' בעוה"ז שנתלבשו בחלוקא דרבנן. אבל אי גרסי' בההוא עלמא מאי קאמר ר"ש שזה פשוט (מ"מ).

⁶⁸⁶ במתן תורה, נמשך בהם ממש ונתייחד בהם ונתייסד בהם אותן האורות לירושת עולם, כי הגם דכתיב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדיים, הנה הוא רק מהגוף והחומר, כי ע"י מעשה העגל, הוחזר גופם לעור משכא דחויא ע' פ' שלח (קסב ע"ב, קסט ע"ב⁶⁸⁶), אבל בהנשמה והפנימיות, הרי עומדים אותן הכתרים בישראל לעולם, והם תמיד ממלכת כהנים וגוי קדוש (דע"ה ח"ב קכז ע"ג).

⁶⁸⁸ פי' שהצדיקים יש להם לבוש בעוה"ב ואע"ם שזה פשוט מפסוק זה למדנו זה (מ"מ).

<p>ומהכא דכל זמנא⁶⁸⁹ דנופא דהאי עלמא קיימא בקברא בקיומא לא אתלבש רוחא בלבושא דההוא עלמא דכתיב ויסירו הבגדים הצואים מעליו בקדמיתא ולבתר וילבישוהו בגדים</p>	<p>ההוא, מכאן דברים ראשונים⁶⁸⁷, ומכאן שכל זמן שגוף העולם הזה קיים בקבר בקיומו, לא מתלבש רוח בלבוש אותו עולם, שכתוב "ויסירו הבגדים הצואים מעליו" בהתחלה, ואחר כך "וילבישוהו בגדים".</p>
<p>ומלאך יי' עומד מהו עומד אלא דא היא עטרא דאקרי מלאך יי'⁶⁹⁰ דקיימא על רישיהון דצדיקיי' ודא איהו עומד עומד על רישא לעילא⁶⁹¹ לבתר דאתלבשן בהאי לבושא דיקר</p>	<p>"ומלאך ה' עומד", מה זה "עומד", אלא זוהי עטרה שנקראת מלאך ה', שעומדת על ראשי הצדיקים, וזהו "עומד", עומד על הראש למעלה, לאחר שמתלבשים בלבוש כבוד זה.</p>
<p>תרין גופין כחדא לא יכלין למיקם כל זמנא דהאי קיים רוחא לא מקבלא אהרא אתעבר דא הא אהרא זמינא מיד ודאי דא נפיק ודא עאל כנוונא דיצר טוב ויצר רע בהאי עלמא לא בעי קב"ה דתרווייהו יקומון כחדא</p>	<p>שני גופים כאחד לא יכולים לעמוד, כל זמן שזה קיים, הרוח לא מקבלת אחר. הועבר זה, הרי אחר מזומן מיד ודאי, זה יוצא וזה נכנס, כדוגמת יצר הטוב ויצר הרע בעולם הזה, לא רוצה הקדוש ברוך הוא ששניהם יעמדו כאחד.</p>
<p>אמר ליה תוהנא על מה דכתיב והשטן עומד על ימינו לשטנו וכי יהושע בן יהוצדק כך שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה</p>	<p>אמר לו תהינו {לשון תמיה} על מה שכתוב "והשטן עומד על ימינו לשטנו", וכי יהושע בן יהוצדק כך שאר בני העולם על אחת כמה וכמה.</p>
<p>א"ל חסידא קדישא כמה טמירין סטימין מלין אלין (א"ל) אע"ג דחברייא ידעין במלין דההוא עלמא לא יכלין למנדע ברזין אלין</p>	<p>אמר לו חסיד קדוש' כמה טמירים נסתרים הדברים הללו, (אמר לו) אף על גב שהחברים יודעים בדברי אותו עולם, לא יכולים לדעת בסודות הללו.</p>
<p>א"ל כיון דבר נש בההוא עלמא מה תועלתא אית לההוא שטן לאסמא ליה ולא די ליה דאפיק נשמתיה מניה וקטיל ליה אמר ליה אי חסידא קדישא זכאה חולקך</p>	<p>אמר לו, כיון שאדם באותו עולם מה תועלת יש לאותו שטן להשטינו, ולא די לו שהוציא נשמתו ממנו והרג אותו, אמר לו אהה חסיד קדוש אשרי חלקך.</p>
<p>ת"ח תיאובתא דשטן לא הוה אלא בגין דלא יתלבש ההוא זכאה בלבושא דכיא קדישא דכיון דהוי ההוא שטן דלבושא דיליה אתדחיא ולא אתחשיב על דא אסטי ליה</p>	<p>בא וראה תאות השטן לא היתה אלא כדי שלא יתלבש אותו צדיק בלבוש טהור קדוש, שכיון שרואה אותו שטן שלבושו נדחה ולא נחשב, על כך מסטה אותו.</p>
<p>מאי טעמא בגין דאי אתלבש בההוא לבוש יקר מיד לבושא דוהמא ועבידתא דההוא⁶⁹² שטן יתבטל ויעבר מעלמא ולא ניחא ליה לשטן</p>	<p>למה, משום שאם יתלבש באותו לבוש נכבד, מיד לבוש הזוהמא ומעשה אותו שטן יתבטל ויעבר מהעולם, ולא נוח לו לשטן.</p>

687

⁶⁸⁹ ושיעור הכתוב הסירו הבגדים הצואים שהוא הגוף של עוה"ז שיתעכל הבשר ואח"כ הלבשוהו לבוש של עוה"ב (מ"מ).

⁶⁹⁰ מלכות (רח"ו). וז"ס שארז"ל עתיד הקב"ה להיות עטרה בראש כל צדיק שתהיה המ' עטרה על ראש הצדיקים כמ"ש הכא (מ"מ).

⁶⁹¹ פי' אין העטרה שהיא מ' עומדת על ראשו רק אחרי שיתלבש בחלוקא דרבנן. א"ל אע"ג דחברייא ידעי במלין דההוא עלמא גרסי' והוא דברי הרוחות ג"כ (מ"מ).

⁶⁹² שא"א לנשמה להתלבש בלבושא אלא אחר עיכול הגוף הראשון ולא ניחא ליה לשטן שיראה עבידתא דיליה אתבטל (מ"מ).

ועוד שבכל זמן שלא התלבש, פוקדת הרוח לאותו הגוף שהזוהמא שלו, ונוח לו לשטן, וכיון שהתלבש	ותו דבכל זמנא דלא אתלבש פקדא רוחא לההוא גופא דזוהמא דיליה וניהא ליה לשטן וכיון דאתלבש
באותו לבוש נכבד, הרי התבטלו גווני יצר הרע והגוף שלו, ואין לו זכרון עמו לעולמים.	קע/א10500
ואם תאמר שאנו פוקדים בתי הקברות בראש כל לילה, לא על הגוף אלא על הנפש (שהולכת ערומה) שהרי כל זמן שהבשר קיים, הרוח פוקדת על הנפש, והנפש פוקדת על הגוף.	בההוא לבוש יקר הא אתבטל גווני דיצרא בישא וגופא דיליה וליה ליה דוכרנא בהדיה לעלמין ⁶⁹³
אבל עכשיו פקדוננו הוא לנפש, שהיא שוכנת ונשארת שוכנת תוך העצמות, ומשום זה בראש כל לילה פקדון הרוח לנפש ולא על הבשר.	ואי תימא דאנן פקדין לבי קברי בריש כל ליליא לאו על גופא אלא דנפשא (דאזלא עטריראה) דהאי כל זמנא דבשרא קיימא רוחא פקדא עלה ⁶⁹⁴ דנפשא ונפשא פקדא לגופא
אי ⁶⁹⁶ חסיד קדוש בא ואגלה לך דבר נסתר, בנין גוף האדם כך הוא, הרוח מעם רוח הקודש, הנשמה מתוך עץ החיים.	אבל השתא פקדונא דילן איהו לנפשא דאיהי משתככא ואשתארת בשכוכי גו גרמי ⁶⁹⁵ ובג"כ בריש כל ליליא פקדונא דרוחא לנפשא ולא על בשרא
כיון שרוח הקודש נתנה כח, מיד מרכבותיו נותנים כחם, כחם הוא עצמות ואיברים כולם מצדם, ותקונם זה על זה, הסטרא אחרא נותנת בשר, ומצדה בא הבשר ולא דבר אחר, מרכבותיה נותנים כל אותם גידים ועורקים להמשיך דם לבשר.	אי חסידא קדישא תא ואגלי לך מלה סתימא בניינא דגופא דבר נש הכי הוא רוחא מעם רוחא דקודשא ⁶⁹⁷ נשמתא מגו אילנא דחיי
אחרי שאלה נותנים חילם, השמים נותנים חילם, ומי הם עור שנמשך על	כיון דרוחא קדישא יהב חילא מיד רתיבין דיליה יהבין חיליהו חילא דלהון גרמי ושייפין כלהו מסטרא דלהון ותקונייהו דא על דא סט"א ⁶⁹⁸ יהבת בשרא ומסטרא דיליה אתיא בשרא ולא מלה אחרא רתיבין דיליה יהבין כל אינון גידין וערקין לאמשכא דמא לבשרא
	בתר דאלין יהבי חיליהו שמיא יהבי חיליהו ומאן אינון עור דאתמשך על כלא כגוונא דלהון

⁶⁹³ כאן צ"ל מש"ל קע"ב ב' יתיר חובק כו' עד עמלו בראשו. ואח"כ כאן ואיתמא דאנן פקדין כו' (יהל אור).

⁶⁹⁴ עי' זהר הרקיע פח ע"ב (לש"ו). ז"ל: ענין פקודת הקברות הנז' נזכירה בפ' שלח כי רוחות שבגן עדן הארץ כד רמש לילה אזלין ופקדין לנפשייהו בבי קיברי עד חצות לילה ואז שבים אל הג"ע להשתעשע עם הש"י ונודע כי פקודא דא אינו ללא צורך כאיש ההולך לבית חבירו לראותו. אמנם הענין כי לפי שהנפש אשתארת לעולם על קברא עם הגוף בחד לבושא ובהכרח היה צריכה גם כן להשתעשע כמו הרוח ולכן אותן הרוחין הדכורים דנקטו שפע ביממא כמ"ש לעיל הנה הם הולכים כד רמש לילה לתת חלק שפע ההוא אל הנפש, ע"כ. בתחילת כל לילה הנה פוקד תמיד הרוח לההוא הבל דגרמי ע"ש, והוא משום כי בתחילת הלילה הוא התגברות הסטרא אחרא, לכן פוקד הרוח אותה ומשפיע בה הארה וכח שלא תשלוט בה הסט"א ח"ו, ותשאיר קיים לעת התחייה (ביאורים ח"א סח ע"ב).

⁶⁹⁵ כל חיות האדם של עתה בערך מדרגת החיות שקודם החטא, ונחשב כל החיות של עתה רק בבחי' הבל דגרמי ואנו כמתים ממש בערך החיות שקודם החטא (הקדו"ש פה ע"ג), עי' טנת"א ה' והגהות רח"ו לעיל קסט (דע"ה ח"ב כו ע"א), הלוינת נחש עקלתון שמקיף את כל העולם הנה הוא נעלם עתה לגמרי, וכל שפעו עתה הוא רק בסוד הבל דגרמי (דע"ה ח"ב מה ע"ג), הבל דגרמי שנשאיר תמיד בקבר עד עת התחייה, וכמ"ש הרב בשער רפ"ח (פרק א) ובמוחין דקטנות (פרק ב), והוא בזוה"ק (פ' שלח דף קע ע"א) (ביאורים ח"א ס ע"ג).

⁶⁹⁶ כמ"ש הסבא בדף סט ע"ב בפרשת משפטים שהרוח ממל' והנשמה מזעיר וכתב האריז"ל כי זה איירי קודם חטא אדה"ר שהיתה מל' במקום ז"א וז"א במקום בינה ולכך הרוח ממלכות והנשמה מז"א (רח"ו).

⁶⁹⁸ כאן צ"ל מש"ל קע"א ע"ב איהו משיך משיכו מסט' דיליה. ואח"כ כאן ויהיב בשרא כו' (יהל אור).

<p>לבתר מתחברן שמיא וארעא כחדא ויהבי ד' יסודי אלין אשא ומיא ואוירא ועפרא לאנגא על אלין ולחפיא על כלא</p>	<p>הכל כדוגמתם. אחר כך מתחברים שמים וארץ כאחד, ונותנים ארבעה יסודות, אלו אש ומים ואויר ועפר להגן על אלה, ולכסות על הכל.</p>
<p>לבתר כל חד נטיל חולקיה דיהב ואתבטל רוהא דקודשא ורתיבין דיליה חולקיהו קיימא רוהא דקודשא רוהא דיליה קיימא ונשמתא סלקא רתיבין דרוהא דקודשא גרמין דלהון קיימין וע"ד חשיבו דגופא גרמין הוּו ובג"כ כתיב ועצמותיך יחליץ ובשרא לא כתיב ביה הכי</p>	<p>אחר כך כל אחד נוטל חלקו שנתן והתבטל רוח הקודש ומרכבותיה, חלקם קיים, רוח הקודש רוחו קיים, והנשמה עולה מרכבות רוח הקודש עצמותיהם קיימים, ועל זה חשיבות הגוף אלו העצמות, ומשום זה כתוב "ועצמותיך יחליץ" ובשר לא כתוב בו כך.</p>
<p>וכל זמנא דבשרא דספרא אהרא קיימא בקיומא ההוא שטן קיימא לאסמנא אתאביד בשרא לית ליה רשו לאסמנא דהא לית ליה על מה דיסתמיך וע"ד כתיב יכל בשר מרואי ושפו עצמותיו לא ראו מההוא חיוו דשטן דקיימא לאסמנא דלא יכיל כיון דיכל בשרו ושפו עצמותיו לא ראו לא אתחזון לקרבא לגביה דלית ליה בהון חולקא</p>	<p>וכל זמן שהבשר של צד האחר עומד בקיומו, אותו שטן עומד להשטין⁶⁹⁹. אבד הבשר, אין לו רשות להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך, ועל זה כתוב "יכל בשרו מרואי ושפו עצמותיו לא ראו", מאותו מראה שטן שעומד להשטין, שלא יכול, כיון שיכל בשרו ושפו עצמותיו לא ראו, לא ראויים לקרב אליו, שאין לו חלק בהם.</p>
<p>כיון דשף כל חד וחד מדוכותיה לא תבע עליהו ולא קאים לאסמנא בניניהו לבתר דבשרא מתעכלא הא לא יתבע דינא ולא קאים לאסמנא דהא לית ליה על מה דיסתמיך ולא אדכר לב"נ בשום מלה דעלמא</p>	<p>כיון שזז כל אחד ואחד ממקומו, לא תובע עליהם ולא עומד להשטין בגללו. לאחר שמתעכל הבשר, הרי לא יתבע דין, ולא עומד להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך, ולא מזכיר לאדם בשום דבר של העולם.</p>
<p>א"ר שמעון השתא ידענא מלין על תקונייהו ודאי יאות הוא ליה לאסמנא</p>	<p>אמר רבי שמעון כעת ידעתי דברים על תקונם ודאי נאה הוא לו לקטרג.</p>
<p>א"ל ר' (שמעון) חגור זינג ותקין גרמך אי תבעי למנדע מלין דשארית או אי תשאל בהני מלין אימא לי</p>	<p>אמר לו רבי (שמעון), חגור כלי זינג והתקן עצמך, אם תרצה לדעת דברים שהתחלת או אם תשאל בדברים האלה אמור לי.</p>
<p>א"ל ודאי הא ידענא דביתאי שכיבת⁷⁰⁰ דלא ידענא מנה כלום וחברייא ידעינן⁷⁰¹ נשינן⁷⁰² מ"ט דעתייהו קלה⁷⁰³</p>	<p>אמר לו ודאי, הרי ידעתי שאשתי מתה, שלא ידעתי ממנה כלום,</p>

699

⁷⁰⁰ נמחק ציהל אורכ.

⁷⁰¹ וחברייא ידעינן – נמחק ציהל אורכ

⁷⁰² הנה מיעוט רבים שנים והם ב' נוק' שיש לז"א שהם בחי' לאה ורחל וז"ש נשין בלשון רבים (זהר הרקיע).

⁷⁰³ הסוד הוא כי הנה נודע כי כל אחת מאלו הב' נשים אינה לוקחת רק עטרא דגבורה שבדעת ולא כל הדעת רק הה"ג שהם ה' היות העולים ק"ל ועם ה' כללות הרי קל"ה. וזהו בלאה הלוקחת מן הדעת ורחל נודע שהיא לוקחת ג"כ עטרא דגבורה לבד מדעת ז"א והם ה' גבורות ג"כ כמו שלוקחת לאה והם ג"כ כמנין קל"ה וזהו נשים דעתן קל"ה. ומ"ש דעתייהו קל"ה. ולא אמר קל"ה הטעם כי הנה רחל אינה לוקחת רק הה"ג דהיינו עטרא דגבורה אשר בדעת הז"א והם ה' היות והם כוללים הרי קל"ה וכל א' היא בחי' בפ"ע לכן אמר קל"ה ר"ל נשין מ"ט דעתייהו קל"ה ר"ל של כל אחד ואחד הוא מספיק לה' והה"ג עולים ק"ל ולאה היא מבחי' ה' עלאה הרי קל"ה ורחל היא מבחי' ה' תתאה הרי ג"כ קל"ה ולזה אמר קל"ה ולא קל"ה ת. פי' אחר כי הנה נודע כי ב' נשים המה הנכללין בפרצוף

	והחברים יודעים נשים למה דעתן קלה.
א"ל דעתא אתיא בשית דרגין ⁷⁰⁴ וכל חד נמיל ⁷⁰⁵ חולקיה מה דאשתאר קל איהו ⁷⁰⁶ אבל יקרא דא אי לאו דאשת כסילות אשתתף בה ⁷⁰⁷	אמר לו הדעת באה בשש דרגות, וכל אחת לוקחת חלקה, מה שנשאר הוא קל, אבל נכבדה זו, אם לא שאשת כסילות משתתפת בה.
במלה דא לא תשאל ⁷⁰⁸ דהא ידענא דלאו על דביתך שאלת אלא על מה דכתיב הנה יי רוכב ⁷⁰⁹ על עב קל וההוא עב קל אקרי דעת	בדבר זה אל תשאל, שהרי ידעתי שלא על אשתך שאלת, אלא על מה שכתוב "הנה ה' רוכב על עב קל", ואותו עב קל נקרא דעת, מאותה פלה, יראת ה', והיא עומדת באמצע כדוגמת

ז"א לאה מן החזה ולמעלה אחורי ז"א ורחל מן החזה ולמטה והיא ג"כ מאחוריו. והנה לאה היא מלכות דאימא אשר בה שם ס"ג ורחל יש בה הויה בבחי' אחוריים כזה י' י"ה יה"ו יה"ה שהם גימ' ע"ב ס"ג וע"ב גימ' קל"ה וז"ש נשין בלשון רבים שהם לאה ורחל דעתייהו קל"ה. ומ"ש קל"ה ולא קלות הענין הוא כי בב' נשים אלו יש אותן ב' בחי' שהם ס"ג וע"ב אשר שניהם בהצטרפות אחד עולה גימט' קל"ה לכן אמר בלשון יחיד קל"ה. והנה רחל היא למטה מהחזה דז"א הנקרא מ"ה והיא באחור של העולה ק"ל והיא בחי' ה' אחרונה שבשם ותחבר הכל יהיה קל"ה. ומ"כ בלשון אחר קצת וז"ל והנה מהראוי היה לומר דעתייהו קלות אך דע שורש הדבר כי מן הז"א יוצאת מאחוריו ב' נשים לאה ורחל והנה כל א' נקראת ה' זו ה' רבתי וזו ה' זעירתה. והנה הדעת יש בו הה"ח והה"ג והה"ח מתפשטין בגופא דז"א והה"ג בגופא דנוקבא. והנה הה"ג הם ה' הויות כל הויה גימ' כ"ו וה"פ כ"ו עולה ק"ל ועם הה' הנק' נוק' הרי קל"ה הרי דעתייהו קל"ה כי בין ב' הדעות שלהן אין להם רק קל"ה. גם דע כי לאה יוצאת מאחורי הז"א ותופסת ממנו בחי' ס"ג כי כבר בארנו איך מלכות דתבונה שבמוח ז"א היא המוציאה את לאה וא"כ כשם שהבינה בה שם ס"ג כך לאה יש בה שם ס"ג אך המל' רחל לוקחת ממנו שם הויה בריבוע העולה ע"ב כזה י' י"ה יה"ו יה"ה והנה אם תצרף ע"ב וס"ג יעלה ק"ל והנוקבא נקראת ה' הרי קל"ה. וצ"ע שהרי ע"ב וס"ג עצמם עולה קל"ה (זהר הרקיע).

⁷⁰⁴ הענין הוא במה שנוודע כי הדעת דז"א מלובש תוך היסוד דאימא עלאה והדעת הזו מתפשט עד שית דרגין שהם שש קצוות הזכר שהם החמש חסדים המתפשטים בו מחסד ועד הוד שבו ואח"כ מתקבץ כללותם ביסוד שבו ואלו הם שית דרגין שבהם מתפשט הדעת של ז"א שהם החסדים ומה שנשאר אל דעת הנקבה הוא דבר קל ומועט והוא מ"ש לעיל שהם חמש הגבורות שמספרם ק"ל ועוד כי אפילו מזה הדעת שנשאר אל הנוקבא צריך להשאיר ממנו בחינה להיותה אור מקיף על רישא דנוקבא ונמצא כי מה שנכנס בפנימיותו להיותו בסוד דעת שבה הוא דבר קל ומועט (שער מאמרי רשב"י).

⁷⁰⁵ הנה דעת מכריע בין חו"ב ובין חו"ג שמלכות יוצאה מכנגד נה"י ונשארו חב"ד חג"ת והדעת מכריע ביניהם ו"ק ומה שנשאר ממנו מן הדעת לקחתו המלכות שהיא מכנגד נה"י וז"ש דעת אתי בשית דרגין ומה דאתר קל איהו (רח"ו).

⁷⁰⁶ שם בן ארבע במילוי יודין עולה ע"ב ושם בן ארבע במילוי ג' יודין ואל"ף עולה ס"ג הרי קל"ה והבן. ודעת האשה התחתונה עולה ס"ג וזהו ואתה מחיה את כולם והבן מחיה הוא ס"ג וכו' נשין מ"ט דעתייהו קלה כו' וז"ל כבר נתבאר זה לעיל במקומו ונחזור עוד לבארו הנה ידעת כי דעת דז"א יש בו חמשה חסדים וחמשה גבורות והם עשרה הויות בגמטריא ר"ס. ואמנם דעת הנקבה אין לה רק חמש הויות של גבורות בלבד והם בגמטריא ק"ל ועם כללות החמשה עצמם הרי קלה. וזהו סוד נשים דעתן קלה אמנם אומרו נשים בלשון רבים הוא כי שתי נשים יש לז"א והם לאה ורחל וכל אחת משתייהן אין לה מוח הדעת אלא מן אותם החמשה גבורות לבד הנקרא עיטרא דגבורה ועיטרא זו משמשת בדעת של שתייהן נמצא כי כל שתי הנשים אין להם רק דעת אחד לבד לשתייהן והדעת ההוא הוא קלה כנז' ולזה לא אמר נשים דעותיהן קלות (שער מאמרי רשב"י – מכת"י הרב).

עיי' בספר יהל אור להגר"א ז"ל (בפ' שלח קסב ע"א) כי כרוב ק"ל הוא סוד המלכות, כי הכרובים הם סוד ז"ן כמ"ש בתז"ח (דף ג רע"ב) וכרוב קל הוא המלכות, בסוד (שבת לג ע"ב) דעתן של נשים קלה (דע"ה ח"ב עו ע"א), וע"י עוד לקמן רנה ע"ב (הקדו"ש מו ע"ג).

⁷⁰⁷ דל' אי לאו דל'אשת כסילות אשתתף בה – נמחק ציהל אור.

⁷⁰⁸ ור"ל דלא ידע מאשתו, ר"ל כמש"ו דלאו על דביתך כו', ור"ל ששאל על דעתה מ"ט כו', שבעוה"ז הדבר נעלם להם, אבל אתון מסתמא ידעין. וא"ל במלה, כי שם עיניך רואות כו', פא"פ ידבר, דאין פחד, וכן את יקרא כמ"ש בס"פ א"מ {עט.} פא"פ כו', וכ"ש בג"ע. ומ"ש אתי בשית דרגין. ברו"ק. והוא שם הגושפנקא. ואמר מההוא כלה יראת ה'. ר"ל דנא' יראת ה' ראשית דעת, והוא דעת דילה. ואמר עב קל. דהיא נק' עב, אחורים דשמה (יהל אור).

⁷⁰⁹ שהן עבי שחקים, עבים רכובו (יהל אור).

<p>מההיא⁷¹⁰ בלה יראת יי' ואיהי קיימא באמצעייתא כגוונא דדעת עלאה אבל (ס"א וע"ד) אקרי קל והא ידענא שאלתא דילך מאי היא</p>	<p>דעת עליונה, אבל (ועל זה) נקראת קל, והרי ידעתי שאלתך מהי.</p>
<p>אבל שארי וחגור זינך וקטיר קטרך דהא עידנא הוא לגלאה כמה דשארית עובדא דעל אנפי רוחב ביתא אולם דעזרה⁷¹² לגו בהאי עזרה⁷¹³ אית תריסר פתחין לפום חושבן שבטיא דישראל</p>	<p>אבל התרוהתחל⁷¹¹ וחגר כלי זינך, וקשר קשרך, שהרי זמן הוא לגלות כמו שהתחלת את המעשה, שעל פני רוחב הבית אולם העזרה לפנים, בעזרה זו יש שנים עשר פתחים לפי חשבון שבטי ישראל.</p>
<p>בפתחא חדא כתיב ראובן ובפתחא אחרא כתיב שמעון וכן כל שבטיא דישראל רשימין על אינון פתחין בזמנא דיסלקון לאתחזאה קמי מאריה דעלמא מאן דעייל בפתחא דרשים ביה ראובן אי משבטא דראובן איהו מקבלין ליה פתחין ואי לא פלטיין ליה לבר וכן בכלהו דלא יקבלון פתחין אלא למאן דאיהו מההוא שבטא דרשים בהון ובדא יתחקקון וישתמודען כל חד וחד</p>	<p>בפתח אחד כתוב ראובן, בפתח אחר כתוב שמעון, וכן כל שבטי ישראל רשומים על אותם פתחים. בזמן שיעלו להראות לפני רבונו של עולם, מי שיכנס בפתח שרשום בו ראובן, אם משבט ראובן הוא הפתחים מקבלים אותו, ואם לא פולטים אותו החוצה, וכן בכלם, שלא יקבלו הפתחים אלא למי שהוא מאותו שבט, שרשום בהם, ובזה יתחקקו ויכירו כל אחד ואחד.</p>
<p>תלת מאה⁷¹⁴ ושתין⁷¹⁵ וחמש⁷¹⁶ עמודין דנהורא מלהטא אית בכל סטרא מאינון ארבע⁷¹⁷ סטרין כל אלין עמודין⁷¹⁸ אקרין עמודים חיים בגין דלא קיימא נהורא דלהון</p>	<p>שלוש מאות וששים וחמשה עמודי אור לוחט יש בכל צד מאותם ארבעה צדדים, כל העמודים הללו נקראים עמודים חיים, משום שלא עומד אורם</p>
<p>קע/ב</p>	
<p>שכיך באתר חד וכלהו אלין סלקין⁷¹⁹ ואלין נחתין⁷²⁰ יהבי דוכתא⁷²¹ דא דלא⁷²² אלין דסלקין בטשין דא בדא⁷²³ ומנגני נגונא ואלין דנחתין אוף הכי</p>	<p>שוכך במקום אחד, וכולם אלו עולים ואלו יורדים, נותנים מקום זה לזה, אלו שעולים מכים זה בזה, ומנגנים נגון, ואלה שיורדים גם כן.</p>

⁷¹⁰ שדעת דנוק' בימי החול החיצון הוא ע"ב קל דהיינו הוי"ה באחרונים גימ' ע"ב והוי"ה דמ"ה באחרונים גימ' ק"ל והפנימי שם ב"ן ובשבת החיצון ב"ן והפנימי ס"ג (רח"ו).

⁷¹¹

⁷¹² דעל אנפי רוחב ביתא אולם דעזרה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא דביתא עזרה

⁷¹³ וכל המאמר הזה של העזרה, כבר כ' {ביהל אור לעיל קסג:} שצ"ל למעלה קס"ד א' קודם דמרגלאן כו' (יהל אור).

⁷¹⁴ ג"ר (רח"ו).

⁷¹⁵ ו"ק (רח"ו).

⁷¹⁶ מלכות (רח"ו). כל ענין עמודים הכל ביסוד. וע' בפ' פקודי בהיכלות {רמו:}. וביסודה הוא שס"ה כידוע (יהל אור).

⁷¹⁷ מאינון ארבע" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא מארבע.

⁷¹⁸ כנ"ל דהן ביסוד דשם תמיד חי ולא שכיך, ואף בעוה"ז, כסף חי וכיוצא. ואף בדבר מקרה, נהורא דשמשא בגו מיא, וכ"ש באדם, והחיות רצוא ושוב (יהל אור).

⁷¹⁹ במ"ן (רח"ו).

⁷²⁰ במ"ד (רח"ו).

⁷²¹ כמער איש ולויותו (רח"ו). במקום שזה סליק זה נחית (יהל אור).

⁷²²

⁷²³ לכלול אורם אלו באלו כי הארת הבחינות בכללותם (אור יקר).

<p>אלין דסלקי דנגני נגונא מאי נגונא מנגני שיר יתמא⁷²⁴ (תהלים צח &) מזמור שירו לוי⁷²⁵ שיר חדש⁷²⁶ כי נפלאות עשה וגו' וכו' שיר חדש וכי אית שיר עתיק אלא שיר דעד כען מלאכין קדישין לא שבחו ליה⁷²⁷ בנין דאיהו חדש מאי טעמא איהו חדש בנין דההוא דמחדש עולימו⁷²⁸ משבח ליה ואמר ליה והכי אמר רב מתיבתא דא אקרי חדש ואיהו חדש⁷²⁹ בנין דרביק בשמשא⁷³⁰ ולא אתפרש מניה לאפקא סטרא אחרא דלית ביה חדושא דכתיב ביה ואין כל חדש זקן הוא ואתבלי ולא אתחדש (ס"א ולא עביד תולדין דאלמלא עביד תולדין הוה מטשטש עלמא)</p>	<p>אלה שעולים שמנגנים נגון, איזה נגון מנגנים, שיר יתום "מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'".</p>
<p>תו פתח רב מתיבתא שרה אתחדשת בעדונא דרגא דילה גרים דכתיב אחרי בלותי היתה לי עדנה מאי עדנה משיכו דעדן עלאה⁷³¹ ובגין דאתמשך עלה מסטר דנוקבא כתיב עדנה בה"א ובג"כ כתיב היתה ולא היה</p>	<p>"שיר חדש", וכי יש שיר עתיק, אלא שיר שעד כעת מלאכים קדושים לא שבחו לו, משום שהוא חדש. למה הוא חדש, בגלל שאותו אחד שמחדש נערו משבחו ואומר לו, וכך אמר ראש הישיבה, זה נקרא חדש, והוא חדש משום שדבק בשמש ולא נפרד ממנו, להוציא לאפוקי סטרא אחרא שאין בה חדש, שכתוב בה "ואין כל חדש", זקן הוא ובלה ולא התחדש (ולא עושה תולדות ואלמלא עשה תולדות היה מטשטש העולם).</p>
<p>ואדני זקן וכי אע"ג דאיהו זקן⁷³² לא אתחוי לאולדא אלא לאו מלתא זעירתא אמרה לגביה (דאברהם אלא) דבנין⁷³³ (לאזער גרמה דאתרבקת) ההוא (מלך) זקן (ד"א</p>	<p>עוד פתח ראש הישיבה, שרה התחדשה בעדון דרגתה גרמה, שכתוב "אחרי בלותי היתה לי עדנה", מה זה עדנה, משיכת עדן העליון, ומשום שנמשך עליה מצד נקבה, כתוב עדנה בה"א, ומשום זה כתוב היתה ולא היה.</p>
<p>זקן (שנדבקה) (וכסיל) לא מתחדש ולא</p>	<p>"ואדני זקן" וכי אף על גב שהוא זקן לא ראוי להוליד, אלא לא דבר קטן אמרה עליו (שאברהם אלא) שבגלל (להקטין עצמה שנדבקה) אותו (מלך) זקן (שנדבקה) (וכסיל) לא מתחדש ולא</p>

⁷²⁴ שלא נודע מי המשורר אלא מזמור שיר וכו', ועדין לא שוררו אותו כדמסיק מפגי שהוא על (י)סוד תשועת המלכות מהגלות העתיד, ולפיכך מתייחס לעמודים שהם המחדשים המלכות שהיא העזרה כדי שתהיה נקראת שיר חדש (אור יקר).

⁷²⁵ כי הם הנקבות של העולם ואע"פ כן אומרים שיר זכר וחדש אין פי' כמשמעו אלא אמט"ט קאי (רח"ו).

⁷²⁶

⁷²⁷ פירש שהמלאכים אינם אומרים אותו רק מט"ט ולכך הקשה הזוהר מ"ט איהו חדש שר"ל עדין לא נתרצה הקושיא כיון שמט"ט אומרו אמאי קרי ליה חדש. ותירץ חדש אינו כפשוטו אלא אמט"ט קאי הנקרא חדש וז"ש הרח"ו ובהג"ה הקודמת (מ"מ).

⁷²⁸ סיהרא קדישא בכל חדש, ולכן נק' חדש, דמתחדש, וחדושא דילה משמשא, הויה. וי"ב צרופים ב"ב חדש, לכן אין דומין החדשים זה לזה, עד תשלום השנה. וזהו שנה, שחוזר ושונה. והנה הם בחושבן חדש, ועם ב' דמשלימין לנש"ב, נק' שדי, כי ביה ה' צור כו'. וז"ש למטה {בעמ' זה} ניגונא דההוא חדש כו' לההוא חדש. והוא מ"ש שהיא סיהרא. וכן נער דמשמש לה, ואתחדש עמה, נק' ג"כ חדש. ואמר לאפקא ס"א כו'. שא"ל דעת, שמשא, והוא תחת השמש. ועליו נאמר ראיתי את כו' תחת השמש והנה כו', וז"ש ואין כל כו'. ואמר ואתבלי כו'. דבשרא דיליה, ולא אתחדש לעלמין, וכן עצבונא דבשרא. אבל רוח, הנער מחדש, אנוש כחציר ימיו, כמ"ש בפ' פנחס {רי"ז א' ב'}. ואמר למעלה קס"ב ע"ב במסאבו מורידים כו', דהולך וחסר, דהגוף של האדם הולך וחסר תמיד, משא"כ ברוח של האדם כ"ז שמזקין מיתוסף והולך, כמ"ש {איוב יב, יב} בישישים חכמה וארך כו' {ימים תבונה}, וז"ש {משנה סוף קנים} זקני ת"ח כו' {יהל אור}.

⁷²⁹ גימ' שד"י עם הכולל ושד"י גימ' מטטרון (רח"ו).

⁷³⁰ פירש שהשכינה מתלבשת במט"ט והם תמיד דבוקים בזעיר דרגא דיליה גרים פירש כי שרה אמנו היה ברחל והיא מתחדשת תדיר (מ"מ).

⁷³¹ פירש אבא שאבא יסד ברתא (מ"מ).

⁷³² דאף בזה"ז זקנים מולידים, וכמה בנים הוליד אח"כ מקטורה בלא הבטחה {יהל אור}.

⁷³³ בגין {יהל אור}.

<p>דאָרטבאַקאָ) 734 (וכסיל) לא 735 אַתחדש 736 ולא עביד תולדין דאלמלא הוה עביד תולדין הוה מטשטשא עלמא</p>	<p>עושה תולדות, שאלמלא היה עושה תולדות, היה מטשטש את העולם.</p>
<p>(ס"א אלא אמרה לגבי דאברהם בנין דהוא זקן לא אַתחדש ולא עביד תולדין) ועל דא אהדר מלין קודשא בריך הוא למה זה צחקה שרה וגו'</p>	<p>(אלא אמרה על אברהם, בגלל שהוא זקן לא יתחדש ולא יעשה תולדות), ועל זה הקדוש ברוך הוא החזיר דברים "למה זה צחקה שרה וגו'".</p>
<p>ואי תימא והא כתיב ואברהם זקן בא בימים אלא בא בימים באינן יומין 738 עלאין דמחדשי עולמין כנשרא ע"ד נגונא דא נגונא דההוא חדש איהו הושיעה לו למאן לההוא חדש הושיעה ימינא דמלכא עלאה ודרועא דיליה</p>	<p>ואם תאמר, והרי כתוב "ואברהם זקן בא בימים", אלא בא בימים באותם ימים עליונים שמחדשים נערים 737 כנשר, ועל זה נגון, זה נגון של אותו חדש הוא, הושיעה לו, למי לאותו חדש הושיעה ימין המלך העליון וזרועו.</p>
<p>אינן דנחתי אוף הכי מנגני ואמרי שירה אהרא יתמא ומאן איהו מזמור לתודה דאיהו יתמא אוף הכי נהורא דלהין 739 חד אתחזי וכד מתגלגלי אתחזן חמש גוונין 740 דנהורין בכל עמודא ועמודא 741 עמודין אלין כלהו חללין מלגנאו וכד סלקי ונחתי נפקי מנייהו שלחובין דנורא כגווי חיוור ושושן לעילא מכל עמודא ועמודא אית תלת תפוחין 742 דבטשי בהו תלת גוונין סומק ירוק וחורר בכל גוון וגוון מלהטן אתוון בלטי משלהובא ירוקא דאשא ולא משתככי לעלמין ולית מאן דיקום עלייהו</p>	<p>אותם שיורדים גם כן מנגנים, ואומרים שירה יתומה אחרת, ומהי מזמור לתודה, שהוא יתום גם כן. אורם אחד נראה, וכשמתגלגל נראים חמשה צבעים של אורות בכל עמוד ועמוד העמודים הללו, כולם חלולים מבפנים, וכשעולים ויורדים יוצאים מהם שלהבות, אש כצורות, כפתור ופרח, מעל כל עמוד ועמוד יש שלשה תפוחים, שמכים בהם שלשה צבעים, אדום ירוק ולבן, בכל צבע וצבע לוחטות אותיות בולטות, משלהבת ירוקה של אש, ולא שוככים לעולמים ואין מי שיקום עליהם.</p>
<p>ארבע גלגלין 744 מתחמן עובד ציור בכל עמודא ועמודא באינן גלגלין אית פליאן רברבן כד מסתחרן מפקין מנייהו זגין דדהבא 745 ואבני יקר ומיד מתכנשי בגווייהו 746 ולא נפלי לארעא</p>	<p>ארבעה גלגלים תוחמים 743, מעשה ציור בכל עמוד ועמוד, באותם גלגלים יש פליאות גדולות, כשמסתובבים מוציאים מהם זגים של זהב, ואבנים</p>

734 נמחק צילה אור, וגור סאת כל שאר המוסגרים

735 ללא (יהל אור).

736 ושיעור הכתוב ואדנ"י כמו הזקן שהוא ס"א דלא איתחדש (מ"מ), שר"ל הוא כמו אותו זקן דלא עביד תולדין דאלמלא וכו' מטשטש עלמא. נמצא שאמרה דבר גדול על אברהם (מ"מ). ור"ל לא על אברהם אמרה אלא על עצמה, דתלתה על שלא הולידה בשביל דרוחא דילה אשתתף מלקדמין בההוא זקן וכסיל דא"ל דעת לאתחדש, ורוח נק' אדני לגופא. וז"ש וע"ד אהדר כו'. ר"ל דלכן נאמר ואני זקנתי. ואמר ואיתימא כו'. ר"ל אע"פ שהוליד אח"כ. ואמר באינן יומין כו'. ר"ל דדעת, שהן ו' יומין עלאין (יהל אור).

737

738 פי' ר"ק (מ"מ).

739 של העמודים (רח"ו).

740 כי כל חסד כלול מה' (רח"ו). ה"ח וה"ג (יהל אור).

741

742 יה"ו (רח"ו).

743

744 ד' אותיות אדנ"י תחת הת"ת לקבל משם (רח,ו).

745 הם המ"ן ושם ב"ן נקרא מ"ן (רח"ו).

746 כי המ"ן אינם יוצאים ח"ו אלא נקלטות ברחם הנוק' (רח"ו).

	<p>יקרות, ומיד מתכנסים בתוכם ולא נופלים לארץ.</p>
<p>כד נפקין אינון זגין דדהבא ואינון אבני יקר גו אסתחרותא דגלגלין אשתמע קלא דאמרי זאת נחלת⁷⁴⁷ עבדי יי' וצדקתם מאתי נאם יי'</p>	<p>כשיוצאים אותם זגי זהב, ואותם אבנים יקרות תוך סבוב הגלגלים, נשמע קול שאומרים "זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם מאתי נאם ה'".</p>
<p>תריין אריין⁷⁴⁸ בכל גלגלא וגלגלא אריא חדא מסטרא חדא ואריא חדא מסטרא חדא וכלהו מאשא ירוקא ובגלגולא דקא מסתחרן גלגלין מתחבקן אלין באלין ואולי כלהו בגלגולא מתדבקן דא בדא כד סלקין עמודין מנהמן אריין אלין באלין ותפוחין פרחין באוירא וסלקין לעילא ובטשי אלין באלין⁷⁴⁹ באוירא⁷⁵⁰ ותבו לאתרייהו⁷⁵¹ ומתמן נפלי ואריין פשטי ידיהו לנטלא לון וסלקין אלין מגרמיהו אי חסידא קדישא מאן חמא חכמתא דאומנו דצייר קב"ה בעמודין אלין</p>	<p>שני אריות בכל גלגל וגלגל, אריה אחד מצד אחד, ואריה אחד מצד אחד, וכולם מאש ירוקה, ובגלגול שמסתובבים הגלגלים, מתחבקים אלה באלה, והולכים כולם בגלגול מתדבקים זה בזה, כשעולים העמודים, נוהמים האריות אלה באלה, והתפוחים פורחים באויר ועולים למעלה ומכים אלה באלה באויר, ושבים למקומותיהם, ומשם נופלים, והאריות פושטים ידיהם לקבלם, ועולים אלה מעצמם, אהה חסיד קדוש, מי ראה חכמת האומנות שצייר הקדוש ברוך הוא בעמודים הללו.</p>
<p>בפלגו יומא⁷⁵² נפקי תריין נשרין בכל גלגלא וגלגלא ולא ידיע אתר⁷⁵³ דנפקי מתמן ושריין על רישיהון דאלין אריין וכדין משתככי עמודין וגלגלין וקיימי בקיומיהו ותפוחין נפלי על פומיהו דנשרי ומקבלי לון ומיד פרחין מפומא לפומא ואזלין ומשטטי ביניהו ותבו לאתרייהו ולא ידיע מאן היא לבתר שעתא ופלגא נשרין ארימין קלא ומנגנין נגונא תאיבא ואתמרן ולא ידיע בהי אתר</p>	<p>בחצות היום יוצאים שני נשרים בכל גלגל וגלגל, ולא ידוע מקום שמשם יוצאים, ושורים על ראש האריות הללו, ואז שוככים העמודים והגלגלים ועומדים בקיומם, והתפוחים נופלים על פיהם של הנשרים ומקבלת אותם, ומיד פורחים מפה לפה והולכים ומשוטטים ביניהם ושבים למקומותיהם, ולא ידוע מי היא. לאחר שעה וחצי מרימים הנשרים קול ומנגנים נגון מיתוק ונסתרים ולא ידוע באיזה מקום.</p>
<p>סחרנייהו דאינון עמודין אית שבכין עובר ציור אשא סומקא ונהורא חוורא וחושין דדהבא סחור סחור סחרין לכל סטר ומעיינא⁷⁵⁴ דמיא</p>	<p>סביב אותם העמודים יש חדרים, מעשה ציור אש אדומה, ואור לבן וחוטי זהב סביב סביב סובבים לכל צד, ומעייין מים</p>
<p>קעא/א</p>	

⁷⁴⁷ שהן מ"ד ומ"נ מעשה האדם (יהל אור).

⁷⁴⁸ תפלת הבקר פני אריה אל הימין (רח"ו).

⁷⁴⁹ פי' מזדווגים (רח"ו).

⁷⁵⁰ ע"י יסודותיהם (רח"ו).

⁷⁵¹ פי' ומקומם הוא למעלה מכל עמוד כמ"ש הזוהר לעיל. ולכן אמר ומתמן נפלי שרוצים ליפול לארץ. האריות פושטים ידיהם לקבלם ומיד עולי' מאליה' וחזורי' למקומם (מ"מ).

⁷⁵² סוד נשר דקאי באמצע (רח"ו).

⁷⁵³ כאן צ"ל מ"ש קס"ו א' לדוכתייהו אלין הכא ואלין הכא וסלקי ונחתי עמודים כמלקדמין אלין סלקין מדוכתייהו ואלין יתבין. קע"ב ע"א עד שכיכו לעלמין (יהל אור).

⁷⁵⁴ ונבעין (יהל אור).

<p>כד"א (זכריה יד ח) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלם⁷⁵⁵ חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון</p>	<p>כמו שנאמר "והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון".</p>
<p>הכא פריש רב מתיבתא קרא דא לגו וקליה אשתמע לבר⁷⁵⁷ (ס"א ואדהוה) מדהוה פריש קרא דא (אי קדישא אי קדישא)⁷⁵⁸ קל ינוקא אתער מלבר ההוא ינוקא דהוה פריש תלמודיה וגמיר קמי חד עמודא דעלמא בריה דרבי יהודה דרבית אנת⁷⁶⁰⁷⁵⁹ והוה אחדי ביה לדינא⁷⁶¹ וקליה אתער מלבר בהאי קרא ואמר מיא דאינון מלרע⁷⁶² היך סלקין לעילא מניה לאתר עלאה יתיר⁷⁶³ מניה בכמה דרגין ומה אצטריך לון לאינון⁷⁶⁴ מיין לעילא ומה אתר דכל (תפוחי) מבועין ונחלין נפקין מניה ולית פסיקו למבועי ונחלי אתשקיא מאתר נגיב מאן חמא חפירא דבירא⁷⁶⁵ יהיב מיין למבועא דנביע</p>	<p>כאן פירש ראש הישיבה פסוק זה לפניו וקולו נשמע החוצה (ועד שהיה) משהיה מפרש פסוק זה (איזה⁷⁵⁶ קדוש, איזה קדוש) קול תינוק התעורר מבחוץ, אותו תינוק שהיה מפרש תלמודו ולמד לפני עמוד אחד של העולם, בנו של רבי יהודה שגדלת ואחזו בו לדין, וקולו התעורר מבחוץ בפסוק זה ואמר, מים שהם מלמטה איך יעלו למעלה ממנו, למקום עליון יותר ממנו בכמה מעלות, ומה צריך לאותם מים למעלה, ומה מקום שכל (תפוחי) המבועים והנחלים יוצאים ממנו ואין הפסק למבועים, והנחלים</p>

⁷⁵⁵ יסוד דנוק' (רח"ו). לא הועיל לאדה"ר תשובתו להחזירו למדרגתו שקודם החטא הגם שעשה תשובה גדולה, והוא מהטעם הנז', כי עיקר תיקוני התשובה לא תתגלו אלא לעת"ל, שהוא בעת שליטת הבינה, שהיא דרגא דתשובה, והיא המקוה טהרה לישראל, אהיה קנ"א, גימ' מקוה, מ"י מטהר אתכם, והיא המים חיים אשר עליה נאמר (זכריה יד ח) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים ע' זוהר (ח"ג קעא ע"א וח"א רסא ע"ב). וכן היא אשר נאמר עליה (יואל ד יח) ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השיטים, ע' זוהר (ס"פ ואתחנן רע ע"ב) ובתיקונים (תיקון יד ל ע"ב) (דע"ה ח"ב ק ע"ג).

⁷⁵⁶
⁷⁵⁷ לגו ולבר - פירש סוד ופשט (מ"מ).

⁷⁵⁸ כך גורס האור יקר

⁷⁵⁹ פי' שר' יהודה אביו של זה היה תלמידו של ר"ש. ולקמן אמר אבוה שבק דהיינו שמת והניחו. וקשה שהרי באידרא זוטא ובפ' ויחי אמר שר' יהודה חיה היה אחר מיתת רשב"י. וצ"ל שזה ר' יהודה אחר היה ג"כ תלמידו של ר"ש. אבל דוחק לפרש בריה דר' יהודה קאי על וגמיר קמי חד עמוד עמודא דעלמא (מ"מ).

⁷⁶⁰ צריה לרבי יהודה לרביית אנת" נמחק ציהל אור, וצמקומו איתח' כ' יהודה צריה לר' ינאי
⁷⁶¹ על עון המתבאר לקמיה, ואם תאמר לפי הנראה שהיה קטן אם כן לאו בר עונשין, ואין לומר שהיה בן י"ג ונדון ועם כל זה קארי ליה 'רביא שהרי נדון אפילו בעולם הנשמות כדמסיק לקמיה, ואם כן למה נדון בבית דין של מעלת הא קיימא לן שאין עונשין אלא מבן עשרים, ולומר שהיה בן עשרים אי אפשר דהא קארי ליה "ינוקא ורביא" ומטעם זה נראה שלא היה אפי' בן י"ג, ויש לומר כי היה קטן ואפילו לשנת י"ג לא הגיע, אמנם מאי שאמרו שנענש על עון ידוע הכוונה שנסתלק מן העולם כדי שלא יחטא יותר, ומה שאנו אומרים שאין עונשין 'בבית דין עד יותר מ"ג היינו להענישו אחר סילוקו בגיהנם אמנם לסלקו מן העולם קודם שלא יחמיץ יותר אדרבה זו סבת סלוק כל הקטנים, ומה שהיו אוחזים בו מארי דדינא היינו לעכב מנוחתו, שאין זה עונש אלא מדה כנגד [מדת] שהיתה אותה נשמה ראויה להאיר בתורה יותר והוא נתרשל כדמסיק, והיו בעלי הדין אוחזים בה לעכב מנוחתה לא להענישה בגיהנם, וענין זה מוכרח שאם לא תאמר כן אם כן שוה הוא קטן שנסתלק בתורה עם אותו שקלקל כל ימיו, אלא ודאי [בשכר] [בשבר] נשמתם נענשים ולא בגיהנם ועל דין גיהנם אמרינן שאין דנים אלא מעשרים וכו' (אור יקר).

⁷⁶² והוא הפך המציאות שיעלה מן המלכות לבינה, ואם תאמר שתרד הבינה למטה ליטלם קשה (אור יקר). מ"ן (רח"ו).

⁷⁶³ בינה (רח"ו).

⁷⁶⁴ ושלא לצורך לא תרד למטה, ואם תאמר כי שמא לעתים תחסר למעלת אדרבה הוא להפך כי הבינה "אתר דכל טבועין" וכו' ואי אפשר שימצא השפע למטה אם לא ינתן מלמעלה, כי כל מבועין כל מציאות מקורי השפע "נפקי מיניה" (מ"מ).
⁷⁶⁵ באר חפרוה (רח"ו).

	<p>השקה ממקום יבש, מי ראה חפירת הבאר שנותן מים למבוע שנובע.</p>
<p>וכי ירושלים יהיב מייז אל הים הקדמוני אתר דכל מימין דעלמא נפקי מתמן ונבעין מניה אי חסידא קדישא לקלא דא אשתככו וציייתו כל קלין דבני מתיבתי דתמן ובג"כ לא יכילו מארי דדינא למקרב גביה</p>	<p>וכי ירושלים תתן מים אל הים הקדמוני, מקום שכל מימי העולם יוצאים משם ונובעים משם, אהה חסיד קדוש, לקול זה שככו ושמעו כל קולות בני הישיבה של שם, ומשום זה לא יכלו בעלי הדין לקרב אליו.</p>
<p>בכה ר' שמעון א"ל לא תבכי בוצינא קדישא זכאה חולקך דאפילו ינוקי מנך אמרי רזין סתימין דאורייתא תא ואימא לך מה דעבדו בני מתיבתי על קליה דההוא ינוקא כד עאל קליה דההוא ינוקא כגירא לגו וכלהו צייתי ליה בההוא שעתא אודעזע רב מתיבתא וכל אינון דהוו קמיה ואמר מאן אינון דלא שבקין לההוא ברא דאלהא הייא למיעל קמו ואחידו ביה תלת עמודין דקיימי קמי רב מתיבתא ועאל וכל בני מתיבתי אתכנשו לגביה</p>	<p>בכה רבי שמעון אמר לו, אל תבכה נר הקדוש, אשרי חלקך שאפילו תינוקות ממך אומרים סודות נסתרים של התורה. בא ואמור לך מה שעשו בני הישיבה על קול אותו תינוק, כשנכנס קול אותו תינוק כחץ פנימה, וכולם הקשיבו לו, באותה שעה הזדעזע ראש הישיבה וכל אלו שהיו לפניו, ואמר מי אלו שלא השאירו את אותו בן אלהים חיים להיכנס, קמו ואחזו בו שלשה עמודים שעומדים לפני ראש הישיבה ונכנסו, וכל בני הישיבה נכנסו אליו.</p>
<p>אמר רב מתיבתא אימא קראיך ברא קדישא אמר עד כען דחילנא דהא אנא ממתבתא אחרינא הוינא והכי אמרו לי כד מארי דדינא הוו אחדין בי א"ל לא תדחל ברא קדישא הכא תהא ביננא שבעה יומין ותתסחי בכל יומא מטלא קדישא ולבתר יסלקון לך לגו ההוא מתיבתא בשאר ינוקי דהכא</p>	<p>אמר ראש הישיבה פסק פסוקך בן קדוש. אמר, עד כעת פחדתי שהריני משיבה אחרת, וכך אמרו לי, כשבעלי הדין אחזו בה אמר לו, אל תפחד בן קדוש, כאן תהיה בינינו שבעה ימים ותתרחץ בכל יום מטל הקדוש, ואחר כך יעלו אותך לתוך אותה ישיבה כשאר התינוקות מכאן.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא⁷⁶⁶ ואמר והיה ביום ההוא לאידיע מאן הוא אלא בכל אתר ביום ההוא יומא בתראה הוא אמאי אקרי יום ההוא אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא⁷⁶⁷ שירותא אקרי הוא כד"א ועבד הלוי הוא פולחנא דלוי לדרגא⁷⁶⁸ דאקרי הוא טמיר וגניז ואקרי ההוא (ה' הוא) לאחזאה סופא דכל דרגין דאיהו שירותא⁷⁶⁹ וכלא חד ובגין דאיהו סופא⁷⁷⁰ אתוסף ביה ה'</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "והיה ביום ההוא" ההוא לא ידוע מיהו, אלא בכל מקום "ביום ההוא", יום אחרון הוא. למה נקרא "יום ההוא", אלא זהו יום שאוחז סוף בראש, ראשית נקרא "הוא", כמו שנאמר "ועבד הלוי הוא", עבודת הלוי לדרגה שנקראת הוא טמיר וגנוז, ונקרא ההוא (ה' הוא) להראות סוף כל המדריגות, שהיא ראשית, והכל אחד. ומשום שהוא סוף, התווסף בו ה'.</p>

⁷⁶⁶ לא חידש אלא מרוב חלבא, ואגב פריש לקרא, דק' ביום ההוא וירושלים וים האחרון נראה שהכל חד דרגא (יהל אור).

⁷⁶⁷ פ' מ' בבבנה (מ"מ).

⁷⁶⁸ כי מסטרא דאמא נפקת ומצפון בינה זהב מלכות יאתה (רח"ו). ונל"עד שהג"ה זו מקומה הוא על מ"ש דאחיד סופא בשירותא (מ"מ).

⁷⁶⁹ תחלת הבנין (רח"ו).

⁷⁷⁰ פירש בשביל שמלת ביום ההוא רומז על המ' דאיהי סופא לכן איתוסף ביה ה' דלא כתיב ביום הוא אלא ההוא לרמוז שה' שהיא המ' נתחברה עם הוא שהיא הבינה (מ"מ).

<p>(ס"א הלוי הוא טמיר וגנוז, וזה נקרא יום ההוא, להראות סוף של כל הדרגות שאחוז תחלה והכל אחד).</p>	<p>(ס"א הלוי הוא טמיר וגנוז, וזה נקרא יום ההוא, להראות סוף של כל הדרגות שאחוז תחלה והכל אחד).</p>
<p>זמינא ירושלם לאפקא מייז⁷⁷¹ ולנבעא נביעו⁷⁷² הכא אית לומר סופא דכל דרגין לאו איהו ירושלם אלא ודאי ירושלם וימא ההוא כלא חד⁷⁷³</p>	<p>עתידה ירושלים להוציא מים ולנבוע מבוע, כאן יש לומר סוף לכל הדרגות אינה ירושלים, אלא ודאי ירושלים ויום ההוא הכל אחד.</p>
<p>מה בין האי להאי אלא ירושלם כל דרגין קדישין דילה כד אמתחרן אקרין ירושלם⁷⁷⁴ והכי אתחמאן ואית דרגין דסחרן ואקרין עזרות⁷⁷⁵ אלין פנימאין ואלין לבר ואית דרגין דאקרין כד אסתחרן לשכות (ס"א כד אסתחרן אלין פנימאין ואלין לבר אקרין ירושלם ואית דרגין דסחרן ואקרין עזרות ואית דרגין דאקרין לשכות)</p>	<p>מה בין זה לזה, אלא ירושלים, כל הדרגות הקדושות שלה, כשסובבים נקראים ירושלים, וכך נראים. ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, אלה פנימיות ואלה בחוץ. ויש דרגות שנקראות כשסובבות לשכות (כשמסתובבות אלו הפנימיות ואלו לבחוץ נקראו ירושלים, ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, ויש דרגות שנקראות לשכות).</p>
<p>ואית דרגין דאקרין כד אסתחרן היכל ודביר לגו מכל אינון דרגין אית חד נקודה כבודה בת מלך פנימה נקודה דא אקרי יום ההוא⁷⁷⁶ וסימניך ההוא יקרא ארץ</p>	<p>ויש דרגות שנקראות, כשסובבות היכל ודביר. לפנים מכל אלו הדרגות יש נקודה אחת, כבודה בת מלך פנימה, נקודה זו נקראת "יום ההוא" וסימנך "ההוא יקרא ארץ".</p>
<p>וכד יקום יומא דא מגו שבכין דעזרה⁷⁷⁷ יקום נביעו דמיא וההוא נביעו מן הים הקדמוני⁷⁷⁸ להוי כנוונא דאמא דברה בין דרועהא ומסניאו חלבא דיניק אתמלי פומיה ואתרבי ביה אריק חלבא לפומא דאמיה כך הצים אל הים הקדמוני</p>	<p>וכשיעמוד יום זה מתוך חדרי העזרה, תקום נביעת מים, ואותה נביעה תהיה מהים הקדמוני שיהיה כדוגמת אמא שבנה בין זרועותיה, ומרב חלב שיונק מתמלא פיו ונתגדל בו, מריק חלב לפי אמו, כך חצים אל הים הקדמוני.</p>
<p>נמליה רב מתיבתא ונשקיה אמר חיין (ס"א חיין דעלמא דמלה דא הכי) אוקמוה במתיבתא דרקיעא והכי הוא ודאי ים האחרון דרגין בתראין דילה⁷⁷⁹ אי חסידא קדישא כמה חדוה על חדוה אתוסף בההוא ינוקא גו בני מתיבתי כ"ז טעמי דאורייתא אמר ההוא ינוקא ושבעין</p>	<p>לקחו ראש הישיבה ונשקו, אמר חיין (חיי עולם שדבר זה כך), כך פרשוהו בישיבת הרקיע, וכך זה ודאי. ים האחרון מעלות אחרונות שלה, אהה חסיד קדוש, כמה שמחה על שמחה נתוספה באותו תינוק תוך בני הישיבה, עשרים ושבע טעמי התורה אמר אותו תינוק, ושבעים כתרם</p>

⁷⁷¹ פירש ה' חסדים (מ"מ).

⁷⁷² הם ה' גבורות (מ"מ).

⁷⁷³ ע"ד שאמרנו בקיבוץ גליות ותחיית המתים, שהגם שעיקרן הם לעתיד, עכ"ז הנה הם נעשו בהוה תמיד ג"כ עכ"פ, כן הוא עד"ז ג"כ בבנין ירושלים, כי הוא נעשה ג"כ בהוה תמיד, ולכך תיקנו לומר בונה ירושלים ג"כ בהוה, כי ירושלים הנה הוא המלכות רחל בבחי' החיצונית שבה, וכמ"ש בפ' שלח (דף קע"א ע"א), והוא ההיכלות דהמלכות נוק' דאצילות ע' שער מיעוט הירח (סוף פרק ב ופרק ג) (דע"ה ח"ב סט ע"ד).

⁷⁷⁴ בחי' חיצוניות (רח"ו).

⁷⁷⁵ בחי' פרצוף נגד החזה (רח"ו).

⁷⁷⁶ יסוד דנוק' ששם הה"ג מבינה (רח"ו).

⁷⁷⁷ הם ביעין דדכורא ששם מתבשל הזרע (רח"ו).

שבכין הנ"ל. והמים יוצאין מנקודה נעלמה דילה עד יסודה, שבכין הנ"ל (יהל אור).

⁷⁷⁸ ממוחא עילאה (רח"ו). לקמן משמע שים הקדמוני היא בינה (מ"מ). עי' ח"א רס"א ע"ב (לש"ו).

⁷⁷⁹ פי' חיילותיה שהם ב"ע וכמ"ש הזהר לעיל בים דתמים (מ"מ).

<p>כתרין⁷⁸⁰ אעטרוה לאבוה בהווא יומא זכאה חולקיה מאן דזכי למילף לבריה</p>	<p>עטרו לאביו באותו יום, אשרי חלקו מי שזוכה ללמד את בנו.</p>
<p>אמר רבי שמעון לא זכה אבוה למילף ליה אמר אבוה שבק ורזא סתימא</p>	<p>אמר רבי שמעון לא זכה אביו ללמדו, אמר אביו השאיר. וסוד נסתר</p>
<p>קעא/ב</p>	
<p>הוה בהאי ינוקא על מה דאסלק מעלמא ועל דבעו למידן דיניה (ס"א באתנגלייא) ואשתויב מניה דא הוה באתנגלייא דהוה מכסיף⁷⁸¹ לרביה קמי כלא⁷⁸² בשאלתין וקושיין דיליה ולא הייש למהך לאחרא לאתקנא תלמודוי וחליש דעתא דרביה וע"ד בעו למידן ליה בדינא תקיפא⁷⁸³ ובג"כ אף על גב דאשתויב ממאריהון דדינא לא אשתויב הכא</p>	<p>היה בתינוק זה על מה שהסתלק מהעולם ועל שרצו לדון דינו (בגלוי) וניצל ממנו, זה היה בגלוי, שהיה מבייש לרבו לפני הכל בשאלות וקושיות שלו, ולא חשש ללכת לאחר להתקין תלמודו והחליש דעת רבו, ולכן רצו לדון אותו בדין קשה. ולכן אף על גב שניצל מבעלי הדין, לא ניצל כאן.</p>
<p>שבעה יומין הוי דלא אשתלים דיוקניה⁷⁸⁴ (ס"א דיניה) וכד הוה אסתחו⁷⁸⁵ בכאבא יתירא קמי כלא כל אינון שבעה יומין עד דאשתלים דיוקניה ועל דאסתלק מעלמא⁷⁸⁶ לא תבעי למנדע אי רבי אי רבי זכאה חולקך</p>	<p>שבעה ימים היו שלא השתלם דיוקנו (דינו), וכשהיה מתרחץ בכאב יתר לפני הכל, כל אותם שבעה ימים עד שהשתלם דיוקנו, ועל שהסתלק מהעולם לא תרצה לדעת, אהה רבי אי רבי אשרי חלקך.</p>
<p>ת"ח תחות עגולא⁷⁸⁷ דאינון שבכין⁷⁸⁸ דתמן באינון מיין דהווא נביעו⁷⁸⁹ דמעיינא אתרשים נביעו חד⁷⁹⁰ ואתפשט⁷⁹¹ ונפיק לבר⁷⁹² ועאל גו ימא רבא⁷⁹³ (דתמן) ורשים ביה ארהא⁷⁹⁴ בלבא</p>	<p>בא וראה תחת העגול של אותם חדרים ששם באותם מים של אותו מבוע, המעין נרשם מבוע אחד ומתפשט ויוצא החוצה, ונכנס לתוך הים הגדול, (ששם) ורושם בו דרך בלב הים, וממנו שותה לויתן ורוה ושמח ומתרבה ברבוי.</p>

⁷⁸⁰ פירש נגד ז"ק דזעיר א"נ נגד המוחין ולבושיהם שהם ע' (מ"מ).
⁷⁸¹ שלש עונות הלבנת פני רבו ברבים, ועוד דלא חייש כדי להוסיף בתורתו, ועוד כעס רבו עליו דחליש דעתא דרביה (אור יקר).
⁷⁸² כי ודאי לא היה דיוקנו כשאר הצדיקים וזה ודאי לו בושה גדולה כאדם העומד ערום בין הלבושים (אור יקר).
⁷⁸³ לפי מה שפירש' לעיל שאין גיהנם אלא אחר עשרים, שנה או י"ג לפחות ירצה דינא תקיפא עיכוב הכנסו בגן עדן ודוחק הוא, ואפשר שיש דרך לייסר הצדיקים בזולת הגיהנם דהיינו פולסי דנורא כענין דמחיוה לאליהו ולגבריאל (אור יקר).
⁷⁸⁴ שלא היה לבוש לנפש מאויר גן עדן כפי שיעור הצריך מפני העון ההוא, ואין ספק שאין דיוקן לנפש אלא בהתלבשה מאויר גן עדן (אור יקר).
⁷⁸⁵ הענין כי בהגלם דיוקן שבו לבוש נפשו היה מצטער צער גדול כמשל הבשר המתולד מעט מעט בצער (אור יקר).
⁷⁸⁶ פי' וזה אי אפשר לאומרו: אבל "ועל דבעי למידן דיניה" וכו' הטעם דהוה מכסיף לרביה (מ"מ).
⁷⁸⁷ אין עניינו מתבאר מפני שאין לו קשר (אור יקר), תחת עטרת היסוד דזעיר דאצילות (רח"ו).
⁷⁸⁸ פירש הם תרין ביעין כמש"ל. ור"ל המ' היא תחת עטרת היסוד תעיר והיסוד הנז' יונק מתרין ביעין (מ"מ).
⁷⁸⁹ שהיא המ' (מ"מ).
⁷⁹⁰ הוא מקור מחכמה לבינה (אור יקר), פירש שיוצא מהמלכות (מ"מ).
⁷⁹¹ בעצם החכמה (אור יקר).
⁷⁹² מחכמה (אור יקר).
⁷⁹³ בינה (אור יקר), היכל ק"ק דבריאה (רח"ו).
⁷⁹⁴ מציאות הדעת שדרך בו מקור השפע לתפארת ולפיכך מיניה שתי לויתן שהוא התפארת ורוי מבחינתו במקומו שמשתכר מיינ המשומר (אור יקר).

<p>דימא ומיניה שתי לוייתן⁷⁹⁵ ורוי וחד⁷⁹⁶ ואתרבי ברבוויא⁷⁹⁷</p>	
<p>וכד נפיק נביעו אחרא⁷⁹⁸ ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו תחות תהומא⁷⁹⁹ לגו ימא בתרא⁸⁰⁰ וכל אינון מים זדונים⁸⁰¹ ומיין תקיפין מאיך לון⁸⁰² וכפיף לון דלא יפקון לחבלא בני עלמא וסימן הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה</p>	<p>וכשיוצא מבוע אחר, אותו מבוע מתפשט והולך בסתר תחת התהום לתוך הים האחרון, וכל אותם מים זדונים ומים תקיפים מנמיך אותם ומכופף אותם שלא יצאו לחבל בני העולם. וסימן "הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה".</p>
<p>ובאמצעיתא דההיא עזרה אית תרין כרובים⁸⁰³ עובדא דאומנא דמלכא קדישא ולא יכלין לקיימא בהו עלאין ותתאין ותחותיהו זמינן כל ישראל לקיימא דלא יפקון מתחות גדפייהו לבר</p>	<p>ובאמצע אותה עזרה יש שני כרובים, מעשה אומנות של המלך הקדוש, ולא יכולים לעמוד בהם עליונים ותחתונים, ותחתיהם עתידים כל ישראל לעמוד שלא יצאו מתחת כנפיהם החוצה.</p>
<p>זכאין ליהוון כל דעאלין תחות גדפייהו⁸⁰⁴ תליסר אלפי⁸⁰⁵ מגדלין⁸⁰⁶ דשמשא⁸⁰⁷ דנהיר מנצוצא דמרגלא⁸⁰⁸ בצעצועא (ס"א בניצוצא) כדקא יאות רב מתיבתא בני"ב זכה לההוא יקר מאן יכיל למימר מאינון מלין דקא מתחדשן בכל יומא מקמי רב מתיבתא אי רבי בכל זמנא דרוחין דכורין סלקין לעילא נשין בההוא זמנא נפקי כלהו ומתכנשי לגו היכלא דבתיה תמן</p>	<p>זכאים יהיו כל הנכנס תחת כנפיהם. שלשה עשר אלף מגדלים של שמש שמאיר מניצוץ של מרגלית בצעצוע (בניצוץ) כראוי. ראש הישיבה בגלל זה זכה לאותו כבוד. מי יכול לומר מאותם דברים שמתחדשים בכל יום מלפני ראש הישיבה, אהה רבי, בכל זמן שרוחות זכרים עולות למעלה, נשים</p>

⁷⁹⁵ יסוד זעיר דבריא (רח"ו).

⁷⁹⁶ מצד הבינה שהיא מקור השמחה (אור יקר).

⁷⁹⁷ מצד החכמה, והטעם לזה כי המקור הזה מים מחכמה ונהפך לייין בבינה והוא משכר לתפארת שכרות של שמחה (אור יקר).

⁷⁹⁸ כדי להשקות נקבתו של 'לוייתן והיינו שיוורד עד בחינה אחרונה של מלכות (אור יקר).

⁷⁹⁹ שהם שבע תהומות (אור יקר).

⁸⁰⁰ היא מלכות (אור יקר), מ' דבריא (רח"ו).

⁸⁰¹ החצונים שהם במצולות ים כדפירשנו לעיל ראש השער (אור יקר).

⁸⁰² מכניע החצונים ומבטל זדונותם והיינו דכתיב ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים דהיינו לטהרת הזנות, והיינו טהרה הקליפות כדכתיב בלע המות, מלאך המות לא כתיב אלא המות רע דידהו ונמתקים ונטהרים, והיינו ושעשע יונק על חור פתן סוף פתן איתיה סוף צפעוני איתיה אלא שאינם מזיקים, ושעשע יונק היינו שהמלאך מטטר'ן הנקרא תינוק יונק משדי אמו, שעשע בסוד שהקב"ה משתעשע עם הצדיקים לעתיד לבא בגן עדן, על חור פתן היינו נוקב"א דתהומ"א רבא שמשם יעלת שבחו של הקב"ה (אור יקר).

⁸⁰³ תפארת ומלכות שהם על נצח והוד תפארת לימן בנצח מלכות לשמאל בהוד, ותחת כנפיהם שהם סוד ארבעה פנים לאחד ארבע כנפים לאחד, יה"ה ארבעה פנים אדנ"י ארבע כנפים, ותחות כנפי השכינה (אור יקר), הם נ"ה דמלכות אשר תחתיהם ישראל לסוד כנפי השכינה (רח"ו), ובזה יתורץ מה שהקשה מורינו ז"ל היאך אנו אומרים בהשכבה תחת כנפי השכינה והרי אמר בהקדמת בראשית שהגרים הם תחות גדפין דשכינתא ולא ישראל ולפי מ"ש כאן הר"ח מתורץ. שמה שאנו אומרים תחת כנפי השכינה הם נ"ה דמלכות אשר תחתיהם הם ישראל וז"ש ותותותיהו זמינן כל ישראל לקיימא (מ"מ).

⁸⁰⁴ זכאין להוון כל דעאלין תחות גדפייהו. כאן צ"ל מש"ל קע"ב א' לגו בעזרה דא אית תלת כו' עובד ציור אי חסידא קדישא כמה כו' שארי למחדי ואשתכך תמן מגו תהומי נפיק חד מרגלא ונפיק מיניה כחיזו דמעיינ ואתחפיין כו'. ומ"ש { בדף קעב. } יומא חד כו'. הוא לאלף שנין (יהל אור).

⁸⁰⁵ וא"ו (רח"ו).

⁸⁰⁶ י"ב אלפי מגדלין - אין לו ראש וסוף אמנם דרך כלל הוא רומז אל י"ב היות שבתפארת (אור יקר).

⁸⁰⁷ יסוד דכורא (רח"ו).

⁸⁰⁸ נלע"ד שיסוד מאיר מאבא הנקרא מרגלא כמ"ש בדף קס"ה ע"ב (מ"מ).

<p>וחדאן תמן בכמה מלין עתיקין ומתמן נפקין ועאלין כלהו והיא עמהון לגו היכלא דסרח וחדאן בכמה מלין חדתינ ועתיקין ומתמן נפקין והיא עמהון ועאלין לגו היכלא דיוכבד וכן בכל אינון היכלין</p>	<p>באותו זמן יוצאות כולן ומתכנסות לתוך ההיכל ששם בתיה ושמחות שם בכמה דברים עתיקים, ומשם יוצאות ונכנסות כולן, והיא עמהן לתוך היכל סרח, ושמחות בכמה דברים חדשים ועתיקים, ומשם יוצאות והיא עמהן ונכנסות לתוך היכל יוכבד וכן בכל אותם היכלות.</p>
<p>השתא ר' אימא לך רואי חדא ת"ח בכל שמטה ושמטה כרוזא נפיק אתכנישו גוברין ונשיין וכל אינון בני מהימנותא וסליקו כרדין כלהו מתפשטין דכורין ונשיין וסלקין וכל אינון ינוקי מחלב עאלין לגו מתיבתא (ס"א אתכנישו בני מהימנותא גוברין ונשיין וכל אינון ינוקי מחלב וסליקו כרדין כלהו מתפשטין דכורין ונשיים וסלקין וכלהו עאלין לגו מתיבתא) דרקיעא וחדאן הדוה ועלויא דלהון ותמן הדו על הדו וההוא נער דמפתחן דמאריה בידיה קם ואמר לון כמה מלין חדתינ ועתיקין וכלהו המאן הדוה דלית הדוה כההיא הדוה</p>	<p>כעת רבי אמר לך סוד אחד, בא וראה בכל שמיטה ושמיטה הכרוז יוצא, התכנסו גברים ונשים וכל אותם בני האמונה ועלו, אז כולם מתפשטים, זכרים ונשים ועולים, וכל אותם תינוקות מחלב נכנסים לתוך ישיבת (התכנסו בני האמונה גברים ונשים וכל אותם ינוקי חלב, ועלו אז כולם מתפשטים גברים ונשים ועולים וכולם נכנסים לתוך ישיבת) הרקיע, ושמחים בשמחה ועלוי שלהם, ושם שמחה על שמחה, ואותו נער שמפתחות רבונו בידו עומד ואומר להם כמה דברים חדשים ועתיקים, וכולם רואים שמחה שאין שמחה כאותה שמחה.</p>
<p>לבתר עאלין כלהו לגו כמה פרוכתין וכמה היכלין גניזין תמן דאינון נהרין בנעם יי' בנו היכלא דאהבה דקב"ה ודא הוא דכתיב לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו לבתר פרחין ינוקין לעילא⁸⁰⁹ ואינון פרחין לתתא ומהדרין לדוכתייהו ומתלבשן כדבקדמיתא זכאה עמא דכל טובא דההוא עלמא מחכאן</p>	<p>אחר כך נכנסים כולם לתוך כמה פרוכות וכמה היכלות גנוזים שם, שהם מאירים בנועם ה', בתוך היכל אהבת הקדוש ברוך הוא, וזהו שכתוב "לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו". אחר כך פורחים התינוקות למעלה, והם פורחים למטה וחוזרים למקומותיהם ומתלבשים כבתחלה, אשרי העם שמצרים לכל טוב אותו עולם.</p>
<p>אר"ש כמה מתיקין מלין דשמענא זכאה חולקא דידי דזכינא לכל האי למשמע זכאה יומא דנפיקנא הכא אמרי ליה רבי תלת יומין אית לן רשו למיתי נבך ולבתר חד יומא (ס"א ניזיל ולא אית לן רשו למיתי ובההוא יומא יתוסף)⁸¹⁰ חדוה דילך Q</p>	<p>אמר רבי שמעון כמה מתוקים הדברים ששמענו, אשרי חלקי שזכיתי לשמוע את כל זה, אשרי היום שיצאתי לכאן. אמרו לו רבי, שלשה ימים יש לנו רשות לבא אליך, ואחר כך יום אחד (נלך ואין לנו רשות לבא ובאותו יום נוספת) שמחה שלך.</p>
<p>איהו משיך משיכו מסטרא דיליה ואתטמר ואתחפא תחות אתר דאקרי תא הרצים עד פלגו ליליא מבתר פלגו ליליא שלהובא דעמודא דיצחק נפיק ובטש בהאי תרנגולא דאקרי</p>	<p>הוא מושך משיכות מצדו ונסתר {מילה נסתר היא לשון פועל ולא תואר} ומתכסה תחת מקום שנקרא "תא הרצים" עד חצות הלילה, מאחר חצות הלילה יוצאת שלהבת, עמוד יצחק, ומכה בתרנגול הזה שנקרא גבר, כדוגמת גבר אחר עליון ממנו, כיון</p>

⁸⁰⁹ לישובה של הקב"ה כמ"ש בפ' בלק בדף קצ"ז ע"ב ומ"ש ואינון פרחין לתתא פי' שכל א' חוזר לשיבתו ומתלבשים בלבושיהם שהפשיטו (מ"מ).

⁸¹⁰ צ"ע פירוש הסימן, אבל באור יקר, כמעט כל מקום שיש אותו כתוב שם "חסר".

<p>גבר⁸¹¹ כנוונא דנבר אחרא עלאה⁸¹² עליה כיון דבטש ביה האי גבר קרי ויהיב שית קלין וכלהו בסכלתנו</p>	<p>שמכה בו גבר זה קורא ונותן ששה קולות וכולם בהשכל.</p>
<p>בשעתא דאיהו קרי כל תרנגולין דהאי עלמא קראן ונפיק מניה שלהובא אחרא ומטי לון תחות גדפייהו וקראן איהו מה קרי בשעתא קדמאה קרי ואמר קול יי' בכח קול יי' בהדר ובשעתא תניינא קרי ואמר קול יי' לעיר יקרא⁸¹³ וגו' בשעתא תליתאה קרי ואמר קול יי' חוצב להבות אש</p>	<p>בשעה שהוא קורא, כל תרנגולי העולם הזה קוראים ויוצאת ממנו שלהבת אחרת, ומגיעה תחת כנפיהם, וקוראים. מה הוא קורא, בשעה ראשונה קורא ואומר "קול ה' בכח קול ה' בהדר", ובשעה שניה קורא ואומר "קול ה' לעיר יקרא", בשעה שלישית קורא ואומר "קול ה' חוצב להבות אש".</p>
<p>קעב/א</p>	
<p>בשעתא רביעאה קרי ואמר קול יי' יחיל מדבר⁸¹⁴ וגו' בשעתא חמישאה⁸¹⁵ קרי ואמר קול יי' על המים וגו' בשעתא שתייתאה קרי ואמר קול יי' יחולל אילות וגו' לבתר קרי ואמר קול אומר קרא⁸¹⁶ ואמר מה אקרא וגו' ודא איהו תרנגולא דקרי ולא שכיך ולבתר קרי כמלקדמין</p>	<p>בשעה רביעית קורא ואומר "קול ה' יחיל מדבר וגו'", בשעה חמישית קורא ואומר "קול ה' על המים וגו'". בשעה ששית קורא ואומר "קול ה' יחולל אילות וגו'". ואחר כך קורא ואומר "קול אמר קרא ואמר מה אקרא וגו'", וזהו התרנגול שקורא ולא שוכך, ואחר כך קורא כמו מקדם.</p>
<p>ומאי קרי כל עובדין דבני עלמא⁸¹⁷ בנין דאיהו מאריה דאחמתא (ס"א דחכמתא) וקסת הסופר בהרצוי וכל עובדין דבני עלמא כתיב בכל יומא ובליילא בתר דקרי כל קריאן אלין קרי כל מה דכתב ביומא</p>	<p>ומה קורא, כל מעשי בני העולם, משום שהוא בעל התיק (של החכמה) וקסת הסופר במתניו, וכל מעשי בני העולם כותב בכל יום, ובלילה לאחר שקורא כל הקריאות הללו קורא כל מה שכתב ביום.</p>
<p>ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה⁸¹⁸ דאינון תרין דרגין חד ההוא דקיימא באמצעיתא דאיהו רב וההוא דקיימא מאחורא דאיהו זעיר דקא מעכבין ליה יהא מוקיד עלמא בשלהובוי</p>	<p>ואלמלא רגליו, אצבעות שלו, שהם שתי דרגות, אחד אותו שעומד באמצע שהוא גדול, ואותו שעומד מאחור</p>

⁸¹¹ גבריאל (רח"ו).

⁸¹² פי' גבורה (מ"מ). המלאך גבריאל וחלק הרמז שבתורה, הם כולם ענין אחד, שכולם הם מצד הגבורות אשר שם שוכן הס"מ הצורך, וכמו שאמרנו בגבריאל בזוה"ק שלח (קעא סע"ב וקעב רע"א) (דע"ה ח"ב צ ע"ב).

⁸¹³ לעיר יקרא" ט"ס ו"ל קוצר ארזים (יהל אור).

⁸¹⁴ הענין כי בשעה ראשונה מלכות לצד הגבורה והתפארת לכך הם שתי קולות קול ה' בכח קול ה' בהדר כדפירשנו, שוב שעה שניה מלכות דבקה בהם והיינו שעה שנית קול ה' לעיר, שוב היא דבקה בהוד שהוא לשמאל דין לא קשה כגבורה לכך הוא אומר קול ה' חוצב להבות אש שהיא בהוד כנודע וכדפירשו בזוהר ובתיקונים, בשעה רביעית נדבקת ביסוד והיינו "קול ח' יחיל מדבר" והיינו שהקב"ה מתחולל על שאין מדבר דברות קדש בעולם תחתון (אור יקר).

⁸¹⁵ בשעה חמישית נדבקת לימין בחסד ונצח לכך קא קארי "קול ה' על המים" שהוא החסד וכן כל שאר קולות דהיינו קול ה' שובר ארזים בנצח כנודע, בשעה ששית שהיא באור בוקר קודם שעה מתעורר התפארת בעצמה עם כל הקולות ומתייחד עמה (אור יקר), שהוא הדעת אחר היסוד, והוא כלל ופרט וכלל (יהל אור).

⁸¹⁶ היינו הקב"ה לעורר התחתונים לעזרת השכינה (אור יקר).

⁸¹⁷ כי אחר שקרא ולא שבו עד ה' ולא דרשוהו מלמד עליהם חובה (אור יקר).

⁸¹⁸ הם חמשה הרב תפארת הקטן מלכות, והם מתייחדים אז (בתפארת) בבוקר [דנים] (זנים) את העולם בחסד היתה הגבורה נדלקת בדיניה והיה העולם נשרף, ולהיות שתי אצבעות תפארת אמצעי רב ודאי מאחור זעיר מלכות כנודע מתייחדים בחסד אברהם (תפארת) בבוקר (אור יקר).

	<p>שהוא קטן, שמעכבים אותו, ישרף העולם בשלהבותיו.</p>
<p>ומה עבדי כיון דסליק צפרא וחוטא דנהירו נפיק מסטר דרום כדון מתחברין כלהו ואתעבדין תרין רגלין תרין טלפין כעגלא לקיימא דכתיב וכף רגליהם ככף רגל עגל והא ידעת⁸¹⁹ רזא דא</p>	<p>ומה עושים, כיון שעולה הבוקר וחוט אור יוצא מצד דרום, אז מתחברים כולם ונעשים שתי רגלים, שני טלפי עגל, לקיים הכתוב "וכף רגליהם ככף רגל עגל", והרי ידעת סוד זה.</p>
<p>שאלת ענף הגורן⁸²⁰ Q⁸²¹ לגו בעזרה דא אית תלת מאה ושתין וחמשה היכלין⁸²³ כחושבן יומי שתא ובכל פתחא ופתחא כתיב יהי שלום⁸²⁴ בחילך שלוח⁸²⁵ בארמנותיך לא ידיע⁸²⁶ מאי הוא בהני היכלין אלא כלהו אתחמן עובד ציור שבע סדרין⁸²⁷ דמרגלאן אתחמן אלין באלין בכל חד וחד</p>	<p>שאלת ענף הגורן⁸²⁰ Q⁸²¹. לתוך עזרה זו יש שלש מאות וששים וחמשה היכלות כחשבון ימות השנה, ובכל פתח ופתח כתוב "יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך", לא ידוע מהו בהיכלות האלה, אלא כולם נראים מעשה ציור, שבעה סדרי מרגליות נראים אלו באלו בכל אחד ואחד.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה משבח רב מתיבתא היכלא דא דאיהו בריש סטר מזרח⁸²⁹ דעזרה דא בגין דארבע אינון⁸³⁰ בדי סטרין דעלמא אבל היכלא דסטרי מזרח אסגי נהורין דיליה יתיר מכלהו</p>	<p>אי⁸²⁸ חסיד קדוש, כמה משבח ראש הישיבה היכל אחד שהוא בראש צד מזרח העזרה הזו, משום שארבעה הם בארבעת צדדי העולם, אבל היכל של צד מזרח מרבה אורותיו יותר מכלם.</p>
<p>יומא חד בימא רבא⁸³³ לויתן⁸³⁴ נפיק וכל ימא אודעזע וכל נוני אזלין לכאן ולכאן כד מטי לויתן בפתחא דפתחא דתהומא שארי למחד⁸³⁵ ואשתכך תמן Q תהומי⁸³⁶ Q אלא ההוא Q כחיוזו דמעייין ואתחפייין נהורין⁸³⁷ ולא אתחזון כל אינון נהורין בר נהורא דהיכלא דבסטרי מזרח דא</p>	<p>יום אחד בים הגדול יצא לויתן, וכל הים הזדעזע, וכל הדגים הלכו לכאן ולכאן. כשהגיע הלויתן לפתח של פתח התהום, מתחיל לשמח ושכך שם Q⁸³¹ התהום, Q⁸³² אלא אותו Q כמראה</p>

⁸¹⁹ ידוע במעשה מרכבה { ז"ח יתרו מרגליות לט. ליורנו מה: } { יהל אור).

⁸²⁰

⁸²¹

⁸²² חסר (אור יקר)

⁸²³ לשכר שמירת שס"ה לא תעשה מצד הגבורה כדפירשנו בתיקונים שמי עם י"ה שס"ה (אור יקר).

⁸²⁴ יסוד (אור יקר).

⁸²⁵ מצד המלכות להורות שיש לשומרים אותם שלוח מגיהנם (אור יקר).

⁸²⁶ מפני שהם שם מהבינה הנעלמת שבה כל ימי השנה כנודע (אור יקר).

⁸²⁷ הם נגד שבע ספירות וזה על פני צד המתגלה מהם כענין הבינה שהיא נעלמת ואין מתגלה ממנה רק שבע ספירות, והם מתחמות זו בזו כנודע (אור יקר).

⁸²⁸

⁸²⁹ מצד התפארת (אור יקר). הוא מקצוע דרומית מזרחית וזה מבחר הבחינות בסוד מוליך לימין משה זרוע תפארתו (אור יקר).

⁸³⁰ לפי שהם נחלקים למזרח למערב לצפון לדרום, והם חסד דרום, מזרח תפארת, צפון גבורה, מערב מלכות (אור יקר).

⁸³¹

⁸³²

⁸³³ בינה (אור יקר), פירוש הוא יום ט"ב כמ"ש בסמוך ולכך בוכה הקדוש ב"ה וכל ימא אודעזע (מ"מ).

⁸³⁴ תפארת (אור יקר).

⁸³⁵ מצד הבינה שבה השמחה ודאי (אור יקר).

⁸³⁶ שבעה תהומי - שבע ספירות נעלמות שבבינה (אור יקר).

⁸³⁷ שאין מי שיכנס בבינה מהספירות אם לא בהיותם נעלמות נכללות בסוד הדעת דהיינו לויתן היינו מזרח (אור יקר).

	<p>המעייין ומתכסים האורות, ולא נראו כל אותם אורות, פרט לאור ההיכל שבצד המזרח הזה.</p>
<p>ההוא מרגלא דקא אפיק לויתן מגו ההוא תהומא דאקרי סגדו"ן ממה אתעביד אלא יומא דא דקא אפיק לויתן דאודעזע ימא יומא דאתחרב בי מקדשא ט' באב איהו וההוא מרגלא⁸³⁸ דכד דכיר קב"ה לבנוי ואושיד תרין דמעין⁸³⁹ לגו ימא רבא חד נפיל לגו תהומא דא דאקרי סגדו"ן וחד נפיל לגו תהומא אחרא דאקרי גילב"א⁸⁴⁰</p>	<p>אותה מרגלית שמוציא הלויתן מתוך אותו תהום שנקרא סגדו"ן, ממה נעשתה. אלא יום זה שמוציא הלויתן שהזדעזע הים, יום שנחרב בית המקדש הוא ט' באב, ואותה מרגלית, שכשזוכר הקדוש ברוך הוא את בניו וזורק שתי דמעות לתוך הים הגדול, אחת נופלת לתוך תהום זה שנקרא סגדו"ן, ואחת נופלת לתוך תהום אחר שנקרא גילב"א.</p>
<p>בגין דחמש תחומי אחרנין אינון בימא רבא אבל לא השיבין כהני אחרנין וכיון דנפלי אינון דמעין קפאן גו תהומי חד וחד אטבע גו תהומא דאקרי גילב"א</p>	<p>משום שחמשה תהומות אחרים הם בים הגדול, אבל לא חשובים כאלו האחרים, וכיון שנופלות אלו הדמעות נקפאו תוך תהום אחד, ואחד נטבע תוך תהום שנקרא גילב"א.</p>
<p>Q דתתא גו שמרים⁸⁴³ דחמרא דורדיין בישין נפיק חד ערעורא מקטרגא מזיקא קדמאה ואיהו ברוחא דיוקנא⁸⁴⁴ דאדם Q כד קריב לגו קודשא⁸⁴⁵ כיון דמתעבר מתמן ובעי לנחתא לתתא לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא נחית</p>	<p>Q⁸⁴¹ שלמטה תוך שמרי היין, שמרים רעים, יוצא ערעור אחד מקטרג מזיק קדמון, והוא ברוח דמות אדם, Q⁸⁴² כשמתקרב לתוך הקדושה, כיון שעבר משם ורוצה לרדת למטה להתלבש בלבוש להזיק את העולם, יורד הוא</p>

⁸³⁸ היינו סוד השפע שהוא מתעורר לשכינה והם שתי דמעות ממי הרחמים שהם נמשכים לבנין המקדש ולנקמת עמו ישראל כדכתיב עד דמטור' אתגזרת וכו' (אור יקר).

⁸³⁹ היינו סוד ד'ו הנכנסות לבינה וחכמה שהא סוד י"ם מ"י ומשם מתעוררות הרחמים והם מתחלקות לתהום ימין חסד תפאירת, ולתהום שמאל גבורה מלכות, ולשון "קב"ה מוריד" היינו שהבינה מעלה אותם להאירים ולכבות דינם במימי החכמה, ושתי דמעות במקום אחר שהם גבורה והוד והכל ענין אחד כי על ידי הגבורה היא התפארת דין, ועל ידי ההוד המלכות דין, ובהיותם לשמאל הם ממש תפארת בגבורה מלכות בהוד, והם יורדים לחסד גבורה שהם שני תהומות, ולשון "מוריד" כמו היורד לפני התיבה או לשון יורדי מרכבה וכיוצא דהיינו לשון עליה ושם נמתקים בדינם, ולויתן שהוא סוד התפארת מוציאם אל מקומם מהופכים לרחמים לירחם על ישראל ולנקמת שונאיהם בזוכרו מעשיהם בחורבן המקדש כענין ידין בגוים מלא גויות (אור יקר).

⁸⁴⁰ סיגדו"ן גילב"א - הם חסד גבורה שרשים נעלמים בבינה לויתן תפארת נכנס אל התהומות האלו בסוד תרין עטרין דירית מתמן כנודע (אור יקר), גו תהומא דאקרי גילבא. כאן צ"ל מש"ל ב' אינון דמעין רתיחין כו' עד ואתון תחמון. ואח"כ כאן {בדף קעב.} לתתא גו שמרים כו' ברוחא דיוקנא דאדם. ואח"כ מש"ל ב' אזיל ובעי ארגשא עלמא ומיא סליקין מגו שאר תהומי ובעאן לחפיא עלמא. ואח"כ כאן כד קריב עד ולא יאות ליה למהוי תמן. ואח"כ ואזיל ושאיט עלמא עד פלגו ליליא מבתר פלגו כו' קע"א ע"ב, עד והא ידעת רזא דנא. ואח"כ שם כד אסתכל ב"נ בהאי היכלא כו' עד איבין בעזרה דא. ואח"כ קס"ה ע"א טרפין דלהון כו'. כמש"ש. וכאן הוא סיום המאמר (יהל אור).

⁸⁴¹

⁸⁴²

⁸⁴³ לשון זה הובא גם כן בפרשת כי תשא בדף קצ"א ע"א ושם פירשנוהו (מ"מ).
⁸⁴⁴ הענין כי הקליפות אינם בכללא דאדם וכן פירשו כאדרא וזהו אתם קרויים אדם ואין אומות העולם וכו' ולפיכך בהקרב הקליפה אל הקדושה הם פיוקנא דאדם שעדין אינם טמאות, וזהו סוד שער של תפילין שהוא שורש הקליפות במקום הטהרה כמו שהארכתי במקום אחר, ולכן בהיותם דבקות בשורשם הם בדיוקנא דאדם (אוריקר).

⁸⁴⁵ אמנם בהיותם השרשים הנזכרים מתפשטים למטה אז יאבדו צורת אדם והם דיוקנא דשור דהיינו ופני שור מהשמאל, ולפיכך כיון שהם מהשמאל יקחו דיוקנא דשור שמצדן, ומפני שעוד יתלבש בלבוש וצורה אחרת כגון נחש וכלב וכיוצא כדפירשנו בספ"ר בשער היכלי התמורות (אור יקר).

<p>הוא ורתיכו ולבושא קדמא⁸⁴⁶ דקא נקיט תבנית שור דיוקנא דשור וקדמא לנזיקין מאינון ארבע שור איהו ואינון ארבע אבות לנזקא עלמא וכלהו תלתא אבות נזיקין בר שור כלהו דיליה Q</p>	<p>ומרכבותיו ולבוש קדמון שלקח תבנית שור, דמות שור, וראשון לנזיקין, מאותם ארבעה, הוא שור, ואותם ארבעה אבות להזיק העולם, וכולם שלשה אבות נזיקין, פרט לשור כולם שלו.</p>
<p>וע"ד כתיב וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב מהו אוכל עשב הא דרשינן ביה אבל עקרא דמלה מתמצית הלחם⁸⁴⁷ ולא שבעת זיני דגן לית ליה בהו חולקא ולא יאות ליה למהוי תמן מדוכתייהו ואלין יתבין בדוכתייהו עד לא נפקי אלין זמינין אלין נהירו ונציצו דלהון לא יכלין עיינין למסבל אזלין בסחרנין לית להון שכיכו לעלמין</p>	<p>ועל זה כתוב "וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב", מהו "אוכל עשב" הרי דרשנו בו, אבל עיקר הדבר מתמצית הלחם ולא משבעת מיני דגן, אין לו בהם חלק, ולא ראוי לו להיות שם. ממקומותיהם, ואלה יושבים במקומותיהם, עד שלא יוצאים, אלו מזומנים אלו, אור והתנוצצות שלהם, אין העינים יכולות לסבול, הולכים מסביב אין הם שוככים לעולמים.</p>
<p>כד אסתכל ב"נ בהאי היכלא מיד באסתכלותא קדמא אתחזי זעיר ולא זעיר אסתכל יתיר אתחזי רב תו אסתכל אתחזי יתיר רב כל מה דאסתכל הכי אתחזי באתפשטותא רב ועלאה עד דדמי</p>	<p>כשמסתכל בן אדם בהיכל זה, מיד בהסתכלות ראשונה נראה קטן ולא קטן, מסתכל יותר נראה גדול עוד מסתכל נראה יותר גדול, כל מה שמסתכל כך נראה בהתפשטות גדול ועליון, עד שנדמה</p>
<p>קעב/ב7198</p>	
<p>באסתכלותא כמלא נימא⁸⁴⁸ דלית ליה שיעורא</p>	<p>בהסתכלות כמלא נימא שאין לה שיעור.</p>
<p>עובדין סניאין לנו דלא ידיע אומנו דלהון מניה נהרא עזרה וכל מה דאית בה בר כרובים דנהורא דלהון סלקא עד רום רקיעא בנונין סניאין ונהורין מנצצן אלף וחמש מאה וחמשה ושבעין גופנין עבדין איבין בעזרה דא</p>	<p>מעשים גדולים לפנים שלא ידועה אומנתם, משם מאירה עזרה, וכל מה שיש בה פרט לכרובים, שאורם עולה עד רום הרקיע בצבעים רבים, ואורות נוצצים, אלף וחמש מאות וחמשה ושבעים גפנים עושים פירות בעזרה ז.</p>
<p>Q יתיר חובק את ידיו במרירו ואינו דיליה ולבתר אוכל את בשרו בעל כרחיה דלית ליה רשו לשלטאה על מלה אחרא מה אתהני ליה בכל מה דאסטי ועביד ועמל דלבתר לית ליה רשו אלא על דיליה Q</p>	<p>Q יתיר "חובק את ידיו" במרירות ואנינות שלו, ואחר כך "אוכל את בשרו" בעל כרחו, שאין לו רשות לשלוט על דבר אחר, מה עוזר לו בכל מה שמסטה ועושה ועמל, שלאחר כך אין לו רשות אלא על שלו.</p>
<p>לבתר מרקיד וחדי ככסיל בלא דעתא כלל ואזיל בלא תועלתא ואכיל לבשרא ובשאר לית ליה רשו מרירו דעילא ותתא⁸⁴⁹ כד ישראל בעאקו ואכלי לון שנאיהון ולא יהבי חילא בעובדין טבין דלהון לאפקא מניה</p>	<p>אחר כך רוקד ושמח ככסיל בלי דעת כלל, והולך ללא תועלת ואוכל הבשר, ובשאר אין לו רשות, מרירות שלמעלה ושלמטה. כשישראל בצרה ואוכלים אותם שונאיהם, ולא נותנים כח</p>

⁸⁴⁶ זו קרובה אל הקדושה (או ריקר).

⁸⁴⁷ עשב ומוץ ותבן ולא דגן (אור יקר).

⁸⁴⁸ פירש אפילו בהסתכלות מועט יראה אותו שאין לו שיעור (מ"מ).

⁸⁴⁹ פי' אימתי יש מרירו לעילא ותתא כשישראל בצרה ואינם עושים מצות כדי להנצל מאויביהם (מ"מ).

	<p>במעשיהם הטובים שלהם להוציא ממנו.</p>
<p>ואפילו מבשריה דאיהו מהאי סטר אבאיש קמי מלכא קדישא דאיהו רחום וחנון אבל על דיליה רוחא⁸⁵⁰ קדישא ונשמתא קדישא לית עלאין ותתאין יכלין לשלמא עלוי כלל וע"ד כל תסקופין וכל מה דאסטי ההוא רע דחשיב למשלט על רוחא קדישא ולבתר לא יכיל וישוב ואוכל את בשרו מה תועלתא הוה ליה ועוד דאינון הפאן כלהו כערטיראה תקיף ולית שכיכו לעלאין ותתאין</p>	<p>ואפילו מבשרו, שהוא מצד זה, מרע לפני המלך הקדוש שהוא רחום וחנון, אבל על שלו, רוח הקודש ונשמה קדושה אין עליונים ותחתונים יכולים לשלוט עליו כלל, ועל כך כל העלילות דברים, וכל מה שמסטה אותו רע, שחושב לשלוט על רוח הקודש ואחר כך לא יכול, וישוב ואוכל את בשרו, מה תועלת היה לו. ועוד שהם מכסים כולם כמו ערפל חזק, ואין שוככים עליונים ותחתונים.</p>
<p>תא ואימא לך מלה אי תימא דחדו הוא למלאך המות כד קמיל בני נשא לאו אלא בגין דחמי⁸⁵¹ דרעותא דמאריה בכך אחזי גרמיה בחדו למעבד רעותיה דקב"ה דכתיב רוח סערה עושה דברו</p>	<p>בא ואמור לך דבר, אם תאמר ששמחה היא למלאך המות כשהורג בני אדם, לא. אבל משום שרואה שרצון רבונו בכך מראה עצמו בשמחה לעשות רצון הקדוש ברוך הוא, שכתוב "רוח סערה עושה דברו".</p>
<p>א"ל ר"ש והא איהו אזיל ומרקד בחדוה קמי נשין א"ל אי חסידא קדישא ודאי הכי הוא לאחזאה קמי מלכא דניחא ליה ברעותיה דמלכא אבל נייחא דיליה בהספדא⁸⁵² דנשין איהו רקיד ואודניה להספדא</p>	<p>אמר לו רבי שמעון, והרי הוא הולך ומרקד בשמחה לפני נשים, אמר לו אהה חסיד קדוש, ודאי כך זה, להראות לפני המלך שנוח לו ברצון המלך, אבל הנחת שלו בהספד הנשים, הוא רוקד ואזניו להספד.</p>
<p>א"ל אי הכי אמאי אזיל ואסטי על ב"ג לעילא ואדכר לחובוי א"ל בגין דאיהו זקן וכסיל וחשיב למשלט על רוחא וכל תאובתיה בגיני כך איהו לסוף לא שליט אלא על דיליה בשרא דיליה וע"ד כתיב ישוב עמלו בראשו</p>	<p>אמר לו, אם כך מדוע הולך ומסטה על האדם למעלה ומזכיר חטאיו. אמר לו משום שהוא זקן וכסיל, וחושב לשלוט על הרוח, וכל תאוותו היא בגלל זה, בסוף לא שולט אלא על שלו, בשרו, ועל זה כתוב "ישוב עמלו בראשו".</p>
<p>Q אזיל ובעי לארגשא עלמא⁸⁵³ ומיא סליקין מנו שאר תהומין ובעאן לחפאי עלמא אינון דמעין דרתיחין יתיר מכל אשא דעלמא ומנו תוקף דרתיחו דלהון אקפו מיא גו ימא דנקפא</p>	<p>Q הולך ורוצה לרגש את העולם, ומים עולים מתוך שאר תהומות ורוצים לכסות העולם אותן דמעות רותחות, יותר מכל אש שבעולם, ומתוך תוקף הרתיחה שלהן קופאים המים תוך הים הקפוא.</p>
<p>ואלמלא דרמוז קב"ה חד נשיבו מסטרא דאברהם מעמודא דיליה ואחזי על עלמא לא יכיל למיקם אפילו רגעא חדא</p>	<p>ואלמלא שרמז הקדוש ברוך הוא נשיבה אחת מצד אברהם, מעמוד שלו, ונראה על העולם, לא יכול לעמוד אפילו רגע אחד.</p>
<p>אינון דמעין כד נפלין גו ימא אשתמע קלא בין ימא עד מערתא דכפלתא מקל נהימו דלהון</p>	<p>אותן דמעות, כשנופלות לתוך הים, נשמע קול בין הים עד מערת המכפלה,</p>

⁸⁵⁰ פי' הרוח והנשמה של הקב"ה (מ"מ).

⁸⁵¹ שהרי אדרבה איבוד הוא לו כדפירשבו לעיל (אור יקר).

⁸⁵² מכאב לב ואיננות אשר לו על הזק הגוף שהוא חלקו כדפירשנו (אור יקר).

⁸⁵³ זה שייך עם מ"ש בעמוד א' מדף זה ואושיד תריץ דמעין וכו' (מ"מ).

שעתא ותלת רנעי נפקי אתוון בארבעין ותרין אתוון ⁸⁶² לעלמא קיימא	ארבעים ושתיים אותיות ועומדות לעולם.
שמהן אלא אתוון כולהו לא	השמות אלא כולם אותיות לא
קענ/א	
משתככי לעלמין בלמי ומנצצי לבר וסלקי ונחתי לית מאן דיכיל לקיימא בהו בר משיח בטורה סני דא גניז	שוככים לעולמים, בולטים ונוצצים החוצה, ועולים ויורדים, אין מי שיכול לעמוד בהם פרט למשיח בטורח גדול, זה גנוז.
לבתר דקיימא תרין שעתין ועשרין ותרין רנעין והאי שמא גליפא דע"ב אתוון קא נפיק וקיימא ותליא באויר אשעתא ופלגא כל הני שמהן לא נפקי ולא אתחזון אלא זמנא חדא ביומא אבל אינון אלפא ביתין אתחזון פרחין באוירא ⁸⁶³ ומצרפין אלין באלין תלת זמנין ביומא	לאחר שעומד שעתיים ועשרים ושנים רגעים, והשם החקוק של ע"ב אותיות יוצא ועומד ותלוי באויר שעה וחצי, כל השמות האלה לא יוצאים ולא נראים אלא פעם אחת ביום, אבל אותן א"ב נראות פורחות באויר ומצרפות אלה באלה שלש פעמים ביום.
כד פרחן אתוון דאלפא ביתין אלין פרחין מכאן ואלין מכאן ומתצרפן כלהו כד נחית תמן רב מתיבתא שארי משיח חמא בצרופא דאלפא ביתא אתוון כמה דחמא דניאל ⁸⁶⁴ דאינון ממתוס ננקפי אאלרן	כשפורחות אותיות האל"ף ב"ת, אלה פורחות מכאן ואלה מכאן ומצטרפות כולן, כשיורד שם, ראש הישיבה מתחיל, משיח רואה בצרוף א"ב אותיות כמו שראה דניאל, שהם ממתוס ננקפי אאלרן.
כל מעלי שבתא כד מקדשין ישראל יומא לתתא כרוזא כריו לארבע סטרי עלמא אתכנשו משריין קדישין אתקנו כרסיין (קדישין)	כל ערב שבת כשמקדשים ישראל את היום למטה, כרוז מכריז לארבעה צדדי העולם, התכנסו מחנות קדושות, נתקינו כסאות (קדושים).
מאן חמי חדוה בתלת מאה ותשעין ⁸⁶⁵ רקיעין כמה ממנן כמה שלמונין מתכנשין לאתרייהו כיון דישראל לתתא מקדשין (וקב"ה ⁸⁶⁶) כדין ⁸⁶⁷ אתער אילנא דחייא ⁸⁶⁸ ואקיש באינון טרפין ⁸⁶⁹ דיליה רוח נשיבו חד מגו עלמא דאתי ⁸⁷⁰ ואינון	מי ראה שמחה בשלש מאות ותשעים רקיעים, כמה ממונים, כמה שליטים מתכנסים למקומותיהם. כיון שישראל למטה מקדשים (הקדוש ברוך הוא), אז מתעורר עץ החיים ומקיש

⁸⁶² שם אבגית"ץ קר"ע ט"ן נגדיכש בטרצת"ג הקבטנ"ע יגלפז"ק שקוצל"ת, או יוד הי ויו הי יוד הא ואו הא, אלף הא יוד הא, אלף דלת נון יוד (אור יקר).

⁸⁶³ מפני שאויר גן עדן ובית המקדש הוא סוד דקות ורוחניות ולכן באויר"ר שהוא סוד י' אור חכמה ובינה כנודע מתגלים עניינים אלו, והיינו סוד אויר ארץ ישראל מחכים (אור יקר).

⁸⁶⁴ שאלו האותיות הם כחות באצילות שמהם נמשך נקמה והדין על בלשצר על שנגע בכלי הקדש, והם ט"ו אותיות מפני שהם מהחכמה והבינה אותיות י"ה, והם שבעה ספירות, אמן אמן הם מנא מנא שהם אמן בעולם הזה אמן בעולם הבא דהיינו בינה ומלכות, וביניהם התפארת שהוא תקל דהיינו שקל הקדש, נשארו חסד גבורה נצח הוד יסוד והיינו ופרסין שהם חמשה פרוסות וכולם הסכימו הדין עליו, והם שלשה נגד שלשה אבות שהם ממתו"ס מצד הגבורה שהיא המסמסת בדיניה, ננקפ"י מצד הגבורה שהיא הנוקפת בדיניה, אאלרן שהוא אלה ור"ן אלה וכריתה אל החצונים, וכן אל הקדושה דהיינו באבוד רשעים רנה, והם שלשה אבות שמהם הסכמת הדין עליו, והם פס ידא די כתבא י"ד פרקים והיד בעצמו י"ה הם ט"ו אותיות אלו שמהם הדין (אור יקר).

⁸⁶⁵ כמנין שמים. או שכינה כמ"ש בפ' ויקהל (מ"מ).

⁸⁶⁶ מלכות (אור יקר).

⁸⁶⁷ נמחק כזור יקר, וצמוקמו גורם את המוסגר.

⁸⁶⁸ תפארת (אור יקר).

⁸⁶⁹ מלאכי שלום היונקים שפעו והפרי הם נשמות כדמסיק (אור יקר). פי' הבינה אקיש באינון טרפין דיליה שהם הקצות של זעיר (מ"מ).

⁸⁷⁰ בינה (אור יקר).

<p>ענפין דאילנא מתנענען⁸⁷¹ וסלקין ריחיין⁸⁷² דעלמא דאתי</p>	<p>באותם העלים שלו, רוח נשיבה אחת מתוך עולם הבא, ואותם ענפי האילן מתנענעים ועולים ריחות של העולם הבא.</p>
<p>ההוא אילנא דחיי⁸⁷³ אתער ואפיק נשמתין⁸⁷⁴ קדישין ופריש על עלמא ועם כל דא נשמתין נפקין⁸⁷⁵ ונשמתין עאלין⁸⁷⁶ אלין מתערי אלין אלין נפקין ואלין עאלין ואילנא דחיי בחדוה</p>	<p>אותו עץ החיים מתעורר ומוציא נשמות קדושות ופורש על העולם, ועם כל זה נשמות יוצאות ונשמות נכנסות, אלה מעוררים אלה, אלה יוצאים ואלה נכנסים, ועץ החיים בשמחה.</p>
<p>וכדין ישראל כלהו מתעמרין בעמרין דאינון נשמתין קדישין כלהו בחדוה בנייחא וכלה שבת אית לון ההוא חדוה וההוא נייחא וכל צדיקייא די בגנתא כלהו סלקין ומתענגין בענוגא עלאה דעלמא דאתי כיון דנפיק שבתא כלהו נשמתין פרחין וסלקין</p>	<p>ואז ישראל כולם מתעטרים בעטרות של אותן נשמות קדושות, כולם בשמחה במנוחה, וכל השבת יש להם אותה שמחה ואותה מנוחה, וכל הצדיקים שבגן כולם עולים ומתענגים בעונג עליון של העולם הבא, כיון שיוצאת השבת כל הנשמות פורחות ועולות.</p>
<p>ת"ח כד עייל שבתא נשמתין נחתין לשרייא על עמא קדישא ונשמתין דצדיקייא סלקין לעילא כד נפיק שבתא נשמתין סלקין אינון דשארן עלייהו דישאל ונשמתין נחתין אינון נשמתין דצדיקייא</p>	<p>בא וראה כשנכנסת שבת, נשמות יורדות לשרות על העם הקדוש, ונשמות הצדיקים עולות למעלה. כשיוצאת השבת, הנשמות עולות, אותן ששרו על ישראל, ונשמות יורדות אותן נשמות הצדיקים.</p>
<p>כיון דסלקין כלהו נשמתין דשארן עלייהו דישאל סלקי וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא וקב"ה שאיל לכלהו מאי חדושא הוה לכו⁸⁷⁷ בההוא עלמא באורייתא זכאה איהו מאן דחדושא דאורייתא אמרת קמיה כמה חדוה עביד קב"ה כניש לפמליא דיליה ואמר שמעו חדושא דאורייתא דאמרת נשמתא דא דפלו וכלהו מוקמי ההיא מלה בתרי מתיבתי אינון לתתא וקב"ה לעילא חתים לההיא מלה</p>	<p>כיון שעולות כל הנשמות ששרו על ישראל, עולות ועומדות בדמות לפני המלך הקדוש, והקדוש ברוך הוא שואל את כולם איזה חדוש היה לכם באותו עולם בתורה, אשרי מי שאומר לפניו חדוש על התורה, כמה שמחה עושה הקדוש ברוך הוא מכניס לפמליה שלו, ואומר שמעו חדוש תורה שאומרת נשמת פלוני זה, וכולם מעמידים אותו דבר בשתי ישיבות, הם</p>

⁸⁷¹ בשיר ושבח להתעוררות התפארת בקדושה אל הזווג (אור יקר).

⁸⁷² הוא ההתעוררות העולה, וממנה למעלה והוא מעין עולם הבא בינה לעורר משם הנשמות (או ריקר).

⁸⁷³ תפארת (אור יקר).

⁸⁷⁴ היינו תוספת נשמה לישראל וכבר ביארתי עניינה בסבא (או ריקר).

⁸⁷⁵ פי' נשמות יקרות שבאים לעוה"ז (מ"מ).

⁸⁷⁶ הם החדשות להיותם מזומנות לבא, או הצדיקים שהם עולים ממטה למעלה כדלקמן (אור יקר), פי' מג"ע של מעלה וכמ"ש בפ' תרומה בדף קל"ו ע"א וז"ש בסמוך וכן לצדיקייא דבגנתא כולהו סלקין וכולי (מ"מ).

⁸⁷⁷ הענין שאין נשמה שלא יהיה לה חלק בתורה, וסודות התורה מציאות המשכתם למטה הוא בכח נשמה דאצילות מסטרא דבנים כנודע, וכאשר ביום שבת תמשך אותה גשמה למטה, תיקונה ויופיה הוא בגילוי סודות התורה (הוא) בחידוש ועל ידי זה היא משתלמת, וזה טעם רדתה בשבת להשלים סוד האצילות בחידושי התורה, ונשמת עבד ואמה נשלמת בחול ונשמת ברתא דמלכא נשלמת ביום שבת וזה בחידושי התורה, וחשבון הנשמה הוא בעת מותה וסילוקה מעולם התחתון לפני המלך אביה, ובכל ערב שבת תחית המתים ובכל מוצאי שבת היא מיתה ומסתלקת והאדם מת מחלק אותה הנשמה, ולכך היא נותנת דין וחשבון לפני הקב"ה, ושואל לה הקב"ה על שלמותה מאי חדושא וכו', דהיינו שלמותה (אור יקר).

	<p>למטה והקדוש ברוך הוא למעלה, חותם לאותו דבר.</p>
<p>ת"ה כד מלה אתחדש באורייתא ונשמתא דנחתא בשבתא אתעסקת באינזון מלין חדתינ וסלקי לעילא כל פמליא⁸⁷⁸ דלעילא צייתין לההוא מלה וחיות הקדש⁸⁷⁹ מתרבנן בגדפין ומתלבשן בגדפין וכד שאיל לון קב"ה ולא תבין ושתקין כדין חיות הקדש מה כתיב בעמדם תרפינה כנפיהם כמה דאת אמר כי עמדו לא ענו עוד וכפתחו עמדו כל העם</p>	<p>בא וראה כשדבר מתחדש בתורה, ונשמה שיורדת בשבת, מתעסקת באותם דברים חדשים, ועולה למעלה כל הפמליא של מעלה מקשיבה לאותו דבר, וחיות הקודש מתרבים בכנפים ומתלבשים בכנפים, וכששואל אותם הקדוש ברוך הוא ולא משיבין ושותקין, אז חיות הקדש מה כתוב "בעמדם תרפינה כנפיהן", כמו שנאמר "כי עמדו לא ענו עוד", "וכפתחו עמדו כל העם".</p>
<p>ואי תימא שתיקה אמאי קרו ליה עמידה אלא בדבורא אית ז' שייפין דמתנענען בהדיה לבא ריאה קנה לשון שניים שפון בשר ובשתיקה קיימו בקיומיהו בלא נענועא וע"ד קרי לשתיקה עמידה</p>	<p>ואם תאמר למה לשתיקה קראו עמידה, אלא בדבור יש שבעה איברים שמתנענעים יחד אתו, לב ריאה קנה לשון שיניים שפתיים בשר, ובשתיקה עומדים בעמדם ללא נענוע, ועל זה קוראים לשתיקה עמידה.</p>
<p>דהא רב המנונא סבא⁸⁸⁰ (נ"א רב מתיבתא) אמר ישלח עורך מקדש וגו' מקדש דא קדוש ידים⁸⁸¹ ומציון יסעדך דא המוציא דאיהו סעד לבא דבר נש יזכור כל מנחותיך כל לאסגאה⁸⁸² מלה אחרא דא נטילת ידים בתרייתא ועולתך ידשנה סלה דא ברכת המזון בזמון</p>	<p>שהרי רב המנונא סבא (ראש הישיבה) אמר "ישלח עורך מקדש וגו'", מקדש זה קידוש ידים, "ומציון יסעדך", זה המוציא, שהוא סועד לב האדם, "יזכור כל מנחותיך", "כל" לרבות דבר אחר, זו נטילת ידים אחרונה, "ועולתך ידשנה סלה", זו ברכת המזון בזימון.</p>

⁸⁷⁸ בס' ח"י בדף קכ"א כתוב שעיקר עונג נשמה יתירה הוא בחידושי תורה כמ"ש בזוהר וקב"ה שאיל לכולהו וכולי וזהו באמת אומרם כל המענג את השבת וכו'. וביום השבת נאדר בקדש סוד האצילות שבו נאחזים מארי קבלה כמ"ש בתיקונים ומארי קבלה באצילות וכתב הרב ז"ל בחול אומרים "הריעו" לה" כל "הארץ ר"ת הל"כה ובשבת אומר "השתחו" לה" "בהדרת" קדש ר"ת קבלה" כי הקבלה שתשבח בשבת כי קדש היא בסוד אצילות דלית תמן קליפין כלל וילמוד מאמרי הזוהר וקריאתו זו היא הילולו אף כי גירסא בעלמא וכ"ש אם מבין מה שלומד. ולא יחוש לפתוח בשבת הספרים שכתובים בראשי הדפים תיבות כמ"ש הר"ש הלוי בס"ו כ"ו (מ"מ).

⁸⁷⁹ הם מצד התפארת בעלות ארבע כנפים דהיינו סוד חסד גבורה תפארת מלכות, אמנם השרפים שהם סוד הנשמה כדפי' בתיקונים הם בעלי שש כנפים נודע שהם שש קצוות והמלכות נכללת בנקודה אמצעית וזה מורה על מעלה גדולה, והחיות בחורבן שנתמעט הייחוד אמעוט כנפי החיות כדפירשו רז"ל, ובהיות הנשמה שהיא משובחת מן התורה להיות אצילותה מבינה, והתורה אצילותה מהתפארת וכדפירשו בתיקונים, אורייתא היא טפלה לגבי נשמתיה דברנש, ומטעם זה התורה לבוש לנשמה משפעת ומושכת חידושי התורה, השפיעה מהשרפים אל החיות ונשלמו כנפיהם ככנפי השרפים, דהיינו בינה מושכת לתפארת ונשמה לתורה (אור יקר).

⁸⁸⁰ לשון זה מבלבל ועיקר הכוונה דדריש קרא "דישלח עורך מקדש", והיינו סוד נטילת ידים שהאדם מקדש עצמו בנטילת ידים בהעברת הקליפות ישמעאל מיד ימין ועשו מיד שמאל, והיינו על ידי הקדש העליון מים קדושים מחסד דתמן חכמה דתמן קדש, והיינו "ישלח עזיך מקדש ומציון יסעדך" הוא המוציא לחם וכו' דנפיק מציון ודאי "והוא סעיד לבא לברנש" והיינו יסעדך (אור יקר).
⁸⁸¹ פירש נטילת ידים של אכילה (מ"מ).

⁸⁸² אין ספק שהמנחות הם ברכות שאדם מברך בתוך סעודתו שהם כמו דורון להקב"ה, ובאה מלת כל לרבות נקיות ידים במים אחרונים שאלו ואלו העברת הקליפות ודאי, כי האדם עומד בתוך יצר אכילתו ומתעכב מלאכול ומברך מכניע היצר ודאי, ובשבת שיש קידוש באה מלת מקדש לרמוז גם כן על קלוש דבהדי נטילת ידים שייך (אור יקר).

ואי את עביד כן יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא ובשבת מקדש דא קדושה רבא ועל מלה דא אתעטרו צדיקייא ⁸⁸³ בגן עדן משבת לשבת אחרא	אם אתה עושה כן, "יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא", ובשבת "מקדש" זה קדוש הגדול, ועל דבר זה התעטרו הצדיקים בגן עדן משבת לשבת אחרת.
תו פתח ואמר על הר	עוד פתח ואמר "על הר
קעג/ב	
גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו' על הר גבוה ⁸⁸⁴ האי ודאי הר העברים ⁸⁸⁵ אתר דמשה אתקבר והא אוקמוה דשכינתא תסלק לתמן ⁸⁸⁶ ותבשר עלמא אבל כלא איהו	גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו', "על הר גבוה", זה ודאי הר העברים, מקום שמשה נקבר בו, והרי פרשוה ששכינה תעלה לשם ותבשר לעולם, אבל הכל הוא.
מבשרת ציון ⁸⁸⁷ דא איהי חפצי בה אתתא דנתן ⁸⁸⁸ בר דוד אימא איהי דמשיחא ⁸⁸⁹ מנחם	"מבשרת ציון", זוהי חפצי בה, אשת נתן בן דוד, אם המשיח מנחם ב"ר

⁸⁸³ פירש בשביל חדושי תורה שלומדים בשבת בכך מתעטרים הצדיקים וכו' ועל זה הביא פתיחה של רב המנונא. סבא ישלח עזרך מקודש וכו' וכמ"ש לקמן בסוף ע"ב (מ"מ).

⁸⁸⁴ הוא היסוד (אור יקר).

⁸⁸⁵ שדרך בו מעבר כל שפע הספרות, ושם הוא העלם וקבורת משה שהוא סוד התפארת בסוד הדעת ושם עליית המלכות, בגשמי ממש הר העברים קדוש יותר מקדושת ארץ ישראל שהרי אין שם שר שולט עליו אלא מרע"ה שמעלתו מן היובל העליון, ולא היה יכול ליקבר בארץ מפני שהוא מיובלא • ולא משמטה כדפירשנו בזוהר פרשת בראשית, ונקבר בהר העברים שהוא מזרחה של ארץ ישראל ודאי מקום שממנו זורח אור למלכות, ושם הוא שליטת מרע"ה לא שום שר כדפי' בזוהר פרשת שלח ולזה בני ראובן ובני גד שהם לדרום נתעלו ורצו ליקח חלקם בארץ ההיא ואמרו עטרות ודיבון וכו' ומתרגמינן וקבורתא דמשה, ועוד אמרו הארץ אשר הכה ה' מפני שארץ ישראל הכה יהושע פני לבנה, וארץ המזרח הכה מרע"ה פני חמה, ומלחמות מרע"ה היו ממדתו העליונה נאמר למכת מלכים גדולים וכו' ויהרוג מלכים אדירים וכו' לסיחון ופנ' ולעוג וכו' ונתן ארצם לנחלת וכו', ואלו על ידי מרע"ת כיבוש וחלוקם, אמנם נחלה לישראל עבדו שאר ארץ ישראל על ידי יהושע, והיא בה' אחרונת בחמשה פסוקים אחרונים שבמזמור שתלויים באות ה' שבמלכות (אור יקר).

⁸⁸⁶ ששם סוד ארץ ישראל, ואחר שארץ ישראל מקום שכינתא מסור בידי גויים תסתלק לפתח שער הכניסה לכבישת הארץ, והנה בערך בשורת העולם השכינה משם היא מבשרת גאולה לעולם, אמנם מפני שהמציאות יעשה בגשמיים יצטרך נשמת אחת מהנשמות תהיה מבשרת והיינו חפצי כה וזהו שאמר (אור יקר).

⁸⁸⁷ פירוש שגם אמו של משיח הוא בכלל מבשרת ציון שהיא השכינה, שגם היא תבשר עם המלכות (מ"מ).

⁸⁸⁸ ענין זה אינו מובן כי הן אמת נתן בן דוד הוי אמנם המלכות הוא לשלמה ולא לנתן, 'חפצי בה אתתא דחזקיהו הוי, ומנחם בן עמיאל הוי ולא בן נתן, ודוחק גדול הוא שנאמר כי המשיח מדוד ולא משלמה ולפיכך הוי מנתן אחיו של שלמה ואמו היתה נקראת חפצי בה, ומזרע נתן וחפצי בה הוי עמיאל, ובנו מנחם הוא המשיח ונולד בחורבן בית המקדש פעם שנית כדאיתא בירושלמי ובמדרש איכה רבתי (אור יקר).

⁸⁸⁹ כי סוד המשיח הוא סוד וא"ו כדפיר' בתיקונים, וגם הוא"ו ה' עליונה ודאי דהיינו אתתא דחזקיהו ודאי חז"ק י"ה והכל במלכות לכך הם סוד המלכים, והנה אחר שלמה היה ראוי להיות משיח ונדחה מפני המציאות שקלקל בשלשה דברים בזהב בנשים בסוסים דהיינו שלשה בחינות, הזהב בינה, הנשים גבורה תתאה, בסוסים גבורות המתפשטות, ובשלשתם צוה שלא ירבה שלא יטה אחר החצובים ששם משך הגבורות והדינים והוא הרבה וטעה, אם כן אחיו הקרוב אליו שהוא נתן שני לשלמה יתקן זה, ולכך אנו אומרים משיח בן דוד שאין אנו יכולים לייחסו לשלמה אלא לדוד, ונתן נסתם ונעלם שאין הבשורה אלא מחפצי בה, ונתן הוא סוד וה' נתן חכמה שהיא נעלמה ולא הולידוהו באותו העת מפני שאינו ומנו אלא באו בסוד עמ"י א"ל, דהיינו החכמה שעמה אל עליון דהיינו הכתר, והוליד בחפצי בה בינה מנחם תפארת, והכל בסוד נשמה פועלת בתחתונים, והיא הנותנת קול מבשר דהיינו תפארת, לכך הבשורה הראשונה ח' אלחים בחזק יבא דהיינו סוד שתי גבורות עליונה ותחתונה שתי ההין בחזק גבורה יבא, 'זרועו' חסד משלה לו, שכרו אתו וכו' הם שני מיני שכר האחד נקרא שכרו שהוא שכר הנשמה בגן עדן העליון, השנית פעולתו שהוא שכר הרוח והנפש. בגן עדן של מטת ובמדור הנפשות ובעולם התחתון, ולזה אמר שכרו אתו ממש שהוא בגן עדן העליון אתו תחת כסא הכבוד, אבל פעולתו שהוא שכר הנפש והרוח לפניו דהיינו בתחתונים למטה, דהיינו משתי ההין ה' עילאה גן עדן עילאה ה' תתאה גן עדן (אור יקר).

<p>ב"ר עמיאל⁸⁹⁰ ואיהי תיפוק ותבשר ואיהי בכללא דמבשרת ציון⁸⁹¹</p>	<p>עמיאל^ל, והיא תצא ותבשר, והיא בכלל מבשרת ציון.</p>
<p>קלא ישתמע בעלמא ותרין מלכין יתערון בעלמא לאנחא קרבא ויפוק שמא קדישא על עלמא מה תבשר ותימא הנה יי' אלהים בחוק יבא וזרעו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו הנה שכרו אתו דקב"ה כריז בכל פמליא דלעילא ויימא לון אתכנשו ודאינו דינא מאן דמסר נשמתיה על קדושת שמי אנריה מאי הוא ואינון יימרון כך וכך מאן דסביל כמה חרופין וגדופין בכל יומא עלי מהו אנריה אינון אמרי כך מאן דאתענש בכל יומא עלי מהו אנריה אינון אמרי כך הה"ד הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו</p>	<p>קול ישמע בעולם, ושני מלכים יתעוררו בעולם ללחום קרב, ויצא שם הקדוש על העולם, מה תבשר ותאמר, "הנה ה' אלהים בחזק יבא וזרעו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו", הנה שכרו אתו, שהקדוש ברוך הוא מכריז בכל פמליה של מעלה, ויאמר להם התכנסו ודונו דין, מי שמסר נשמתו על קדושת שמי מהו שכרו, ואלו יאמרו כך וכך, מי שסבל כמה חרופים וגדופים בכל יום עלי מה שכרו, הם יאמרו כך, מי שנענש בכל יום עלי מה שכרו, הם יאמרו כך, זהו שכתוב "הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו".</p>
<p>מהו ופעולתו אלא כמה דכתיב מה רב טובך וגו' פעלת לחוסים כך דא הוא פעולתו נגד בני אדם מהו אלא נגד עכו"ם אשר צפנת ליראיך מהו אשר צפנת⁸⁹² וכי מאן יגזול ויטול מן ידוי מה דהוא בעי למיהב⁸⁹³ דכתיב צפנת</p>	<p>מהו "ופעולתו", אלא כמו שכתוב "מה רב טובך וגו' פעלת לחוסים כך" זהו פעולתו, "נגד בני אדם" מה זה, אלא נגד עובדי כוכבים ומזלות, "אשר צפנת ליראיך" מה זה "אשר צפנת", וכי מי יגזול ויטול מידו מה שהוא רוצה לתת שכתוב "צפנת".</p>
<p>אלא פוק וחמי עוברין דרהמנו דעבד קב"ה כמה דאיהו מחי ביה יהיב אסוותא כמה מחי בשמאלא בימינא קריב ובשמאלא מחי כמה דמחי ביה יהיב אסוותא לעולם כתיב (ירמיה א &) מצפון תפתח הרעה ובצפון מחי דמתמן נפקי כל דינין וכל גזירי קשיין וביה שרי כל אנר טב וכל טיבו דזמין קב"ה למיהב לישראל</p>	<p>אלא צא וראה מעשי הרחמנות שעושה הקדוש ברוך הוא, במה שהוא מכה, בו נותן רפואה, במה מכה בשמאל, בימין מקרב ובשמאל מכה, במה שמכה בו נותן רפואה לעולם, כתוב "מצפון תפתח הרעה", ובצפון מכה, שממש יוצאים כל הדינים, וכל הגזרות הקשות, ובו שורה כל שכר טוב וכל טוב שעתיד הקדוש ברוך הוא לתת לישראל.</p>

⁸⁹⁰ אעפ"י שאביו הוא נתן בן דוד נקרא בן עמיאל^ל, לפי שעמו אל (מ"מ).
⁸⁹¹ והנה ענין חפצי בה הוא סוד אומרו לא יאמר לך עוד עזובה וכו' כי לך יקרא חפצי בה ולא רצון בעולה, הגה הבינה היא מבשרת והחכמת ואומרת עליה חפצי בה דהיינו החפץ העליון (אור יקר).
⁸⁹² ע"י תיקוני דאדה"ר או ע"י קדושת שבת בראשית, שאז היו מתבררים ומתתקנים גם הם, והיה מתגלה אז כל טוב הצפון וכל שכר העוה"ב אשר עיקרו הוא בעטרה דגבורות כאשר מתייחד בהעטרה דחסדים ונמתק על ידו וכמ"ש בזוה"ק (פ' שלח קעג ע"ב), וכן הגר"א בתיקונים (דף מז ע"א ד"ה על אליו) דכל העינוגים וכל טוב העתיד הוא בצפון כשהוא מתבסס ומתמתק ביחוד החסדים (דע"ה ח"ב לו ע"ג), כאשר שמתבססים ונמתקים בחסדים אז מתהפכים הגבורות ונעשים לרשפי אש שלהבת יה, שלהובין דרחימו, אשר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (שיה"ש ח ו - ז), ואז אדרבה הוא כי הגבורות עצמן שורפים ומכלים את כל החיצונים ומאירים ומתגלים לכל טוב הצפון, שהוא ג"כ רק ע"י הגבורות, וכמ"ש בזוה"ק (פ' שלח קעג ע"ב) (דע"ה ח"ב מב ע"א), החסדים אינם מוצאים עונג אלא בהגבורות, ולכן הם חוזרים אחריהם, וסובב אל צפון (קהלת א ו), כי על ידיהם משפיעים טובם ומתגלה מה שהם, וכן כל טוב העתיד ושכר העוה"ב הוא הכל בהגבורות, וכמ"ש בזוה"ק (פ' שלח קעג ע"ב) כי בהם מתגלים החסדים כנז' (דע"ה ח"ב ע"ד).
⁸⁹³ ר"ל למה הוא צריך לגנוז ולהטמין (הקד"ש כד ע"ב).

<p>לזמנא דאתי קרי קב"ה לצפון ויימא ליה בך יהבית כל טיבו וכל אגר טוב לבני דסבלו כמה בישין בהאי עלמא על קדושת שמי הב אגרין טבין דיהבית בך הה"ד אומר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו'</p>	<p>לעתיד לבא יקרא הקדוש ברוך הוא לצפון ויאמר לו, בך נתתי כל טוב, וכל שכר טוב לבני שסבלו כמה רעות בעולם הזה על קדושת שמי, תן שכרים טובים שנתתי בך. זהו שכתוב "אמר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו'".</p>
<p>וכי ארעה הכי הוא דדרום לממנע ברכאן והא כל ברכאן מסטרא דדרום וכל טבין דעלמא מדרום נפקי ואיהו אמר לתימן אל תכלאי אלא בההיא שעתא יתער קב"ה לאברהם ויימא ליה קום דהא מטא זמנא דאנא פריק לבנך למיהב לזן אגר טב על כל מה דסבלו בגלותא ומגו דאברהם הוה בזבינו דלהון דכתיב אם לא כי צורם מכרם דא אברהם הוה ליה כמאן דלא טב בעיניו ואחמי גרמיה כמאן דבעי דילקון על חוביהון יתיר ויימא גבו מחוביהון גבו מחטאיהון</p>	<p>וכי דרך הדרום כך הוא למנע ברכות, והרי כל הברכות מצד דרום וכל טובות העולם מדרום יוצאות, והוא אומר לתימן אל תכלאי, אלא באותה שעה יעורר הקדוש ברוך הוא את אברהם ויאמר לו, קום שהרי הגיע זמן שאני גואל את בניך לתת להם שכר טוב על כל מה שסבלו בגלות, ומתוך שאברהם היה במכירתם, שכתוב "אם לא כי צורם מכרם", זה אברהם, היה לו כמי שלא טוב בעיניו, ומראה עצמו כמי שרוצה שילקו על חטאיהם יותר, ויאמר גבו מעוונותיהם גבו מחטאיהם.</p>
<p>א"ל קב"ה לאברהם ידענא כלא איהו מה דאמרת לאנפינא אנא אוף הכי לאנפינא אל תכלאי אנא בעי לפייסא לך על בנך לא תמנע טיבו מנהון לא תמנע אגר טב מנהון כמה וכמה סבלו על חוביהון ובגיני כך אומר לצפון תני והיינו אשר צפנת ודא הוא מלה (ס"א דתהא) דההיא מבשרת</p>	<p>אמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם, ידעתי כל מה שאמרת לפנים, אני גם כן לפניך, אל תכלאי, אני רוצה לפייסך על בניך, אל תמנע מהם טובות, אל תמנע מהם שכר טוב, כמה וכמה סבלו על חטאיהם, ולכן אמר "לצפון תני", והיינו אשר צפנת, וזהו הדבר (שתהא) של אותה מבשרת.</p>
<p>ותו תבשר זמנא תנינא בשעתא דשכינתא תסלק על ההוא טורא עלאה ותהך ותבשר לאבהון מיד תהך לירושלם ותחמי לה בחרבנא תיעול לציון ותמן תקרקר קירא כמלקדמין על אתר בי מותבה ועל יקרא דילה בההוא אתר ותמן אומיא דלא תיטול מתמן ולא תפוק עד דקב"ה יפרוק לבנהא ודא חפצי בה תבשר כמלקדמין ואמרת צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו' מאי גדול בקרבך דא קב"ה דאיהו אתי לגבה לאקמא לה מעפרא ויימא לה התנערי מעפר קומי שבי ירושלם ירושלם איהי ירושלם שמה ודאי</p>	<p>ועוד תבשר פעם שניה, בשעה שהשכינה תעלה על אותו הר עליון ותלך ותבשר לאבות, מיד תלך לירושלים ותראה אותה בחרבנה, תכנס לציון ושם תקרקר קיר כמקדם על מקום בית מושבה, ועל כבודה באותו מקום, ושם נשבעת שלא תקח משם ולא תצא, עד שהקדוש ברוך הוא יגאל את בניה וחפצי בה, זו תבשר כמקדם ואמרת "צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו'", מה זה "גדול בקרבך", זה הקדוש ברוך הוא שבא אליה להקימה מן העפר, ויאמר לה "התנערי מעפר קומי שבי ירושלים" ירושלים היא, וירושלים שמה בודאי.</p>
<p>ובדא אוף הכי⁸⁹⁴ כמה חרו על חרו הוי לצדיקייא בגן עדן ובג"כ זכאה איהו מאן דנשמתייה בשבת אסהידת קמי מלכא על</p>	<p>ובזה גם כן, כמה שמחה על שמחה תהיה לצדיקים בגן עדן, ומשום זה אשריו מי שנשמתי בשבת מעידה לפני</p>

⁸⁹⁴ פי' כמו שהצדיקים שמחים במשיח. כך שמחים בשבת במי שאומר חדושים (מ"מ).

<p>הדוּשָׁא דאורייתא דקב"ה וכל פמליא דיליה וכל אינון נשמתין דצדיקייא דהוּו בגן עדן כלהו מתעטרן בההוא מלה</p>	<p>המלך על חדוש התורה, שהקדוש ברוך הוא וכל פמליתו, וכל אותן נשמות הצדיקים שהיו בגן עדן כולם מתעטרים באותו דבר.</p>
<p>תו שמענא בוצינא</p>	<p>עוד שמעתי נר</p>
<p>קעד/א</p>	
<p>זהר</p>	
<p>קדישא דכמה יקר על יקר ועטרה על עטרה מעטרן לאבוה דההוא ב"נ תמן בשעתא דאמר קב"ה אתכנשי למשמע הדוּשָׁא ומלין חרתין דאורייתא משמיה דפלוגי בר פלוגי כמה אינון דנשקין על רישיה כמה צדיקייא מעטרין ליה כד נחתין זכאה חולקהון דכל אינון דמשתדלין באורייתא יומא דשבתא משאר יומין ע"כ</p>	<p>הקדוש שכמה כבוד על כבוד ועטרה על עטרה מעטרים לאבי אותו אדם שם, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא התכנסו לשמוע חידוש ודברים חדשים בתורה בשם פלוגי בן פלוגי, כמה הם שמנשקים את ראשו, כמה צדיקים מעטרים אותו, כשירודים, אשרי חלקם של כל אלו שעוסקים בתורה ביום השבת משאר ימים.</p>
<p>ויאמר יי' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו' ר' חזקיה פתח⁸⁹⁶ ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו' כמה זכאין אינון ישראל דקב"ה בעי ביקרהון⁸⁹⁷ על כל בני עלמא ויהב לון אורייתא קדישא ויהב לון נביאי מהימני דמדברי להו באורייתא בארה קשוט</p>	<p>"ויאמר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו'", רבי חזקיה פתח "ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו'" כמה צדיקים ואושרים⁸⁹⁵ הם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם על כל בני העולם, ונתן להם תורה קדושה, ונתן להם נביאי אמת שמנהיגים אותם בתורה בדרך אמת.</p>
<p>תא חזי כל נביאי ונביאי דאוקים קב"ה לישראל כלהו אתגלי קב"ה עליהו בדרגין עלאין קדישיין⁸⁹⁸ וחמו זיו יקרא⁸⁹⁹ קדישא</p>	<p>בא וראה כל נביאים ונביאים שהעמיד הקדוש ברוך הוא לישראל, על כולם התגלה הקדוש ברוך הוא</p>

895

⁸⁹⁶ טעם פתיחה זו משום מאי דמסיק שמי שאינו לובש ציצית מלבישים אותו בעוה"ב בגדים צואים ולכן הביא ענין יהושע ואגב הביא ענין הנביאים ומעלת מרע"ה (מ"מ).

⁸⁹⁷ שלא הניחם לרצונם בשרירות לבם כשאר גויי הארצות (אור יקר).

⁸⁹⁸ פי' שהנבואה הוא מנ"ה דזעיר מאתר עילאה היא מ' דאיצלות שהנבואה של שאר הנביאים באה מנ"ה דזעיר ומתעצמת במ' ושל מרע"ה היא מפרקיז עילאיז של נ"ה דזעיר מהפנים שלהם שלא זכה לה שום נביא ועוברת מעבר בעלמא תוך המלכות, ולכן אמר בסמוך ושאר נביאי חמאן מאתר רחיקא וכר שכיון שמתעצם האור במלכות. נתרחק משרשו (מ"מ).

⁸⁹⁹ הענין כי כל נביא ונביא מתנבא מלמעלה בסוד נשמתו, כפי מקום אצילות נשמתו כן הוא משך נבואתו מאותה המדרגה ממש, ועם כל זה יש מי שיש לו נשמת דבריאה מכסא הכבוד לבד, ויש מי שיש לו נשמה דאצילות ממלכות לבד, ויש מי שיש לו נשמה דאצילות מתפארת שהוא שם יהו"ה, אמנם מרע"ה נשמתו למעלה ממדרגת סוד הדעת בסוד כללות עשר דרגין דחכמה דהיינו סוד השם במלואו כזה יר"ד ה"א וא"ו ה"א ומשם היתה נבואתו, ועם כל זה שהיו משיגים נבואה מהמדרגות העליונות כדפי' עכ"ז היתה נבואתם מתלבשת לבוש בתוך לבוש עד הגיע הנבואה להיכל לבנת הספיר ושם היו משיגים נבואתם, ולא היה התעוררות נשמתם עולה אלא שם ומשם היו שואבים שפעם ממקורם העליון, אמנם מרע"ה לא היה כך אלא היתה נשמתו עולה עד היכל הרצון שהוא היכל התפארת הנקרא אספקלריא המאירה, ובזולת זה לא היתה נבואתו מתלבשת כלל אלא נבואתו דקה מן הדקה בסוד נשמת האצילות המתלבשת בתוך נשמת הבריאה הבאה מתלבשת בתוך היצירה כדפי' בשער אבי"ע, בענין שיתעלה נבואת מרע"ה על נבואת שאר הנביאים שלוש מעלות, האחת ממקורה העליון שזו בסוד המדרגות עד התפארת ונבואת מרע"ה עד הדעת, השנית בלבושים שנבואת מרע"ה בלתי מתלבשת ונבואת שאר הנביאים מתלבשת, השלישית שנבואת מרע"ה בהיכל הרצון ונבואת שאר הנביאים בהיכל לבנת הספיר, ודברים אלו מוכרחים מן הכתובים ומן המאמרים בזוהר ובתיקונים (אור יקר).

<p>דמלכא מאתר עלאה אבל לא קריב כמשה דהוה קריב למלכא יתיר מכלא דהא זכאה חולקיה יתיר מכל בני עלמא דעליה כתיב פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ושאר נביאי הוו חמאן מאתר רחיקא כמה דאת אמר מרחוק יי נראה לי</p>	<p>בדרגות עליונות קדושות, וראו זיו כבוד קדוש של המלך ממקום עליון, אבל לא קרוב כמשה, שהיה קרוב למלך יותר מהכל, שהרי אשרי חלקו יותר מכל בני העולם, שעליו כתוב "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות", ושאר נביאים היו רואים ממקום רחוק, כמו שנאמר "מרחוק ה' נראה לי".</p>
<p>א"ר חזקיה הכי אוליפנא כתיב וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי וילך איש דא קב"ה⁹⁰⁰ כד"א יי איש מלחמה מבית לוי דא קב"ה אתר דחכמה עלאה וההוא זוהר (ס"א נהר) מתחברין כהדא דלא מתפרשן לעלמין מבית לוי⁹⁰¹ דאשרי לויתן (ס"א כל חידו) בלחודוי בעלמא הה"ד לויתן זה יצרת לשחק בו⁹⁰²</p>	<p>אמר רבי חזקיה, כך למדנו, כתוב "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי", "וילך איש" זה הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "ה' איש מלחמה", "מבית לוי" זה הקדוש ברוך הוא, מקום שחכמה עליונה, ואותו זהר (נהר) מתחברים, כאחד שלא נפרדים לעולמים מבית לוי, שהשרה לויתן (כל שמחה) בלבדו בעולם, זהו שכתוב "לויתן זה יצרת לשחק בו".</p>
<p>ויקח את בת לוי דא קב"ה אתר דנהירו דסיהרא נהיר ותהר האשה ותלד בן האשה ודאי כד"א לזאת יקרא אשה בקדמיתא בת לוי הכי הוא ודאי וכי בת לוי בקדמיתא והשתא אשה אלא הכי אוליפנא אתתא עד לא אזדוונת אתקריאת בת פלוני בתר דאזדוונת אתקריי אשה והכא בת ואשה כלא בחד דרגא היא</p>	<p>"ויקח את בת לוי" זה הקדוש ברוך הוא, מקום שאור הלבנה מאיר. "ותהר האשה ותלד בן", האשה ודאי, כמו שנאמר "לזאת יקרא אשה", בהתחלה בת לוי, כך הוא בודאי, וכי בת לוי בהתחלה, וכעת אשה, אלא כך למדנו, אשה עד שלא מזדוונת נקראת בת פלוני, אחר שהזדווגה נקראת אשה, וכאן בת ואשה הכל בדרגה אחת היא.</p>
<p>ותצפנהו ג' ירחים אלין תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא ומאי ניהו תמוזי וא"ב וטב"ת מאי קא משמע לן דעד דלא נחת משה לעלמא שכיח הוה הוא לעילא ועל דא אזדוונת ביה שכינתא מן יומא דאתיליד</p>	<p>"ותצפנהו שלשה ירחים", אלו שלשת החדשים שהדין הקשה שרוי בעולם. ומהם, תמוז ואב וטבת. מה בא להשמיענו, שעד שלא ירד משה לעולם, מצוי היה הוא למעלה, ועל זה הזדווגה בו שכינה מיום שנולד.</p>
<p>מכאן אמר רבי שמעון רוחיהון דצדיקייא שכיחין אינון לעילא עד לא יחתון לעלמא ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו' מאי ותקח לו תיבת גמא דחפת ליה בסימנהא למהוי נטיר מאינון נוני ימא דשאטין בימא רבא כמה דכתיב שם רמש ואין מספר והיא חפת ליה למהוי נטיר מנייהו בחפו (ס"א דסטרא דיובלא</p>	<p>מכאן אמר רבי שמעון, רוחות הצדיקים מצויות הן למעלה עד שלא ירדו לעולם. ולא "יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו'" מה זה "ותקח לו תיבת גומא", שכסתה אותו בסימניה להיות שמור מאותם דגי הים ששטים בים הגדול, כמו שכתוב "שם רמש ואין מספר", והיא כסתה אותו להיות שמור</p>

⁹⁰⁰ ל' זה הובא בס' שמות בדף י"ב ע"א ושם פרשנוהו ע"ש (מ"מ).
⁹⁰¹ כי לוי הוא לשון חיבור (בראשית כט לד) הפעם ילוה אישי אלי, והוא הדעת המחבר או"א שעל ידו הם (זהר ויקרא ד ע"א) תרין ריעין דלא מתפרשין כנודע (דע"ה ח"ב מד ע"ב).
⁹⁰² מה שאמר מבית לוי, הכוונה הוא ללמדינו שנשמט משה רבינו ע"ה הוא מהמקום שנתייחד שעל ידו יהיה כל שמחת העולם, והוא הדעת, שהוא החידו דעלמא, שהיא בינה עלמא דאתי (זהר משפטים קטו ע"ב), וזהו שנאמר (תהלים קד כו) לויתן זה יצרת לשחק בו. והרי לנו כי הלוייתן הוא סוד הדעת המחבר את או"א, ומשם היה נשמט משה רבינו ע"ה (דע"ה ח"ב מד ע"ב).

<p>יקירא) דבני ימא בלא יקירא בתרי גוויני בחיור ואוכם ואנח ליה למשה למישט בינייהו</p>	<p>מהם בכסוי (של צד היובל המכובד), שבני הים בלא כבוד בשני צבעים לבן ושחור, והניחה את משה לשוט ביניהם</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה וגו' פקודא דא להפריש חלה לכהן⁹⁰³ חל"ה הכי חושבניה מ"ג⁹⁰⁴ ביצים וחומש ביצה חד מחמש ואית חומש חד מן המשיין דאיהו ו' ודא סימן מג"ן דאיהו מיכאל גבריאל נוריא"ל חלה שכינתא דבאתר דאלין מלאכין תמן אבהן תמן ובאתרא דאבהן תמן שכינתא תמן ובה ויחל בה צלינא הה"ד (שמות לב יא) ויחל משה את פני יי' אלהיו אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך ובה חלה זכות אבות ובה תמה זכות אבות לרשעים דהוו מקבלים אנרייהו בהאי עלמא</p>	<p>"ראשית עריסותכם חלה תרימו וגו'", מצוה לו להפריש חלה לכהן חל"ה, כך חשבונה מ"ג ביצים וחומש ביצה, אחד מחמש, ויש חומש אחד מחמשים שהוא ו', וזה סימן מג"ן, שהוא מיכאל גבריאל נוריא"ל, חלה שכינה, שבמקום שמלאכים אלה שם, האבות שם, ובמקום שהאבות שם, שכינה שם, ובה "ויחל", בה אנו מתפללים, זהו שכתוב "ויחל משה את פני ה' אלהיו" "אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך", ובה חלה זכות אבות, ובה תמה זכות אבות לרשעים, שהיו מקבלים שכרם בעולם הזה.</p>
<p>דמסטרס דימינא דתמן י' דאיהו חכמה שרותא דשמא דיהו"ה דאיהו אחזי זכותא על בנהא מימינא דתמן רמ"ח פקודין דעשה מסטרס דאת ה' בתראה דאיהו לשמאלא דגבורה דתמן לא תעשה דאינון שס"ה דתמן נדונין רשעים גמורים תמה לון זכות אבות ואתהפך לון שם יהו"ה הוה"י ואוליפנא מהמן הרשע וכל זה איננו שוה לי</p>	<p>שמצד ימין ששם י' שהיא חכמה, ראשית שם ה', שהיא מראה זכות על בניה מימין, ששם רמ"ח מצוות עשה, מצד אות ה' אחרונה שהיא שמאל של גבורה, ששם לא תעשה, שהם שס"ה, ששם נדונים רשעים גמורים, תמה להם זכות אבות, ומתהפך להם שם יהו"ה הוה"י, ולמדנו מהמן הרשע "וכל זה איננו שוה לי".</p>

⁹⁰³ להפריש חלה לכהן בהכרח מהיות חלת לכהן יוכרח היות הענין דבר מה נדבק בחסד שהוא הכהן, אם כן צריך לדעת ענין חלה היותה במלכות, ושם חלה יעיד עליה שהיא עשירית האיפה ודאי, והיא נקראת עומר דהיינו והעומר עשירית האיפה, וענין חלה היא מצוה בפרטות לנשי ישראל יעיד היותה כענין הדלקת הנר שהיא המלכות ששלשה מצות אלו הם פרטיות לנשים, נדה לטהר המלכות מקליפותיה שהם דם נדוטה בסוד הדין שהיא משפעת להם וצריכה ליטהר מהם ולכן שהיא מטמאה באודם ודאי, והדלקת הנר היינו סוד קשר מאורי האש בפתילה, ועניינה עריכת נר שהיא מלכות לבן ישי י' דהיינו התפארת, וחלה גם כן היא במלכות. וסימנם נ'ח'ה' שבשלשתם נחה המלכות מדינה, וחלה היא אמצעית בין נדה להדלקת הנר, וכך ראוי שתחלה תטהר ואחר כך תתחלף בשינוי מקום, עד עתה באדמימות השמאל שהיתה הוה"י י' חלה בשמאל, להעבירה לימין ליתנה לכהן דהיינו י' שבשמאל הוה"י להעבירה לימין יהו"ה, ומה שהיתה משפעת לחצונים למטה היא נעשת ראש ומקור לשפע העליון, ומת שהיתה ראש לשועלים נעשת אשת חיל עטרת בעלה, ואחר כך שהיא בימין היא נעשת מנורה בדרום דהיינו הדלקת הנר, בענין שלהפריש חלה לכהן מכלל הענין הזה יורה על העברת השכינה משמאל לימין, והיינו "להפריש חלה" שהיא שכינה משמאל לימין וסוד זה מתגלה ומתבאר בגימטריא המלה בעצמה (אור יקר).

⁹⁰⁴ נודע מ"ג דהיינו מיכאל גבריאל כדמסיק לקמיה, ונודע שהמלכות בחינתה בימין ובשמאל, ומצד שמאל שהיא הגבורה נקראת ה' ובצד ימין נקראת י' דהיינו סוד השמאל ה"י מן אלהים י' בתוך ה"א כזה ה, והיינו י' שבתוך ה"א חומש ביצה ודאי, חומש ביצה הנטלת מהשמאל י' ונתנת לימין לכהן, דהיינו י' שהיא למטה מחא הוה"י והיינו סוד מ"ג נטלת מגבריאל ונתנת למיכאל כדפירשנו דהיינו "חד מחמש" י' מה' כדפירשנו לעיל בשער שני סימן ב' והיינו סוד עשרון דהיינו המלכות הנתנת בין ימין לשמאל משמאל לימין בסוד מ"ג וחומש ביצה. כדפירשנו, ולכן עיסה פחות משיעור זה פטורה מן החלה, ונודע שאין מצוה זו בפחות בימין ושמאל דהיינו מ"ג והיא השכינה דהיינו חומש ביצה (אור יקר).

<p>קעד/ב8150</p> <p>לאשתמודע ביניהון בגין דזמין⁹⁰⁵ הוא לסלקא בינייהו זמנא אחרא לקבלא אורייתא</p>	<p>להיות נודע ביניהם משום שעתיד הוא לעלות ביניהם בפעם אחרת לקבל תורה.</p>
<p>ותרד בת פרעה דא היא דאטיא מסטרא שמאלא דדינא קשיא כמה דאתמר לרחוץ על היאור על היאור דייקא ולא על היס⁹⁰⁶</p>	<p>"ותרד בת פרעה" זוהי שבאה מצד שמאל של דין הקשה, כמו שנאמר "לרחוץ על היאור", על היאור דווקא, ולא על היס.</p>
<p>ואיתימא הא כתיב ומטך אשר הכית בו את היאור ומשה לא הכה אלא בים⁹⁰⁷ וקרייה קרא יאור אלא יאור הוה דמחא אהרן על ידא דמשה ושוייה קרא דאיהו עבד</p>	<p>ואם תאמר, הרי כתוב "ומטך אשר הכית בו את היאור" ומשה לא הכה אלא בים, וקראו הכתוב יאור. אלא יאור היה שהכה אהרן על ידי משה, ושמו { } הכתוב שהוא עשה.</p>
<p>כהאי גוונא וימלא שבעת ימים אחרי הכות יי את היאור ואהרן הכה אלא (ס"א על דא) עד דאתא סטרא דקב"ה קרייה קרא הכות יי לבתר קרייה בשמא דמשה</p>	<p>כדוגמא זה "וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאור", ואהרן הכה אלא (שעל זה) עד שבא צד הקדוש ברוך הוא קראו הכתוב הכות ה', אחר כך קראו בשם של משה.</p>
<p>ונערותיה הולכות אינון שאר משריין דאטיין מסטרא דא ותפתח ותראהו את הילד ותראהו ותרא מבעי ליה מאי ותראהו</p>	<p>"ונערותיה הולכות", אותן שאר מחנות שבאות מצד זה. "ותפתח ותראהו את הילד", "ותראהו" היה צריך לכתוב "ותרא" מה זה "ותראהו".</p>
<p>והא אמר רבי שמעון לית לך מלה באורייתא או את חד באורייתא דלא אית ביה רזין יקירין ועלאין אלא הכי אוליפנא רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכח ביה ואינון רשימא דוא"ו ה"א מיד ותחמול עליו וגו' עד כאן לעילא מכאן ולהלאה לתתא בר האי קרא דכתיב ותתצב אחותו מרחוק⁹⁰⁸ אחותו דמאן אחותו דהאי איהו דקרא לכנסת ישראל אחותי כד"א פתחי לי אחותי</p>	<p>והרי אמר רבי שמעון, אין לך מילה בתורה או אות אחת בתורה שאין בה סודות נכבדים ועליונים, אלא כך למדנו, רושם המלך והמלכה נמצא בו, והם רושם של וא"ו ה"א, מיד "ותחמול עליו וגו'" עד כאן למעלה, מכאן והלאה למטה, פרט לפסוק זה שכתוב "ותתצב אחותו מרחוק", אחות של מי, אחות של אותו שקרא לכנסת ישראל "אחות", כמו שנאמר "פתחי לי אחותי".</p>

⁹⁰⁵ ויהיה לו לבוש ביניהם להתלבש ויהיה מכיר בכל אותם הכחות והם יכירוהו שלא יקטרגו עליו בעלותו שם (אור יקר).

⁹⁰⁶ עי' לעיל ח"ב יב ע"א (לש"ו).

⁹⁰⁷ עי' זוהר ח"ב (יב ע"א) אמר שם ומשה לא מחא אלא ימא, וכן הוא בזוהר ח"ג (קעד ע"ב), אך הכוונה שם ושם הוא רק שהיה ההכאה בשר של ים, וכמ"ש בח"ב (דף רעב ריש ע"ב) וע"ז אמר (שמות יד טז) הרם את מטך נגד שר של ים (דע"ה ח"ב קכט ע"ב). צ"ע כי הרי בים לא היה הכאה כלל, אמנם הכוונה הוא על רהב שר של ים וכמ"ש בח"ב דף רעב ע"ב וכן הוא בתז"ח דף י סע"ד בקדמיתא מחית ליד על ימא כו' עיי"ש (לש"ו).

⁹⁰⁸ שורש הראשון הנעלם דהב"ע הנה הוא ג"כ רק מאדם קדמא והצדיקים הגדולים כהאבות ומשרבע"ה היה גילוי שנשמתם גם מהארת האור דא"ק ולכן נקרא להם השכינתא קדישא בשם אחותי והוא כמ"ש בשה"ש ה' פסוק ב' פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי ואמרו במדרש שם תמתי תאומתי כביכול לא אני גדולה ממנה ולא היא גדולה ממני והגם שאמרנו כי האצילות הם מהפנימיות דהתנה"מ והב"ע הם רק מהחיצוניות דהתנה"מ אמנם לאחר התיקון דמעשה בראשית ע"י השם מ"ה הנה חזרו ונתיחדו החיצוניות עם הפנימיות בהאור דמ"ה ונעשו לאחד וכמו שהיו בעת ההתפשטות הא' דלאצילות (כללים ח"ב צה ע"ג).

<p>מרחוק כד"א מרחוק יי' נראה לי מאי משמע⁹⁰⁹ משמע דאינון זכאין עד דלא נהתו לעלמא אשתמודען אינון לעילא לגבי כלא וכ"ש משה ומשמע דנשמתהון דצדיקייא אתמשך מאתר עלאה⁹¹⁰ כמה דאוקימנא</p>	<p>"מרחוק" כמו שנאמר "מרחוק ה' נראה לי". מה משמע, משמע שאותם צדיקים, עד שלא ירדו לעולם מוכרים וניכרים הם למעלה לגבי הכל, וכל שכן משה. ומשמע שנשמות הצדיקים נמשכות ממקום עליון כמו שבארנו.</p>
<p>ורוא דמלה אוליפנא דמשמע דאב ואם אית לנשמתא כמה דאית אב ואם לגופא בארעא ומשמע דבכל סטריין⁹¹¹ בין לעילא בין לתתא מדכר ונוקבא⁹¹² כלא אתיא ואשתכח והא אוקמוה רוא דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה הארץ דא כנסת ישראל⁹¹³ נפש חיה נפשא דאדם קדמאה⁹¹⁴ עלאה כמה דאתמר</p>	<p>וסוד הדבר למדנו שמשמע שאב ואם יש לנשמה כמו שיש אב ואם לגוף בארץ, ומשמע שבכל הצדדים בין למעלה בין למטה הכל בא ונמצא מזכר ונקבה, והרי בארו הסוד שכתוב "תוצא הארץ נפש חיה", "הארץ" זו כנסת ישראל, "נפש חיה", נפש אדם הראשון העליון כמו שנתבאר.</p>
<p>אתא רבי אבא ונשקיה אמר ודאי שפיר קא אמרת והכא הוא כלא זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי עלמא בגין כך לא אשתדל ביה כד אסתלק מעלמא בר קב"ה דאעליה לפרגודיה ועל דא סליק משה בנבואה עלאה ובדרגין יקירין מכל נביאי עלמא ושאר נביאי המאן בתר כותלין סניאין</p>	<p>בא רבי אבא ונשקו, אמר ודאי נאה אמרת, וכאן הוא הכל. אשרי חלקו של משה נביא הנאמן על כל שאר נביאי העולם, בגלל זה כשהסתלק מהעולם לא עסק בו אלא הקדוש ברוך הוא שהעלהו לפרגודו, ועל כך עלה משה בנבואה עליונה ובדרגות נכבדות מכל נביאי העולם, ושאר הנביאים ראו אחר כתלים גדולים.</p>
<p>ויראני את יהושע הכהן הגדול מאי קא חמא דהוה קאים קמי מלאכא ומתלבש בלבושין מלוכלכין עד דכרוזא נפיק ואמר הסירו הבגדים הצואים מעליו</p>	<p>"ויראני את יהושע הכהן הגדול", מה ראה, שהיה עומד לפני מלאך ומתלבש בלבושים מלוכלכים, עד שיצא הכרוז ואמר "הסירו הבגדים הצואים מעליו".</p>
<p>אמר רבי יצחק כתיב הכא ועומד לפני המלאך מאי לפני המלאך דהוה דאין דינו⁹¹⁵ היה דכתיב ביה ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא</p>	<p>אמר רבי יצחק כתוב כאן "ועומד לפני המלאך", מה זה "לפני המלאך", שהיה דן דינו אותו שכתוב בו "ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא".</p>

⁹⁰⁹ מאי קמ"לן פסוק זה, ומשיב הרבה חידושים השמיענו כדמפרש (מ"מ).
⁹¹⁰ פי' מז"ן, ולפי שלא פי' הענין היטב לכך הוסיף "ורוא דמלה אוקמוה" וכו' (מ,מ). עולים למ"ן בהיסוד דהנוק' ומעוררים יחוד עליון בהז"ן, ומקבלים ע"ז תוספות אור וברכה ונשלמים ונעשים לנשמות מתוקנים, ונולדים ויוצאים מהיסוד דהנוק' כי משם הוא כל הנשמות (כמ"ש בזוה"ק ח"א י"ג סע"א וח"ב יב ע"א וח"ג ז ע"א קעד ע"ב) (כללים ח"א קו ע"ג).
⁹¹¹ פי' בא להוסיף שכל הפרצופים כולם הם מזכר ונקבה כמ"ש הרב ז"ל. שאו"א הם מדכורא ונוקבא דאריך שהם צד ימינו ושמאלו. וזו"ן מאו"א וכן עזה"ד (מ"מ).
⁹¹² ע' זוה"ק ח"א כב ע"א כט ע"ב ובח"ב יב ע"א וח"ג ז ע"א יט ע"א קעד ע"ב וע' עוד ח"א יג סע"א וח"ב נה ע"א (כללים ח"א קח ע"ג), עי' זוה"ק שמות י"ב א' ויקרא ז' א' י"ט א' שלח קע"ד ב' וע' עוד בהקדמת זוהר בראשית י"ג סע"א (כללים ח"ב קלו ע"ד).
⁹¹³ עי' זהר ח"ב מג ע"ב (דע"ה ח,ב קטז ע"א).
⁹¹⁴ ח"ב יב ע"א, ולעיל ז ע"א, יט ע"א וח"א יג סע"א (לש"ו).
⁹¹⁵ פי' נפש שקבלה המ' מאבא הנקרא סתם. ואל תאמר לפני המלאך פירוש מ' (מ"מ).
⁹¹⁶ אפשר שכנגד השכינה המתלבש' במטטרון המנהיג העולם בדין קאמר שהיא נקר' מלאך והיא דנה בתוך בית דין שהם סוד הסנהדרין את האדם, ואפשר. שכנגד ראש בחינת הגבורה דיצירה דהיינו זכותא"ל. ראש הדיינים שבהיכל זכות קאמר דתמן בית דין לכל הנהגת העולם, ושם גם כן הם דיינין נשמתין (אור יקר).

<p>מאי קא משמה לן דכל בר נש דלא זכ⁹¹⁶ בהאי עלמא לאתעטפא⁹¹⁷ בעטופא דמצוה ולא תלבשא בלבושא דמצוה כדעייל בההוא עלמא קאים בלבושא טנופא דלא אצטריך וקאים בדינא עליה</p>	<p>מה בא להשמיענו, שכל אדם שלא זוכה בעולם הזה להתעטף בעטוף מצוה ולהתלבש בלבוש מצוה, כשנכנס בעולם הוא עומד בלבוש טנופת שלא צריך, ועומד בדין עליו.</p>
<p>ת"ח כמה לבושי⁹¹⁸ מודמנין בההוא עלמא וההוא בר נש דלא זכי בהאי עלמא בלבושין דמצוה כד עייל לההוא עלמא מלבושין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהו⁹¹⁹ דגיהנם וההוא לבושא ווי למאן דאתלבש ביה דהא כמה</p>	<p>בא וראה כמה לבושים מזדמנים באותו עולם, ואותו האיש שלא זוכה בעולם הזה בלבושי מצוה, כשנכנס לעולם הוא מלבישים אותו בלבוש נודע אחד לפני בעלי הגיהנם, ואותו לבוש אוי למי שמתלבש בו, שהרי כמה</p>
<p>רע"מ ציצית.</p>	<p>רע"מ ציצית.</p>
<p>פקודא דא איהו לאדכרא כל פקודי אורייתא בנינה כד"א וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ועשיתם אותם דא איהו סימנא דמלכא לאדכרא ולמעבד</p>	<p>מצוה זו היא להזכיר כל מצוות התורה בשבילה, כמו שנאמר "וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם", זהו סימן המלך להזכיר ולעשות.</p>
<p>כתיב ועשית ציץ זהב והא אוקימנא רזא דציץ לאתעטרא ביה כהנא רבא ודא איהו ציץ לאסתכלא ביה עיינין דאיהו סימן דעלמא עלאה דאתעטר ביה כהנא רבא ובגין כך אסתכלותא דיליה מכפרא על עזות פנים דלא קיימא לקמיה אלא פנים דקשוט רזא דכל אינון פנים עלאין דאינון פנים</p>	<p>כתוב "ועשית ציץ זהב", והרי בארנו סוד הציץ להתעטר בו כהן גדול, וזהו ציץ להסתכל בו בעיניים שהוא סימן של עולם העליון שהתעטר בו כהן גדול. ומשום זה, הסתכלותו מכפרת על עזות פנים, שלא עומדת לפניו אלא פני אמת, סוד של כל אלו הפנים העליונים שהם פני</p>
<p>קעה/א זהר</p>	<p>קעה/א זהר</p>
<p>גרדיני נמוסין זמינין לאחדא ביה ועיילי ליה לגיהנם ושלמה מלכא צווח ואמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים</p>	<p>שומרי החוקים עתידים לאחוז בו, ומכניסים אותו לגיהנם, ושלמה המלך צווח ואומר "בכל עת יהיו בגדיך לבנים".</p>
<p>תאנא ברזא דספרא דצניעותא ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע סהדי בהו תלין⁹²⁰ כענבים</p>	<p>למדנו בסוד ספרא דצניעותא, "ארבעה מלכים יוצאים למול ארבעה", עדים תלויים בהם כענבים</p>

⁹¹⁶ ואם תאמר וכי יהושע לא זכה בעיטוף המצות אתמהה, ויש לומר שבגדי יהושע לא היה על זה אלא על מה שפירשו רז"ל בעון בניו שהושיבו נשים נוכריות, ולזה כאשר השליכו נבוכדנאצר בכבשן האש עם אותם הרשעים וכו', אלא נפקא לן לענין עיטופא דמצוה כן, ומשום דמצות ציצית גורם שיפרוש האדם מנשים נוכריות כדאיתא במדרש, ויהושע בניו פגמו בזה נמצא מצות ציצית אשר לו פגום כיון שלא הועיל להפריש בניו מעבירה זו, ומשום דלאו ראה איהי שפיר קאמר (אור יקר).

⁹¹⁷ כתב בספר אור ישראל לאתעטפה בסוד טלית גדול ולא תלבשה בסוד טלית קטן (מ"מ).

⁹¹⁸ ואם כן ממציאיות בגדים צואים נפקא לן גם כן לענין הציצית (אור יקר).

⁹¹⁹ מהקליפות ממש והיינו ממציאיות חטאותיו ועונותיו ופשעיו והם צואים, ומה גם אם הוא ממדרגת העבירות המחייבות אותו ליכנס אל תוך הקליפה הנקראת צואת רותחת כדפי' בזהיר פרשת פקודי והיינו בגדים צואים, ובהיותם רואים אותו ממינם רודפים אחריו ומכניסים אותו אל מחיצתם ושם דנים אותו (אור יקר).

⁹²⁰ פי' שד' ציציות שהם ד' יה"ו וד' אה"י. תלויים בהם כמה סודות כענבין באתכלא כמ"ש כך האי מצוה חדא ותליין בה המה ענפין וזגין וזמורין (מ"מ).

<p>באתכלא צרירן בהו ז' רהיטין⁹²¹ סהדין סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו⁹²²</p>	<p>באשכול צרורים בהם, "שבעה רצים מעידים" עדות ולא עומדים במקומם.</p>
<p>רע"מ</p>	<p>רע"מ</p>
<p>דקשוט פנים דאמת דכלילן באמת דיעקב ציצית איהו נוקבא רוא דעלמא תתאה אסתכלותא לאדכרא צייץ⁹²³ דכר ציצית נוקבא⁹²⁴ ודא לכל ב"נ צייץ לכהנא</p>	<p>אמת, פנים של אמת שכלולים באמת של יעקב. ציצית היא נקבה, סוד עולם התחתון, הסתכלות להזכיר. ציץ זכר, ציצית נקבה, וזה לכל אדם, ציץ לכהן.</p>
<p>ותנינן אסור לאסתכלא בשכינתא בג"כ אית תכלא בנין דתכלת איהו כרסייא לבית דוד ותקונא דיליה ודא איהו דחלא מן קדם יי' לדחלא מההוא אתר ועל דא וראיתם אותו</p>	<p>ושינינו אסור להסתכל בשכינה, בגלל זה יש תכלת, משום שתכלת היא כסא לבית דוד ותקונו, וזהו "פחד מלפני ה'" לפחד מאותו מקום, ועל זה "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'", וזה</p>

⁹²¹ הם ז' כריכות (רח"ו). הם ד' מוחין ונ"ה הם ז' עינים עכ"ל שם. ובכאן כתב ז' רהיטין ז' כריכות עכ"ל והכל אחד. וסוד הענין יובן במ"ש הרב בסה"כ דרוש הציצית שציצית בזמן ב"ה קיים היא מחכמה דאימא שהיא בינה דאבא והס ד' יה"ו ולפי שיה"ו דב"ן אין בו רק ז' אותיות במילואו לכך היו עושים חוט של תכלת. וד' יה"ו הנזכרים נגד ד' ציציות. וציצית שבזמן הזה היא מבונה דאימא שהיא ד' א"ה במלוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וכל א' יש בו ח' אותיות ולכך בזמן הזה אין תכלת. ובהו תבין דברי הרח"ו וכוונת הזוהר שאמר ד' מלכין נפקי וכו' ר"ל אע"פי שבזמן הזה הם ד' אה"י עכ"ז מאירים להם ד' יה"ו כמ"ש הרב שם. וז"ש ד' מלכין בהם ד' יה"ו נפקין וכו'. ר"ל מאירים לאה"י (מ"מ). הם ז' כריכות שמפרש הזוהר שהם ז' חוליות כל חולייא היא ג' גי' כ"א נגד שם אה"ה סהדין סהדותא פי' הם נגד המוחין שהם ד' שמות ע"ס מ"ב ולבושם הוא ג' אה"ה כנודע הם ז' שמות וכנגדם הם ז' עינים המעידים על האדם (מ"מ).

⁹²² היינו שמשוטטים בעולם (מ"מ).

⁹²³ עי' זהר שמות טו ע"א וע"ב ומאיר הזהר שם בשם הזהר הרקיע והגהות הלש"ו ומ"מ. כהן גדול הוא סוד ז"א המלוּבש בחושן ואפוד שהם לאה ורחל, ונקרא ז"א כה"ג בעת שמתפשטים בו המוחין דאבא, שהוא המוחין דגדלות שני, אשר על ידם הוא היחוד העיקרי דפ"פ דהז"ן וכו"ל, ונקרא אז ז"א כה"ג, והוא ע"י המוחין דמצד אבא, כי עיקר כה"ג הוא אבא, שהוא הנכנס לפני ולפנים לפני א"ס ית"ש, ובו משתמש א"ס ית"ש בכל גילוייו אשר באצילות כולו. וכמ"ש הרב בשער השמות (בסופו) כי אי אפשר להתלבש אור הא"ס בשום אחד מ' ספי' אם לא ע"י שיתלבש תחילה אור החכמה בהם, וזה סוד כולם בחכמה עשית (תהלים קד כד), וכן כתב עוד בשער סדר אב"ע (פרק ב) ובכ"מ, ולכן נקרא החכמה שהוא אבא בשם כה"ג, והוא המלוּבש בחושן ואפוד, שהם ז"ן, וכמ"ש בפר' פקודי (רלא ע"א) ע"ש בהגהות מהרח"ו (דע"ה ח"ב קג ע"ד),

⁹²⁴ ודע כי ב' מיני ציציות הם, התכלת והלבן. ר"ל כי בזמן שבית המקדש קיים, היה חוט תכלת עם הלבן, ובזמן הזה לא יש כי אם לבן. והענין הוא כי כבר נתבאר ב' מיני בחי' מוחין יש בז"א, אם מצד אבא אם מצד אימא. אמנם המוחין דמצד אבא, אין לנו עתה עסק בהם, לפי שהאור היוצא מהם הוא סוד הציץ של כהן גדול, שהוא ממוחין דאבא, ולכן נקרא ציץ דכורא כנז', בפ' שלח לך (דף קעד ע"ב בר"מ) וע"ש. אבל הציצית הוא ממוחין דאימא, ולכן נקרא ציצית בלשון נקבה (שעה"כ ציצית ד).

מוחין דאבא - עי' אד"ר קלב ע"ב: ומה דיקנא אתגלייא, דיקנא דכהנא רבא עלאה - דיקנא דאבא עלאה (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ב ד"ה בתליסר). אבא נכלל במזל העליון הרי הוא בחינת הדכר, ואילו אימא נכללת במזל התחתון הרי הוא בחינת הנקבה. מזל עליון כולל את כל ח' התיקונים הראשונים, כנגד ח' בגדי הכה"ג (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ג ד"ה וידוע) שכן התיקונים מכונים בגדים. ובאמת בתחילה לא התלבשו על דיקנא דע"ק אלא ט' ת"ד. והנה אם כי משה רבינו ע"ה הזכיר בתורה את י"ג המדות, הם אינם אלא חיצוניות י"ג ת"ד דא"א שנעשו פנימיות לדיקנא דז"א. ולכן נקראים הם על שם ז"א, ככל חיצוניות של בחינה עליונה שנעשית פנימיות לבחינה תחתונה יותר ואעפ"כ נקראת על שם התחתון. והנה ז"א מכונה כהנא רבא ונוק' מכונה כהן הדיוט (והוא משתמש בד' בגדים בלבד, שכן אין לנוק' אלא אותם ד' ת"ד הפנויים משערות (דהיינו תיקונים ג' ה' ז' י"ב)). והת"ד דא"א שמתלבשים בדיקנא דז"א מכונים כהנא רבא עילאה (ב"ע קו ע"א). עיקר הדיקנא דהכה"ג הוא באבא, שכן הוא הראשון לקבלת אור א"ס, ועל ידו משתמש אור א"ס בכל גילוייו. וזאת על ידי שהוא מקבל מהמזל העליון הרי הוא התיקון הח' דדיקנא, וכלול מכל ז' התיקונים העליונים (לש"ו דע"ה ח"ב קד ע"א). אבא מכונה כה"ג מכיוון שהוא נכנס לפני ולפנים לקבל מאור א"ס (לש"ו כללים ח"ב ע"ב ע"ד). והנה בחינה זו שייכת גם בא"ק, שאבא דא"ק עולה באור האוּזן (לש"ו כללים ח"ב יז ע"ב).

<p>וזכרתם את כל מצות יי' ודא כרסייא⁹²⁵ דדיינין בה דיני נפשות כמה דאוקמוה דכל גוונין טבין לחלמא בר תכלא דאיהו כרסייא דסליק בדינא דנפשות</p>	<p>הכסא שדנים בו דיני נפשות כמו שפרשוה, וכל הצבעים טובים לחלום פרט לתכלת, שהוא כסא שעולה בדין הנפשות.</p>
<p>כתיב ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת ונתנו על הכנף לא כתיב אלא ונתנו על ציצית דדא איהו דחפי על⁹²⁶ שאר חוטיין</p>	<p>כתוב "ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת", לא כתוב "ונתנו על הכנף" אלא "ונתנו על ציצית", שזהו שמכסה על שאר החוטים.</p>
<p>וראיתם אותו וזכרתם וכתוב זכור את אשר עשה לך עמלק מ"ט דא אלא לברא דפריין גדריה ונשכיה כלבא כל זמנא דאבוי בעי לאוכחא לבריה הוה אמר הוי דכיר כד נשיך לך כלבא</p>	<p>"וראיתם אותו וזכרתם", וכתוב "זכור את אשר עשה לך עמלק", למה זה, אלא [משל] לבן שפרץ גדר ונשכו כלב, כל זמן שאבוי רוצה להוכיח את בנו, היה אומר זכור כשנשך אותך הכלב.</p>
<p>אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם דדא איהו אתר דסלקין נשמתין למידן כגוונא דא והיה כל הנשוק וראה אותו וחי אמאי אלא כד סליק לעיניו וחימי דיוקנא דההוא דנשיך ליה הוה דחיל וצלי קדם יי' והוה ידע דאיהו עונשא דחייביא</p>	<p>גם כאן "וראיתם אותו וזכרתם", שזהו מקום שעולות הנשמות לדון. כדוגמא זה "והיה כל הנשוק וראה אותו וחי", למה, אלא כשמעלה את עיניו ורואה דמות אותו שנשכו, היה פוחד ומתפלל לפני ה', והיה יודע שהוא עונש הרשעים.</p>
<p>כל זמנא דברא חמי רצועה דאבוי דחיל מאבוי אשתזיב מרצועה אשתזיב מכלא מאן גרים ליה לאשתזבא ההוא דחמי בעיניו ההוא רצועה ההוא רצועה גרים ליה לאשתזבא וע"ד וראה אותו וחי</p>	<p>כל זמן שהבן רואה רצועת אביו פוחד מאביו, ניצל מהרצועה ניצל מהכל. מי גרם לו להנצל, זה שראה בעיניו אותה רצועה, אותה רצועה גרמה לו להנצל, ולכן "וראה אותו וחי".</p>
<p>חמי רצועה דאלהי ליה ואיהו עביד ליה לאשתזבא אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם ודאי ואי לאו הא רצועה דהאי יגרום לכון למהוי תבין לפולחנא דילי תדיר וכדין ועשיתם</p>	<p>ראה רצועה שמלקה אותו, והיא עשתה לו להנצל. גם כך "וראיתם אותו וזכרתם", "ועשיתם" ודאי. ואם לא, הרי הרצועה שזו תגרם לכם לשוב לעבודתי תמיד, ואז "ועשיתם".</p>
<p>ולא תתורו אחרי לבבכם ימנע מנכון בישין ארחין אחרנין ודאי לא תתורו ולא תעבדו בישין ועל דא סלקא גוון תכלא דא תכלת דמיא לכסא הכבוד מה כסא הכבוד עביד לבר נש למהך לארחא דמישר לדכאה ליה אוף האי תכלת עביד לבי"ג למהך בארח מישר ודאי דכלא אית לדחלא מהאי אתר למהך במשיר</p>	<p>"ולא תתורו אחרי לבבכם", ימנע מכם דרכים רעים אחרים, ודאי "לא תתורו", ולא תעשו רעות, ועל זה עולה גוון תכלת, זו תכלת דומה לכסא הכבוד, מה כסא הכבוד עושה את האדם ללכת בדרך ישר לטהרו, גם תכלת זו עושה את האדם ללכת בדרך ישר ודאי, שהכל יש לפחד ממקום זה ללכת ישר.</p>
<p>כתיב מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי וגו' מכנף הארץ דא כנף דציצית דאיהו כנף הארץ זמירות שמענו אלין שאר חוטיין דנפקין ותליין מאתר עלאה נו אינון⁹²⁷ שבילין עלאין דנפקין מחכמה עלאה</p>	<p>כתוב "מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק", ואמר "רזי לי וגו'". "מכנף הארץ", זה כנף הציצית, שהוא כנף הארץ, "זמירות שמענו", אלו שאר החוטים שיוצאים ותלויים ממקום</p>

⁹²⁵ בריאה (יהל אור).?? מקום

⁹²⁶ שהן ז' חוטיין, ז"ס דכלילין בבת שבע, מל' (יהל אור).

⁹²⁷ ל"ב נתיבות דנפקין מחכמה, וכלהו מתפשטין בגוף כידוע, כנגדו ל"ב חוטיין (יהל אור).

	<p>עליון, תוך אותם שבילים עליונים שיוצאים מחכמה עליונה.</p>
<p>צבי לצדיק דא צדיק חי העולמים⁹²⁸ דאינון חוטיין אינון שפירו דיליה דהא מניה נפקין וכל חוטא כלילא בתריין סטריין⁹²⁹ וכד אסתכלנא אמיינא רוי לי רזי לי דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין</p>	<p>"צבי לצדיק", זה צדיק חי העולמים, שאותם חוטים אלו יפיו, שהרי ממנו יוצאים, וכל חוט כלול בשני צדדים, וכשהסתכלתי אמרתי, רזי לי רזי לי, שהרי מתוך סוד עליון של כל האמונה יוצאים.</p>
<p>וכד אסתכלנא בתכלת וחמינא רצועה לאלקאה אתר דחילו למרחל אמיינא אוי לי דבני נשא לא ידעי לאשגהא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא בהאי בוגדים בגדו (ישעיה כד מז) דהא קורין ק"ש בלא ציצית וסהדין סהדותא דשקרא ואלין אינון בוגדים דבגדו משקרי דגרמיהו</p>	<p>וכשהסתכלתי בתכלת וראיתי רצועה להלקות, מקום יראה לפחד, אמרתי אוי לי שבני אדם לא יודעים להשגיח ולהסתכל על מה נענשים, לשקר בזה בוגדים בגדו, שהרי קוראים קריאת שמע ללא ציצית ומעידים עדות שקר, ואלו הם בוגדים שבגדו משקרים בעצמם.</p>
<p>ובגד בוגדים בגדו לבושא דלהון בלא ציצית אקרי בגד בוגדים לבושא דאינון בוגדים דבגדו דמשקרי וסהדין סהדותא דשקרא בכל יומא ווי לון ווי לנפשיהון דסלקי בההוא כרסייא דתכלא למידן ועלייהו כתיב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ההוא בגד דלהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינין</p>	<p>"ובגד בוגדים בגדו", לבושם בלי ציצית נקרא בגד בוגדים, לבוש של אותם בוגדים שבגדו, שמשקרים ומעידים עדות שקר בכל יום, אוי להם אוי לנפשם, שעולים באותו כסא תכלת לדון, ועליהם כתוב "דבר שקרים לא יכון לנגד עיני", אותו בגד שלהם נודע לכל בעלי הדינים.</p>
<p>ווי לון דלית לון חולקא בעלמא דאתי זכאין אינון צדיקייא דמלבושיהון ותקוניהון אשתמודען לעילא לאוטבא לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי ע"כ⁹³⁰</p>	<p>אוי להם שאין להם חלק בעולם הבא, אשריהם הצדיקים שלבושיהם ותקוניהם נודעים למעלה, להיטיב להם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>פקודא דא מצות ציצית כליל תכלית ולבן דינא ורחמי בנורא אשא חוורא לא אכיל תכלא אכיל ושצי (דה"ב ז &) ותאכל העולה חוור מימינא תכלת משמאלא עמודא דאמצעיתא יחוד בין תרווייהו ירוק</p>	<p>מצוה זו מצות ציצית, כולל תכלת ולבן, דין ורחמים. באש, אש לבן ולא אוכל, תכלת אוכל, ומכלה. ותאכל העולה לבן מימין ותכלת משמאל עמוד האמצעי יחוד, בין שניהם ירוק.</p>
<p>ובג"ד אוקמוה מארי מתני" מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן ובג"ד תקינו פרשת ציצית למקרי לה ביחודא ע"כ⁹³¹</p>	<p>ולכן בארו בעלי המשנה מאימתי קוראים את השמע בשחרית, משיכיר בין תכלת ללבן, ולכן תקנו פרשת ציצית לקרא אותה ביחוד.</p>
<p>קעה/ב</p>	
<p>אמר רבי יהודה כמה סהדי⁹³² עביד קב"ה לאסהדא בהו בבני נשא וכלהו בעימא ובסהדותא קיימין לקבליה קם בצפרא אושיט</p>	<p>אמר רבי יהודה כמה עדים עשה הקדוש ברוך הוא להעיד בהם בני אדם, וכולם בעצה ובעדות עומדים מולו. קם בבוקר מושיט רגליו ללכת,</p>

⁹²⁸ קשרין וחולייין ח"י (יהל אור).

⁹²⁹ זה יובן במ"ש הפוסקים שהחוטים יהיו כפולים לרמוז שהם כלולים חד בחברי' דין ברחמים ורחמים בדיון (זהר הרקיע). דינא ורחמי, לכן כ"א כפול לשנים. ד' חוטיין נגד ד' אותיות השם, כולם בחכמה עשית (יהל אור).

⁹³⁰ שמות מג א והיה לאות וכו' (הערת הזהר).

⁹³¹ חסר כאן ועי' בסוף הספר סימן ד' וסימן ה' (הערת הזהר).

⁹³² מייתי לה לפרש דברי ספרא דצניעותא כדמסיק (אור יקר).

<p>רגלוי למהך⁹³³ סהדייא קיימין לקבליה מכריזין ואמרין רגלי חסידיו ישמור⁹³⁴ וגו' שמור רגלך כאשר תלך⁹³⁵ פלם מעגל רגלך⁹³⁶</p>	<p>עדים עומדים מולו מכריזים ואומרים "רגלי חסידיו ישמור וגו'", "שמור רגלך כאשר תלך", "פלם מעגל רגלך".</p>
<p>אפתח עיני⁹³⁷ לאסתכלא בעלמא סהדייא אמרי עיניך לנכה יביט⁹³⁸ קם למלא⁹³⁹ סהדייא אמרי נצור לשונך מרע⁹⁴⁰ וגו' אושיט ידוי⁹⁴¹ במלי עלמא סהדייא אמרי (תהלים לד טו) סור מרע⁹⁴² ועשה טוב⁹⁴³</p>	<p>פותח עיניו להסתכל בעולם, העדים אומרים "עיניך לנוכח יביט", קם לדבר, העדים אומרים "נצור לשונך מרע וגו'", מושיט ידיו בדברי העולם, העדים אומרים "סור מרע ועשה טוב".</p>
<p>אי ציית להו יאות⁹⁴⁴ ואי לא כתיב והשטן עומד על ימינו⁹⁴⁵ לשטנו כלהו סהדין עליה בחובוי לעילא אי בעי ב"נ לאשתדלא בפולחנא דקב"ה כלהו סהדין סניגורין קמיה וקיימין לאסהדא עליה טבאן בשעתא דאצטריך ליה</p>	<p>אם הוא מקשיב להם, יפה. ואם לא, כתוב "והשטן עומד על ימינו לשטנו", כולם מעידים עליו בחטאיו למעלה. אם רוצה האיש לעסוק בעבודת הקדוש ברוך הוא, כולם מעידים סנגוריא לפניו, ועומדים להעיד עליו טובות בשעה שצריך לו.</p>
<p>קם בצפרא מברך כמה ברכאן אנו תפילין ברישיה בין עינוי בעי לזקפא רישיה חמי שמא קדישא עלאה⁹⁴⁶ אחיד ורשים על רישיה ורצועין תליין מהאי גיסא ומהאי גיסא על לביה הא אסתכל ביקרא דמאריה אושיט ידוי חמי ידא</p>	<p>קם בבוקר, מברך כמה ברכות, מניח תפילין בראשו בין עיניו, רוצה להרים ראשו, רואה שם הקדוש העליון אחוז ורשום על ראשו, ורצועות תלויות לו מצד זה ומצד זה על לבו, הרי מסתכל בכבוד רבונו, מושיט ידיו רואה יד</p>

⁹³³ היינו נגד השכינה שהיא לרגליו ומעידים לו ראשונה שאל יחשוב שיכשל בעבודה אלא יתעסק בה (אור יקר).

⁹³⁴ ירצה אפילו יעשה לפניו מן השורה לא יבואהו בזה כשלון אלא רגלי חסידיו ישמור ההיא שמירה, ואם יחשוב שבכח העבירה יהנה אינו אלא "ורשעים כחשך ידמו" ממש הקב"ה מחשיך להם הדרך מצד החשך השמאלי הפך הימין, והיינו מצד הגבורה המחשבת הדין על ידי גבורה, חשך תתאה על ידי החשך החצון (אור יקר).

⁹³⁵ כאשר תלך אל בית האלהים - והטעם כי סוד בית האלהים מדת המלכות, והרגלים המטונפים ממש מורה שליטת החצונים. ואחיזתם בסוד רגלים, וממש מאחז אותם במקום שאינו צריך, בענין שבאזהרה ראשונה מעידים לו לקשרם בימין דהיינו רגלי חסידיו, ובשניה מעידים לו כדי לשומרם מהחצונים מצד הגבורה, ולזה קראה "בית האלהים" ממש מצד הגבורה שהחצונים אוחזים שם כדפי' (אור יקר).

⁹³⁶ בשלישית מעידים לו מצד האמצע "פלם מעגל רגלך" מצד קו האמצעי שהוא בין שני הבחינות והיינו שאין ראוי לאדם שיהיו מצעדיו כלם לצד אחד אלא בפלם ומאזנים לאחוז מזה וגם מזה אל ינח ידיו בענייני עסק המצות (אור יקר).

⁹³⁷ והיינו העדאה מצד י' ראשונה של שם שבה היא הראיה (אור יקר).

⁹³⁸ שלא יגרום עקימות עינים להביט במה שהם חוצה אלא "לנוכח" דהיינו שתהיה החכמה נקשרת בבניה ואם יראה בחצוגים יפריד חס ושלום (אור יקר).

⁹³⁹ היינו העדאה מצד ה' ראשונה (אור יקר).

⁹⁴⁰ שהיא סוד לשון וא"ו ומשך וא"ו שבתוך הפ"ה שהיא ה' עליונה "מרע" שלא ימשך משם אל החצונים שהם הרעים ונמצא מפריד בין ה' לו' "ושפתיק" הם נצח והוד שהם שערי צדק העליון דהיינו בינה "מדבר מרמה" ונמצא מפריד בין ה' עליונה לה' תחתונה (אור יקר).

⁹⁴¹ שהם מצד ו' דהיינו הגוף המשתמש בימין ובשמאל (אור יקר).

⁹⁴² שלא ימשך כח משם אל החצונים ועשה טוב לייחד קב"ה ושכינתיה גאולת לתפילת כדפי' והטוב בעיניך עשיתי (אור יקר).

⁹⁴³ "בקש שלום" מצד מדתו [מצד הרע הה'] והרי ארבע אזהרות לארבע אותיות של שם (אור יקר).
⁹⁴⁴ מצד העדים הם כחות קדושים ממש מההיכלות כגון המעידים על הרגליים מהיכל לבנת הספיר ועצם השמים ונוגה, והמעידים על העינים ועל הפה הם מהיכל קדש הקדשים, והמעידים על הידים הם מהיכל זכות אהבה ורצון, ויש נגדיים מצד החוץ, לכך הוא עומד לפני המלאך אם שמע למלאך הרי טוב (אור יקר).

⁹⁴⁵ גובר השמאל על הקדוש הימין לשטנו בכח מעשיו הרעים ואז מלאך טוב עונה אמן בעל כרחו ומעיד וזהו שאמר "כולחו סהדין עליה בחובו" (אור יקר).

⁹⁴⁶ פי' ד' אותיות אדנ"י שהם תפילין של ראש (מ"מ).

<p>אחרא מתקשרא בקשורא דשמא קדישא⁹⁴⁷ אהדר ידיה ואסתכל ביקריה דמאריה</p>	<p>אחרת מתקשרת בקשר השם הקדוש, מחזיר ידו ומסתכל בכבוד רבונו.</p>
<p>אתעטף בעטופא דמצוה בארבע זויין דכסותיה ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע⁹⁴⁸ ארבע סהדי קשוט דמלכא⁹⁴⁹ תליין⁹⁵⁰ מארבע זויין ותליין בהו כענבים באתכלא מה אתכלא דאיהו חד ותליין ביה כמה ענבים מהאי סטר ומהאי סטר כך האי מצוה חדא ותליין ביה כמה ענבים וזגין וזמורין צירין בהו שבעה רהיטין אלין אינון⁹⁵¹</p>	<p>מתעטף בעטוף של מצוה בארבע זויות כסותו, ארבעה מלכים יוצאים לכנגד ארבעה. ארבעה עדי אמת של המלך תלויים מארבע זויות, ותלויים בהם כענבים באשכול. מה אשכול שהוא אחד ותלויים בו כמה ענבים מצד זה ומצד זה, כך זה מצוה אחת ותלויים בה כמה ענבים זגים וזמורות צוררים בהם.</p>
<p>שבעה צירין דתכלתא דבעי לכרכא ביה בכל חד וחד או לאסגאה עד תליסר⁹⁵² מאן דיוסיף לא יוסיף עלייהו על תליסר מאן דימעט לא ימעט משבעה</p>	<p>שבעה רצים, אלו הם שבעה צרורות של תכלת שצריך לכרוך בה בכל אחד ואחד, או להגדיל עד שלשה עשר, מי שיוסיף לא יוסיף עליהם על שלשה עשר, מי שימעט לא ימעט משבעה.</p>
<p>ותאנא האי תכלת הוא רוא דדוד⁹⁵³ מלכא ודא חוטא דאברהם דזכה ביה לבנוי בתרוי מאי תכלת תכלית דכלא (ודאי) רבי יהודה אומר כסא הכבוד אקרי</p>	<p>ולמדנו תכלת זוהי סוד דוד המלך, וזה חוט אברהם שזכה בו לבניו אחריו. מה זה תכלת, תכלית הכל (ודאי). רבי יהודה אומר כסא הכבוד נקרא.</p>
<p>רבי יצחק אמר שבעה כריכין דאיהי שכינתא⁹⁵⁴ שביעתא דכלא ודאי דהא היא מתברכא משיתא אחרנין על ידא דצדיק ואי תלת עשר תלת עשר אינון כמה דאוקמוה בתלת עשר מכילין והאי היא פתחא דכלהו</p>	<p>רבי יצחק אמר שבע כריכות, שהיא שכינה, שביעית הכל בודאי, שהרי היא מתברכת מששה אחרים על ידי הצדיק, ואם שלשה עשר שלשה עשר הם כמו שבארוה, בשלש עשרה מדות וזהו פתח הכל.</p>
<p>והיא חוטא חד ורשימא בגוונהא וגוונא דילה נפיק מחד נונא⁹⁵⁵ דאזיל ביים כנרת⁹⁵⁶ וכנרת על שמה אתקרי⁹⁵⁷ ועל דא כנור הוה תלוי לעילא מערסא דדוד דהא (דדוד) ודאי איהו כנור דדוד</p>	<p>והיא חוט אחד ורשומה בצבעיה, וצבעה יוצא מדג אחד שהולך ביים כנרת, וכנרת נקראת על שמה, ועל זה כנור היה תלוי מעל מטת דוד, שהרי (של דוד) ודאי הוא כנור דוד מנגן</p>

⁹⁴⁷ פי' ד' אותיות אדנ"י שבמ' (מ"מ).

⁹⁴⁸ נראה לי שהם סוד ד' שמות אה"י כנגד ד' שמות יה"ו שכולם במילוייהם כמנין ציצית. והנה הם תלויים בטלית שהוא המקיף כענבים באשכול כי המקיף חיות הפנימי' וד' שמות אלו הם בסוד פנימיות ובוקע לחוץ (זהר הרקיע). ל' זה הובא בס' דצנועתא פ"ה ופי' הרח"ו שם ד' מלכין הם ד' יה"ו (מ"מ).

⁹⁴⁹ פירוש ד' ציציות הם עדי' על האדם (מ"מ).

⁹⁵⁰ פירשנוהו למעלה [עמוד א'] (מ"מ).

⁹⁵¹ הם ז' שמות מרגלאין הרמוזים בתפלת שבת שעולה כן והם סוד הציצית היוצאין ממותרי מוחין בסוד קוצי דשערי דעליהון אתמר מלך אסור ברהטים דאינן רהיטי מוחא א"כ ד' מוחין ולבוש שלהם נה"י הם ז' רהיטין (זהר הרקיע). הקדו"ש צב ע, ד סוף שליש עליון

⁹⁵² כתב מוריננו ז"ל שיובן במ"ש הרב ז"ל כי כנ"ף הוא אה"ה דהה"ן ופשוט ומלא ומלא דמלא דאה"ה דה"ה"ן הוא ט"ל לכן לא ימעט מז' חוליות וכל חולייא ג' הם כ"א נגד אהיה פשוט. ולא יוסיף על תליסר וכל א' ג' הם ט"ל נגד פשוט ומלא ומלא דמלא דאה"ה עכ"ל (מ"מ).

⁹⁵³ פירוש תכלת היא מ' שרומזת לדוד והיא חוט דאברהם (מ"מ).

⁹⁵⁴ פי' ר' יצחק בא לפ' סוד ז' חוליות היא מ' שמקבלת מו"ק דזעיר הרי ז'. וסוד י"ג שמקבלת מי"ג מדות דרחמי (מ"מ).

⁹⁵⁵ יסוד (מ"מ).

⁹⁵⁶ מלכות (מ"מ).

⁹⁵⁷ פי' כנרת שבעוה"ז על שם המ' נקרא (מ"מ).

<p>מנגן מאליו למלכא קדישא עלאה ובג"כ גונוני עייל עד רקיעא⁹⁵⁸ ומרקיעא עד כורסייא</p>	<p>מאליו למלך הקדוש העליון, ולכן גונוני עולים עד הרקיע, ומהרקיע עד הכסא.</p>
<p>והכא כתיב מצוה⁹⁵⁹ כד"א מצות המלך היא מדוע אתה עובר את מצות המלך כי מצות המלך ותאנא יסודא ושרשא במלכא מתעטרין כחדא והאי הוא כתרא ופתחא לכל שאר כתרין דכתיב פתחו לי שערי צדק וכתיב זה השער ליי וע"ד כתיב וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי לאכללא בהאי כל שאר כתרין וע"ד אינון סהדי סהדותא ולא קיימי בדוכתייהו⁹⁶⁰ בגין דאיהי מצות</p>	<p>וכאן כתוב מצוה כמו שנאמר מצות המלך היא, "מדוע אתה עובר את מצות המלך", "כי מצות המלך". ולמדנו יסוד ושרש במלך מתעטרים כאחד, וזוהי כתר ופתח לכל שאר הכתרים, שכתוב "פתחו לי שערי צדק", וכתוב "זה השער לה", ועל זה כתוב "וראיתם אותו וזכרתם את מצוות ה'", להכליל בזה כל שאר הכתרים, ולכן הם מעידים עדות ולא עומדים במקומם משום שהיא מצות.</p>
<p>ותנינן תשמישי מצוה נזרקין ואי תימא הא לולב וערבה וכו' תשמישי קדושה⁹⁶¹ אינון אמאי נזרקין אלא תשמישי קדושה בגין דרשימין בכתיבה דשמא קדישא⁹⁶²</p>	<p>ושנינו תשמישי מצוה נזרקין, ואם תאמר הרי לולב וערבה וכו' תשמישי קדושה הם, למה נזרקים, אלא תשמישי קדושה משום שרשומים בכתיבת השם הקדוש.</p>
<p>א"ר יצחק אינון חומין לאחזאה היך תליין מכאן ומכאן לד' סטרי עלמא מהאי אתר ואיהי שלטא על כלא⁹⁶³ ברזא דלב⁹⁶⁴ דאיהי לבא דכל האי עלמא ולבא דעלאי ותליא בלב עלאה⁹⁶⁵ וכלא הוא בלב דנפק⁹⁶⁶ מחכמה עלאה</p>	<p>אמר רבי יצחק, אותם חוטים להראות איך תלויים מכאן ומכאן לארבעה צדדי העולם ממקום זה, והיא שולטת על הכל בסוד הלב שהיא לב כל העולם הזה, ולב העליונים ותלויה בלב העליון, והכל הוא בלב שיוצא מחכמה עליונה.</p>
<p>א"ר יצחק שעורא דהאי (ס"א ואורכא) דהאי אתמר באתוון גליפן דר' אלעזר א"ר יהודה אמר קב"ה מאן דבעי למהך בתר דחלתי יהך בתר לבא דא⁹⁶⁷ ובתר עיינין דקיימין עלה⁹⁶⁸ מאן אינון עיינין כד"א עיני יי אל צדיקים אבל אתם לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם</p>	<p>אמר רבי יצחק שיעור של זה (ואורך) של זה נתבאר באותיות חקוקות של רבי אלעזר. אמר רבי יהודה אמר הקדוש ברוך הוא, מי שרוצה ללכת אחר יראתי ילך אחר הלב הזה ואחרי העינים שעומדים עליה. מי הם עיניים אלה, כמו שנאמר "עיני ה' אל צדיקים", אבל אתם "לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".</p>
<p>מ"ט</p>	<p>למה,</p>
<p>קעו/א</p>	

⁹⁵⁸ פי' שתכלת דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד כמרז"ל (מ"מ).

⁹⁵⁹ פי' את כל מצות ה' (מ"מ).

⁹⁶⁰ פי' שהם ז' עינים המשוטטים ומעידים על האדם (מ"מ).

⁹⁶¹ פי' קס"ד שגם לולב וערבה נקרא תשמישי קדושה ותירץ דאינו כן שאין נקרא תשמישי קדושה אלא מי שיש בו כתיבה (מ"מ).

⁹⁶² הרח"ו זלה"ה פירש דתשמישי קדושה הרשומין בכתב נגזין, ושאינן רשומין בכתב כגון לולב וערבה נזרקין (רמ"ז).

⁹⁶³ פי' מלכות (מ"מ).

⁹⁶⁴ פי' שהמ' נקרא לב שיוצאה מכנגד הלב דזעיר ולכך היא לבא דעלמא (מ"מ).

⁹⁶⁵ פי' זעיר (מ"מ).

⁹⁶⁶ שהם סוד ל"ב נתיבות חכמה (רח"ו).

⁹⁶⁷ פי' מ' (מ"מ)

⁹⁶⁸ פי' ד' מוחין ונה"י שהם ז' עינים כמש"ל (מ"מ).

<p>בגין דאתם זונים אחריהם אמר רבי חייא מאי טעמא הכא יציאת מצרים דכתיב אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים אלא בגין דכד נפקו ממצרים בהאי חולקא עאל ובהאי קטיל קב"ה קטולא דמצרים וע"ד באתריה אתדכר ובאתריה אזדהר להו כדא מאי באתריה בגין דהאי מצוה היא אתר דילה</p>	<p>משום שאתם "זונים אחריהם". אמר רבי חייא למה כאן יציאת מצרים, שכתוב "אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים" אלא משום שכשיצאו ממצרים נכנסו בחלק זה, ובזה הרג הקדוש ברוך הוא את המצרים, ולכן במקומו נזכר ובמקומו הזהירם בזה, מה זה במקומו, משום שמצוה זו היא מקומה.</p>
<p>תאני ר' ייסא כתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות כימי כיום מבני ליה דהא בחד זמנא נפקו ולא אתעכבו אלא כאינון יומין עלאין דאתברכא בהו כנסת ישראל כך זמין קב"ה לאפקא להו ישראל מן גלותא וכדין כתיב (& ישעי' יב) ואמרתם ביום ההוא הודו ליי' קראו וגו' זמרו יי' כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ</p>	<p>שנה רבי ייסא, כתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". "כימי", היה צריך לכתוב "כיום", שהרי בזמן אחד יצאו ולא התעכבו, אלא כמו אותם ימים עליונים שהתברכה בהם כנסת ישראל, כך עתיד הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל מהגלות, ואז כתוב "ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו וגו'", "זמרו ה' כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ".</p>
<p>מאי מודעת זאת בגין דהשתא אשתמודעא זאת בעטופא דמצוה בההוא זמנא אשתמודעא זאת בכמה נמוסין דילה דיעביד קב"ה אתין ונסין בעלמא כדין כתיב ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד</p>	<p>מה זה "מודעת זאת", משום שעכשיו נודעה זאת בעטוף מצוה, באותו זמן תודע זאת בכמה מנהגים שלה, שיעשה הקדוש ברוך הוא אותות ונסים בעולם, אז כתוב "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך יי' לעולם אמן ואמן</p>	